

GADAGRĀMATA

Sociālā sistēma un veselības aprūpe Rīgā 2023. gadā

Rīgas valstspilsētas pašvaldības
Labklājības departaments
Rīga, 2024. gads

RĪGA

AUTORI

Atbildīgā redaktore:

Irēna Kondrāte, Rīgas valstspilsētas pašvaldības Labklājības departamenta direktore

Projekta koordinatori:

Inga Solovjova, Veselības pārvaldes priekšniece, direktores vietniece

Laura Kalniņa, Administratīvās pārvaldes priekšniece, direktores vietniece

Mārtiņš Moors, Sociālās pārvaldes priekšnieks, direktores vietnieks

Gadagrāmatas autori:

Aldis Strapcāns, Sociālo pakalpojumu nodaļas pilngadīgām personām nodaļas vadītāja vietnieks

Aldis Virbulis, Rīgas sociālās aprūpes centra „Gaiļezers” direktors

Anita Feldmane, Sociālo pakalpojumu nodaļas ģimenēm un bērniem galvenā speciāliste-eksperte

Antuāna Kalviške, Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītājas vietniece

Baiba Skuja, Sociālās palīdzības administrēšanas nodaļas vadītāja

Dagnija Kamerovska, Rīgas patversmes direktore

Daina Nereta, Finanšu nodaļas vadītāja

Diāna Grenčmane, Administratīvās pārvaldes Tehniskās nodaļas vadītāja

Evija Krūka - Mieze - Sociālo pakalpojumu nodaļas personām ar funkcionāliem traucējumiem galvenā speciāliste-eksperte

Guna Eglīte, Rīgas Sociālā dienesta vadītāja

Gunita Pokšāne - Sociālo pakalpojumu nodaļas personām ar funkcionāliem traucējumiem galvenā speciāliste-eksperte

Gunta Purvēna, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas galvenā speciāliste – eksperte

Ieva Grietēna, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas vadītājas vietniece

Iveta Grauduma, Administratīvās pārvaldes, Personāla un kvalitātes vadības nodaļas vadītāja

Jekaterina Rožkova, Sociālo pakalpojumu nodaļas ģimenēm un bērniem galvenā speciāliste-eksperte

Jekaterīna Tjurina, Veselības aprūpes pieejamības uzraudzības nodaļas vadītāja

Ilze Andersone, Rīgas sociālās aprūpes centra „Stella maris” direktore

Juris Osis, Nodarbinātības, sociālā darba un prakses pētījumu nodaļas vadītājs

Kaspars Jasinkevičs, Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centra direktors

Kristīne Grīva, Sociālo pakalpojumu nodaļas ģimenēm un bērniem galvenā speciāliste-eksperte

Liāna Logina, Finanšu nodaļas galvenā speciāliste – eksperte

Lita Brice, Direktora biroja, Klientu servisa nodaļas vadītāja

Līga Birnbauma, Sociālo pakalpojumu nodaļas personām ar funkcionāliem traucējumiem vadītāja

Līga Tetere, Sociālo pakalpojumu nodaļas ģimenēm un bērniem vadītāja

Nikola Tilgale – Platece, Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas vadītāja, Veselības pārvaldes priekšnieka vietniece

Ruta Klimkāne, Sociālās pārvaldes priekšnieka vietniece

Sandra Titāne, Veselības aprūpes pieejamības uzraudzības nodaļas galvenā speciāliste – eksperte

Sanija Ruduka, Veselības aprūpes pieejamības uzraudzības nodaļas galvenā speciāliste – eksperte

Solvita Rudoviča, Rīgas sociālā aprūpes centra „Mežciems” direktore

Velga Rudzīte, Sociālo pakalpojumu nodaļas pilngadīgām personām vadītāja

Zenta Čevere, Sociālo pakalpojumu nodaļas personām ar funkcionāliem traucējumiem vadītājas vietniece

* Pārpublicējot informāciju, atsauce uz Rīgas domes Labklājības departamentu ir obligāta.

Gadagrāmatā izmantoto saīsinājumu saraksts

ABA – lietišķās uzvedības analīze
APS – atkarību profilakses sektors
APSD – algoti pagaidu sabiedriskie darbi
APSYS – elektroniskās sociālās aprūpes plānošanas sistēma
BEA – bērnu emocionālā audzināšana
BTA grupa – bērnu tiesību aizsardzības sadarbības grupa
BTAL – bērnu tiesību aizsardzības likums
CAP – ceļvedis audzinot pusaudzi
DAC – dienas aprūpes centrs
DC – dienas centrs
DL – dezinfekcijas līdzekļi
ESF projekts - „Subsidētās darbavietas bezdarbniekiem” pasākumā „Darbam nepieciešamo iemaņu attīstība”
ESN – Eiropas Sociālais tīkls
FT – funkcionālie traucējumi
GMI – garantētais minimālais ienākums
GRT – garīga rakstura traucējumi
IAL – individuālās aizsardzības līdzekļi
IT – informācijas tehnoloģijas
IKSD – Rīgas valstspilsētas pašvaldības Izglītības, kultūras un sporta departaments
JAC – Jauniešu atbalsta centrs
KAVIS - klientu attiecību vadības informācijas sistēma
KC – kopienas centrs
LM – Labklājības ministrija
MB – mobilā brigāde
MK – Ministru kabinets
NBS – Nacionālie bruņotie spēki
NPAIS – nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēma
NVA – Nodarbinātības valsts aģentūra
NVD – Nacionālais veselības dienests
NVO – nevalstiskās organizācijas
PVO – Pasaules veselības organizācija
RBT – Rīgas bāriņtiesa
RD – Rīgas dome
RBJĢSAC – Rīgas Bērnu, jauniešu un ģimeņu sociālā atbalsta centrs
RPP – Rīgas pašvaldības policija
RSAC – Rīgas sociālās aprūpes centrs
RSD – Rīgas Sociālais dienests
RSD TC – Rīgas Sociālā dienesta teritoriālais centrs
RVPLD – Rīgas valstspilsētas pašvaldības Labklājības departaments
SAC – ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums institūcijā pilngadīgām personām
SJK – Rīgas domes Sociālo jautājumu komiteja
SOPA – Rīgas pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvā sistēma
SOS ĢAC – Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija, Rīgas SOS Ģimeņu atbalsta centrs
SRC – sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem
SPKC – Slimību profilakses un kontroles centrs
VAPUS – veselības aprūpes pakalpojumu uzskaites sistēma

VDEĀVK – Veselības un darbspēju ekspertīzes ārstu valsts komisija

VM – Veselības ministrija

VP – Valsts policija

VPD – Valsts probācijas dienests

VSAA – Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūra

VSAC – Valsts sociālās aprūpes centrs

VSIA – Valsts sabiedrība ar ierobežotu atbildību

VUGD - Valsts ugunsdzēsības un glābšanas dienesta

Saturs

RĪGAS VALSTSPILSĒTAS PAŠVALDĪBAS LABKLĀJĪBAS DEPARTAMENTS.....	10
IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀ STRUKTŪRA RĪGĀ.....	11
PAŠVALDĪBAS SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS, SOCIĀLO PAKALPOJUMU SISTĒMAI, VESELĪBAS APRŪPEI UN VESELĪBAS VEICINĀŠANAI IZLIETOTIE RĪGAS VALSTSPILSĒTAS BUDŽETA LĪDZEKĻI	11
RVPLD PAKĻAUTĪBAS IESTĀDES, PĀRRAUDZĪBAS KAPITĀLSABIEDRĪBAS UN LĪGUMORGANIZĀCIJAS.....	16
RĪGAS VALSTSPILSĒTAS PAŠVALDĪBAS IESTĀDES, KURAS SNIEDZ SOCIĀLOS PAKALPOJUMUS UN SOCIĀLO PALĪDZĪBU	23
Rīgas Sociālais dienests	23
Rīgas Bērnu, jauniešu un ģimeņu sociālā atbalsta centrs	31
Rīgas patversme.....	57
Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”	59
Sociālās aprūpes centrs „Gaiļezers”	64
Sociālās aprūpes centrs „Stella maris”	66
RĪGAS SOCIĀLĀS VIDES IZPĒTE	69
SOCIĀLIE PABALSTI.....	74
Trūcīgas un maznodrošinātas mājsaimniecības statuss	74
Sociālie pabalsti un sociālo pabalstu saņēmēji	76
GMI pabalsts un mājokļa pabalsts	79
GMI pabalsts	79
Pārējie pašvaldības sociālie pabalsti.....	81
Sociālie pabalsti Ukrainas civiliedzīvotājiem	83
SOCIĀLIE PAKALPOJUMI.....	85
Informācijas tehnoloģiju attīstība sociālo pakalpojumu jomā	87
Sociālo pakalpojumu attīstība.....	87
Galvenās tendences sociālo pakalpojumu jomā, risinātās problēmas, jaunumi	87
Sociālais darbs ģimenēm un bērniem	90
Sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem.....	94
Sociālās rehabilitācijas programmas jauniešiem ar uzvedības traucējumiem un bērniem ar saskarsmes grūtībām un uzvedības traucējumiem	96
Sociālās rehabilitācijas pakalpojums bērniem ar saskarsmes grūtībām un uzvedības traucējumiem.....	97
Ģimenes asistenta pakalpojums	97
Krīzes intervences pakalpojums	98
Sociālās rehabilitācijas programma mātēm ar garīga rakstura traucējumiem un jaundzimušajiem ar izmitināšanu.....	99
Dienas centri bērniem un jauniešiem	99
Dienas aprūpes centra pakalpojums bērniem un viņu ģimenēm.....	100
Sociālie pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem traucējumiem	101
Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi dzīvesvietā bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenēm.....	103
Krīzes centra pakalpojums.....	107
Ārpusģimenes aprūpe	108
Aizbildnība	108
Audzģimene	109
Bērnu ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā.....	110
Sociālās rehabilitācijas programmas jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanās....	112
Sociālais darbs ar bāreņiem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās.....	113

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem	114
Specializētās darbnīcas	115
Grupu mājas (dzīvokļi)	117
Sociālās rehabilitācijas programmas īstenošanas pakalpojums pilngadīgām personām	119
Citi sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar invaliditāti	120
Samaksa transporta pakalpojumiem personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās	120
Vides pieejamība	123
Pabalsts mājokļa pielāgošanai	123
Pacēlāju ierīkošana dzīvojamajās mājās	124
Valsts finansētais invalīdu asistenta pakalpojums personām ar invaliditāti	126
Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā	127
Aprūpe mājās	129
Materiālais atbalsts aprūpes nodrošināšanai mājās	130
„Drošības pogas” pakalpojums	131
Silto pusdienu piegāde mājās	131
Pavadoņa – asistenta pakalpojums	131
Aprūpētās dzīvesvietas pakalpojums	132
Videovizītes pakalpojums	132
Dienas un kopienas centri pilngadīgām personām	133
Dienas aprūpes centri personām ar demenci	134
Sociālais darbs stacionārajās ārstniecības iestādēs	135
Īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā	136
Īslaicīgās sociālās un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojums personām bez noteiktas dzīvesvietas	137
Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijās	138
Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām	144
Rīgas patversme un naktspatversmes	144
Pansijas pakalpojums	145
Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem	145
Rīgas patversmes Dienas centrs	148
Īslaicīgās uzturēšanās mītne	149
Zupas virtuves	149
Ēdināšanas pakalpojums mazaizsargāto iedzīvotāju grupām	150
Brīvprātīgo sociālā atbalsta personu darba piesaistes un koordinēšanas pakalpojums	150
Atbalsta grupas pakalpojums personām, kuras cietušas no vardarbības	151
Psiholoģiskā atbalsta pakalpojums - psihologa konsultācijas pilngadīgām personām	151
NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU KOORDINĀCIJA	152
Bezdarba situācijas raksturojums Latvijā un Rīgā	152
RSD nestrādājošu klientu skaita izmaiņas	156
Sociālais darbs ar bezdarbniekiem	159
Atbalsta pakalpojumi bezdarbniekiem	163
Psihologa un atkarības profilakses speciālistu konsultācijas	163
Pašvaldības sabiedriskie darbi	164
Nodarbinātības atbalsta pakalpojums cilvēkiem ar invaliditāti	165
Sociālā darba prakses pētījumi	166
VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBAS NODROŠINĀŠANA	168
Ģimenes ārstu pieejamības nodrošināšana	168
Atbalsts tuberkulozes slimniekiem zāļu ambulatorai saņemšanai	169

Atbalsts asinsdonoru kustības veicināšanai.....	170
Sadarbība ar Rīgas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībām.....	170
VESELĪBAS VEICINĀŠANA	179
Starptautiskā sadarbība	179
Sabiedrības veselības darbs pašvaldībā	179
Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu darbības nodrošināšana	184
Demences un traumatisma profilakse senioriem.....	184
Projekts „Mēs par veselīgu Rīgu!”	184
SADARBĪBA AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM	187
Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome.....	187
ĪSTENOTIE PROJEKTI.....	189
INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA IEDZĪVOTĀJIEM.....	192

AKTUĀLIE NOTIKUMI 2023. GADĀ

☉ 21. martā tika atzīmēta Vispasaules sociālā darba diena ar devīzi - „Cienot dažādību, strādājam kopā!”

☉ RVPLD notika topošo sociālā darba speciālistu Atvērtās durvju dienas. Pasākuma laikā apmeklētāji varēja pārliecināties, ka Rīgas pašvaldība ir konkurētspējīgs un inovatīvs darba devējs sociālajā jomā. Studentus informēja par pilsētas lielo sociālo pakalpojumu klāstu un sociālā darba prakses iespējām (gan mikro līmenī, gan makro līmenī), kā arī iespēju veikt vispārīgo sociālā darba praksi vai specializēties darbā ar noteiktu mērķa grupu vai problemātiku.

☉ Martā RVPLD organizēja semināru-diskusiju ĒNU CILVĒKI – III „Cilvēkkapitāls sociālajā darbā” diskusijā piedalījās pētnieki, augstskolu mācībspēki, nozares profesionāļi, praktiķi un politiķi. Seminārā tika izdiskutētas kādas ir sociālā darba perspektīvas un izaicinājumi, kā savu attīstību izvēlētajā profesijā redz jaunie speciālisti, vai politiskajā dienaskārtībā ir ieguldījumi cilvēkkapitālā.

☉ Rīgas dome 31. maijā pieņēma saistošos noteikumus Nr. RD-23-200-sn „Par Rīgas valstspilsētas pašvaldības stipendiju piešķiršanu sociālā darba speciālistu piesaistei”. Noteikumu mērķis bija noteikt kārtību, kādā pašvaldība, veicinot jaunu darbinieku piesaisti darbam pašvaldībā, piešķirs stipendijas un mācību apmaksu studējošām personām. Stipendijai un mācību maksai var pieteikties studenti, kuri studē sociālā darba speciālistu studiju programmā. Pašvaldība stipendiju konkursu izsludina vienu reizi gadā, Pieteikties varēja gan tie, kas jau studē, gan tie, kas vēl tikai plāno to darīt. Stipendijas apmērs: 2000 EUR gadā (stipendiju izmaksā 10 mēnešus gadā, katru mēnesi saņemot 200 EUR).

☉ Jūnijā notika ikgadējā Rīgas pašvaldības sociālā darba veicēju konference par sociālā darba aktualitātēm. Konferencēs viesu vidū bija Rīgas sociālā darba speciālisti, sociālo pakalpojumu sniedzēju institūciju sociālā darba veicēji, nevalstisko organizāciju, kā arī Latvijas sociālo dienestu pārstāvji. Dalību bija pieteikuši teju 400 darbinieki. Konferencēs laikā tika runāts un diskutēts par dažādiem sociālajai nozarei aktuāliem jautājumiem.

☉ Jūlijā tika pieņemti vairāki jauni saistošie noteikumi, kas labvēlīgi ietekmēja dzīves apstākļus pašvaldības iedzīvotājiem ar zemiem ienākumiem. Jaunajos noteikumos „Par mājāsaimniecības atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālās palīdzības pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā” noteica, piemēram, noteikti labvēlīgāki nosacījumi mājokļa pabalsta aprēķināšanai personām ar invaliditāti, atsevišķi dzīvojošai personai, kas ir vecāka par 80 gadiem, dzīvo sev piederošā īpašumā un kurai nav taisnās līnijas radnieku; saglabāta diferencēta īres maksa atkarībā no kopējās mājokļa platības; precizēti pabalsta veselības aprūpei saņemšanas kritēriji personām ar invaliditāti vai valsts vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamo vecumu sasniegušai personai. Šo atbalstu var piešķirt ambulatoro veselības aprūpes pakalpojumu samaksai, t. sk. par izdevumiem, kas radušies, saņemot maksas pakalpojumu. Vienlaikus tika saglabāts pabalsta apmērs – kopsummā nepārsniedzot 100 eiro kalendārajā gadā.

☉ Noteikumos „Par Rīgas valstspilsētas pašvaldības palīdzību bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam pēc pilngadības sasniegšanas” tika noteikti sociālo pabalstu veidi, to pieprasīšanas un saņemšanas kārtība Rīgas pašvaldībā; noteikts konkrēts pabalsta ikmēneša izdevumiem pilngadību sasniegušam bērnam, kurš mācās vispārējās, profesionālās vai augstākās izglītības iestādē apmērs – 20 % (125 EUR) un personām ar invaliditāti 30 % (188 EUR) apmērā no Centrālās statistikas pārvaldes publicētās aktuālās minimālo ienākumu mediānas uz vienu ekvivalento patērētāju mēnesī; noteikts konkrēts pabalsta patstāvīgas dzīves sākšanai apmērs – 40 % (251 EUR) un personām ar invaliditāti 60 % (376 EUR) apmērā no Centrālās statistikas pārvaldes publicētās aktuālās minimālo ienākumu mediānas uz vienu ekvivalento patērētāju mēnesī; noteikts konkrēts vienreizēja pabalsta sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei apmērs, kas ir vienāds ar Centrālās statistikas pārvaldes publicēto aktuālo minimālo ienākumu mediānu uz vienu ekvivalento patērētāju mēnesī, kurai piemērots koeficients 1,7 (1 065 EUR); precizēta mājokļa pabalsta piešķiršanas kārtība, iekļauta iespēja veikt mājokļa pabalsta pārrēķinu, ja mainījušies izdevumi par mājokļa lietošanu.

☉

☉ 28.07.2023. stājās spēkā RD 12.07.2023. saistošie noteikumi Nr.RD-23-221-sn „Par brīvprātīgās iniciatīvas pabalstiem Rīgas valstspilsētas pašvaldībā”, kuros iekļauti visi pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas pabalstu veidi, kuri tiek piešķirti noteiktās dzīves situācijās bez personas ienākumu un materiālās situācijas izvērtēšanas – pabalsts simts un vairāk gadu sasniegušām personām, bērna piedzimšanas pabalsts, pabalsts politiski represētajām personām un nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem, pabalsts par aizbildņa pienākumu pildīšanu, pabalsts par aizgādņa pienākumu pildīšanu, pabalsts apbedīšanai, kā arī tika paaugstināts pabalsta apmērs par aizgādņa pienākumu pildīšanu.

☉ Jūlijā tika pieņemti saistošie noteikumi „Ēdināšanas pakalpojuma un zupas virtuves pakalpojuma nodrošināšanas kārtības saistošie noteikumi Rīgas valstspilsētas pašvaldībā”. Šo noteikumu mērķis ir noteikt kārtību, kādā Rīgas pašvaldība nodrošina ēdināšanas pakalpojumu un zupas virtuves pakalpojumu, kā arī noteikt personas, kurām ir tiesības saņemt ēdināšanas pakalpojumu un zupas virtuves pakalpojumu. Saistošajos noteikumos paredzēts no 15 uz 30 dienām pagarināt periodu, kurā persona var atkārtoti RSD saņemt izziņu par atbilstību trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusam, ņemot vērā, ka pamata sociālās palīdzības pabalsti tiek piešķirti un trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statuss tiek noteikts ar to mēnesi, kurā pieņemts lēmums par pamata sociālās palīdzības pabalstu piešķiršanu un trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusa noteikšanu. Papildus pēc uzturspeciālista ieteikuma precizēts pusdienas porcijas devas sastāvs, paplašinot olbaltumvielu avota produktu klāstu, nosakot, ka pusdienu deva ietver: gaļas vai zivs, vai piena produkti, olas, pākšaugi (vismaz 100 g), kā arī palielināts maizes šķēles apjoms no 45g uz 50g.

☉ 7. septembrī, sociālajā aprūpes centrā „Mežciems” pulcējās vairāk nekā 200 sociālā darba veicēju, lai kopā ar RVPLD pārstāvjiem diskutētu par nepieciešamajām izmaiņām un resursiem RSD uzdevumu izpildē un meklētu labākās idejas, kā uzlabot esošo pakalpojumu sniegšanu un atvieglot sociālās jomas speciālistu darbu.

☉ 31.10.2023. noslēdzās Sabiedrības integrācijas fonda izmēģinājumu projekts „Atbalsta pasākumu sniegšana bezpajumtniekiem”. Sadarbībā ar biedrību „Latvijas Samariešu apvienība” izmēģinājumu projekta ietvaros pakalpojums sniegts 25 patversmes klientiem, nodrošinot mājokļus. Izvērtējot izmēģinājumu projekta rezultātus, var secināt, ka no 25 iesaistītajiem klientiem, 15 klienti ir uzlabojuši savas sociālās funkcionēšanas prasmes. Lai nodrošinātu izmēģinājumu projekta pēctecību, no 01.11.2023. šiem klientiem tiek nodrošināts mājoklis individuālās sociālās rehabilitācijas programmas ietvaros.

☉ 2023. gadā uzsākta KC koncepta ieviešana visos dienas centros, Oktobrī darbu uzsāka KC „Resiliences avots”. KC ir pieejamas drošas telpas radošo iniciatīvu veicināšanai, kā arī atbalsta sniegšanai individuāli un grupās, šeit ikviens kopienas iedzīvotājs var pulcēties ar domubiedriem vai iepazīt citas paaudzes, citu sociālo grupu pārstāvjus, apgūstot sadzīves prasmes un attīstot sociālās prasmes, kā arī pats iesaistīties brīvprātīgā darba aktivitātēs. Nodarbības KC var apmeklēt gan bērni un jaunieši, gan seniori, personas ar invaliditāti, gan pilngadīgas personas un brīvprātīgie. Tiek organizēti tematiski speciālistu vai brīvprātīgo vadīti daudzveidīgi pasākumi. KC darba laiks ir no plkst. 9.30 līdz 21.30.

☉ RSAC „Gaiļezers” pēdējo gadu laikā veikti ievērojami uzlabojumi gan klientu ērtību palielināšanai un jaunu pakalpojumu ieviešanai, gan veikta ēkas siltināšana un citi nepieciešamie remontdarbi. Oktobrī „Gaiļezērā” tika atklātas ģimeniskai videi pietuvinātājās telpas, kurās ir paredzēts izvietot 33 personas ar demenci.

☉ Novembrī biedrība „Nepaliec Viens”, adresē Drustu iela 36A (Zemgales priekšpilsēta), atvēra jaunu dienas aprūpes centru pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem (autiska spektra). DAC pakalpojuma izmaksas tiek segtas no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta līdzekļiem, neizvērtējot personas (ģimenes) ienākumus un materiālo stāvokli.

☉ Novembrī pieminot desmito gadadienu kopš Zolitūdes traģēdijas, Rīgas domē uz tikšanos kopā sanāca traģēdijas glābšanas darbos un seku novēršanā iesaistītie dienesti un to darbinieki no RVPLD, RPP, VUGD, kā arī Neatliekamās medicīniskās palīdzības dienesta. „Zolitūde parādīja, ka ne

emocionāli, ne praktiski cilvēks nevar būt gatavs tik lielai nelaimei, bet profesionāli jābūt gatavam rīkoties. Tā ir būtiskākā atziņa. Sociālajai nozarei šīs ārkārtējās situācijas haosā bija jāatrod racionāls veids, kā identificēt cietušos un bojāgājušos un kā sniegt atbalstu viņu tuviniekiem. Sociālā nozare Zolitūdes traģēdijā iznesa smagu nastu,” atzīmēja RVPLD vadītāja Irēna Kondrāte.

☉ Novembrī patstāvīgu dzīvi sabiedrībā balstītā dzīvoklī, Krasta iela 86, Rīga, uzsāka 4 jaunieši persona ar ļoti smagiem funkcionāliem traucējumiem, t.sk GRT, kas uzturējušies bērnu vai pilngadīgu personu ilgstošas valsts aprūpes institūcijās. Šie ir pirmie un pagaidām vienīgie tāda veida dzīvokļi gan Rīgā, gan Latvijā. Lai bez vecākiem palikušiem jauniešiem ar smagiem funkcionāliem traucējumiem pēc pilngadības sasniegšanas nevajadzētu pārcelties uz pieaugušo sociālās aprūpes centru, Rīgā viņiem tagad ir iespēja dzīvot īpaši pielāgotā mājoklī – katram ir sava istaba, viņi var gatavot ēst, doties pastaigās, u.c. Katram jauniešim atbilstoši viņu individuālajam vajadzībām sociālās rehabilitācijas programmas īstenošanas pakalpojuma ietvaros ir nodrošināti sociālie pakalpojumi un katrā dzīvoklī jauniešiem ikdienā palīdz aprūpētājs. Šie jaunieši ir pirmie, kuri nevis turpinās saņemt ilgstošu valsts aprūpi institūcijā, bet dzīvo savās mājās. Latvijā šāds pakalpojums ir unikāls, un ir liels solis tuvāk ikkatra cilvēka tiesībām uz cieņpilnu dzīvi, kā arī piemērs, kā jāveido sociālais pakalpojums jauniešiem ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, lai iekļautu viņus sabiedrībā. Sociālās rehabilitācijas programmas īstenošanas pakalpojuma izmaksas tiek segtas no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta līdzekļiem, neizvērtējot personas (ģimenes) ienākumus un materiālo stāvokli. Pakalpojumu nodrošina biedrība „Rīgas pilsētas “Rūpju bērns””.

☉ 20. decembrī, RD SJK deputāti atbalstīja grozījumus pašvaldības saistošajos noteikumos „Par mājsaimniecības atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālās palīdzības pabalstiem Rīgas valstspilsētas pašvaldībā”, kuru mērķis ir sniegt lielāku atbalstu mazaizsargātām iedzīvotāju grupām un noteikt jaunu maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliekšni galvaspilsētas pašvaldībā, tādējādi sociālo palīdzību varēs saņemt par apmēram 25 % vairāk rīdzinieku nekā līdz šim. Pēc šo saistošo noteikumu stāšanās spēkā 2024. gadā maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliekšnis būs 549 EUR pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā, kas ir par 68 EUR vairāk nekā pašlaik, un 384 EUR pārējām personām mājsaimniecībā. Tādējādi Rīgā tiks paaugstināts maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliekšnis līdz valstī noteiktajam maksimumam.

☉ Decembrī Latvijas Bērnu atbalsta fonda multifunkcionālais atbalsta centrs „Domino” Ilģuciemā, Cementa ielā 12 ieguvis par aptuveni 300 kvadrātmetriem plašākas telpas, kurās jau atvērti papildu kabineti sociālo pakalpojumu nodrošināšanai un plaša apmācību zāle, lai vēl lielākam skaitam ģimeņu ar bērniem sniegtu nepieciešamās zināšanas. Ar RVPLD piešķirto finansējumu sociālās rehabilitācijas pakalpojums tiek nodrošināts 60 ģimenēm un tas tiek īstenots sadarbībā ar IKSD. Centrā pakalpojumu saņem bērni ar uzvedības traucējumiem un saskarsmes grūtībām un viņu ģimenes. Jaunais multifunkcionālais attīstības centrs Cementa ielā durvis vēra 2021. gada augustā, kad tika īstenots šī projekta pirmais posms. Šā gada decembrī pēc gadu ilgušiem remontdarbiem pabeigta projekta trešā kārtā un izveidota un iekārtota apmācību zāle, rotaļu istaba, mūzikas un mākslas kabineti.

☉ Decembrī RD pārstāvji, RVPLD tikās ar lielākajiem sociālo pakalpojumu sniedzējiem, kuri iezīmēja problēmas, ar kurām varētu saskarties jau nākamajā gadā, ņemot vērā pieaugošās komunālo pakalpojumu izmaksas un jauno minimālās mēneša darba algas apmēru, kas ietekmēs sociālā pakalpojuma cenu.

RVPLD ir Rīgas valstspilsētas pašvaldības vadošā iestāde Rīgas valstspilsētas pašvaldībai noteiktās kompetences ietvaros sociālo pakalpojumu, sociālās palīdzības, veselības aprūpes pieejamības, veselības veicināšanas un profilakses, tostarp atkarību izplatības ierobežošanas un iedzīvotāju nodarbinātības veicināšanas jautājumos.

RVPLD mērķis ir izveidot stabilu un atbildīgu sociālo sistēmu, kura sniedz minimālo materiālo nodrošinājumu, kā arī atbalstu sociālo problēmu risināšanā un personu sociālās funkcionēšanas spēju samazināšanās gadījumā, nodrošina veselības aprūpes pieejamību un veselības veicināšanas pasākumus.

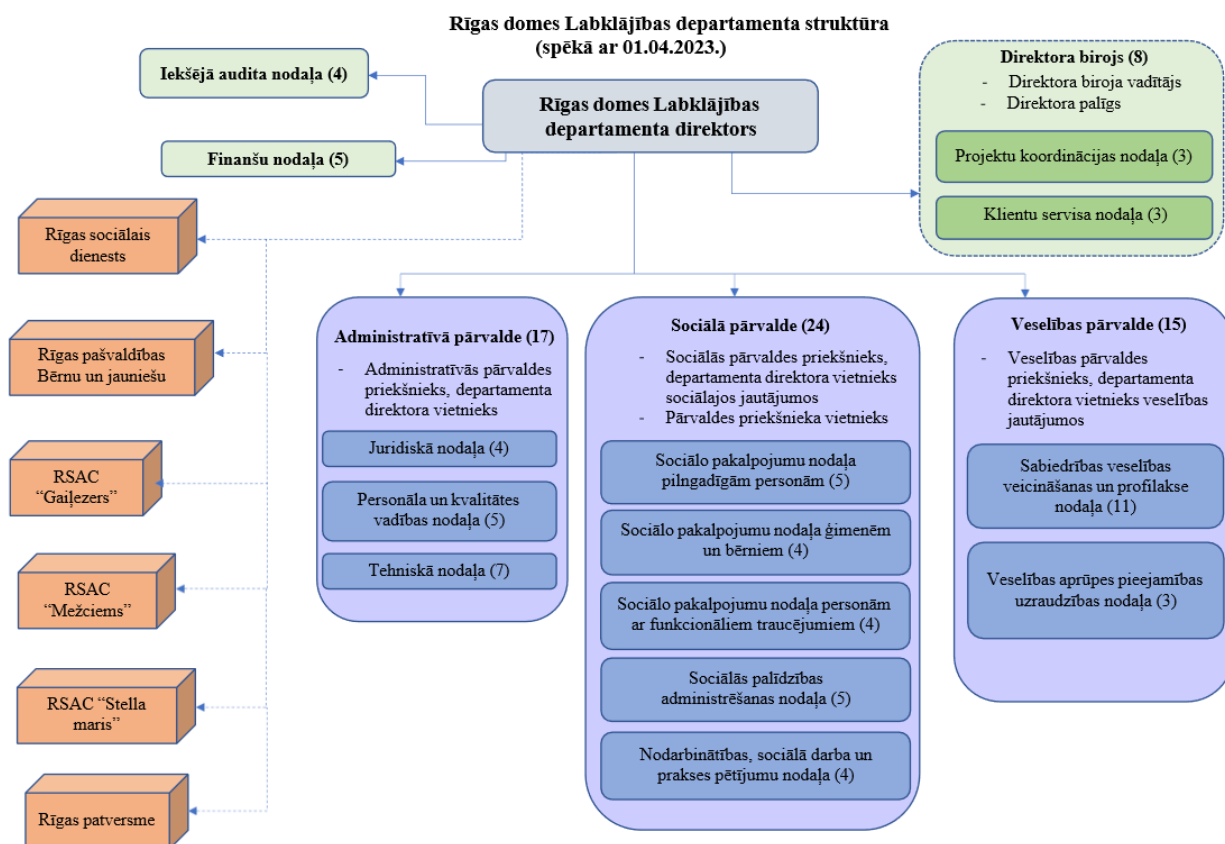
RVPLD darbības prioritātes ir noteiktas Rīgas valstspilsētas attīstības stratēģijā, Rīgas valstspilsētas sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sistēmas attīstības stratēģijā, kā arī citos plānošanas dokumentos.

RVPLD ir tieši pakļauts Rīgas valstspilsētas izpilddirektoram, tā darbību kontrolē RD SJK.

2023. gadā izdots 121 rīkojums pamatdarbības nodrošināšanai, noslēgti 185 līgumi (no tiem - 1 līdzdarbības līgums). 2023. gadā organizēti 28 iepirkumi kopā 83 daļām, kā rezultātā noslēgti līgumi par kopējo summu 2 206 783,56 EUR bez pievienotās vērtības nodokļa.

2023. gadā RVPLD kopā saņemti 1 627 dokumenti no dažādām juridiskām un fiziskām personām, nosūtīti 1 203 dokumenti. Kopējais RVPLD reģistrēto dokumentu skaits ir 6 401 (tai skaitā dienesta korespondence, iekšējie normatīvie akti, rīkojumi, izziņas, pārskata dokumenti u.c. faktus fiksējošie dokumenti). 2023. gadā tika sagatavoti 13 RD lēmuma projekti.

2023. gada nogalē RVPLD strādāja 67 speciālisti, viņu vidū 61 darbinieks ar augstāko izglītību, no tiem 34 darbinieki ar maģistra un 4 ar doktora grādu, 6 darbinieki ar vidējo speciālo izglītību.

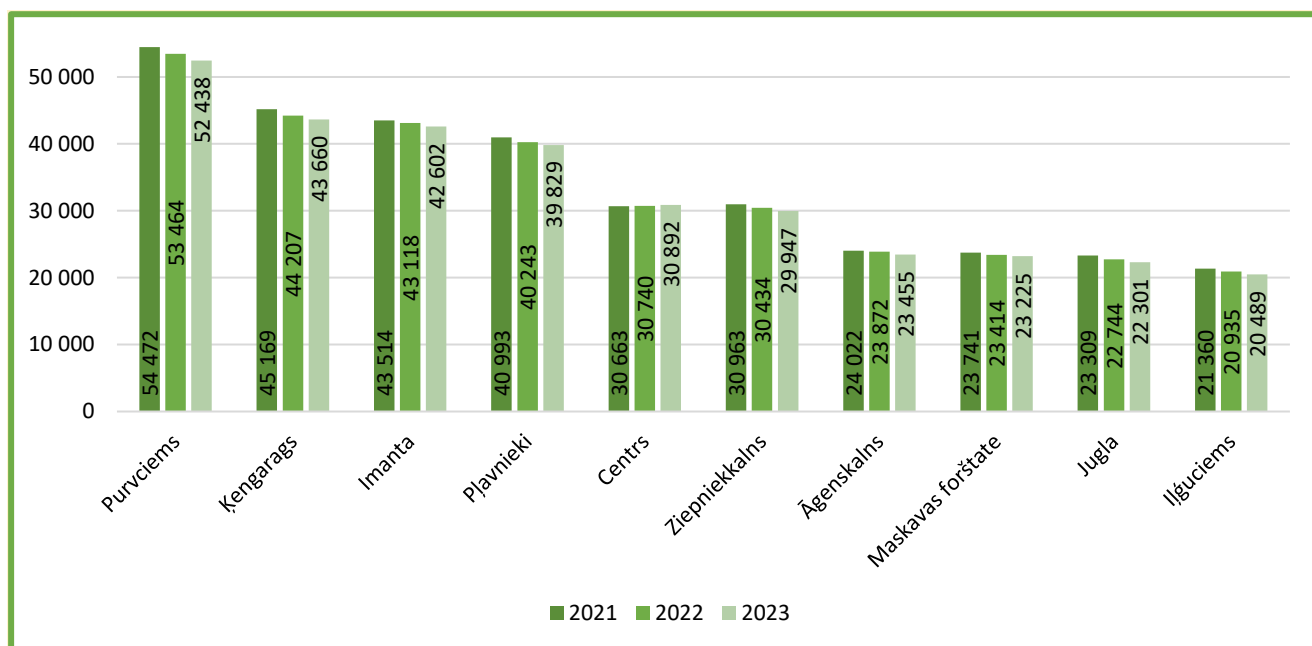

IEDZĪVOTĀJU SOCIĀLĀ STRUKTŪRA RĪGĀ

PAŠVALDĪBAS SOCIĀLĀS PALĪDZĪBAS, SOCIĀLO PAKALPOJUMU SISTĒMAI, VESELĪBAS APRŪPEI UN VESELĪBAS VEICINĀŠANAI IZLIETOTIE RĪGAS VALSTSPILSĒTAS BUDŽETA LĪDZEKĻI

2024. gada 1. janvārī savu dzīvesvietu Rīgā bija deklarējuši **674 511** iedzīvotāji¹.

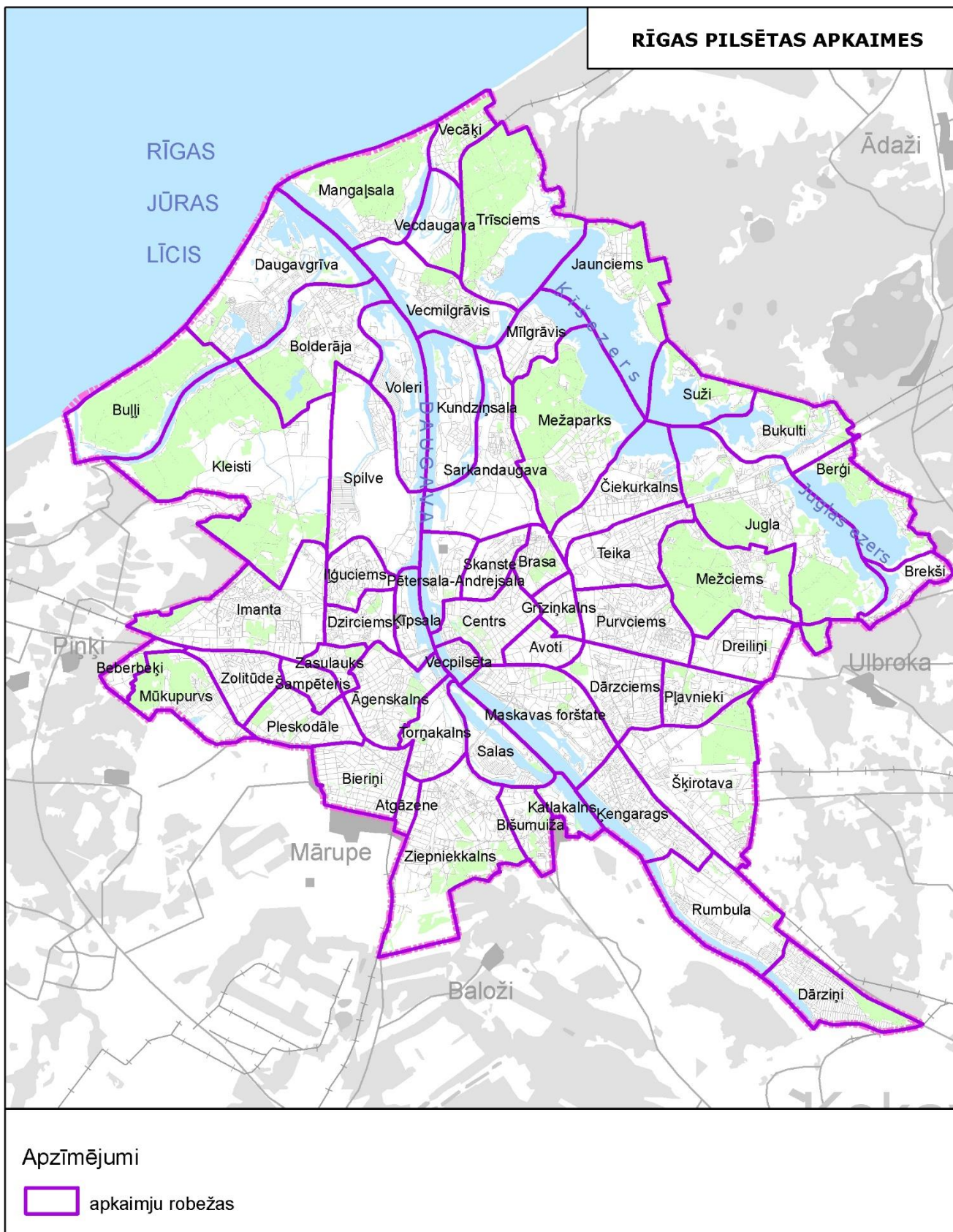
1. attēls. Iedzīvotāju skaita ziņa lielākās Rīgas apkaimēs, 2021.-2023. gadā²

Rīga teritoriāli ir sadalīta 58 apkaimēs. Iedzīvotāju skaita ziņā 2023. gadā 10 lielākās apkaimēs Rīgā bija Purvciems, Ķengarags, Imanta, Pļavnieki, Centrs, Ziepniekkalns, Āgenskalns, Maskavas forštate, Jugla, Ilģuciems. No kopējā iedzīvotāju skaita Rīgā tajās dzīvo 49 % jeb gandrīz puse rīdzinieku.

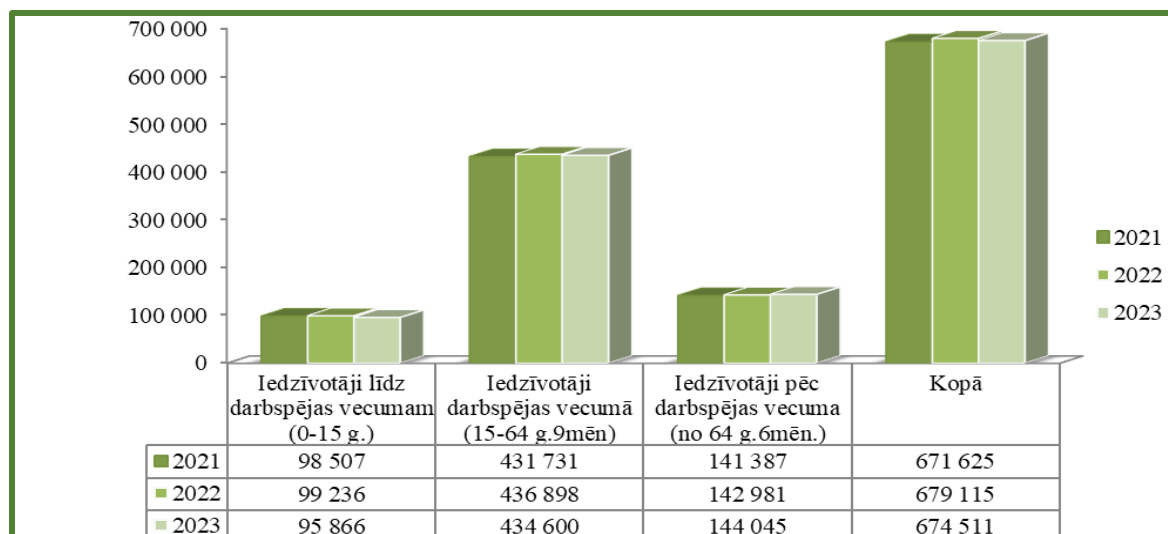
¹ [Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati.](#)

² apkaimes.lv dati uz 11.04.2024.

Karte no <http://www.sus.lv/sites/default/files/media/images/apkaimespad.jpg> 11.04.2024.

2. attēls. Iedzīvotāju vecuma struktūra Rīgā 2021. – 2023. gadā¹

No Rīgas valstspilsētas pašvaldībā deklarēto personu kopskaita 2023. gadā 14,2% iedzīvotāju nebija sasnieguši darbības vecumu (no 0 līdz 15 gadiem), savukārt darbības vecumā (no 15 līdz 64 gadiem 9 mēn.) bija 64,4% no iedzīvotāju kopskaita, vecāki par darbības vecumu (no 64 gadiem 9 mēn.) – 21,4% (2021. gadā – 14,7%, 64,3%, 21%; 2022. gadā – 14,6%, 64,4%, 21%). Līdz ar to jāsecina, ka 2023. gadā nedaudz pieaudzis ir personu pēc darbības vecuma īpatsvars.

1. tabula. Valsts pensiju saņēmēji, to % īpatsvars no Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2021. – 2023. gada decembrī³

		2021		2022		2023	
		Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaitis	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %
Pensijas saņēmēji		168 390	25,1	166 198	24,5	164 239	24,4
No tiem:	Vecuma pensijas saņēmēji	141 367	21	139 705	20,6	137 580	20,4
	Invaliditātes pensijas saņēmēji	20 266	3	19 847	3	20 119	3
	Apgādnieku zaudējuma pensijas saņēmēji	3 984	0,6	3 942	0,6	3 982	0,6
	Izdienas pensijas saņēmēji	3 430	0,5	3 292	0,5	3 287	0,5

³ Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati

2. tabula. Personas ar invaliditāti, to % īpatsvars no Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2021. – 2023. gada decembrī⁴

		2021		2022		2023	
		Skaits	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaits	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %	Skaits	Īpatsvars iedzīvotāju kopskaitā %
Pilngadīgas personas ar invaliditāti		53 672	8	53 502	7,9	55 343	8,2
Tai skaitā:	Personas ar 1. grupas invaliditāti	6 914	1	6 978	1	7 319	1
	Personas ar 2. grupas invaliditāti	23 732	3,5	23 620	3,5	24 176	3,6
	Personas ar 3. grupas invaliditāti	22 026	3,4	22 904	3,4	23 848	3,5
	Bērni ar invaliditāti	2 411	0,4	2 467	0,4	2 591	0,4

3. tabula. Pašvaldības sociālajai palīdzībai, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotie Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta līdzekļi

	2021	2022	2023
Rīgas valstspilsētas pašvaldības izdevumi (pamatbudžets), milj. EUR, no tā	960,2	1 112,06	1 316,65
Pašvaldības sociālajai palīdzībai, sociālajiem pakalpojumiem un veselības aprūpei, milj. EUR	89,6	120,50	144,78
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu un veselības aprūpei izlietoto līdzekļu īpatsvars Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžetā, %	9,33	10,84	11
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotā finansējuma pieaugums/samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu, %	+20,51	+34,49	+20,15
Pašvaldības sociālās palīdzības, sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietotie līdzekļi vidēji vienam Rīgas iedzīvotājam, EUR	133,36	177,43	214,64

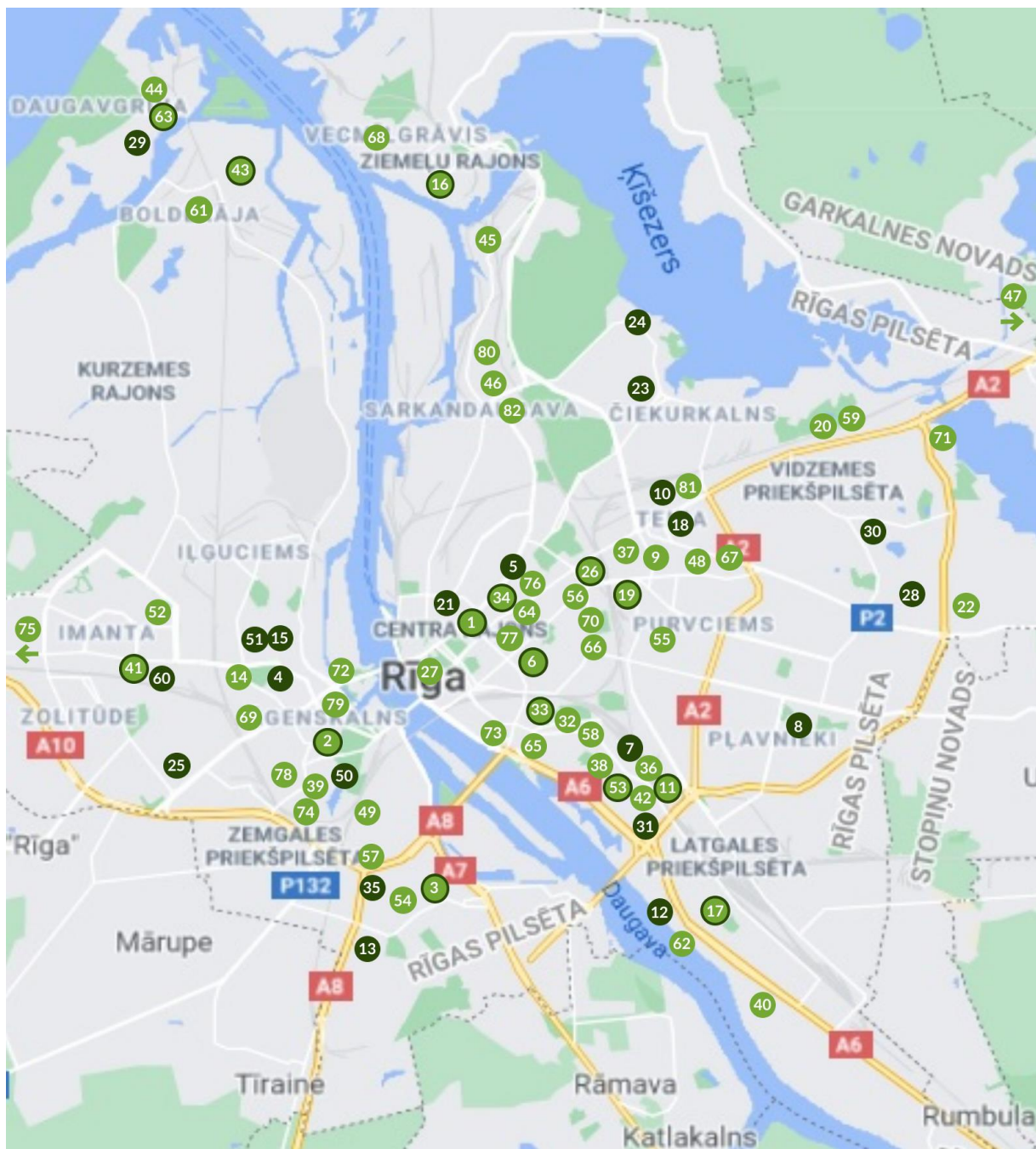
⁴ Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras dati

4. tabula. Pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu sistēmai un veselības aprūpei izlietoto līdzekļu struktūra, milj. EUR

	2021	2022	2023
Sociālā palīdzība	12,91	31,72	33,48
Sociālie pakalpojumi	73,97	86,20	108,39
Veselības aprūpe un veicināšana	0,33	0,35	0,46
Sadarbība ar nevalstiskajām organizācijām	0,07	0,07	0,00
RVPLD administratīvie izdevumi	2,32	2,16	2,45

RVPLD PAKĻAUTĪBAS IESTĀDES, PĀRRAUDZĪBAS KAPITĀLSABIEDRĪBAS UN LĪGUMORGANIZĀCIJAS

- RVPLD pārraudzības kapitālsabiedrība vai līgumorganizācija
- RVPLD pakļautības iestāde
- RVPLD pakļautības iestāde un līgumorganizācija

1. Sociālie pakalpojumi personām bez noteiktas dzīves vietas		
Evaņģēlisko kristiešu draudze „Zilais Krusts”	40	Mazjumpravas iela 8
SIA „V.E.L.G.”	44	Esplanādes iela 1
Biedrība „PINS”	46	Aptiekas iela 1, k-5
SIA „V.E.L.G.”	80	Sofijas iela 8
Biedrība „Labā cerība”	17	Aglonas iela 35, k-3 (vīriešiem)
	74	Gardenes iela 3-11 (sievietēm)
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	73	Gaiziņa iela 7
Evaņģēlisko kristiešu draudze „Zilais Krusts”		“Druvas”, Bekas, Lēdmanes pagasts, Lielvārdes novads
Nodibinājums „Nova Vita”	33	Katoļu iela 14A
Biedrība „Integrācija sabiedrībai”	75	Ratnieki, Silmalas, Salas pagasts, Babītes novads
Biedrība „Svētā Lūkas atbalsta biedrība”	65	Bārddziņu iela 2
Biedrība „Žēlsirdības misija „Dzīvības ēdiens””	77	Kr. Barona iela 56
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”	68	Zandartu iela 2A
Nodibinājums „Latvijas Evaņģēliski luteriskās Baznīcas Diakonijas centrs”	79	Daugavgrīvas iela 1
Rīgas Sv. Trijādības – Sergija sieviešu klosteris	26	Kr. Barona iela 156
Rīgas patversme (vīriešu nodaļa)	31	Latgales iela 208
Rīgas patversme (sieviešu nodaļa)	15	Eiženijas iela 1E
Rīgas patversmes Dienas centrs	33	Katoļu iela 57
Rīgas patversmes Mobilā brigāde	33	Mob.tālr. 26309975
SIA ‘Senioru nams’ SAC “Liepa” un SAC	25	Akāciju iela 5, Rīga Rīgas iela 43,

“Senlejas”		Sabile
2. Sociālie pakalpojumi pensijas vecuma personām un personām ar invaliditāti		
2.1. Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā		
RSAC „Gaiļezers”	28	Hipokrāta iela 6
RSAC „Mežciems”	30	Malienas iela 3A
RSAC „Stella maris”	29	Birzes iela 54
SIA „Senior Service”	68	Baltāsbaznīcas iela 40
SIA „Aprūpes grupa”, „Gobas apartamenti”	61	Gobas iela 10A
SIA „Senior ABC”	25	Zolitūdes iela 68A
SIA „Senior Baltic” rezidence “Dzintara melodija	74	Jaunpils iela 20
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība” SAC „SenRīga” un SAC „Pārdaugava”	33	Katoļu iela 22,
SIA „Senioru nams” SAC „Liepa”	25	Akāciju iela 5
2.2. Grupu mājas (dzīvoklis) personām ar GRT		
SIA „Dzīves oāze”	49	Biešu iela 6
Nodibinājums „Fonds KOPĀ”	63	Slimnīcas iela 2
Biedrība „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”	41	Imantas 8. līnija 1, k-3
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, „Cerību dore”	53	Latgales iela 180B
Camphill nodibinājums „Rožkalni”	47	„Rožkalni”, Rencēnu pagasts, Valmieras novads
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	42	Dzērvju iela 1
Biedrība „Rīgas pilsētas “Rūpju bērns”” „Šūpoles”	43	Platā iela 9
Biedrība “Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” „Mēness	3	Putnu iela 6

māja”		
2.3. Specializētās darbnīcas pakalpojums personām ar GRT		
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””, „Skaida”	11	Lubānas iela 39B
Nodibinājums „Fonds KOPĀ”	63	Slimnīcas iela 2
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”	76	Cēsu iela 8
Biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””	53	Latgales iela 180B
Camphill nodibinājums „Rožkalni”	47	„Rožkalni”, Rencēnu pagasts, Valmieras novads
2.4. Dienas aprūpes centri personām ar GRT		
Biedrība „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”	41	Imantas 8. līnija 1, k-3
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” DAC „Cerību māja”	36	Rēzeknes iela 2A
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” DAC „Cerību ligzda”	38	Balvu iela 11
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” DAC „Mēness māja”	3	Putnu iela 6
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” DAC „Cerību tilts”	19	Ieriķu iela 2B
Biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” DAC „Cerību skola”	32	Ludzas iela 43
Biedrība „Saule”	78	Kolkasraga iela 18
	45	Ezera iela 21
Biedrība „Gaismas Stars”	66	Lāčplēša iela 60
Nodibinājums	67	Ieriķu iela 67A

„Fonds Kopā”		
Biedrības „Svētā Jāņa palīdzība” DAC „Saulesvece”	76	Cēsu iela 8
Biedrība „Nepaliec viens,,	35	Drustu iela 36A
2.5. Citi dienas aprūpes centri, dienas centri pilngadīgām personām un Kopienas centrs		
Biedrība „Resiliences centrs”	6	Avotu ielā 31 k-1
SIA „Bērnu oāze” DAC „Oāze” (personām ar demenci)	49	Biešu iela 6
Biedrības „Dzintarkrasta serviss” DAC „Liepa” (personām ar demenci)	69	Valentīna iela 16
Biedrības „Latvijas Neredzīgo biedrība” DC personām ar redzes invaliditāti „Strazdumuižas dienas centrs”	71	Braila iela 5
KC „Ābeļzieds”	51	Dzirciema iela 24
DC „Vecmīlgrāvis”	16	Emmas iela 3
DC „Ķengarags”	17	Aglonas iela 35, k-3
DC „Ābeļzars”	6	Avotu iela 31, k-1
DC „Kamene”	8	Salnas iela 2
DC „Kastanis”	7	Aiviekstes iela 14
DC „Rīdzene”	10	Vidrižu iela 1C
Biedrības „Svētās Ģimenes Māja” DC „Svētās Ģimenes Māja	27	Klostera iela 5 un 7
Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Paaudzes”	9	Ūnijas iela 49

Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Dzīvības aka”	43	Mežrozīšu iela 43
Biedrības „Rīgas aktīvo senioru alianse” DC „Rasa”	56	A. Čaka iela 139
Biedrības „Svētā Jāņa palīdzība” DAC „Ozolaine” (personām ar demenci)	68	Zandartu iela 2A
Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski Luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DC „Mēs”	41	Imantas 8. līnija 1, k-3
Biedrības „Latvijas Nedzirdīgo savienība” DC „Rītausma”	14	Kandavas iela 27
SIA „Aprūpes centrs „AGATE”” DAC personām ar demenci „Agate”	1	Skolas iela 21
Biedrības “Svētā Jāņa palīdzība” DAC „Duntes ozoli” (personām ar demenci)	82	Pededzes iela 4
Biedrības “Latvijas Samariešu apvienība” DAC „Žubītes” (personām ar demenci)	33	Katoļu iela 22/24
2.6. Sociālās aprūpes personas dzīvesvietā pakalpojumu sniedzēji		
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”	76	Cēsu iela 8
SIA „Mājas aprūpe”	72	Raņķa dambis 31
AS „Aprūpes birojs”	9	Ūnijas iela 40
SIA „Mentamed”	6	Lāčplēša iela 87F
Biedrība „Latvijas	52	Slokas iela 161,

Sarkanais Krusts”		k-1
	34	Šarlotes iela 1B
Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”	3	Ziepju iela 13
	17	Aglonas iela 35, k-3
	2	Eduarda Smiļģa iela 46-407
Pilnsabiedrība „Complex Food”	20	Brīvības gatve 369
SIA „Pirmais Patronāžas Serviss”	78	Pilsoņu iela 1C
SIA „Senior Riga”	1	Baznīcas iela 24-1
SIA „Senior Latvia”	75	Briežu iela 3, Lapsas, Babītes novads
3. Citi līgumi		
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”	16	Meldru iela 2
Biedrība „Skalbes”	34	Tērbatas iela 69
Biedrība „Centrs Marta”	34	Matīsa iela 49A
Personu apvienība “Aleks un V Concord Service Group CNC”	20	Brīvības gatve 369
	53	Latgales iela 250 A
	43	Stūrmaņu iela 29
	59	Apes iela 7
SIA „Aniva”	53	Latgales iela 163
	46	Aptiekas iela 8
Nodibinājums „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs”	79	Daugavgrīvas iela 1
	3	Ziepju iela 13
	9	Ūnijas iela 49
	43	Mežrozīšu iela 43
3.1. Dienas aprūpes centri bērniem		
Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” DAC „Stropiņš”	52	Slokas iela 161
Reliģiskās organizācijas „Pestīšanas armija” DAC „Patvērums”	34	Bruņinieku iela 10A
SIA „Bērnu oāze” DAC „Torņakalns”	49	Biešu iela 6

Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DAC „Roku rokā”	58	Līksnas iela 13
Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DAC „Sirdsgaisma”	3	Ziepju iela 13
Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DAC „Paaudzes”	9	Ūnijas iela 49
Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs” DAC „Dzīvības aka”	43	Mežrozīšu iela 43
3.2. Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem traucējumiem		
Biedrība “Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās””	81	Lēdmanes iela 2
Biedrība „Latvijas Bērniem ar kustību traucējumiem”	55	Varžu iela 3
Rīgas 3. pamatskolas DAC „Tornkalna Rūķi”	57	Telts iela 2
Biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”	77	Tērbatas iela 42/44-1
Īslaicīgā sociālā aprūpe bērniem ar invaliditāti „Atelpas brīdis”	22	Juglas iela 20
Biedrība „Nepaliec viens”	39	Mārupes iela 14A
Biedrība „Autisma	37	Brīvības gatve

centrs”		197A
SIA „Rīgas veselības centrs”	12	Kaņiera iela 13
	41	Imantas 8. līnija 1, k-1
	13	Spulgas iela 24
	43	Mežrozīšu iela 43
3.3. Institūcijas, kurās tiek nodrošināta klātienē sociālpsiholoģiskās individuālās un grupu konsultācijas		
Biedrība „CONTACT”	6	Ģertrūdes iela 56
Nodibinājums „Centrs Dardedze”	39	Cieceres iela 3a
Biedrība „Skalbes”	64	Tērbatas iela 69
4. RBJĢSAC (pakļautībā)		
Rīgas Bērnu, jauniešu un ģimeņu sociālā atbalsta centrs	11	Lubānas iela 17A
Struktūrvienība „Krīzes centrs”	53	Latgales iela 180 B
Struktūrvienība „Ziemeļi”	23	Sudrabu Edžus iela 11A
Struktūrvienība „Apīte”	10	Apes iela 8
Struktūrvienība „Ezermalā”	24	Ezermalas iela 36
Struktūrvienība „Vita”	25	Kalnciema iela 131
Struktūrvienība „Imanta”	60	Imantas 7. līnija 4
Struktūrvienība „Jauniešu atbalsta centrs”	60	Imantas 7. līnija 4
5. Krīzes centri		
Biedrības „Sociālo pakalpojumu attīstības centrs” krīzes centrs „Mīlgrāvis”	45	Ezera iela 21
RBJĢSAC struktūrvienība „Krīzes centrs”	53	Latgales iela 180 B
Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” krīzes centrs „Burtnieks”	48	Burtnieku iela 37

6. RSD (pakļautības iestādes)		
Centrālā administrācija	1	Baznīcas iela 19/23
PĀRDAUGAVAS RAJONA NODAĻA		
TC „Āgenskalns”	2	E. Smiļģa iela 46
TC „Dzirciems”	4	Baldones iela 2
TC „Bolderāja”	43	Mežrozīšu iela 43
TC „Imanta”	41	Imantas 8. līnija 1, k-2
LATGALES RAJONA NODAĻA		
TC „Avoti”	6	Avotu iela 31, k-2
TC „Krasts”	7	Daugavpils iela 31
TC „Daugava”	17	Aglonas iela 35, k-1
TC „Pļavnieki”	8	Salnas iela 2
ZIEMEĻU RAJONA NODAĻA		
TC „Vidzeme”	10	Vidrižu iela 1A
	18	Brīvības gatve 266
TC „Purvciems”	19	Ieriķu iela 2B
TC „Ziemeļi”	21	Hanzas iela 7
7. Veselības aprūpes kapitālsabiedrības (pārraudzībā)		
SIA „Rīgas 1. slimnīca”	34	Bruņinieku iela 5
SIA „Rīgas 2. slimnīca”	35	Ģimnastikas iela 1
SIA „Rīgas Dzemdību nams”	5	Miera iela 45
SIA „Rīgas veselības centrs”:	13	Spulgas iela 24
filiāle „Torņakalns”	50	Kokles iela 12
filiāle „Ilģuciems”	51	Sēlpils iela 15
filiāle „Imanta”	41	Imantas 8. līnija 1, k-1
filiāle „Ķengarags”	12	Kaņiera iela 13
filiāle „Bolderāja”	43	Mežrozīšu iela 43
	63	Slimnīcas iela 2-1a
filiāle „Ziepniekkalns”	13	Spulgas iela 24
8. Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums		
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	48	Burtnieku iela 37
Biedrība „Latvijas	42	Dzērvju iela 1

Samariešu apvienība”		
----------------------	--	--

Ārpus Rīgas Labklājības departamenta pakļautības iestāžu, pārraudzības iestāžu un līgumorganizāciju adresu saraksts	
Ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijas (iepirkuma līgumorganizācijas)	
SIA „Pansionāts Dzimtene”	Emīla Dārziņa iela 24, Jūrmala
Tukuma novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs „Rauda” Rauda, Smārdes pagasts, Tukuma novads	Rauda, Smārdes pagasts, Tukuma novads
Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Stūrīši”	Stūrīši 8, Laidzes pagasts, Talsu novads
Sociālās aprūpes centrs „Tērvete”	„Mežmalieši”, Tērvetes pagasts, Dobeles novads
Talsu novada pašvaldības iestāde pensionāts „Lauciene”	Pansionāts „Lauciene”, Laucienes pagasts, Talsu novads
SIA SP „Labāka Rītdiena” sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs „Sērmūkši” un sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs „Mārsnēni”	„Sērmūkši”, Skujenes pagasts, Mārsnēni, Skujenes pagasts, Cēsu novads.
Nodibinājums „Fonds „Cilvēks cilvēkam””	Cīruļu iela 6, Pāvilosta, Dienvidkurzemes novads un Jūrkalne, Jūrkalnes pagasts, Ventspils novads
SIA „Aprūpes nams „Urga””	„Urgas pensionāts”, Braslavas pagasts, Limbažu novads
Jēkabpils novada pašvaldības aģentūras „Jaunāmuiža”	„Jaunā muiža”, Kūku pagastā, Jēkabpils novads
Aģentūra „Sociālās aprūpes centrs „Ziedugravas””	„Ziedugravas”, Skrīveru pagasts, Aizkraukles novads
SIA „Senioru nams” sociālās aprūpes centrs „Senlejas”	Rīgas iela 43, Sabile, Talsu novads
Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums personām ar garīga rakstura traucējumiem	
Camphill nodibinājums „Rožkalni”	„Rožkalni”, Rencēnu pagasts, Valmieras novads
Bērnu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas	
Nodibinājums „Fonds Grašu bērnu ciemats”	Grašu pils, Cesvaines pagasts, Madonas novads
Biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” Valmieras SOS Bērnu ciemats	Ganību iela 3, Valmiera
Biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” Īslīces SOS Bērnu ciemats	Rudzu iela 14, Bauska, Bauskas novads un Dzirnau iela 19, Iecava
Biedrība „Centrs Elizabete”	Filozofu iela 3A, Jelgava

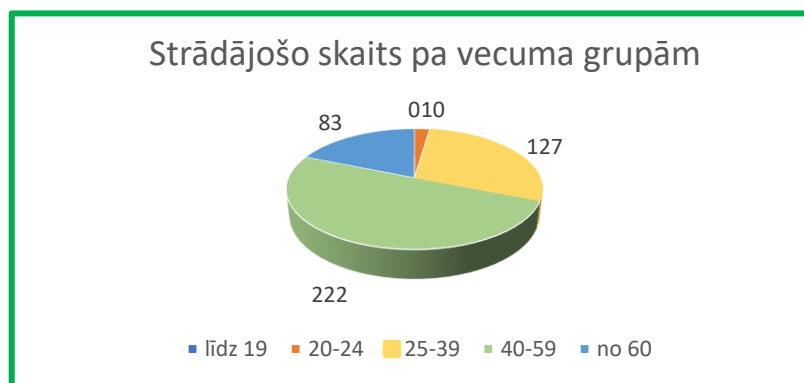
RĪGAS VALSTSPILSĒTAS PAŠVALDĪBAS IESTĀDES, KURAS SNIEDZ SOCIĀLOS PAKALPOJUMUS UN SOCIĀLO PALĪDZĪBU

Rīgas Sociālais dienests

Rīgas Sociālais dienests (turpmāk – Dienests) izveidots 2009. gada 1. decembrī. Kopš 2020. gada 17. septembra to vada Guna Eglīte.

2023. gada nogalē Dienestā strādāja 442 darbinieki, no kuriem sociālo palīdzību un sociālos pakalpojumus Rīgas iedzīvotājiem sniedza 350 sociālā darba speciālisti (Teritoriālajos centros – 295 darbinieki, Sociālā darba nodaļā – 47 darbinieki un Sociālās palīdzības nodaļā – 8 darbinieki). No 442 darbiniekiem 412 ir sievietes un 30 – vīrieši.

3. attēls. Dienestā strādājošo cilvēku skaits pa vecuma grupām

350 sociālā darba speciālistiem ir augstākā izglītība, bet 35 darbinieki iegūst izglītību, lai turpinātu profesionālo izaugsmi, no tiem maģistrantūrā studē deviņi, bet doktorantūrā viens speciālists.

2023. gada precizētais pamatbudžets – 11 066 198 EUR, tai skaitā atlīdzībai – 9 545 474 EUR. Darbinieku vidējā mēnešalga – 1 143,88 EUR, vecākajam sociālajam darbiniekam darba alga mēnesī – 1 285 EUR, sociālajiem darbiniekiem vidēji – 1 119 EUR, 1.līmeņa sociālās palīdzības organizatoriem – 1 000 EUR, 2.līmeņa sociālās palīdzības organizatoriem 1 025 EUR.

Dienests 2023. gadā saņēmis 157 246 personas iesniegumus (no tiem 1 123 iesniegti elektroniski), izsniedzis 137 849 lēmumus un lēmuma grozījumus, sniedzis 7 591 atbildes personām un pieņēmis 11 306 struktūrvienību lēmumus.

2023. gadā Dienestā izveidots Zvanu centrs, kura mērķis ir Rīgas iedzīvotāju zvanu pieņemšana, pirmreizējā konsultēšana sociālās palīdzības un sociālā pakalpojuma saņemšanai. Zvanu centrā viena mēneša laikā ienāk pāri par 12 000 zvanu. Paralēli Zvanu centra izveidei, tika izveidotas elektroniskās pierakstu sistēmas *Microsoft Booking* rīkā. Elektroniskās pierakstu sistēmas paredzētas pirmreizējo klientu pierakstam, pierakstam pie sociālajiem palīdzības organizatoriem sociālās palīdzības saņemšanai un pierakstam valsts finansēto asistentu pakalpojuma saņemšanai.

Dienests 2023. gadā strādāja pie iestādes strukturālām izmaiņām, nosakot trīs virzienus strukturālajām izmaiņām:

- Sociālā darba divu līmeņu darba organizācijas ieviešana;
- Sociālās palīdzības nodrošināšana paaugstinātas intensitātes apstākļos;
- Dienas centru un kopienas centra darbības izvērtējums.

Sociālā darba divu līmeņu darba organizācijas ieviešana

Nodrošinot sociālā darba pakalpojumu Dienests savā darbā regulāri saskaras ar dažādiem izaicinājumiem, piemēram, augsts brīvo vakanču skaits, darbs paaugstinātas slodzes apstākļos, klientu skaita palielināšanās, jaunu funkciju palielināšanās nepalielinot cilvēkresursus vai informācijas par

iespējamiem bērnu tiesību pārkāpumiem ģimenēs un citām sociālās funkcionēšanās grūtībām palielināšanās.

Lai nodrošinātu kvalitatīva sociālā darba pakalpojuma sniegšanu, darbinieku labbūtības veicināšanu un mērķtiecīgu pāreju, lai ar 2028. gadu pilnībā ieviestu jauno pieeju sociālajam darbam ģimenēm ar bērniem (MK rīkojuma Nr.616 „Sociālās aizsardzības un darba tirgus politikas pamatnostādnes 2021.-2027. gadam” 2.6.3. apakšpunkts) no 02.10.2023. uzsākta sociālā darba jomas divu līmeņu aprobēšana Ziemeļu rajona nodaļas Teritoriālajā centrā „Ziemeļi” (turpmāk - Pilotprojekts).

Pilotprojekta laikā plānots aprobēt izstrādāto divu līmeņu darba organizāciju, nodalot darbu ar ienākošo informāciju un signāliem par iedzīvotājiem, kuri nav Dienesta sociālā darba ar gadījumu klienti no darba ar sociālo gadījumu. Pilotprojekta periods plānojas līdz 12 mēnešiem, pirmos četrus mēnešus pilotprojekta teritoriālais centrs „Ziemeļi” aprobē darba organizāciju divos līmeņos, informācijas apmaiņu starp darbiniekiem (katru no līmeņiem) un iesaistītām institūcijām, savukārt, sākot no pilotprojekta piektā mēneša Pilotprojektā tiek iesaistīts teritoriālais centrs „Purvciems” un no septītā mēneša teritoriālais centrs „Vidzeme”, līdz ar to no 01.07.2024. sociālā darba divu līmeņu aprobēšana notiks Ziemeļu rajona nodaļas ietvaros jaunizveidotā struktūrā – Ģimeņu atbalsta centrā.

Ieviešot divu līmeņu darba organizāciju un aprobējot tā darbību pilotprojektā kā plānotos ieguvumus saredzam:

- Kvalitatīva sociālā darba pakalpojuma sniegšanu, izmantojot psihosociālā darba pieeju, iespēju veikt preventīvu darbu ar ģimenēm, kurās riski ir zemi, lai novērstu risku un apdraudējuma pieaugumu;
- Līdzsvarota darbinieku slodze, mazināts trauksmes līmenis darbinieku vidū par to vai paspēj izdarīt visas obligāti noteiktās darbības, iespējams mazināta darbinieku mainība un izdegšana.
- Darba devējam rada iespēju noturēt darbiniekus un piesaistīt jaunus;
- Veicināta sabiedrības uzticēšanās sociālajiem darbiniekiem, stiprināta sociālā darba loma un noteiktas profesionālās robežas;
- Nodrošināta pakāpeniska pāreja uz sociālā darba sniegšanu saskaņā ar Metodikas „Sociālais darbs ģimenēm ar bērniem vadlīnijām”, obligāta no 2028. gada.

Sociālās palīdzības nodrošināšana paaugstinātas intensitātes apstākļos

Saistībā ar energoresursu cenas kāpumu, sākot no 2022. gada oktobra, pieauga no jauna izvērtēto mājokļa pabalsta pieprasītāju skaits, kas palielināja jau esošo klientu skaitu. Ar ārējiem normatīvajiem aktiem tika noteikts garāks iesniegumu izvērtēšanas laiks - līdz 40 dienām (Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likuma 13.panta otrā 3.¹ daļa), kā arī tika noteikts, ka mājokļa pabalsta pārrēķins tiek veikts reizi 3 mēnešos (MK 17.12.2020. noteikumu Nr. 809 „Noteikumi par mājtsaimniecības materiālās situācijas izvērtēšanu un sociālās palīdzības saņemšanu” 10.¹ punkts). Šīs darbības nodrošināja iespēju darbiniekiem izvērtēt mājokļa pabalsta piešķiršanas nepieciešamību un apjomu palielinātas intensitātes apstākļos.

Pamatojoties uz Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likumu, tika izveidotas četras amata vietas mājokļa pabalsta izmaksu nodrošināšanai, iedzīvotāju konsultēšanai - Informatora palīgs uz noteiktu laiku (no 01.11.2022. līdz 30.06.2023.). Minētās amata vietas tika finansētas no valsts mērķdotācijas administratīvo izmaksu segšanai, atbilstoši Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likuma 13.panta 3.¹ daļai (8,00 EUR par vienu iesniegumu).

2023. gadā Dienests turpināja darbu Rīgas atbalsta centrā Ukrainas civiliedzīvotājiem, piešķirot pabalstus un nodrošinot divu līmeņu pabalstu administrēšanu.

2022. gada oktobrī tika izveidots Zvanu centrs un elektroniskā pieraksta sistēma Ukrainas civiliedzīvotājiem sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu saņemšanai. Ukrainas civiliedzīvotāji var veikt pierakstu vai nu zvanot uz Zvanu centra tālruni, vai noskenējot QR kodu, kur klients tiek novirzīts uz elektroniskā pieraksta sistēmu. Neskatoties uz šīs attālinātās komunikācijas iespēju,

pieaudzis klātienas konsultāciju skaits. Ukrainas civiliedzīvotāji sākuši vairāk apstrīdēt Dienesta pieņemtos negatīvos administratīvos aktus RVPLD, pārsvarā par atbilstoša statusa noteikšanu un GMI pabalsta atteikumu, jo ienākumi un uzkrājumi pārsniedz normatīvos aktos noteikto līmeni.

Dienas centru un kopienas centra darbības izvērtējums

2023. gadā Dienesta strukturālo izmaiņu rezultātā dienas centrs „Rīdzene” no 01.06.2023. tika nodots Rīgas valstspilsētas pašvaldības Centrālās administrācijas Rīgas valstspilsētas Apkaimju iedzīvotāju centram, nodrošinot sabiedrības integrācijas mērķu īstenošanu pašvaldībā, veicinot iedzīvotāju iesaisti un līdzdalību. Savukārt, dienas centra „Ābeļzars” darbības pilnveidošanai un pakalpojuma attīstīšanai, no 01.07.2023. pakalpojuma sniegšana tika nodrošināta ārpuspakalpojuma veidā, attīstot kopienas centra pakalpojumu Avotu apkaimē, kuru nodrošina biedrība „Resiliences centrs”.

DC „Kamene” 2023. gadā organizēja interešu grupu darbu iepazīstinot dalībniekus ar nozīmīgiem dzīves principiem, kas var palīdzēt vieglāk izprast un veidot attiecības ar sevi, līdzilvēkiem un notikumiem, veicinot dalībnieku personisko resursu aktivizēšanu un to produktīvu izmantošanu, kā arī jaunu attiecību veidošanu grupas dalībnieku vidū. Tika atbalstīti dalībnieku centieni pašiniciatīvas realizēšanai.

DC saviem klientiem nodrošināja informatīvas konsultācijas par sociālajiem pakalpojumiem, sociālo palīdzību un citiem sabiedrībā aktuālajiem jautājumiem. Organizēja, jau popularitāti ieguvušās veselīga dzīvesveida veicinošas nodarbības: kustību prieku, līnijdejas, rīta rosmi, taiczi cuaņ, kuras visu gadu notika gan zālē, gan ārā, kā arī dažādas lekcijas par veselības tēmām. Vasarā interesantas, kā parasti, bija spēles ārā, kur saliedējās pieaugušie un bērni.

Aktuālas bija izglītojošās nodarbības: angļu, vācu valodas apmācības, prāta spēles. Populāras bija nodarbības ar mākslas terapijas elementiem, kas ir psihosociāls darbs, roku un prāta aktivitāšu veicināšanai. DC apmeklētāji apguva dažādus mākslas stilus. Mākslas darbi tika izstādīti dienas centra telpās kā arī dāvināti svētkos mūsu klientiem un viesiem. Pagājušajā gadā izveidojās laba sadarbība ar Rīgas Centrālās bibliotēkas Pļavnieku filiālbibliotēku, kuras rezultātā dienas centram bija iespēja periodiski izstādīt klientu darbus bibliotēkas izstāžu zālē, veidojot pat vairākas personālizstādes. DC klienti piedalījās kultūras un tematiskos svētku pasākumos un koncertos gan DC telpās, gan citur Rīgas valstspilsētā. Liela atsaucība bija izzinošām ekskursijām uz Salaspils Botānisko dārzu, Getliņiem, Radio SWH, Modes muzeju, Mākslas centru Zuzeum u.c.

DC savas funkcijas veic sadarbībā ar valsts un pašvaldības institūcijām, nevalstiskajām organizācijām, kā arī citām juridiskām un fiziskām personām. Piemēram, klienti aktīvi piedalījās RVPLD projekta „Mēs par veselīgu Rīgu!” ietvaros organizētajās nūjošanas un ciguna nodarbības, kā arī ekskursijās iepazīstot citas Rīgas apkāmes.

2023. gadā DC pakalpojuma ietvaros darbinieki centās izcelt katra klienta individualitāti. Lai klienti viens otru labāk iepazītu un ievērotu, grupu nodarbībās, turpinājās dzimšanas dienā sveikt katru klientu. Tika dāvināts rokdarbnieku veidotas dāvanas un kartiņas, kurā parakstījās visi grupas dalībnieki.

DC palēnām atjaunojās vairākas nodarbības, tādas kā ceļotāju klubs, latviešu valoda un dejas sēdus. Tika ieviestas arī jaunas nodarbības, piemēram, pasaku stunda, dzejas stunda.

Vasaras periodā DC iesaistījās pasākumā „Nodarbinātības pasākumi vasaras brīv laikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs”.

Bērniem un jauniešiem 2023. gadā DC pakalpojumi tika vairāk vērsti uz individuālo darbu, kura laikā aktualizējās klienta problēmas, kuras tika identificētas un iespēju robežās risinātas. Vairāk notika individuālās konsultācijas un sarunas ar bērniem un vecākiem telefoniski un klātienē. Klienti saņēma psihosociālo atbalstu. Tika veidotas izglītojošās, radošās, fizisko aktivitāšu nodarbības, dzīves prasmju darbnīcas, nodrošināta brīvā laika saturiska un attīstoša pavadīšana. Visu periodu, pakalpojuma ietvaros, klienti tika nodrošināti ar izglītojošiem, izzinošiem, prāta asināšanas

uzdevumiem, lai papildinātu viņu zināšanas un veicinātu klientu motivāciju mācīties. Klientiem tika sniegts atbalsts mājas darbu pildīšanā.

Turpinājās pozitīvā pieredze, veidojot aktivitātes bērniem kopā ar pieaugušajiem. Interesanti tika pavadīts brīvais laiks gan spēlējot galda spēles un āra spēles, gan mākslas nodarbības, gan svētku pasākumos un ekskursijās. Visiem kopā piedaloties aktivitātēs DC bērniem un arī pieaugušajiem bija iespēja pilnveidot savas komunikācijas spējas, apgūt jaunas prasmes, mācīties koncentrēties un sadarboties grupā, atbildēt par savu devumu grupā, arī kontrolēt savas emocijas.

Krievvalodīgo apkaimes iedzīvotāju un DC pakalpojuma saņēmēju integrēšana latviskā vidē ir devusi rezultātus. Viņi aktīvi gada garumā apmeklēja ekskursijas, pasākumus, neskatoties uz valodas barjeru. Nav vairs atsevišķu grupu dalībnieki, bet ir izveidojusies vienota dienas centra kopiena.

Apmeklējot DC, klienti ir kļuvuši daudz dzīvespriecīgāki, atvērtāki, klientiem ir izveidoti jauni sociālie kontakti, uzlabojusies veselība, kā arī iegūts atbalsts no līdzcilvēkiem.

Klientu aktīva piedalīšanās DC „Kamene” piedāvātā pakalpojumā, sekmēja viņu dzīves kvalitātes uzlabošanu, spējas sociāli funkcionēt un iekļauties Pļavnieku kopienas sociālajā dzīvē un integrēties Rīgas valstspilsētas pašvaldības sabiedrībā.

DC „Vecmīlgrāvis” sniegtais sociālais pakalpojums palīdz klientiem attīstīt vai uzturēt nepieciešamās sociālās prasmes un iemaņas, klientiem tiek nodrošināta saturīga laika pavadīšana, tiek sniegts psihosociālais atbalsts, ko liela daļa klientu novērtē, pastāvīgi un ilgstoši apmeklējot DC. 2023. gadā DC piedāvāja jaunus pakalpojumus (galda spēles un Mandalu krāsošanu) sociālās mājas senioriem. Sniegtā sociālā pakalpojuma nodrošināšana palīdz attīstīt nepieciešamās sociālās prasmes un iemaņas, tiek nodrošināta saturīga laika pavadīšana un socializēšanās iespēja, novēršot sociālās izolācijas riskus.

DC turpinājās jogas, kustību aktivitātes, kustību aktivitātes senioriem, pašpalīdzības grupas senioriem. Papildus nodarbībām iekštelpās, turpinājās nodarbības ārā – ekskursijas, pastaigas, kā arī nūjošanas nodarbības pa Vecmīlgrāvja un Vecāķu apkaimi. Nūjošanas nodarbībām tiek izdalītas dienas centrā esošās nūjas. Tika noorganizētas grupas pieaugušajiem, piemēram, kustību aktivitātes, pilates uz bumbām, rīta joga (sākums plkst. 8.00), arī ir dienas joga ko vada brīvprātīgās. Tika aicināti jauni klienti uz senioru grupu, kur pēc klientu vēlmēm un vajadzībām tika nodrošinātas pilnvērtīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas, dažādu izstāžu un koncertu apmeklēšana, kopīgu svētku svinēšana (Līgo svētki, dzimšanas dienas u.c.). DC krievvalodīgo apmeklētāju integrēšanai darbojas latviešu sarunvalodas pašpalīdzības grupa, kas šobrīd ir ļoti pieprasīta un aktuāla. Liels prieks bija saņemt pateicības vārdus no klientiem, kuri atzina, ka pateicoties latviešu valodas sarunvalodas grupas nodarbībām, bija iespēja nokārtot valsts valodas eksāmenu.

Pēc sociālās mājas Emmas ielas 3, Rīgā, iedzīvotāju lūguma, tika noorganizēta kristīgā grupa Bībeles Vārds, ko vada katoļu priesteris, un tādejādi cilvēki kuriem dažādu veselību problēmu dēļ nav iespēja aizbraukt uz baznīcu ir iespēja apmeklēt šo grupu DC telpās. DC darbinieki telefoniski, e - pastā, *Whats App* sniedza informāciju, emocionālo atbalstu, konsultācijas klientiem, piemēram, sameklēja internetā vajadzīgos telefona numurus ārstniecības, vai kādām no valsts iestādēm u.c., lai klients var telefoniski sazināties. Tika sniegta informācija par iespēju bez maksas apmeklēt izstādes un koncertus.

Tika uzraudzīts, lai DC būtu veselīgi vides apstākļi, jo apmeklētājiem bija vajadzīga uzmanība un uzmundrinājums. Senioru pašpalīdzības grupā notika pārrunas par dzīvi, par veselību, par bailēm no novecošanas un vientulību, par uzticēšanos sev un citiem.

DC klienti ir sadraudzējušies, prot uzmundrināt viens otru, nejūtas vientuļi un ilgojas nākt uz nodarbībām, jo DC uzskata par savām otrajām mājām. Ikviens ir priecīgs par viņam veltīto uzmanību, atsaucību un uz klausīšanu. Vērojama apmeklētāju pašiniciatīvas un aktīvas līdzdarbības principu ievērošana.

2023. gadā tika organizētas dažādas āra sportiskās aktivitātes, kurās bērni apguva sadarbības prasmes vienam ar otru un komandas ietvaros. Kā arī tika spēlētas galda spēles un rīkotas radošās un

izglītojošās nodarbības, veiktas pārrunas. Sadarbībā ar kultūras pili „Ziemeļblāzma” un Latvijas Nacionālo bibliotēku bērni un jaunieši apmeklēja daudz dažādas izstādes un nodarbības. Skolas brīvlaikos bērni un jaunieši piedalījās ekskursijās uz Getliņu EKO, pa Vecrīgas noslēpumainām vietām un Zinātnes Zonas apmeklējumā, muzeju apmeklējumi: Rīgas pašvaldības policijas vēstures muzejā, P.Stradiņa Medicīnas vēstures muzejā. Bērni ieguva jaunas zināšanas par redzēto un daudziem bērniem tas bija pirmās reizes apmeklējuma piedzīvojums.

DC apmeklē arī ukraiņu bērni, kuri labprāt piedalās organizētajās aktivitātēs un iepazīstas ar latviešu kultūru un tradīcijām. 2023. gada jūlijā un augustā liels atbalsts darbā ar bērniem, jauniešiem bija 2 skolnieku darbs vasaras brīvlaikā.

DC darbinieki jaunu iemaņu gūšanai piedalījās supervīzijās, tiešsaistes semināros un diskusijās, konferencēs, sanāksmēs un darba grupās.

DC „Kengarags” 2023. gads ir aizvadīts aktīvi darbojoties, ieviešot ne tikai jaunas interešu grupas, bet piesaistot aizvien jaunus apmeklētājus, radot iespēju gūt psihosociālu atbalstu, justies vajadzīgam, noderīgam, organizēti pavadīt savu brīvo laiku, radot jaunas intereses un aizraušanās, dalīties pieredzē un savā dzīves skatījumā. Grupu nodarbības ir DC ikdienas metode darbā ar apmeklētāju, kas veiksmīgi tiek pielietota, lai cilvēks spētu iejusties, atvērties un uzticēties. Tad ir arī vieglāk veidot individuālās konsultācijas, ja rodas tāda nepieciešamība.

2023. gadā tika turpinātas jau ierastās nodarbības – latviešu un angļu valodu apguve, tās papildinot ar zviedru valodu, kur izdevās piesaistīt zviedru valodas speciālistu – brīvprātīgo. Jauna inovācija DC darbā ir dārzkopju klubiņš, kur apmeklētāji veido un apkopj teritoriju ārpus telpām. Ir izveidota liela puķu dobe, kur var radoši izpausties gada siltajā sezonā.

2023. gada ietvaros tika veidotas meistarklases sadarbība ar SIA „Vilori”, firmas meistariem vadot izbraukuma praktiskās lekcijas DC telpās. Lieliska sadarbība ir izveidota ar Latvijas Jaunā teātra institūta studentiem, kas piedāvā dažādas meistarklases, ekskursijas, teātru un deju pasākumu apmeklējumus DC apmeklētājiem.

Arī pagājušā gada laika DC tika aktīvi turpināts organizēt un vadīt prāta treniņa nodarbības pensijas vecuma personām, līnijdeju grupas, vingrošanas nodarbības, nūjošanā, kā arī DC ir iespēja apmeklēt laikmetīgās dejas nodarbības. Radoši darbojamies zīda apgleznošanā, dekupāžā, enkaustikā, marmorēšanā, stikla kodināšanā, ziepju un sveču gatavošanā. DC top arī skaistas rotaslietas darbojoties ar pērlītēm. DC aktīvi darbojas Pensionāru Apvienības klubiņš „Lāpa”, kas reizi mēnesī nāk uz sanāksmēm. Tāpat ir veiksmīga sadarbība ar Kengaraga un Daugavas filiālbibliotēkām. Bibliotēkas telpās DC apmeklētājiem ir iespēja veidot savu darbu izstādes, kā arī DC apmeklētājiem ir iespēja apmeklēt dažādas vispārīzglītojošas lekcijas, ko piedāvā bibliotēka. DC koris „Optimisti” sadarbībā ar līnijdeju grupu „Čaklās kājas” aktīvi sniedza koncertus Rīgā – bibliotēkās, dažādos sociālās aprūpes centros. DC Kengarags darbs rit uz priekšu raiti un aktīvi, par ko liecina apmeklētāju pastāvīga, ieinteresēta, regulāra un ilgstoša apmeklētība.

DC „Kastanis” seniori aktīvi iesaistās DC norisēs, turpināja apmeklēt nodarbības, piedalīties DC veidotajās aktivitātēs. Katru nedēļu DC ir iespēja aprunāties ar sociālo darbinieku, apspriest interesējošo tēmu vai kopā padomāt, ka tik galā ar dažādām problēmām. Kopā ar brīvprātīgajiem sociālais darbinieks un klientu apkalpošanas speciālists katrā grupā veido mikroklimatu, kas palīdz apmeklētājiem justies piederīgiem, vajadzīgiem, veiksmīgi funkcionēt un radoši realizēt savus talantus.

Arī 2023. gadā tika turpināts aktīvi izmantot *WhatsApp*, un *Facebook* platformas, lai informētu apmeklētājus un interesentus par nodarbībām, ekskursijām, pasākumiem. DC apmeklētāji turpināja aktīvi vingrot, gleznot, mācīties angļu un latviešu valodu. DC izveidojās vairākas jaunas nodarbības un aktivitātes, piemēram, grupas - „Dziedāsim angļiski!” vai „Radīsim kopā svētkiem atbilstošu vizuālo noformējumu!” DC apmeklētājiem noorganizēta jaunu radoša aktivitāti – Fotoizstādes. Klienti fotografēja dabas ainas un objektus un līdzdarbojās DC notiekošo izstāžu veidošanā, (izstādes „Kastaņa sveču laiks”, „Ābolu laiks”, „No ziedsēkļa līdz pļavai” u.c.). Apmeklētājiem tika

noorganizēts vizuālo lekciju cikls jeb, „Ceļotāju klubu” (piem. Dienviditālija, Austrija, Toskāna, Gruzija u.c.) Jaunums ir arī „Prāta treniņa un atmiņas treniņa grupas”, kuras palīdzēja cilvēkiem uzlabot gan garīgo, gan fizisko veselību. Pavasarī DC atgriezās un aktīvi atsāka darboties rokdarbnieces (adītājas).

Īpaši aktīvi atjaunojās tradicionālie pasākumi, to organizēšanā iesaistījās liela daļa DC nodarbību dalībnieces (tika gatavoti svētkiem atbilstoši ēdieni, veidoti svētku vizuālie noformējumi, tērpu aksesuāri). DC dalībniekus vienoja arī kopīga dziedāšana, gan pasaulē populāro dziesmu (angļu valodā), gan latviešu autoru radītās un tautā iemīļoto dziesmu dziedāšana. DC turpināja realizēt dažādas vingrošanas nodarbības (ar fizioterapeitu, *Cigun*).

Turpinājās mākslas zinātnieces E.Šmites mākslas lekcijas (sadarbībā ar „Mazjumpravas biedrību”) un tikšanās ar radošām personībām (sadarbībā ar Rēznes bibliotēku).

DC apmeklētāji izmantoja arī iespēju kopā izglītoties un apmeklēt dažādas izstādes un muzejus, klienti izmantoja iespēju kopā doties ekskursijās, ceļot, redzēt skaistus dabas skatus (Daugmales peoniju laukus, Botānisko dārzu, Vērmanes dārzu Dziesmu svētku laikā uc.). Apmeklētāji ekskursijās tikās ar latviešu tradicionālo amatu meistariem, uzzināja jaunu informāciju un faktus par senajiem amatiem, kā arī piedalījās radošās darbnīcās (pie keramiķes L.Sulutauras, biteniēka Daugmales Jāņa u. c.). Ekskursijas tika noorganizētas arī uz „Zivju dienu” Jūrmalas brīvdabas muzeju, kā arī notika brauciens uz Aizkraukli u.c.

2023. gadā DC apmeklētāji turpināja iesaistīties palīdzības akcijā Ukrainai. Ziedoja apģērbu, tika uzadāti 352 zeķu pāri. Iesākot labdarības darbus, netika aizmirsti arī „mazie” brāļi un tika savāktas segas, palagi un virspalagi dzīvnieku patversmei.

Visu 2023. gadu DC apmeklētāji un darbinieki centās veidot nodarbības, kas ir saistītas ar gadskārtējām tautas tradīcijām, piemēram, Līgo vainagu veidošana, Pirts paklāja aušana, puķupuodu dizains, piparkūku cepšana, čiekuru rotājumu veidošana.

Rīgas svētā Alberta draudze iepriecināja DC seniorus ar draudzes ģimeņu sagatavotām dāvanām. Darbs DC rit uz priekšu, pievienojas jauni dalībnieki, paldies brīvprātīgajiem un arī draugiem no citiem centriem, no nevalstiskām organizācijām.

2023. gadā **Kopienas centrā „Ābeļzieds”** notikuši dažādi svētki un pasākumi, organizētas izstādes, meistarklases, semināri, skolas brīvlaiku aktivitātes, rīkota brīvprātīgo sveikšana, uzturētas, atjaunotas un veidotas jaunas sadarbības, veidotas jaunas pašpalīdzības grupas, vasaras mēnešos uzņemti skolēni „Nodarbinātības pasākumi vasaras brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs” programmas ietvaros, studenti darbojušies praksēs, darbinieki veikuši profesionālo pilnveidi.

2023. gadā izveidotas jaunas sociālā atbalsta/pašpalīdzības grupas: „Mammu randiņš”, „Galda spēles”, „Nūjošana”, „Skaņu meditācija”, „Galda teniss un galda spēlēs (nepilngadīgām personām)”, „Galda teniss („Teniss” (vairākas galda tenisa grupas), „Galda teniss ar Lauru”, „Kustība”, „Teniss pirms dziesmām”, „BP teniss”), „Pilates”, „RaDuGa2”, „Sincere Art”, „Vingrās čaklītes”, „Ci-gun”, „Zelta rota” (dejošana), „Luna” (rokdarbi), „Adīšana”, „Nūjotāji tējo” (sarunu klubs), „Fiziskā aktivitāte”; Atsaucoties uz apkaimes iedzīvotāju nepieciešamību attīstīt digitālās prasmes un viedierīču lietošanu, notikušas individuālās konsultācijas. Lai uzlabotu latviešu sarunvalodu (novērojams liels pieprasījums), izveidotas pašpalīdzības grupas „Runāsim latviski”, „Sarunu un spēļu klubiņš skolēniem ar Līvu (latviski)”, „Nūjotāji tējo”. Mērķtiecīgi veidotas meistarklases, ekskursijas, paraugdemonstrējumi un pasākumi, lai cilvēki varētu tikties arī ārpus pašpalīdzības grupu formāta: dzejas diena, piparkūku cepšanas nedēļa, „Vingrošana uz krēsliem”, meistarklase atstarotāju izgatavošanā, „Iepazīsti Latvijas nacionālo bibliotēku”, adīšanas meistarklase, foamerāna rozēs darināšanas meistarklase, dāvanu kastītes gatavošana, biežspiedes tehnika, hennas tetovējumu darbnīca, auduma maisiņu apdrukāšana, vitražas krāsu tehnikas iepazīšanas darbnīca, draudzības rokassprādžu izgatavošanas meistarklase, vegānā čili kulinārijas meistarklase, lekcija par zobu higiēnu, seminārs garīgās veselības veicināšanā „Kā pieņemt zaudējumu”. Izveidota jauna atvērtā grupa:

„Darām kopā”, kas sniedza iespēju ikvienam interesentam iesaistīties un apgūt sezonai aktuālo rokdarbu un dekoru veidošanu, ilgākā vai īsāka laika periodā, četras dienas nedēļā. Ikdienā, visa gada garumā, bērniem un jauniešiem tika piedāvātas daudzveidīgas ikdienas aktivitātes un izveidotas konkrētas interešu grupas, kuras balstītas aktuālāko interešu jomās: „Māksla bērniem”, „Galda teniss”, „Stafetes”, „Galda spēles” (viena no galda spēļu grupām vērsta uz sarunvalodas attīstīšanu). Skolas brīvlaikos mērķtiecīgi organizētas dažādas ekskursijas ārpus KC telpām – foto orientēšanās pārgājieni, muzeji, ekskursijas Vecrīgā, basketbola spēles laukumā pie KC, kā arī svētku tematiskie pasākumi, radošas mākslas aktivitātes u.tml. Skolas brīvlaika periodos aktivitātēm tika piesaistīti vairāki kampaņveida brīvprātīgie, kas aktivitātes papildināja ar zināšanām ķīmijas un fizikas eksperimentu jomā, specifiskos rokdarbos un mākslā, kā arī piedalījās ārpus centra izbraucienos un orientēšanās spēļu organizēšanā un vadīšanā.

Izteikti palielinājies māmiņu grupu (mamma ar zīdaiņiem un pirmsskolas vecuma bērniem) apmeklētāju un aktivitāšu daudzveidības klāsts - gan tiekoties KC telpās (rītu un vakaru plūsmas), gan rotaļlaukumā pie Kopienas centra ēkas, gan rīkojot savus pastaigu maršrutus pa vietējiem parkiem, kopīgi apmeklējot muzejus, u.tml. KC telpas un inventārs papildināts un pielāgots šo grupu specifiskajām vajadzībām. Atsaucoties uz apmeklētāju iniciatīvām, tika rīkoti arī līdz šim nebijuši pasākumi - bērnu mantu un drēbju apmaiņa un „Mazulīšu izlaidums” – svinīgs pasākums ar diplomiem un rotaļām, atvadoties no kopā būšanas KC rudenī uzsākot bērnu dārza gaitas.

Vēl viens jauninājums, kas uzsākts un ievērojami attīstījies 2023. gadā KC, bija dažādas galda tenisa aktivitātes. Pateicoties brīvprātīgajai, kura ir profesionāla sertificēta galda tenisa trenere, centra apmeklētājiem bija iespēja apgūt galda tenisa pamatus, rīkot sacensības un veikt treniņus, attīstīt iemaņas un iegūt zināšanas, lai ar galda tenisa aktivitātēm varētu darboties arī ārpus grupas. Šī aktivitāte īpaši nozīmīga arī tāpēc, ka tā ir iespēja uzlabot fizisko un mentālo veselību un tā vieno cilvēkus dažādās vecuma grupās un iesaista dalībniekus no 7 gadu vecuma līdz pat 90+ gadiem.

Brīvprātīgo tendences KC bija pozitīvas - arī 2023. gadā brīvprātīgo skaits ir audzis, un varēja lepoties ar 46 pastāvīgiem brīvprātīgajiem. Brīvprātīgie tika nominēti dažādos godināšanas pasākumos: 2023. gada Latvijas brīvprātīgo nominācijā Kokaru zālē, RD brīvprātīgo sumināšanai Melngalvju namā un RSD brīvprātīgo sumināšanā Mazajā ģildē. Brīvprātīgās piedalījās RVPLD īsfilma, lai popularizētu brīvprātīgo darbu, kurā dalījās ar savu ilggadējo pieredzi vadot pašpalīdzības grupas “Ābeļziedā”.

Gada lielākais pasākums bija „Ābeļziedam 15” dzimšanas diena. Pēc vairāku gadu pārtraukuma, kad „Ābeļzieda” dzimšanas dienas svinības tika organizētas telpās vai ārā (COVID izplatības sakarā), 2023. gadā svinību organizēšana notika netālu esošajā – Ilģuciema kultūras centrā. Vairumam apmeklētāju šie svētki ir svarīgākie gadā, kad justies kā daļa no „Ābeļzieda” kopienas, iespēja parādīt savas prasmes arī kāpjot uz skatuves. Pasākumam tuvojoties, Kopienas centra telpās tika veidoti dekori, rotājumi, plakāti, jauna interaktīvā izstāde par apmeklētāju laiku šeit un arī darbinieku portretu izstāde. Par godu svētkiem noformēta rokdarbu izstāde ar lietišķās mākslas darbiem, kas radīti piecpadsmit gadu laikā, darbojoties „Ābeļziedā”. Pašu rokām tika gatavoti piekariņi sirds formā, kā pateicības simbols, ko dāvāt mūsu brīvprātīgajiem. Svētku nedēļā, no 2. - 6. oktobrim, darbinieki ciemojās katrā grupā, suminot grupas dalībniekus, brīvprātīgos aktivitāšu vadītājus un aicinot kopīgi atzīmēt kopā būšanu arī savas grupas ietvaros. Lai veicinātu piederības sajūtu savai kopienai, katram apmeklētājam tika izsniegta personalizēta „Ābeļzieda” valsts pilsoņa” pase un programma ar dziesmām, kas palika par piemiņu pēc pasākuma. Apmeklētāju entuziasms, gatavojoties svētkiem, bija neaprakstāms! Darbiniekiem bija iespēja pārliecināties, cik šāds pasākums ir nozīmīgs, lai uzturētu kolektīvo garu un rosinātu vēlmi turpināt darboties un būt daļai no kopienas.

KC veiksmīgi turpinājis sadarbību ar vairākām NVO (Hroniski slimo bērnu draugu biedrība „Sūrābele”, „Rīgas Kurzemes rajona pensionāru apvienību”, u.c.) un uzsāktas jaunas - zīmīgākās no tām ir ar Apkaimju iedzīvotāju centru - regulāra koordinatora darbība KC telpās, organizējot klientu pieņemšanu apkaimju iedzīvotāju iniciatīvu jautājumos, un ar Rīgas Vājredzīgo un Neredzīgo biedrību

„Redzi mani”, kas vainagojās ar regulāru darbošanos biedru pulcēšanos KC, iesaistot arī citus KC apmeklētājus.

KC darbiniece turpināja pārstāvēt Rīgas pašvaldību pilotprojektā „Sociālais darbs kopienā”, kura ietvaros piedalījās pasākumos, mentoringos vairākās Latvijas pilsētās - Daugavpilī, Cēsīs, kā arī komandējumos apgūstot Austrijas un Slovēnijas pieredzi dažādos sociālā darba jautājumos. Pilotprojekta ietvaros, tika padziļināti pētītas vietējas kopienas vajadzības, informētība un pakalpojuma pieejamību, meklēti vietējo skolēnu vajadzībās balstīti risinājumi, centra darbības pilnveidošanai. Pilotprojekta norises laikā un pēc tā tikām aicināti dalīties savā pieredzē dažādos pasākumos, domnīcās un darba grupās.

Atkarību profilakses sektora darbs atkarību profilaksei Rīgas valstspilsētas pašvaldībā

2023. gadā dienesta 7 atkarības profilakses speciālisti nodrošināja regulāru darbu un pakalpojumus rīdziniekiem trīs Rīgas valstspilsētas rajonos – Ziemeļu, Pārdaugavas un Latgales, sniedzot iedzīvotājiem un speciālistiem konsultācijas ar atkarību saistītos jautājumos, veicot individuālās un ģimenes konsultācijas atkarības jautājumos, kā arī vadot grupu nodarbības bērniem, jauniešiem un pieaugušajiem. RSD darbinieki un citu institūciju pārstāvji - Rīgas valstspilsētas pašvaldības policija, Valsts probācijas dienests, RD Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisija, Rīgas izglītības iestādes, Krīzes centri savā darbā kā resursu izmanto APS pakalpojumus.

2023. gadā sniegtas 535 individuālās nodarbības, 26 bērniem/jauniešiem pie speciālā pedagoga gadījumos, kad skolas kavējumu vai citu iemeslu dēļ nav apgūta mācību viela, kā arī nepieciešama individuālā palīdzība mācību vielas apgūšanā. 234 klientiem tika sniegtas 599 narkologa konsultācijas gadījumos, kad bija jāveic narkoloģiskās saslimšanas diagnostika un/vai jānovērš slimības recidīvi un jāmotivē persona turpmākai ārstēšanai.

APS speciālisti sniedza 2 022 individuālās konsultācijas ar atkarībām saistītos jautājumos 1 738 klientiem.

Klientu pieteikšanās veids pie APS speciālistiem 2023. gada apkopotajos rezultātos parāda, ka 976 klientus ir nosūtījuši RSD sociālie darbinieki, 102 klienti pieteikušies personīgi, 9 klientus pieteikuši Rīgas izglītības iestāžu sociālie pedagogi, 178 klienti pieteikušies ar Administratīvās komisijas Bērnu lietu apakškomisijas lēmumu, 370 klientus nosūtījis VPD, vienu klientu ir pieteikusi RPP un 102 klientu pieteikšanai ir citi varianti.

APS pakalpojumus saņēmušo klientu vecuma struktūra: 430 klienti ir vecumā līdz 17 gadiem, 1 291 klients ir vecumā no 18 līdz 64 gadiem un 17 klienti ir vecumā no 65 un vairāk gadiem. No 1 738 klientiem 707 bija pirmreizējie klienti, kuri vērsās pie APS speciālista pirmo reizi, un 1 031 klients vērsās atkārtoti.

APS ir novadījuši 4 grupu nodarbību ciklus vecākiem, kuriem ir bērni līdz 12 gadu vecumam „Kā ar mīlestību un cieņu noteikt bērnam robežas” 24 nodarbības, 16 dalībniekiem, vienu nodarbības ciklu „Pasmēķēju un pietiek!” 4 jauniešiem, RBJGSAC Struktūrvienībā „Apīte”, DC „Ķengarags” tika novadītas 8 grupas konsultācijas 7 dalībniekiem, kā arī APS novadījuši 6 nodarbības Rīgas sieviešu patversmē Eiženijas ielā 1E, 22 klientiem.

Rīgas Bērnu, jauniešu un ģimeņu sociālā atbalsta centrs

RBJĢSAC izveidots 2009. gada 1. decembrī. No 2014. gada 3. marta direktors ir Kaspars Jasinkevičs. 2023.gada 01.decembrī tiek mainīts iestādes nosaukums uz Rīgas Bērnu, jauniešu un ģimeņu sociālā atbalsta centrs (turpmāk – Centrs).

2023. gada nogalē Centrā strādāja 211 darbinieki, no kuriem 22 bija sociālā darba speciālisti un 121 sociālās aprūpes speciālisti. Pārējie darbinieki veica grāmatvedības, administratīvos, apsaimniekošanas un tehniskos darbus.

2023. gada nogalē 89 darbinieki bija ar augstāko izglītību, no tiem 27 darbinieki ar maģistra grādu, 62 darbinieki ar bakalaura grādu, 26 darbinieki ar 1. līmeņa augstāko izglītību un 13 darbinieki ar 2. līmeņa augstāko izglītību. 80 darbinieki ir ar vidējo profesionālo vai vidējo speciālo izglītību.

2023. gada precizētais pamatbudžets – 5 460 417 EUR.

Darba alga vecākajiem sociālajiem darbiniekiem un vecākajiem sociālajiem pedagogiem – 1 272 EUR, sociālajiem darbiniekiem – 1 176 EUR, sociālajam aprūpētājam – 900 EUR, sociālajiem audzinātājiem – 900 EUR, aprūpētājiem – 780 EUR.

Centrs 2023. gadā sniedza sekojošus pakalpojumu veidus:

- Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem 2023. gadā sniedza Centra piecas struktūrvienības ar 157 vietām.
- SOS mamma pakalpojums sešiem Centra bērniem Mežrozīšu ielas kompleksa dzīvoklī.
- Īslaicīgās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu bērniem un jauniešiem 2023. gadā sniedza Centra struktūrvienība „Krīzes centrs” ar 30 vietām.
- 2023. gadā Centra struktūrvienība „Krīzes centrs” sniedza krīzes intervences pakalpojumu vairāk nekā 35 bērnu un jauniešu ģimenēm.
- Centra struktūrvienība „Jauniešu atbalsta centrs” veic preventīvu psihosociālu darbu ar jauniešiem pirms un pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanas, tai skaitā bez izmitināšanas, to uzsākot 12 mēnešus pirms pilngadības sasniegšanas un turpinot darbu ar pilngadību sasniegušajiem bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem jauniešiem līdz 24 gadu vecumam, nodrošinot individuālu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu. 2023. gada nogalē individuālu sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņēma vairāk nekā 758 jaunieši.
- Sociālās rehabilitācijas pakalpojumu „Sociālās rehabilitācijas programma ar izmitināšanu” pilngadību sasniegušiem jauniešiem 2023. gadā sniedza Centra struktūrvienība „Apīte”. 2023. gadā sociālo pakalpojumu „Sociālās rehabilitācijas programma ar izmitināšanu” saņēma seši jaunieši.
- Patvērumu, sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju, atbalsta sniegšanu ģimenēm/ sievietēm ar bērniem, grūtniecēm krīzes situācijā 2023. gadā sniedza Centra struktūrvienība “Ģimenes atbalsta centrs” ar 14 vietām. Pakalpojumu 2023. gadā saņēma 13 ģimenes.

RBJĢSAC 2023. gadā bērnu un jauniešu dzīves kvalitātes un darbinieku darba apstākļu uzlabošanai veica sekojošus remontdarbus: struktūrvienībā „Krīzes centrs” veikts virtuves kosmētiskais remonts un labiekārtošana, izstrādāts lifta projekts, struktūrvienībā

RBJĢSAC 2023. gadā bērnu un jauniešu dzīves kvalitātes un darbinieku darba apstākļu uzlabošanai veica sekojošus remontdarbus: struktūrvienībā „Krīzes centrs” veikts virtuves kosmētiskais remonts un labiekārtošana, izstrādāts lifta projekts, struktūrvienībā „Ģimenes atbalsta centrs” veikts 1. un 2.stāva virtuves remonts, struktūrvienības „Imanta” vasaras mītnē Ādažos tika veikts bērnu vasaras mājiņu kosmētiskais remonts un labiekārtošana, nesošo jumta koka konstrukciju apstrāde ar pretuguns aizsardzības līdzekli.

Centrs, lai palīdzētu bērniem un jauniešiem efektīvāk risināt savas problēmas, kā ārpalpojumu turpina nodrošināt speciālistu (logopēdu, psihologu, psihoterapeitu, psihiatra un interešu pulciņu vadītāju) piesaisti struktūrvienībās.

2023. gadā Centrā iestājušies 74 bērni un jaunieši, bet izstājušies 66 bērni un jaunieši. No tiem patstāvīgu dzīvi 2023. gadā uzsākuši 29 jaunieši, no kuriem lielākā daļa turpina mācības, bet pārējie

strādā algotu darbu. No Centra struktūrvienības „Krīzes centrs” 2023. gadā ģimenē atgriezās 131 bērns un audžuģimenē ievietoti 52 bērni.

Struktūrvienība „Ziemeļi”

RBJGSAC struktūrvienībā „Ziemeļi” (turpmāk – Struktūrvienība) ir paredzēts vietu nodrošinājums 48 bērniem un jauniešiem, sešos dzīvokļos.

Struktūrvienības viens no pamatmērķiem ir iesaistīt bērnus un jauniešus savas un Struktūrvienības ikdienas dzīves organizēšanā. Lai veiksmīgi realizētu bērnu un jauniešu idejas tiek organizētas Bērnu un jauniešu kopsapulces. Jauniešu kopsapulcēs, kopīgi tiek pārskatīti Centra bērnu un jauniešu apmierinātības aptaujas rezultāti. Jaunieši aktīvi darbojas arī Struktūrvienības Jauniešu padomē un Centra Jauniešu padomē, organizējot sanāksmes, izsakot idejas, priekšlikumus izvirza mērķus un prioritātes, jauninājumu ieviešanai un aktīvi līdzdarbojas to realizācijā.

Katru gadu pavasarī un rudenī kopīgi tiek uzņemta Struktūrvienības teritorija, protams, ka arī ikdienā ir bērni un jaunieši, kuri tur rūpi par kārtību mājās, teritorijā, labprāt iesaistās dārza vai uzkopšanas darbos, dara to gan paši, gan kopā ar darbiniekiem. Kopā strādā gan lieli, gan mazie, kopīgs darbs rada komandas sajūtu. Uz kopīgajiem talkas pasākumiem tiek aicināti bērnu un jauniešu vecāki, vecvecāki. Neiztikt bez piknika pasākuma noslēguma daļā.

Katru gadu Struktūrvienībā tiek organizētas „Atvērto durvju dienas”. 2023. gadā tās bija paredzētas komunikācijas stiprināšanai ar skolām un pirmsskolas izglītības iestādēm, kuras apmeklē bērni un jaunieši.

2023. gadā Struktūrvienībā tika rīkotas arī „Ģimenes dienas”, aicinot ciemos Ārpusģimenes Aprūpes atbalsta centru darbiniekus, audžuģimenes, aizbildņus, adoptētājus, kas vēlas dot iespēju bērniem augt ģimenē. Bērni, varēja piepildīt sen loloto ideju par talantu šovu „Ģimenes dienas” ietvaros, tika sagatavoti gan deju, gan dzejas priekšnesumi, gan mākslas darbu izstāde un prezentācija, tika demonstrēti kulinārijas talanti.

2023. gadā Struktūrvienības bērni piedalījušies saliedēšanās pasākumos arī citās Centra struktūrvienībās, kā piemēram struktūrvienībās „Ezermalā” un „Jauniešu atbalsta centrs”, tika apmeklētas atvērto durvju dienas nodibinājuma „Caritas Latvija” jauniešu centrā.

Struktūrvienībā tika rīkotas arī skaistuma dienas, kad ciemojās Profesionālās skaistuma skolas profesionāļi, tika uzpostas gan meitenes, gan zēni, un tika mācīts kā rūpēties par savu tēlu.

Kā vienu no svarīgākajiem uzdevumiem ikdienas darbā Struktūrvienībā tika izvirzīta tradīciju ievērošana un to izkopšana. Tie ir svētki un svētku svinēšana – Ziemassvētki un Jaunais gads, Līgo, Lieldienas, Mātes diena, Tēva diena, 18.novembris, 4.maijs un citi nozīmīgi datumi Latvijai, kā arī īpaši katram bērnam un jauniešim tika organizēta un svinēta dzimšanas un vārda diena.

Struktūrvienības bērniem un jauniešiem ir lieliska iespēja Struktūrvienībā apmeklēt un piedalīties sporta aktivitātēs, kā arī 2023. gadā Struktūrvienības jaunieši apmeklēja daudzveidīgus sporta pasākumus, lai iepazītos ar dažādiem sporta veidiem (futbols, volejbols, regbijs, florbols, hokejs), bija iespēja apmeklēt dažādas Latvijas izlases spēles, kā arī „Arēnā Rīga” klātienē vērot 2023. gada pasaules čempionātu hokejā.

Bērni un jaunieši labprāt darbojas Struktūrvienības amatniecības pulciņā, darinot dažādus interesantus darbiņus ar kuriem var priecēt sevi un apdāvināt citus – vecākus, draugus un arī Struktūrvienības darbiniekus. Divas reizes gadā tiek rīkotas darināto darbu izstādes. Ar saviem darbiņiem tiek iepriecināti arī Mežaparka kaimiņi, sveicot viņus svētkos ar pašdarinātiem apsveikumiem, tiek veidotas arī pateicības kartītes cilvēkiem, organizācijām, kas nāk ciemos. Apsveikuma kartiņām tiek lietoti bērnu un jauniešu zīmējumi vai rokdarbi, jo bērni un jaunieši ir ļoti talantīgi.

Arī 2023. gadā turpinās sadarbība ar Rīgas Mateja baptistu draudzes jauniešiem apgūstot mūzikas instrumentu spēli, dziedāt prasmi un kopīgi, reizi nedēļā, spēlējot futbolu, ņemta dalība draudzes organizētajā nometnē.

Ilggadējie draugi Kurbada Ledus halle, joprojām sajūsmina bērnus ar iespēju apgūt slidot prasmes. Ar Labdarības fonda „Bērnu rīts” līdzdalību, tika apmeklēti izklaides un sporta pasākumi Arēna Rīga, organizētas darbnīcas Struktūrvienības telpās. Sadarbībā ar organizāciju „Mentor Latvia” jauniešiem piemeklēti mentori, kā arī apmeklēti vairāki organizācijas „Mentor Latvia” saliedēšanās pasākumi. Biedrības „Bona fide Latvia” rīkotās darbnīcas bērniem palīdzēja iepazīt sevi, sevis prezentēšanu, izprast savas iespējas darba tirgū un sabiedrībā. 2023. gadā pateicoties iegūtajiem draugiem vairākkārt tika apmeklēts kino.

Bērni un jaunieši jau vairākus gadus apmeklē Latvijas Miera Pogodu, kopā izglītojas, dzied, dejo, spēlē teātri. 2023. gadā uzsāktas iknedēļas tikšanās Struktūrvienībā.

2023. gadā aktīvi turpināja darboties Struktūrvienības teātra pulciņš sadarbībā ar nodibinājuma „Caritas Latvija” brīvprātīgajiem. Teātra trupa izrādes sniedza Rīgas sociālās aprūpes centros, iepriecinot seniorus, kā arī jaunie aktieri devās divos saliedēšanās pasākumos.

Struktūrvienībā ļoti iecienīts sports, sporta pulciņu apmeklē gan mazie, gan lielie. Jaunākā vecuma bērni vingroja, brauca ar velosipēdiem. Jaunieši visvairāk pievērsušies futbola spēlei, viņiem patika braukt ar velosipēdiem, skrituļot, lielie puīši trenējas nelielajā sporta jeb trenāžieru zālē, spēlē galda spēles, novusu, dambreti, galda tenisu, vasaras periodā iecienīta peldēšanās ezerā un jūrā.

Šogad visa gada ietvaros vairāku Rīgas skolu jaunieši veica dažādas aktivitātes un realizēja skolu sociālos projektus, iesaistot Struktūrvienības bērnus un jauniešus, kā rezultātā kopīgi tika gatavots ēdiens, veidoti rotājumi, skatītas prezentācijas, iegūtas jaunas zināšanas, spēlētas dažādas spēles. Viens no interesantākajiem skolu projektiem bija grāmatu ziedošana. Struktūrvienība saka paldies Rīgas 21. vidusskolai, Rīgas 45.vidusskolai, Rīgas 93. vidusskolai, Rīgas Tehniskās universitātes studentiem.

Turpinās sadarbība ar Integrācijas centru bērniem – Mandarīnu zeme, kas bērniem ik gadu organizē vērienīgu svētku pasākumu ziemā.

Ir daudz atsaucīgu cilvēku, uzņēmumu, organizāciju, kas vēlas bērnu svētkus padarīt vēl jaukākus.

Labdarības fonds „Bērnu rīts” bija nogādājis Ziemassvētku vecītim bērnu un jauniešu rakstītās vēstules, par ko bērni bija ļoti pateicīgi, Rūķu jampadracis Ziemeļos, gleznošanas meistarklase, kā rezultātā bērnu darbi 2024. gada janvārī tiks izstādīti vērienīgā izstādē.

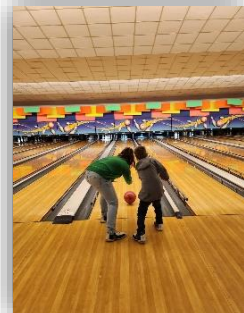
Pateicoties kustībai „PLECS”, kura strādā, lai ikvienam bērnam Latvijā būtu iespēja izaugt ģimenē, uzrunāja uzņēmums BDO Latvia, noorganizēja boksa treniņu ar LNK Boxing, tika ceptas piparkūkas un pavadīts laiks jautrās aktivitātēs kopā ar uzņēmuma darbiniekiem.

Pateicoties labdarības projektam, „Taureņa efektam” Struktūrvienību uzrunāja vairāki uzņēmumi, lai bērnus gan izklaidētu, gan iepazīstinātu ar iespējām: uzņēmums Miele ar Āzijas virtuves meistarklasi. Tika apmeklēti arī pasākumi ārpus Struktūrvienības – pieredzes dienas, profesiju iepazīšana, piemēram, sporta treneris, zobārsts.

Arī 2023. gadā turpinājās bērnu un jauniešu redzesloka paplašināšana, tika apmeklētas dažādas organizācijas, muzejus, pasākumus: Rīgas motormuzejs, izstādes, parki – Gaismas dārzs, pasākumi, iets pārgājienos, apmeklēts cirks, Eņģeli par Latviju, GHETTO GAME pasākums, boulings, apmeklētas izrādes – muzikālās un izklaides, starptautiskās lidostas „Rīga” apmeklējums, Rīgas ZOO apmeklējums, ZOO Briedīši, XIII starptautisks multikulturāls festivāls „MAIJA GRĀFA SVĒTKI 2023”, „PASAULES LEĢENDAS UN MĪTI”, Lucavsalas jampadracis, dzīvnieku izstādes, tikšanās ar bērnu grāmatu autoru Vladimīru Novikovu. Struktūrvienībā tika rīkotas jogas dienas, picu cepšanas dienas, sportists Kristaps Zutis jauniešiem organizēja izklaides pasākumu, Struktūrvienībā ciemojās arī hokeja čempionāta medaļnieks Haralds Bukarts. 2023. gadā radās lieliska iespēja uzspēlēt florbolu ar Latvijas Nacionālo bruņoto spēku karavīriem un gatavot kopīgu maltīti ar alianses karavīriem.

Pateicoties brīvprātīgajiem no dažādām valstīm, bērni ļoti labprāt apgūst gatavošanas prasmes dažādu tautu virtuvēs – gruzīnu, indiešu.

2023. gads struktūrvienībā „Ziemeļi” pavadīts radoši, aktīvi, turpinot veidot ilgtermiņa sadarbības attiecības, motivējot bērnus un jauniešus līdzdarboties, attīstīties, socializēties, iekļauties sabiedrībā. Pieņemt, ka esam sabiedrības labākā daļa.

Struktūrvienība „Imanta”

RBJGSAC struktūrvienībā „Imanta” (turpmāk – Struktūrvienība) ir paredzēts vietu nodrošinājums 51 bērniem un jauniešiem, sešos dzīvokļos, no kuriem 2 dzīvokļi atrodas Mežrozīšu ielas kompleksā.

2023. gadā Centra struktūrvienības „Imanta” bērni un jaunieši piedalījās vairākos Labdarības fonda „Bērnu rīts” organizētajos pasākumos, kuri vienmēr bija labi pārdomāti un ar vairākām aktivitātēm, un gardām uzkodām. Struktūrvienības „Imanta” bērniem un jauniešiem patīk piedalīties dažādās interesantās aktivitātēs un pasākumos, it sevišķi, ja tas notiek vasarā. Līgo svētku svinēšana un zāļu vākšana kopā ar audzinātājiem, ievērojot jau gadiem izveidojušās tradīcijas. Velokluba RIPO aktivitātes, kur bērniem un jauniešiem ir iespējas piedalīties gan velo remontdarbnīcas darbos, gan izbraucienos. Kā tradīcija turpinās ikgadējais Rīgas ZOO apmeklējums maijā, satiekot jau pazīstamus dzīvniekus un iepazīstoties ar jauniem.

Pirmo reizi 2023. gadā bērni varēja apgūt skrituļošanas iemaņas gan ar skrituļslidām, gan ar skrituļdēli – sadarbībā ar firmu Rolleg.

Kā katru gadu, tā arī 2023. gada vasarā struktūrvienības „Imanta” bērni un jaunieši vasaru pavadīja vasaras mītnē Ādažos, kur varēja apgūt austrumu cīņas mākslas paņēmienus, kā arī bērniem bija iespēja gūt jaunu pieredzi Labdarības fonda „Bērnu rīts” organizētajā izbraucienā ar SUP dēļiem.

Ekskursija uz Ādažu Ugunsdzēsēju Depo 2023. gada augustā pavēra iespēju bērniem un jauniešiem labāk iepazīties ar ugunsdzēsēju darbu un darba tehniku.

Struktūrvienības bērniem un jauniešiem bija iespēja piedalīties kopīgās sportiskās aktivitātēs, ko „Imanta” organizēja sadarbībā ar Latvijas Nacionālajiem bruņotajiem spēkiem, piedaloties arī alianses karavīriem no citām Latvijai draudzīgām valstīm.

Rudens struktūrvienībā „Imantā” 2023. gada 1.septembrī sākas ar baltā lāča ierašanos un īpašiem sveicieniem, skolas gaitas uzsākot.

Struktūrvienības „Imanta” bērni un jaunieši savu brīvo laiku pavada gleznojot, veidojot zīmējumus Centra ikgadējam kalendāram, kā arī apmeklēj dažāda veida izklaides un izglītojošos pasākumus (Jump Space, pavāra meistarklase Āgenskalnā, apgūstot jaunas prasmes un iemaņas ēst gatavošanas procesā, bāreņu svētdiena ar nodibinājumu „Caritas Latvija” – kā jau tradicionāls ikgadējs pasākums ar kopīgu sadraudzību un kliņģera ēšanu).

2023. gada 18. novembris struktūrvienībai „Imanta” vienmēr ir saistīts ar pasākumiem, kuri audzina bērnos patriotismu un apziņu par piederību Latvijai.

Pirmo reizi struktūrvienībā „Imanta” tika organizēts pasākums „Lāčplēša faktors”, kur bērniem bija iespēja uzstāties publikas priekšā, attīstot skatuves mākslu.

Ziemassvētki ir bērnu vismīļākie svētki. Lai pateiktos visiem atbalstītājiem un labvēļiem, bērni kopā ar pieaugušajiem lēja sveces, kuras vēlāk tika dāvinātas sponsoriem un dāvanu gādātājiem. Uz Ziemassvētkiem ciemos atbrauca Neatliekamās palīdzības mediķu brigāde, kura iepazīstināja bērnus ar to, kas atrodas Neatliekamās palīdzības mašīnā un kā to visu pielietot.

Par tradīciju jau ir kļuvušas bērnu dzimšanas dienu un vārda dienu svinēšana, kas vienmēr tiek organizēti katra dzīvoklīša ietvaros, dodot bērniem iespēju uzaicināt sev mīļākos draugus.

Visa gada garumā aktīvi darbojusies struktūrvienības „Imanta” meiteņu futbola komanda, kura startē U-12 grupā un demonstrē labus sasniegumus.

Lai stiprinātu struktūrvienības „Imanta” kolektīvu, regulāri tiek organizēti komandas saliedēšanās pasākumi.

Struktūrvienība „Vita”

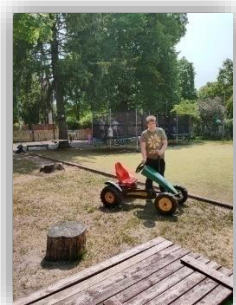
RBJGSAC struktūrvienībā „Vita” (turpmāk – Struktūrvienība) ir paredzēts vietu nodrošinājums 24 bērniem un jauniešiem, trīs dzīvokļos.

Šis gads nav bijis izņēmums dažādu pasākumu, aktivitāšu un ārpus iestādes pasākumu norisē un organizēšanā. Turpinājās tradīcija svinēt svētkus, sumināt jubilārus, iesaistīties dažādos projektos un vienkārši labi pavadīt laiku kopā ar brīvprātīgajiem no Rīgas Vecās Sv. Ģertrūdes draudzes un nodibinājuma „Caritas Latvija”, un jauniegūtajiem mentoriem, kā arī citiem labvēļiem, kuri izvēlas savu brīvo laiku pavadīt ar bērniem un jauniešiem.

Latvijas Republikas atjaunošanas diena ir svētki, kas tiek svinēti 4. maijā, lai atzīmētu Latvijas neatkarības atjaunošanu. Šajā dienā Struktūrvienība „Vita” pulcējas kopā ar bērniem un jauniešiem, lai pieminētu notikumus, kas noveda pie Latvijas neatkarības atgūšanas.

Kad skola ir beigusies, tad var darīt to, kas iepriecina un dara laimīgu. Svarīgi ir arī atcerēties par sociālo dzīvi. Pavadīt laiku ar draugiem un ģimeni var būt ļoti iepriecinoši.

Vasaras nometne ir kā saules staru spēles, kur draudzība zied kā siltas vasaras puķes un piedzīvojumi pārvērš ikvienu dienu par neaizmirstamu piedzīvojumu. Struktūrvienības bērniem bija iespēja kopā ar draugiem no struktūrvienības „Imanta” piedalīties nometnē „Cerība”, kuru vadīja cilvēki, kuri atbraukuši no ASV. Nometnes ir brīnišķīga iespēja izbaudīt piedzīvojumus, iemācīties jaunas prasmes un veidot draudzību. Nometnē notika dažādas ikdienas aktivitātes, piemēram, sporta spēles, radošās darbnīcas, izklaidējoši pasākumi, pārgājieni, ekskursijas, nometnes uguns kuri.

Jau ilgu laiku struktūrvienībai „Vita” ir sadarbība ar Labdarības fondu „Bērnu rīts”, kurš sniedz nepieciešamo atbalstu un resursus, piedāvā piedalīties dažādās aktivitātēs, radošās darbnīcās, sporta pasākumos vai izglītojošās lekcijās, kā arī rada pozitīvas izmaiņas bērnu dzīvēs. Kopā ar

Labdarības fondu „Bērnu rīts” mēs varam veidot drošu, atbalstošu vidi, kur bērni var augt un attīstīties par pašapziņīgiem un atbildīgiem cilvēkiem. Tā ir iespēja dot nozīmīgu ieguldījumu nākotnes paaudzē un veidot labāku pasauli visiem.

Gadu no gada turpinās sadarbība ar Rīgas Vecās Sv. Ģertrūdes draudzi, kas stiprina kopīgu mērķu un vērtību audzēšanu. Sadarbība ar šo draudzi dod iespēju izjust klātbūtni un atbalstu, kas nepieciešams garīgajai un emocionālajai labklājībai. Vecās Sv. Ģertrūdes draudze struktūrvienības „Vita” bērniem un jauniešiem paplašina redzesloku, sniedzot iespēju piedalīties dažādos kultūras pasākumos, ekskursijās, kas draudzē tiek organizētas. Tas iedvesmo un atbalsta mūsu bērnus un jauniešus.

Struktūrvienība „Apīte”

RBJĢSAC struktūrvienībā „Apīte” (turpmāk - Jauniešu māja) ir iespējams izmitināt 22 jauniešus kā arī nodrošināt sociālās rehabilitācijas pakalpojumu ar izmitināšanu 5 pilngadīgiem jauniešiem.

Kopš 2023. gada aprīļa vienam pilngadīgam jauniešim ir iespēja dzīvot pilsētvidē, labiekārtotā dzīvoklī.

Jauniešu ikdiena tiek organizēta ņemot vērā jauniešu mājas darbības mērķus. Jaunieši apmeklē savām spējām un interesēm atbilstošas mācību iestādes Rīgā. Tās ir dažādas vidusskolas, arodskolas un augstskolas. Ir jaunieši, kuri mācības mēģina apvienot ar algotu darbu, lai veidotu uzkrājumus, kurus plāno tērēt uzsākot neatkarīgu dzīvi.

Jauniešu mājā jauniešiem ir iespēja dzīvot ievērojot privātumu – katram sava istaba. Tādējādi jauniešiem ir iespēja klusumā un mierā apgūt mācību vielu, atpūsties, mācīties iekārtot savu istabu pēc savām vēlmēm.

Lai jaunieši varētu apgūt dažādas sociālas prasmes, jauniešu mājā tiek organizētas dažāda veida izglītojošas programmas: „Sevis izzināšana, pašvērtējums”, „Cilvēku noteikšana, šķēršļi, īstenošana. Atkarību izraisošu vielu lietošana”, „Nākotnes vīzija”, „Kas ir emocionālā, fiziskā, finansiālā un cita veida vardarbība”. Organizācija LighthouseLatvia vadīja nodarbības „Finanšu pratība”, kuras turpināsies arī 2024. gadā. Jauniešiem, kuri lieto atkarību izraisošas vielas, tika organizētas atkarību speciālista vadītas grupu nodarbības. Lai veidotu izpratni par cilvēku tirdzniecību, jaunieši piedalījās Tiesībsarga biroja un centra „Marta” rīkotajās mācībās. Jaunieši piedalījās „Papardes zieds” nodarbībā. Lai runātu par dzīvi, jaunieši tikās ar kikbokseri Kristapu Zuti un rakstnieci Ilzi Aizsilu.

Nemainīgi, ar izcilu jauniešu iesaistīšanos, noris „Izsalkušo pavāru” nodarbības, kurās jaunieši apgūs ēst gatavošanas prasmes. Jaunieši apgūst ne tikai praktiskās iemaņas, bet iemācās jaunus ēdienu nosaukumus. Mācās gatavot ēdienu pēc receptēm.

Jauniešiem ir liela interese arī par dažāda veida rokdarbiem. Tādejādi mācoties prasmes, kā pagatavot dažādus dekorus, kurus var izmantot istabu rotāšanai vai kā dāvanas draugiem.

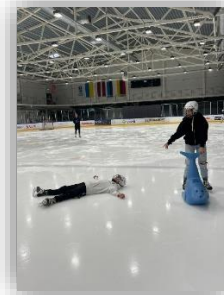
2023. gadā, lai jaunieši saturīgi pavadītu brīvo laiku, tika organizēti dažādi pasākumi (dārza svētki struktūrvienības „Apīte” teritorijā, izbrauciens ar kuģīti, izturības brauciens ar laivām un nakšņošana kokos, supošana).

Katru gadu Jauniešu mājas jaunieši piedalās futbola čempionātā „Sadraudzības bumba”. Tas saliedē jauniešus kā komandu. Veido izpratni par individuālajām spējām un komandas biedru spējām. Čempionātā kā komandas spēlētāji piedalās arī Jauniešu mājas sociālie audzinātāji, tādejādi stiprinot savstarpējo uzticību un veidojot attiecības ar jauniešiem, kas pārbaudītas „cīņā”. 2023. gadā izcīnīta 3.vieta čempionātā un saņemta balva kā „saliedētākai komandai”. Šeit ir nopelns arī aktīvajiem komandas līdzjutējiem.

Ziemā, jaunieši slido. Trenē tik ļoti nepieciešamo stabilitāti un līdzsvaru, kas noderēs patstāvīgās dzīves gaitās.

Struktūrvienība „Ezermala”

RBJGSAC struktūrvienībā „Ezermala” (turpmāk – Jauniešu māja) ir paredzēts vietu nodrošinājums 12 jauniešiem.

Jauniešu mājas darbības mērķis ir veicināt jauniešu stabilu un vispusīgu personības attīstību, attīstot un nostiprinot sociāli patstāvīgu un pieņemamu uzvedību.

Jauniešu mājas uzdevums ir sniegt jauniešiem iespēju dzīvot drošā un mājīgā vidē, nodrošinot aprūpi, audzināšanu, sociālo un psiholoģisko rehabilitāciju.

Ikdienā Centra struktūrvienības „Ezermala” jaunieši apgūst prasmes, kas būs nepieciešamas patstāvīgā dzīvē, gan rūpēties par sevi, gan arī savu dzīvesvietu un apkārtējo vidi. Jaunieši iesaistījās ikdienas mājas un teritorijas uzkopšanas darbos. Jauniešu mājas teritorijā tika rīkotas gan pavasara, gan rudens talkas, kuru neatņemama sastāvdaļa ir šašlika cepšana un kopīgas aktivitātes. Jaunieši devās iepirkties un gatavoja ēst, patstāvīgi un kopīgi ar darbiniekiem, brīvprātīgajiem.

Jaunieši centās pavadīt laiku aktīvi, veicinot saturīgu brīvā laika pavadīšanu, spēlējot futbolu, basketbolu, peldoties, makšķerējot Ķīšezerā. Tika spēlēts lāzertags un bouldings, notika braucieni ar kartingiem, kā arī notika laivu brauciens ar nakšņošanu teltīs. Tika svinēti dažādi svētki, apgūstot svētku svinēšanas prasmes un tradīcijas.

Ziemassvētkos bija kopīgs pasākums darbiniekiem un jauniešiem, kurā piedalījās arī brīvprātīgie no Azerbaidžānas un Armēnijas. Kopīgi tika sagatavots svētku galds, cepti pīrāgi un piparkūkas. Jaunieši kopā ar sociālo audzinātāju mācījās spēlēt ar dīdžeja pulti, kā arī piedalījās dažādās aktivitātēs. Viens no jauniešiem spēlēja ģitāru. Šogad pasākums izvērtās ļoti sirsnīgs gan darbinieki, gan jaunieši dalījās stāstos par kopā pavadīto laiku, piederības sajūtu un izveidojušos attiecību nozīmi.

Centra struktūrvienību „Ezermala” apmeklēja brīvprātīgie no Gruzijas, Ganas, Azerbaidžānas un Armēnijas, kopīgi pavadot laiku un gatavojot nacionālos ēdienus.

Tika apciemoti jaunieši, kuri atradās Cēsu Audzināšanas iestādē nepilngadīgajiem, piedalījāmies ģimenes dienas aktivitātēs un kopīgi tika pavadīts laiks.

Centra struktūrvienības „Ezermala” siltumnīcā izauga pašu stādītie tomāti, gurķi un zaļumi.

2023. gadā tika atjaunota struktūrvienības „Ezermala” sporta zāle, kur jauniešiem trenēties. Puiši trenējas gan patstāvīgi, gan kopā ar darbiniekiem.

Arī šogad turpinājās sadarbība ar Kurbadu ledus halli, kur varēja slidot un uzspēlēt hokeju kopā ar Jēkabu Rēdlihu.

2023. gadā tika uzsākta sadarbība ar „Lighthouse” organizāciju. Reizi nedēļā nodrošināja emociju atpazīšanas un regulācijas kursu, kur jauniešiem mācīja atpazīt savas emocijas, izprast un pēc nepieciešamības savaldīt tās, pielāgojot nodarbību saturu puišiem.

Arī šajā gadā norisinājās futbola turnīrs „Sadraudzības bumba”, kur aktīvi iesaistījās arī struktūrvienības „Ezermala” darbinieki.

2023. gadā patstāvīgā dzīvē devās divi Centra struktūrvienībā „Ezermala” dzīvojoši jaunieši, savukārt viens jauniešs atgriezās ģimenē.

2023. gada oktobrī Centra struktūrvienībā „Ezermala” darbinieki apmeklēja Jelgavas SOS jauniešu māju, kur dalījās pieredzē par darbu ar jauniešiem.

Decembrī Centra struktūrvienībā „Ezermala” norisinājās atvērto durvju diena, kur piedalījās pārstāvji no organizācijas „Ērgļa Spārni” un no Jelgavas baptistu draudzes.

Struktūrvienība „Jauniešu atbalsta centrs”

RBJĢSAC struktūrvienības „Jauniešu atbalsta centrs” (turpmāk - JAC) mērķis ir sniegt emocionālu, informatīvu, izglītojošu atbalstu jauniešiem no ārpusģimenes aprūpes vecumā no 16 līdz 24 gadiem, kā arī viņu aizbildņiem, audžuvecākiem, aizgādņiem ar mērķi panākt efektīvu pārejas procesu jaunieša patstāvīgas dzīves uzsākšanai. JAC informē un nodrošina sociālo garantiju saņemšanas iespējas sadarbībā ar RSD.

Kā mēs to īstenojam!

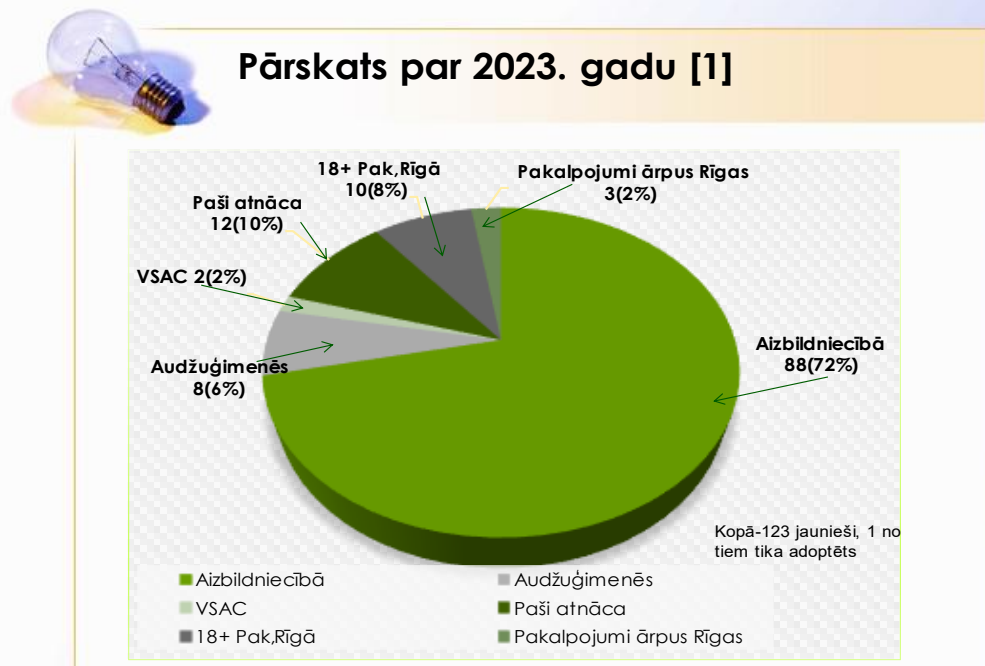
- Uzrunājam personīgi, aicinām tikties ar viņiem pieejamā laikā un vietā (jauninājums, aicinām tikties Zoom vai Team platformās);
- Jauniešiem palīdzam atrast darbu noturēties tajā, atrast dzīvesvietu nepazaudēt to samaksāt laicīgi rēķinus, iesniegt iesniegumus;
- Palīdzam nodrošināt ikdienas vajadzību realizāciju (ēdiena gatavošana, personiskās higiēnas ieviešana, personiskās un tuvākās vides kārtības uzturēšanu);
- Motivējam piedalīties mācību procesā patstāvīgi vai izmantojot izglītības iestādes piedāvāto atbalstu
- Sniedzam ziņāšanas par nākotnes profesijas apguves iespējām darba meklēšanas resursiem par darba tiesisko attiecību nodibināšanu;
- Mācam plānot un organizēt savu brīvo laiku radošās un veselībai drošās aktivitātēs

JAC darbinieki savlaicīgi sniedz visu nepieciešamo informāciju RD Mājokļu vides departamentam, jauniešiem sniedz informāciju par Valsts sociālās apdrošināšanas aģentūras pieejamiem pabalstiem (ģimenes valsts pabalsts, apgādnieku zaudējuma pensija), Uzturlīdzekļu garantijas fondu un par apliecību sociālo garantiju nodrošināšanai, par laicīgu stāšanos grupu dzīvokļu rindā.

JAC redzeslokā uz 2023. gada nogali bija 758 jaunieši vecumā no 18 līdz 24 gadiem, mājokļa pabalstu saņēma 285 jaunieši, turpināja mācīties un saņēma ikmēneša pabalstu 186 jaunieši, 9 jaunieši atradās ieslodzījuma vietās, 24 gadu vecumu sasniedza 91 jaunieši. JAC 2023. gadā uzsāka darbu ar 123 jauniem jauniešiem, viens no tiem tika adoptēts.

4.attēls. JAC pārskats par darbu 2023. gadu

2023. gadā notika 120 atbalsta un izglītojošās grupas. Kā brīvprātīgie, jaunieši brauca pie senioriem uz pansionātiem. Tika nodrošinātas 360 psihoterapijas konsultācijas. No 1.augusta līdz 28. augustam notika vērienīgs futbola turnīrs „Sadraudzības bumba” starp Centra struktūrvienībām, kura laikā notika 30 spēles. Kopumā turnīru apmeklēja 748 jaunieši kā spēlētāji, līdzjutēji un brīvprātīgie.

Lai iegūtu jaunas zināšanas un prasmes, kuras tiek izmantotas un pielietotas darbā ar jauniešiem, JAC darbinieki regulāri papildināja savas zināšanas, apmeklējot dažādas apmācības un kursus, kā arī devās pieredzes apmaiņas braucienos, kur dalījās un saņēma labās prakses piemērus darbā ar jauniešiem.

2023. gada pavasarī apmeklējām Smiltenes tehnikuma, Alsviķu teritoriālo struktūrvienību, lai uzzinātu un iepazīstinātu jauniešus ar tur pieejamām arodizglītības programmām: Pavāra palīgs, Apdares darbu strādnieks, Apavu labotājs, Koksnes iekārtu operators, Koksnes materiāla apstrādātājs.

Lai jauniešu ikdiena būtu piepildīta, interesanta un būtu ar piensumu viņu attīstībai un izaugsmei katra nodarbība tiek plānota:

Dāvis M. Daugavietis kopā ar kolēģi Mārtiņu Daģi viesojās JAC rīkotajā sarunā „Kafija ar politiķi”.

Nodarbība jauniešiem „Vāram ziepes”, kuras laikā notika meistardarbnīca, bija iespēja iepazīt procesu, kā pats vari pagatavot ziepes. Kopā noritēja četras nodarbības, 4 stundu garumā.

Kapkeiku meistarklase kopā ar Diānu Gobu no Gardencakes sadarbībā ar projektu „Proti un Dari!”

Starptautiskā Sociālā darba diena un marts ir Sociālā darba mēnesis. Tam par godu, JAC viesojās studenti un mācībspēki no Rīgas Stradiņa universitātes un Salemas Valsts universitātes (ASV). Ārvalstu viesus un Rīgas Stradiņa universitātes studentus iepazīstinājām ar Centra struktūrvienībām „Jauniešu atbalsta centrs” un „Imanta”.

Rīgas vēstures un kuģniecības muzeja piedāvātajā tematiskajā ekskursijā – orientēšanās spēlē: „Vecrīgas leģendas un stāsti”. Īsumā: smiekli, maldīšanās un gandarījums par atrasto, uzzināto un kopīgi pavadīto laiku!

Kopā ar sociālo uzņēmumu „Jauniešu rīts” bija iespēju astoņiem mūsu jauniešiem apgūt jaunas zināšanas un prasmes Mācību centra „Poētika” saldo pušķu izgatavošanasursos.

Neizpalika sadarbība ar teātra studiju „Kāpnes”, tika apmeklēta izrāde „Mēs Zoo stacijas bērni”. Brīnišķīga atmosfēra jaunajās teātra telpās radošajā kvartālā „Provodņiks” Aptiekas ielā. „Paldies, ka liekat mums domāt, līdz just un mīlēt teātri!” Ar teātra studijas „Kāpnes” aktieriem, izrādē „NO UN ES” pēc Delfīnes de Vigānes. - „Mums ir tik interesantas sarunas ar jauniešiem par piedzīvoto, saprasto vai arī nesaprasto...ka, arī uz ielas „dzīvojošam” pieaugušajam, ir bijusi mamma un tētis, mīļākā spēlmanita un skolas draugs...”.

Rīga rosina, Mežaparka Lielajā estrādē darbinieki piedalījās burvīgā pasākumā, kas bija veltīta atbalsta jomas darbiniekiem, kuri ikdienā veic ļoti atbildīgu darbu, atbalsta sniegšanu rīdniekiem. „Kopā mums ir spēks! “

JAC un „Imanta” 2023. gada augustā rīkoja kopīgās atvērto durvju dienas, lai ar savu ikdienas darbu iepazīstinātu tuvākus un tālākus interesentus. Kopā ar ciemiņiem tika baudīts koncerts, dejas Līgo noskaņās un paralēli darbojās radošās darbnīcas, kurās jaunieši spēja radoši izpausties, izgatavojot personalizētu rotu un savu Līgo vainagu.

Katru gadu augusta mēnesī tiek organizēts pasākums „Gabaliņš vasaras”, kura laikā jaunieši tiek iepazīstināti ar JAC darbību, sniegto emocionālo atbalstu un sniegtajām sociālajām garantijām. 2023. gadā JAC viesojās Latvijas Nacionālo bruņoto spēku štāba bataljons, lai jauniešiem popularizētu karavīra darbu.

Kā tradīcija ir palikusi, ka JAC darbinieki organizē tikšanos ar jauniešiem un viņu aizbildņiem Zoom platformā, kuras laikā tiek sniegta informācija par Centra struktūrvienības JAC sniegto atbalstu un sociālajām garantijām, kuras jauniešiem pienāksies sasniedzot pilngadību.

Lai jaunieši efektīvāk saņemtu sociālās garantijas, tika domāti veidi, kā sazināties ar viņiem, talkā tika ņemti sociālie tīkli un dažādas lietotājprogrammas.

Projekta „PROTI un DARI!” ietvaros no 2023. gada 1. janvāra līdz 2023. gada 30. novembrim tika iesaistīti 20 mērķa grupas jaunieši.

Struktūrvienība „Ģimenes atbalsta centrs”

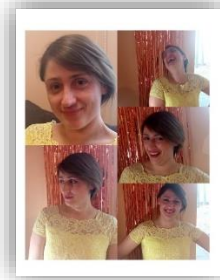
RBJĢSAC struktūrvienībā „Ģimenes atbalsta centrs” (turpmāk – Struktūrvienība) ir 14 vietas divos dzīvokļos. 2023. gada laikā palīdzība bija nepieciešama 13 ģimenēm, 13 mammām un 26 bērniem. Ar ģimenēm un grūtniecēm darbojās struktūrvienības vadītāja, vecākais sociālais darbinieks un pieci sociālie audzinātāji.

Struktūrvienībā „Ģimenes atbalsta centrs” atbalstu saņemošās ģimenes gūst iespēju ne tikai mazināt krīzes situāciju radītās sekas, bet arī izglītoties, pilnveidot savas prasmes, lietderīgi pavadīt brīvo laiku, kā arī kopīgi svinēt svētkus, vai rīkot tos pašiem.

Viena no svarīgākajām prasmēm ne tikai māmiņām, bet arī bērniem ir kulinārijas prasme, ko kādam nākas tikai papildināt, bet citiem mācīties no jauna. 2023. gadā ģimenes labprāt iesaistījās pasākumos, kuri veicināja kulinārijas prasmes.

Ne tik mazsvarīga prasme ir rūpēšanās par sevi, sevis pieņemšana un pilnveidošana, tāpēc māmiņām bija iespēja piedalīties „Skaistuma dienās”, kuru mērķis bija iemācīties kopt sevi, rūpēties par savu ādu un būt skaistām vienmēr.

Prasme darināt savām rokām kaut ko īpašu ir vērtīga, tāpēc vēl viena prasme, kuru māmiņas varēja apgūt ir šūšana. Šūšanas prasmes palīdzēja apgūt struktūrvienības „Ģimenes atbalsta centrs” darbinieks.

2023. gadā telpu pilnveidošanā, labiekārtošanā un teritorijas uzkopšanā piedalījās gan darbinieki, gan bērni, kā arī mammas. Pēc labi padarīta darba visi jūta gandarījumu, kā arī labprāt tika uzspēlētas kopīgas spēles.

2023. gadā tika ievērotas arī svētku svinēšanas tradīcijas, kā arī ģimenes tika aktīvi iesaistītas gan svētku svinēšanā, gan to organizēšanā. Liendienās kopīgi tika krāsotas olas, cepti cepumi un gatavots svētku galds. Par godu Latvijas Republikas proklamēšanas gadadienai, kopīgi tika izcepta kūka, apmeklēti pasākumi pie Brīvības pieminekļa un militārā parāde. Arī Līgo svētki netika palaisti garām. Draudzīgā kompānijā kopā tika veidoti Līgo svētku vainagi, klāts svētku galds un godam nosvinēti Līgo svētki. Tāpat kā maziem, tāpat arī lieliem patīk rakstīt vēstules ziemassvētku vecītim un cerēt uz brīnumu. Ziemassvētku vecītis ģimenēm izpildīja visas bērnu izteiktās vēlēšanās un pat vēl vairāk.

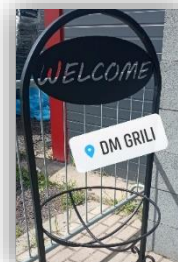

Katru gadu visas Centra struktūrvienības organizēja atvērtās durvju dienas. 2023. gadā atvērto durvju dienas tika organizētas struktūrvienības „Ģimenes atbalsta centrs” atbalstītājiem, sadarbības partneriem un labdariem, ar kuru palīdzību mēs spējam vēl vairāk un labāk sniegt atbalstu krīzes situācijā nonākušām ģimenēm.

Visa 2023. gada garumā tika veidota sadarbība ar dažādiem atbalstītājiem, kuri regulāri iepriecināja ģimenes ar dažādām dāvanām.

Izglītošana ir viens no struktūrvienības „Ģimenes atbalsta centrs” galvenajiem mērķiem. 2023. gadā struktūrvienībā „Ģimenes atbalsta centrs” tika organizēta sociālo darbinieku tikšanās ar RSD sociālajiem darbiniekiem ar mērķi starpinstitucionālās sadarbības veicināšanai, tapāt tika organizēti dažādi izglītojošie pasākumi ģimenēm un bērniem.

2023. gadā brīvā laika pavadīšana bija saistīta ar dažādu piesaistīto sadarbības partneru piedāvātajām aktivitātēm un pasākumiem, kuri nodrošināja saturīgo brīva laika pavadīšanu.

Struktūrvienības „Ģimenes atbalsta centrs” kolektīvs regulāri organizēja dažādus prasmju pilnveidošanas, brīva laika pavadīšanas, izglītojošus un kopā būšanas pasākumus, kā arī piedomāja par savu komandas garu un apmeklēja komandas saliedēšanās pasākumus.

Struktūrvienība „Krīzes centrs”

RBJGSAC struktūrvienībā „Krīzes centrs” ir paredzēts vietu nodrošinājums 30 bērniem un jauniešiem. Centra struktūrvienība “Krīzes centrs” ir bērnu īslaicīgās uzturēšanās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcija, kura nodrošina mājokli, pilnu aprūpi, sociālo un psiholoģisko rehabilitāciju bērniem un jauniešiem ar izmitināšanu vai bez izmitināšanas, kuriem ir nepietiekama saikne ar ģimeni un kuri lielāko daļu laika pavada uz ielas un citos bērna attīstībai nepiemērotos apstākļos, kuri padzīti vai aizmukuši no mājām un nakšņo uz ielas, gan bērni, kurus pieaugušie nepietiekami uzrauga un aprūpē. Pakalpojuma sniegšanas periodā struktūrvienība „Krīzes centrs” nodrošina bērna likumiskajiem pārstāvjiem un ģimenes locekļiem psihoemocionālo un sociālo atbalstu, izglītojošās un atbalsta grupas, psihologa vai psihoterapijas speciālista 2 konsultācijas.

2023. gadā Centra struktūrvienībā „Krīzes centrs” kopumā tika uzņemti 244 bērni.

Centra struktūrvienības „Krīzes centrs” galvenais mērķis ir nodrošināt iespēju bērniem augt funkcionāli labvēlīgās ģimenēs. Centra struktūrvienībā „Krīzes centrs” notiek ļoti aktīvs darbs ar ģimenēm t.sk. 2 mēnešus pēctecībā, kas nodrošina sasniegtā rezultāta nostiprināšanu. Centra struktūrvienības „Krīzes centrs” uzdevums ir nodrošināt klienta vajadzībās balstītu pakalpojumu, attīstīt vecāku resursus. Notiek intensīvs komandas darbs, balstīts uz Krīzes intervences pakalpojuma principiem. 2023. gadā Centra struktūrvienība „Krīzes centrs” sniedza krīzes intervences pakalpojumu vairāk nekā 35 bērnu un jauniešu ģimenēm. Līdz 2023. gada 31. decembrim 131 bērni no 244 bērniem tika atgriezti ģimenē.

Centra struktūrvienībā „Krīzes centrs” notiek aktīva sadarbība ar audžuģimenēm un tiek darīts viss, lai bērnam būtu iespēja augt ģimeniskā vidē, ja nav iespējas atrasties bioloģiskā ģimenē. Kopumā 2023. gadā audžuģimenēs ievietoti 52 bērni.

Centra struktūrvienībā „Krīzes centrs” katru mēnesi ir viena tēma, kuras ietvaros bērniem notiek izglītojoši un izklaidējoši pasākumi. Veidojam bērnos un jauniešos izpratni par kultūru, vērtībām, tradīcijām:

Janvāris – „Jaunais gads ir klāt!” Bērni apmeklēja slidotavu Rumbulas Sporta centrā, notika aktīvas filcēšanas nodarbības.

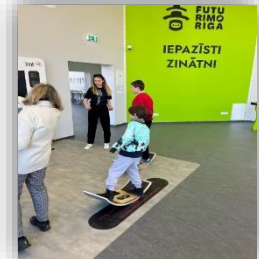

Februāris - „Draudzības mēnesis.” Latvijas nacionālā dabas muzeja apmeklējums, Brīvības pieminekļa un Bastejkalna apmeklējums, Krīzes centrā viesojās brīvprātīgā darba projekts „Mandarīnu zeme 2023” ar „Mazais princis” kvests interaktīvs pasākums, Valentīndienas svinēšana.

Marts – „Pavadot ziemu, gaidot pavasari!” „Milzkalns” kalnu slēpošana, Dino Zoo apmeklējums, kur bērni iepazīnās ar mājas trušiņiem, Dzelzceļa muzeja apmeklējums, pastaiga pa Ķengaraga promenādi-vērojot dabu pavasarī.

Aprīlis – „Lieldienas.” Lieldienu stafetes, olu ripināšana, Lieldienu šokolādes olas. Tikšanās ar Turcijas vēstnesi, kultūras apmaiņa un svētku priekšnesums ar klaunu un dzīvniekiem. Futu Rimo Rīga apmeklējums.

Maijs – „Gaidot vasaru.” Tērvetes dabas parka, Latvijas brīvdabas muzeja, Ugunsdzēsības muzeja apmeklējums. Mātes dienas apsveikumu gatavošana.

Jūnijs – „Ziedu mēnesis.” Līgo svētku svinēšana (vainadziņu pīšana, desiņu cepšana, dažādas citas aktivitātes).

Jūlijs – „Vasaras prieki.” Pļavnieku birzes apmeklējums, muzikālas rotaļas un dejas. Aktīvi pavadīts laiks Lucavsalas atpūtas parkā (sauļošanās, peldēšanās, fiziskās aktivitātes). Picu diena „Krīzes centrā”.

Augusts – „Gatavošanās skolai.” Pļavas festivāla apmeklējums Mazjumpravas muižā, praktiskās darbnīcas par Latvijas dabu, kukaiņiem un zivīm. Pārgājiens gar jūru. Kr.Barona sporta kompleksa apmeklējums. Dino Zoo apmeklējums, iepazīstam dzīvnieku pasauli. Atpūtas centra „Lido” apmeklējums.

Septembris – „Zinību mēnesis.” Zinību dienas atzīmēšana.

Oktobris – „Helovīns.” Gatavojamies helovīnam, maskas, tērpi.

Novembris – „Valsts svētku mēnesis.” Bērnos veidojam izpratni par kultūru un vērtībām, tradīcijām. Lāčplēša diena, Latvijas Republikas proklamēšanas diena.

Decembris – „Jautrie Ziemassvētki”. Piparkūku cepšana, ciemojās rūķis, Valsts policijas darbinieki.

Rīgas patversme

Rīgas patversme ir pašvaldības iestāde, kas savu darbību uzsāka 2002. gadā 22. februārī. No 2007. gada līdz šim brīdim to vada direktore Dagnija Kamerovska.

Rīgas patversmes struktūru veido piecas nodaļas – Sociālās rehabilitācijas nodaļa, Mobilā brigāde, Dienas centrs, Ģimenes ārsta prakse un Saimniecības nodaļa.

2023. gada precizētais pamatbudžets – 2 026 189 EUR. Darbinieku vidējā mēnešalga – 930,15 EUR, sociālajiem darbiniekiem – 1 111,13 EUR, aprūpētājiem – 777,70 EUR .

2023. gada nogalē Rīgas patversme nodarbināja 81 darbinieku, tai skaitā 53 sievietes un 28 vīriešus. Rīgas patversmē strādāja ģimenes ārste, trīs medmāsas, psihologs, 18 sociālā darba speciālisti un 31 sociālās aprūpes speciālists. Pārējie darbinieki veica finanšu uzskaites un pārvaldības, administratīvos, apsaimniekošanas un tehniskos darbus.

Augstākā izglītība ir 31 darbiniekam, 18 sociālā darba speciālistiem ir augstākā izglītība sociālajā darbā, pieciem no tiem ir profesionālais maģistra grāds sociālajā darbā. Aprūpes speciālistu vidū bakalaura vai otrās pakāpes augstākā izglītība ir četriem darbiniekiem. Pārējiem aprūpes speciālistiem ir vidējā vai vidējā profesionālā izglītība. Psihologam ir sociālo zinātņu maģistra grāds psiholoģijā un maģistra grāds pedagoģijā.

Katru gadu tiek nodrošināta darbinieku tālākizglītība, ievērojot viņu izteiktās vēlmes, kā arī vadības un tiešo vadītāju ieteikumus un prasības. Katrs sociālā darba speciālists gadā apmeklē mācības vismaz 24 stundu apmērā, bet aprūpētāji – astoņu stundu apmērā. Sociālā darba speciālisti periodiski apmeklē seminārus profesionālās saskarsmes/komunikācijas un konfliktu risināšanā, stresa un izdegšanas mazināšanā, jo darbs ar Rīgas patversmes klientiem ir ļoti specifisks.

Rīgas patversmju klientiem dienas laikā ir iespēja apmeklēt un uzturēties DC Katoļu ielā 57, kas klientiem nodrošina higiēnas pasākumus, sociālo darbinieku konsultācijas un brīvā laika pavadīšanas iespējas.

Rīgas patversmes DC 2023. gadā reģistrēti 319 klienti, kuri DC apmeklējuši gan regulāri, gan periodiski. No klientiem pieprasītākais joprojām ir dušas un dezinfekcijas pakalpojums (1 834 reizes). Daudziem klientiem DC ir vieta, kur atrasties telpās dienas laikā. DC klientiem pieejama iespēja piedalīties grupu nodarbībās (grupā pa 5 - 11 dalībniekiem). Reizi divās nedēļās notika „Kino draugi” grupa, kura gaidīja psihologa piedāvāto dokumentālo kino filmu izlasi (ceļojumi, dabas tēmas). Reizi divās nedēļās notika galda spēļu grupas, ceturtdienās turpinājās nodarbības zīmēšanā, attēlu krāsošanā. Pavisam 2023. gadā notikušas 66 dažādas nodarbības, ar pārtraukumu vasaras mēnešos. Iemīlota nodarbe klientiem joprojām ir televizora skatīšanās. No galda spēlēm iecienītākais ir novuss un šahs. Tradicionāli notika svētku organizēšana visiem DC klientiem (valsts svētki, gadu mija, Lieldienas). Svētkos pozitīvās emocijas klientiem vēl vairāk pastiprināja dažādi sagādātie cienasti. Pirms svētkiem Dienas centrā ar akcijām, koncertiem, darbnīcām ciemojās Radošā apvienība jauniešiem „Trepes”, cigun pasniedzējs Igors Kudrjavcevs, Inovāciju izglītības centrs „Ideja”, VEF kultūras pils ansamblis „Kaleido”, folkloras kopa „Berendejka”.

Rīgas Centrālās bibliotēkas grāmatu izsniegšanas punkts 2023. gadā organizēja informatīvas lekcijas un prezentācijas par aktuālām tēmām un apkārtnes vēsturi. Bibliotēkā DC klientiem ir pieeja internetam un jaunākajiem preses izdevumiem.

Rīgas patversmes Sieviešu nodaļas pakalpojumu 2023. gadā izmantoja 262 klientes, no kurām 117 personas izmantoja diennakts nodaļas patversmes pakalpojumu, smagā veselības stāvokļa dēļ. Rīgas patversmes Sieviešu nodaļa arī 2023. gadā nodrošināja iepriekšējo gadu projektu pēctecību, rīkoja aktivitātes divos realizētajos projektos: „Zaļie īkšķīši” un „Gatavojam kā mājās”. Klientes iesaistījās esošo apstādījumu un augļu koku apkopšanā, jaunu apstādījumu, dārzeņu, garšaugu dobjū veidošanā, kā arī siltumnīcu kopšanā. Klientes mācījās jaunas prasmes un atjaunoja jau esošās, uzņēmās atbildību par uzticēto darbu, gūstot gandarījumu par rezultātiem. Tradicionāli tika organizētas pavārmākslas meistarklases, gatavotas svētku maltītes un klāti svētku galdi. Klientes atsvaidzināja plānošanas un maltīšu gatavošanas prasmes. 2023. gadā tika organizētas 54 „garšīgās” grupu

nodarbības. Klientēm izveidotas atbalsta grupas, valsts valodas apmācības nodarbības un notiek klientu iecienītās dekoru veidošanas darbnīcas, kas nodrošināja dekorus dažādu svētku un pasākumu noformēšanai. Izveidota atsevišķa grupa personām ar garīgā rakstura traucējumiem, kurā piedāvāta gan mūzikas terapija, gan sīkās motorikas attīstīšana, trenēšana.

Par tradīciju veidojas teātra un kultūras pasākumu apmeklēšana. 2023. gadā Rīgas patversmes klientes vairākkārt apmeklēja Latvijas nacionālās Operas un Baleta teātri, Mihaila Čehova Rīgas Krievu teātri un Latvijas nacionālo teātri. Teātri ziedoja biļetes, dažādojot Rīgas patversmes klientu ikdienu un radot jaunas emocijas. 2023. gadā notika 7 braucieni uz teātra izrādēm un piedalījās 37 klientes. Gatavojoties lieti noderēja sabiedrības ziedotie, teātra apmeklējumiem atbilstošie apavi un apģērbi, kā arī kosmētika.

2023. gadā Rīgas patversmes Sieviešu nodaļa turpināja Lieldienu un Ziemassvētku svinēšanas tradīcijas, kad tika sveiktas šajos svētkos visas patversmes iemītnieces, sveicienus un dāvanas no ziedotājiem atraktīvi nodeva Rīgas patversmes darbinieki, iejūtoties dažādos pasaku tēlos. Brīvprātīgie, kuri vēlējas paši sveikt klientes, varēja klātienē tikt ar viņām un kopā pavadīt laiku. Lieldienu tradīciju ievērošanai, tika sagādātas olas, kuras pašas klientes, grupu darbu ietvaros, skaisti krāsoja, kā arī veidoja Lieldienu dekorācijas un izrotāja patversmes telpas. Dāvanas klientiem gadu mijas svētkos sagādāja gan patversme, gan NVO un brīvprātīgie. Mīļas un noderīgas dāvanas Ziemassvētkos sagādāja brīvprātīgie no biedrības „Radošā apvienība jauniešiem „TREPES””. Rīgas patversmes Sieviešu nodaļai ir izveidojusies stabila sadarbība ar nodibinājuma „Caritas Latvija” brīvprātīgajiem, kuri aktīvi iesaistās Sieviešu nodaļas klientu dzīves situāciju uzlabošanā.

Patversme ir pateicīga visiem ziedotājiem un sadarbības partneriem par klientēm radīto prieku un prasmju atjaunošanas iespējām, saņemoties svinīgajiem notikumiem un vadot ikdienu.

Rīgas patversmes Vīriešu nodaļā 2023. gadā pieauga pieprasījums pēc diennakts nodaļas un aprūpes pakalpojuma, kas liecina par klientu veselības slikto stāvokli.

Rīgas patversmes Vīriešu nodaļas klientu izglītošanā, atbalstīšanā un iedrošināšanā iesaistījās brīvprātīgie. Nodibinājums „Nova Vita” nodrošināja Betlēmes Žēlsirdības mājas Atkarīgo Rehabilitācijas programmu, Nodibinājums „Caritas Latvija”, kā arī Svētā Lūkas atbalsta biedrības Sociālās rehabilitācijas un resocializācijas centrs nodrošināja atbalstu bijušajiem ieslodzītajiem.

Gada nogalē tika izveidota sadarbība ar Žēlsirdības misionārēm Latvijā (Mātes Terēzes māsas), kuras ne tikai nodrošināja dāvanas klientiem Ziemassvētkos, bet arī sniedza atbalstu palīglīdzekļu iegādē personām ar pārvietošanas grūtībām.

Dāvanas klientiem gadu mijas svētkos sagādāja gan patversme, gan NVO un brīvprātīgie, ka arī Labdarības akcijas ietvaros “Dāvā Ziemassvētku prieku bērniem un senioriem” visi vīriešu nodaļas klienti saņēma dāvanas.

Rīgas patversmes Vīriešu nodaļa piedalījās bezpajumtniecības novēršanas pakalpojuma izmēģinājumu projektā „Mājoklis vispirms” (Dažādības veicināšana” (Nr. 9.1.4.4./16/I/001) ietvaros ar finansējumu no Eiropas Sociālā fonda 85% apmērā un 15% finansē Latvijas valsts). Pakalpojuma ietvaros mājoklis tika nodrošināts 6 Rīgas patversmes iemītniekiem.

Rīgas patversmes Mobilā brigāde ar divām ekipāžām veica ielu sociālo darbu ar bezpajumtniekiem, kas dažādu iemeslu dēļ neizmanto patversmju pakalpojumus. Regulāri tiek apsektas bezpajumtnieku pulcēšanās vietas, sniedzot atbalstu un informāciju par patversmi un Dienas centru. Iespējamā palīdzība tiek piedāvāta izvērtējot sociālo situāciju un sniegts atbalsts individuāla sociālā gadījuma risināšanā. Pamatojoties uz iedzīvotāju zvaniem par bezpajumtnieku uzturēšanos nepiemērotos apstākļos, sadarbībā ar Rīgas valstspilsētas pašvaldības policiju notiek minēto adrešu apsekošana un iekļaušana ikdienas apsekošanas maršrutos.

Sociālās aprūpes centrs „Mežciems”

Rīgas sociālās aprūpes centrs „Mežciems” (turpmāk – Centrs) savu darbību uzsāka 1975. gada 3. novembrī. Tas atrodas Rīgas klusajā un zaļajā zonā – Mežciemā, Malienas ielā 3A. No 2018. gada 4. aprīļa Centru vada direktore Solvita Rudoviča.

Centrs nodrošina klientu diennakts sociālo aprūpi, sociālo rehabilitāciju un medicīnisko aprūpi, kā arī dzīvojamo platību, kas iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim. Klienti tiek nodrošināti ar gadalaikam piemērotu apģērbu un apaviem. Klientiem tiek nodrošināta ēdināšana četras reizes dienā, nepieciešamības gadījumā – diētiskā ēdināšana, kā arī speciālais uzturs. Centra klienti dzīvo 89 vienvietīgās, 62 divvietīgās istabās. Centrā ir izveidotas 2 ģimeniskai videi pietuvinātas īpašās uzraudzības nodaļas personām ar kognitīviem traucējumiem.

No 01.04.2023. veiktas izmaiņas Centra darbinieku amatu un algu sarakstā Saimniecības nodaļā likvidēta mehānismu mehāniķa amata vieta un tās vietā izveidota vecākā tehniskā strādnieka amata vieta, kā arī paaugstinātas darbinieku mēnešalgas. No 01.07.2023. vecākajiem aprūpētājiem paaugstinātas mēnešalgas no 780.00 EUR uz 835.00 EUR.

2023. gada pamatbudžets bija 3 906 696 EUR. Darbinieku vidējā mēnešalga decembrī sastādīja – 878,13 EUR, sociālajiem darbiniekiem – 1 300 EUR, sociālajiem aprūpētājiem – 1 050 EUR, medicīnas māsām – 1 100 EUR, vecākajiem aprūpētājiem – 835 EUR, aprūpētājiem – 745 EUR.

2023. gadā no kopējiem izdevumiem 59% tika izlietoti atlīdzībai, 13% iemītnieku ēdināšanai, bet 7% komunālajiem pakalpojumiem. Atbilstoši RD noteiktajam cenrādī par uzturēšanos Centrā diennaktī noteikta maksa – 52,72 EUR.

Centrā ir 193 klientu vietas. 2023. gada 31. decembrī Centrā dzīvoja 192 klienti – 38 vīrieši un 154 sievietes. Vecumā no 36 – 50 gadiem – 1 klients, vecumā no 51 līdz 61 gadiem – 8 klienti, vecumā no 62 līdz 69 gadiem – 28 klienti, vecumā no 70 līdz 79 gadiem – 55 klienti, vecumā no 80 līdz 89 gadiem – 61 klienti, savukārt virs 90 gadiem – 39 klienti. 116 klienti bija Latvijas pilsoņi, 69 klienti nepilsoņi un 7 ārzemnieki (ar uzturēšanās atļaujām). 175 klientiem bija vecuma pensija, 15 invaliditātes pensija un 2 – citas valsts pensija.

Gada laikā Centrā tika uzņemtas 46 personas: 37 sievietes un 9 vīrieši, bet no Centra izstājās 42 personas - 11 vīrieši un 31 sieviete (mirušas 41 persona, atgriezušās mājās - 0 personas, pārcēlušās uz citu sociālās aprūpes institūciju – 1 persona). Vidējais Centrā dzīvojošo klientu vecums bija 76,5 gadi (71,3 gadi – vīriešiem un 81,6 gadi – sievietēm). 2023. gadā vecākajai Centra klientei bija 103 gadi, bet jaunākajam klientam 48 gadi.

Atbilstoši apstiprinātajam amatu un algu sarakstam uz 2023. gada 31. decembri Centrā kopā bija 144,5 amata vienības, savukārt nodarbināto skaits – 148 darbinieki (128 sievietes un 20 vīrieši). Vairāk kā 120 darbinieki ir tieši saistīti ar atbalstu klientiem ikdienas darbu veikšanā: sociālās aprūpes, sociālās rehabilitācijas, veselības aprūpes pakalpojumu un higiēnas nodrošināšanu, dzīves telpas uzkopšanu, dažādu aktivizēšanas pasākumu un aktivitāšu organizēšanu.

Centra darbiniekiem ir dažāda līmeņa izglītība: 8 darbiniekiem ir augstākā izglītība ar maģistra grādu, 26 darbiniekiem ir pirmā vai otrā līmeņa augstākā izglītība, 78 darbiniekam ir vispārējā vidējā vai vidējā profesionālā izglītība, 36 darbiniekiem ir pamatizglītība un dažādosursos iegūta izglītība.

Centra darbinieki katru gadu apmeklē apmācības savas profesionālās kvalifikācijas celšanai, zināšanu un prasmju pilnveidošanai. Iespēju robežās tiek organizētas apmācības arī uz vietas Centrā. 2023. gadā darbinieki piedalījušies 64 dažāda veida apmācībās (lekcijās, semināros un praktiskajās nodarbībās).

Pieredzes apmaiņas nolūkā Centra darbinieki 2023. gadā apmeklēja - RBJGSAC, ar mērķi gūt pieredzi par apvienošanas ieguvumiem un riskiem (6 darbinieki); piedalījās Eiropas Novencošanas tīkla (EAN) ģenerālās asamblejas sanāsmē Valetta (Malta), kuras ietvaros notika izglītojoša programma ar prezentācijām un ilgtermiņa aprūpes iestāžu apmeklējumiem (1 darbinieks); apmeklēja RSAC „Gaiļezers” (2 darbinieki); apmeklēja Reikjavīku (Islande) sadarbībā ar Lietuvas Starptautisko akadēmiju (NORD PLUS projekta ietvaros), lai iepazītos ar brīvprātīgā darba kustību ar senioriem un

atbalsta sistēmu senioriem Islandē (2 darbinieki); apmeklēja Mažeikūs (Lietuva) aprūpes centru (2 darbinieki); apmeklēja SAC „Rūre” aprūpes centru (24 darbinieki); apmeklēja RSAC „Stella maris” saistībā ar plānoto reorganizāciju (9 darbinieki).

2023. gada 3. novembrī Centram tika atzīmēta 48 gadu jubileja.

Rīgas domes priekšsēdētāja pateicības rakstus ilggadējiem darbiniekiem, kuri 2023. gadā atzīmēja nepārtraukti nostrādātus 10 un 20 gadus Rīgas valstspilsētas pašvaldībā, saņēma:

- Marina Puriņa – aprūpētāja;
- Elena Kuzmina – apkopēja;
- Jevgeņijs Novikovs – tehniskais strādnieks;
- Nargiza Rzajeva – aprūpētāja;
- Māris Zemītis – sociālais darbinieks.

Pamatojoties uz klientu un darbinieku aptaujas rezultātiem, Centra pateicības rakstus par godprātīgu darbu 2023. gadā saņēma sekojoši darbinieki:

Darbinieku nominācijas:

- Atsaucīgākais darbinieks – aprūpētāja Solvita Laganovska un vecākā aprūpētāja Raisa Sloga;
- Sirsnīgākais darbinieks – sociālā aprūpētāja Gaļina Dubrovska;
- Smaidīgākais darbinieks – aprūpētāja Natālija Gusakova un vecākā aprūpētāja Sandra Ustinoviča;
- Profesionālākais darbinieks – sociālā aprūpētāja Sandra Vilciņa.

Klientu aptaujā iegūtajās nominācijas:

- Atsaucīgākais darbinieks – Sociālā darba nodaļas vadītāja, direktora vietniece Aneta Gricaičuka-Puriņa un Uzkopšanas un apkalpošanas nodaļas vadītāja Jeļena Vaškēviča;
- Sirsnīgākais darbinieks – sociālā aprūpētāja Linda Bērziņa un aprūpētāja Ira Mazirska;
- Atraktīvākais darbinieks – Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas vadītāja, vecākā sociālā darbiniece Irēna Ikstena;
- Atbildīgākais darbinieks – Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļas vadītāja vietniece, vecākā sociālā darbiniece Inga Asarīte un ēkas dežurante Inta Liģere;
- Koleģiālākais darbinieks – aprūpētāja Agrita Tjurina.

Veselības aprūpes pakalpojumu nodrošināšanai, Centrā ir reģistrēts veselības punkts ar diviem medicīniskām māsas posteņiem un sertificētiem speciālistu kabinetiem. Visi Centra veselības aprūpes speciālisti ir reģistrēti ārstniecības personu reģistrā - fizioterapeits, podologs, masieris, māsas. Veselības aprūpe ir nepārtraukts process, kas tiek nodrošināts visu diennakti – dienā strādā trīs māsas, naktī – viena māsa. Centrā atrodas seniori ar dažādām hroniskām saslimšanām, daudziem ir jānodrošina pārsiešanas, stomas maisu nomaiņa, urīnpūšļa katetra maiņa, epicistostomas maiņa u.c. manipulācijas. Lai nodrošinātu medicīnisko manipulāciju veikšanu, turpinās sadarbību ar medicīniskām māsām no ambulatorā pakalpojumu sniedzēja – SIA „Aprūpes birojs”. Klienti tiek nodrošināti ar visiem nepieciešamajiem medikamentiem. Ģimenes ārsts klientus uz vietas Centrā pieņem divas reizes nedēļā. 2023. gadā nodrošinātas 3 752 vizītes un klientu pieņemšanas pie ģimenes ārsta. Klientiem ir pieejamas citu speciālistu konsultācijas ar ģimenes ārsta nosūtījumu (458 konsultācijas un 220 izmeklējumi), kā arī zobārsta pakalpojumi (nodrošināts 46 klientiem). Klientiem bija pieejami podologa, masiera un fizioterapeita pakalpojumi Centrā. Tika nodrošinātas 138 ārstnieciskās vingrošanas nodarbības grupās un 105 individuāli. Nepieciešamības gadījumā klientiem tika nodrošināta neatliekamā medicīniskā palīdzība, 2023. gadā klienti tika stacionēti 198 reizes. 2023. gadā līguma ietvaros darbojās psihiatrs (nodrošināja 48 konsultācijas) un psihologs (nodrošināja 72 konsultācijas). Abi šie speciālisti Centrā sniedz konsultācijas vienu reizi mēnesī. 2023. gadā organizēti 219 Centra klientiem rutīnas skrīningi Covid - 19 ierobežošanai (ar 2023. gada 3. ceturksnī obligātie skrīningi tika atcelti). Gada ietvaros nodrošinātas arī klientu vakcinācijas - pret Covid - 19 infekciju: vakcinēti 112 Centra klienti, vakcinācija pret gripu tika veikta 169 klientiem, vakcīnu pret stinguma krampjiem un difteriju saņēma 38 klienti.

Centrs par saviem līdzekļiem 2023. gadā veica remontus – 5 darbinieku kabinetos, 2 noliktavas telpās un 5 klientu istabās, visas remontētās telpas aprīkotas ar jaunām mēbelēm un nepieciešamo

aprīkojumu. Centrs uzstādīja arī kondicionierus vairākās nozīmīgās koplietošanas telpās – lasītavā, rokdarbu telpā, klientu virtuvē, fizikultūras zālē u.c. un darbinieku kabinetos, kuros tiek nodrošinātas manipulācijas klientiem – masiera un fizioterapeita telpa, medicīnas māsu posteņi, ģimenes ārsta un podologa kabinets u.c.

Gada noslēgumā Centrs iegādājās un tika uzstādīta lapene 25m², pasākumiem dabā.

Centrā regulāri notika sociālās rehabilitācijas pasākumi un klientu aktivizēšanas ietvaros, organizēti dažādi pasākumi, kā arī citas aktivitātes. 2023. gadā Centrā notika 135 kultūras pasākumi (38 viesmākslinieku uzstāšanās, 12 gadskārtu un īpašu svētku svinēšana, 31 stāstnieku klubiņa nodarbības, 42 grāmatu lasītāju klubiņa nodarbības un 12 klientu ikmēneša sveikšanas pasākumi dzimšanas dienā). Lai nodrošinātu pilnvērtīgu brīvā laika pavadīšanu, notika 169 nodarbības (55 mūzikas pulciņa nodarbības, 54 deju un kustību terapijas nodarbības, 38 kulinārijas nodarbības un 76 galda spēļu nodarbības), papildus notika 45 nodarbības Apkaimes projekta ietvaros (5 stāstnieku klubiņa nodarbības, 5 - klauna terapijas, 5 - ziepju darbnīcas, 10 - kulinārijas nodarbības „Smeķīgās sarunas”, 10 - mūzikas nodarbības, 10 - boccia nodarbības). Klientu aktivizēšanai, notika arī 66 sporta tipa aktivitātes un cita veida nodarbības (36 - boccia, 8 - petankas, 5 - kroketa, 16 - citas sportiskas izkustēšanās). Lai stimulētu klientu motoriku, notikušas 30 radošās nodarbības (22 - rokdarbu interešu pulciņa nodarbības un 8 svētku rotu gatavošanas radošās darbnīcas). Klienti, brīvprātīgie, praktikanti un darbinieki piedalījās arī Pavasara talkā, kur pēc paveikta darba, visi vienojās kopīgā piknikā. Regulāri (1 - 2 reizes nedēļā) notika grāmatu maiņa bibliotēkā (201 reizi), fiziskās aktivitātes grupās un citas brīvā laika pavadīšanas iespējas 4 SMART TV atpūtas vietās un 12 TV dzīvojamo gaitenju atpūtas stūros. Visu diennakti Centra iemītniekiem pie diviem datoriem pieejams publiskais internets. Katru gadu klientiem lasīšanai tiek sūtīti žurnāli un avīzes (kopā 21 izdevums).

Ļoti apmeklēti un nozīmīgi Centra klientu ikdienā ir garīgie pasākumi, kopā 2023. gadā notikušas 111 garīga rakstura aktivitātes - 74 tradicionālo konfesiju dievkalpojumi/aizlūgumi (48 luterāņu draudzes, 14 katoļu draudzes un 12 pareizticīgo draudzes), 26 tradicionālo konfesiju Bībeles stundas vai garīgas sarunas (12 luterāņu draudzes, 12 katoļu draudzes un 2 pareizticīgo draudzes), 11 kristīga rakstura koncerti. Katoļu un pareizticīgo draudzēm papildus notiek grēksūdzes un individuāli draudzes locekļu apmeklējumi.

Centra klientiem tika nodrošinātas arī 3 ekskursijas: Dobeles ceriņu dārza apmeklējums (21 klients un 9 pavadošās personas); Siguldas pils apmeklējums (20 klienti un 10 pavadošās personas), Siguldas pilsētas apmeklējums (21 klients un 10 pavadošās personas), kas notika sadarbībā ar Biedrību „Pūks un draugi” (projekta ietvaros). Notika arī 12 dažāda veida klientu izbraukumu pasākumi ārpus Centra - Tukuma sporta hallē boccia sacensības (5 klienti un 3 pavadošās personas); Samariešu

apvienībā sadziedāšanās pasākums (5 klienti un 2 pavadošās personas); sadziedāšanās Siguldas sporta centrā (6 klienti un 4 pavadošās personas); vairākas reizes Vecāķu pludmales apmeklējums (16 klienti un 8 pavadošās personas); Filmēšanās LTV1 studijā (7 klienti un 1 pavadošā persona); Sporta spēles Limbažu olimpiskajā centrā, kurā piedalījās 6 klienti ar 6 pavadošajām personām; Lido centra apmeklējums ar Maltas brīvprātīgajiem (5 klienti un 2 pavadošās personas); Marijas Magdalēnas baznīcas apmeklējums ar Caritas brīvprātīgajiem 3 reizes (kopā 12 klienti un 7 pavadošās personas).

2023. gadā Centram notikusi arī sadarbība projektā „Eņģeļu pasts” ar biedrību NSUS, klientiem saņemot dāvanas: sociālajā projektā ATBALSTA PAKA - 12 dāvanu sūtījumi, sociālajā projektā DZIMŠANAS DIENA - saņemti 3 dāvanu sūtījumi, sociālajā projektā VĒSTULES UN KARTIŅAS saņemti 43 sūtījumi, sociālajā projektā ZIEMASSVĒTKI - saņemti 86 dāvanu sūtījumi. 2023.gadā Ziedojumos klientiem personīgi no privātpersonām saņemti: 36 TV, kas izvietoti klientu istabās, kā arī 28 reizes piegādāti dažādi ziedojumi - gardumi, našķi, dāvanas klientiem.

Kopumā 2023. gadā uzrakstīti un papildus finansējums saņemts 3 projektiem: Rīgas valstspilsētas Apkaimju iedzīvotāju centra sabiedrības integrācijas un brīvprātīgā darba projekts „Jokojam, uzdziedam, gardi ceļojam!”, kas tika realizēts no 01.04.22. - 15.11.22., kā arī NVA projektā, ar 50 % finansējumu no valsts un 50 % finansējumu no RVPIKSD - „Nodarbinātības pasākumi vasaras brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālas izglītības iestādēs” – realizēts no 1. jūnija līdz 31. augustam, kurā iesaistījās 8 skolēni katru mēnesi. Centrs sadarbojās arī ar Probācijas dienestu iesaistot sabiedriskajos darbos 15 personas.

Sadarbībā ar RVPLD, atbilstoši 30.12.2024. līgumam Nr. DL-22-261-lī, Centram ir piesaistīti brīvprātīgie no Biedrības „Caritas Latvija” (noteikta 2 brīvprātīgo vietas mēnesī) un bet biedrības „Maltas ordenis” (1 brīvprātīgo vieta mēnesī). Centrā, darbojušies 28 brīvprātīgie. Centram jau vairāku gadu garumā ir laba sadarbība ar 6 brīvprātīgajiem, kuri regulāri iesaistās gan vadot aktivitātes, nodarbības un asistējot izbraukumos kā klientu pavadošās personas.

Sadarbojoties ar dažādām mācību iestādēm, Centrs 2023. gadā nodrošināja prakses vietu 50 studentiem no dažādām izglītības iestādēm – Latvijas universitātes, Rīgas Stradiņa universitātes, Latvijas Universitātes Rīgas 1. medicīnas koledžas, Latvijas Universitātes P. Stradiņa medicīnas koledžas, Latvijas universitātes Rīgas medicīnas koledžas, Zlinas medicīnas koledžas (Čehija), medicīnas koledžas Porto (Portugāle). Praksi Centrā izgāja sekojoši topošie speciālisti: sociālais darbinieki, sociālie rehabilitētāji, sociālie aprūpētāji, aprūpētāji, masieri, medicīnas māsas.

Laba sadarbība jau vairāku gadu garumā Centram ir ar biedrību „Radošā apvienība jauniešiem „Trepes”, kuri organizēja dažādus pasākumus, kā arī atbalstīja Centra klientus individuāli. Labi sadarbības partneri jau vairāku gadu garumā ir arī SIA „Narvesen Latvia”, kas katru mēnesi sveica Centra klientus viņu dzimšanas dienās.

Papildus informācijas par notiekošo RSAC „Mežciems” var uzzināt sekojot lapai *Facebook* - <https://www.facebook.com/rsacmezciems/>. Informācija par RSAC “Mežciems” pieejama mājas lapā: <https://www.mezciems.lv/>

Sociālās aprūpes centrs „Gaiļezers”

Rīgas sociālās aprūpes centrs „Gaiļezers” (turpmāk – Centrs) ir viena no Rīgas valstspilsētas pašvaldības ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, kas savas durvis vērā 1988. gada 1. novembrī. No 2014. gada 3. marta Centra direktors ir Aldis Virbulis.

Centrs atrodas Mežciemā, Hipokrāta ielā 6, skaistā vietā meža ielokā, blakus ir ērti pieejams sabiedriskais transports. Centra klienti ir cilvēki, kuriem vecuma vai veselības stāvokļa dēļ nepieciešama ievērojama palīdzība pašaprūpē un/vai uzraudzībā.

2023. gada precizētais pamatbudžets – 5 737 218 EUR. Darbinieku vidējā mēnešalga – 844 EUR, sociālajiem darbiniekiem – 1 300 EUR, aprūpētājiem – 745 EUR.

No kopējiem izdevumiem 54,1% tika izlietoti atlīdzībai, 16,1% klientu ēdināšanai, 9,7% komunālajiem pakalpojumiem, bet 20,1% klientu veselības aprūpei, socializācijas pasākumiem un pārējām Centra darbības nodrošināšanas izmaksām.

2023. gada sākumā Centrs sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju nodrošināja līdz 363 klientiem dienā. Pēc 17.februāra, lai paaugstinātu vispārējo pakalpojuma kvalitāti un sniegtu jaunu pakalpojumu - Ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu personām ar demenci, Centrā tika samazināts klientu vietu skaits līdz 318 vietām. Klienti ir nodrošināti ar dzīvojamo platību, kura iekārtota atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim, kā arī ar sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju. Iemītnieki dzīvo 78 vienvietīgās, 52 divvietīgās, 12 trīsvietīgās, 27 četrvietīgās dzīvojamās istabās. Centra iemītnieki tiek nodrošināti ar gada laikā piemērotu apģērbu, apaviem, gultasveļu un higiēnas precēm, kā arī ar tehniskajiem palīgīdzekļiem, kuri atvieglo viņu ikdienas aktivitātes un pašaprūpes veikšanu.

2023. gada 31. decembrī Centrā dzīvoja 117 vīrieši un 192 sievietes, vecumā no 18 līdz 25 gadiem – viens klients, vecumā no 26 līdz 35 gadiem – divi klienti, vecumā no 36 līdz 50 gadiem – deviņi klienti, vecumā no 51 līdz 61 gadiem – 27 klienti, vecumā no 62 līdz 69 gadiem – 38 klienti, vecumā no 70 līdz 79 gadiem – 93 klienti, vecumā no 80 līdz 89 gadiem – 95 klienti, savukārt virs 90 gadiem – 45 klienti. Kā rāda dati, tad 3 iemītnieki ir jaunieši līdz 35 gadu vecumam.

2023. gadā Centrā atradās 145 klienti ar invaliditāti, no tiem I. grupas 83 klienti, bet II. grupas 58 klienti. Vecuma pensijas saņēmēji 143 klienti, 141 klients – invaliditātes un 25 – valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji.

Institūcijā 20 klientiem ir noteikts pirmais aprūpes līmenis un 94 klientiem ir otrais aprūpes līmenis. Trešais aprūpes līmenis ir 88 klientiem, bet ceturtais 107 klientiem.

2023. gada nogalē Centrā strādāja 186 darbinieki, tai skaitā 168 sievietes un 18 vīrieši. Centra struktūrvienībās 2023. gadā bija apstiprinātas 204,5 amata vietas – Administrācija, kurā ietilpst direktors, Administratīvā nodaļa (četri darbinieki) un Finanšu plānošanas un uzskaites nodaļa (divi darbinieki). Sociālā darba nodaļā uz 9,75 amata vietām strādā 12 darbinieki, tai skaitā četri sociālie darbinieki, divi sociālie rehabilitētāji, psihologs. Sociālās aprūpes nodaļā uz 137 amata vietām, tai skaitā nodaļas vadītājs, strādā seši sociālie aprūpētāji un 130 aprūpētāji. Centrā veselības aprūpes jomā uz 18 amata vietām strādā 22 speciālisti, tai skaitā viens nodaļas vadītājs, trīs fizioterapeiti, divi masieri, viens podologs un 15 medicīnas māsas, savukārt 34 darbinieki uz 32,75 amata vietām ir nodarbināti Saimniecības nodaļā.

Centra darbiniekiem ir sekojoša izglītība: pirmā līmeņa augstākā profesionālā izglītība ir 19 darbiniekiem, otrā līmeņa augstākā profesionālā izglītība/akadēmiskā vai profesionālā bakalaura grāds ir 14 darbiniekiem, akadēmiskais vai profesionālais maģistrs ir 20 darbiniekiem, vispārējā vidējā/profesionālā izglītība ir 99 darbiniekiem, bet vispārējā pamatizglītība – 34 darbiniekiem. Lai sniegtu kvalitatīvus sociālās aprūpes pakalpojumus, darbinieki regulāri pilnveido savas zināšanas dažādos semināros, apmācībās, kā arī mācās augstākās izglītības iestādēs.

Centra klientiem veselības aprūpi nodrošina trīs medpunkti, kuros strādā māsas ar labām profesionālām zināšanām. Veselības aprūpe tiek nodrošināta visu diennakti – dienā strādā četras māsas, naktī – divas māsas. Klienti tiek nodrošināti ar visiem nepieciešamajiem medikamentiem, tiek

veiktas pārsiešanas, stomas aprūpe, katetru maiņa un aprūpe, enterālā barošana un citas manipulācijas. Nepieciešamības gadījumā klientiem tiek nodrošināta neatliekamā medicīniskā palīdzība. Centra klientiem ir pieejami podologa, masiera un fizioterapeita pakalpojumi. Ģimenes ārsts klientus pieņem divas reizes nedēļā, psihiatrs konsultē reizi nedēļā. Klientiem ir pieejamas citu speciālistu konsultācijas ar ģimenes ārsta nosūtījumu, kā arī zobārsta pakalpojumi. Centra klientus konsultē ergoterapeits, kurš izvērtē, kādi tehniskie palīgīdzekļi ir nepieciešami, vada nodarbības klientiem roku funkciju un sīkās motorikas uzlabošanai.

Klientiem tiek nodrošināta ēdināšana četras reizes dienā, atbilstoši klientu veselības stāvoklim vai individuālajiem ēšanas paradumiem, piemērojot atbilstošu diētu vai ēdienkarti.

Lai klientiem nodrošinātu saturīgas brīvā laika pavadīšanas iespējas un integrācijas sabiedrībā pasākumus, Centrā tiek piedāvāts pasākumu un nodarbību klāsts atbilstoši klientu interesēm un vajadzībām, kā arī organizētas aktivitātes ārpus Centra. Klientiem ir iespējas apmeklēt radošās nodarbības, kuras tiek organizētas sadarbībā ar brīvprātīgajiem, kulinārijas nodarbības vienu reizi mēnesī, organizētas galda spēles, t.sk. iespēja spēlēt novusu, dziedāt kopā ar ansambļa „Jautrie iemītnieki” vadītāju gan grupā, gan individuāli, muzicēt kopā ar kultūras pasākumu organizatori, trenēt atmiņu kognitīvajās nodarbībās, lasīt grāmatas, žurnālus un laikrakstus, nodarboties ar dārza darbiem un vingrot gan grupās, gan individuāli, piedalīties Sporta svētkos. Papildus augstākminētajam 2023. gadā Centrs klientiem nodrošināja kanisterapijas pakalpojumu (grupā un individuāli 1 reizi mēnesī).

Ar priekšnesumiem, koncertiem, izstādēm, lekcijām Centrā viesojas gan mākslinieki, gan amatieri, gan skolēni. Centrā tiek svinēti gadskārtu svētki, jubilejas vai kopā tiek pavadīts laiks atpūtas pēcpusdienās, radošajās nodarbībās, dažādos interešu klubīņos. Centra iemītniekiem ir iespēja apmeklēt pasākumus un doties izbraukumos ārpus Centra. Klienti apmeklē izstādes, dodas ekskursijās uz kultūrvēstures un dabas objektiem, kā arī dodas nelielos izbraukumos uz jūru, ezeru vai dodas sēņot.

Ticīgajiem Centra klientiem tiek nodrošināts garīgais atbalsts atbilstoši konfesijai piederībai. Klientiem ir iespēja divas reizes nedēļā piedalīties rīta lūgšanās un kristīgajos lasījumos. Sadarbībā ar dažādu konfesiju garīdzniekiem, reizi mēnesī tika organizēti dievkalpojumi Centra telpās, kā arī sadarbībā ar nodibinājuma „Caritas Latvija” brīvprātīgo, klientiem reizi mēnesī tika piedāvāta iespēja pārrunāt garīga satura jautājumus. 2023. gadā tika nodrošināta arī iespēja doties ārpus Centra uz baznīcām, atbilstoši Centra klientu konfesijai piederībai.

2023. gadā Centrā brīvprātīgo darbu veica nodibinājuma „Caritas Latvija” un „Maltas ordenis” brīvprātīgie, pamatojoties uz noslēgto līgumu, ko organizē RVPLD. Kopumā 2023. gadā Centrā savu brīvprātīgā darba ieguldījumu sniedza 32 brīvprātīgie. Brīvprātīgie Centrā darbojas kā atbalsta personas sociālās rehabilitācijas, t.sk. brīvā laika pavadīšanas aktivitāšu, nodrošināšanā.

Vasarā institūcija iesaistījās NVA projektā „Nodarbinātības pasākumi brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs”. Projektā piedalījās 30 jaunieši, vasaras mēnešos palīdzot klientu aprūpē un aktivizēšanā.

2023. gadā izremontētas un labiekārtotas 4. korpusa 1. stāva telpas, kur ir izveidota ģimeniskai videi pietuvināta nodaļa klientiem ar demenci. Nodaļā savu ikdienu pavada 33 klienti. Tā pat tika veikti jumta siltināšanas darbi visai ēkai un izremontētas Centra 2.stāva foajē un svinību zāles telpas.

Informācija par RSAC “Gaiļezers ir pieejama mājas lapā: <https://www.rsacgailezers.lv/>

Sociālās aprūpes centrs „Stella maris”

Rīgas sociālās aprūpes centrs „Stella maris” (turpmāk – Centrs) ir viena no Rīgas valstspilsētas pašvaldības ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijām, kas darbu uzsāka 1994. gada 15. septembrī. Kopš 2018. gada 16. jūlija Centra direktore ir Ilze Andersone.

Centrs atrodas uz Latvijas lielākās salas – Buļļu jeb Daugavgrīvas salas, starp jūru un upi, Birzes ielā 54. Centra teritorijā ir labiekārtots parks, kas ieskauj ēkas, kopējā apsaimniekojamā teritorijas platība ir 16 429 m².

Centrs nodrošina diennakts sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu, medicīnisko aprūpi, gadalaikam piemērotu apģērbu un apavus, kā arī dzīvojamo platību 100 klientiem, kuri izvietoti divos aprūpes namos.

Lai nodrošinātu klientu drošību un nepieciešamo aprūpi (pamatojoties uz katra klienta individuālajām vajadzībām), ir izveidotas divas pastāvīgās uzraudzības nodaļas ar 45 vietām personām, kurām nepieciešama patstāvīga uzraudzība un personām ar demenci. Viens no Centra aprūpes namiem – „Maris” ir pielāgots tikai šādu klientu aprūpei.

Centra kopējais 2023. gada budžets – 1 808 813 EUR. To veidoja dotācija no Rīgas valstspilsētas pašvaldības -71,4 %, valsts budžeta transferti – 2,26% un Centra ieņēmumi no klientu iemaksām – 26,34%.

Darbinieku vidējā mēnešalga - 881 EUR. Mēnešalga sociālajam darbiniekam - 1 300 EUR, sociālajiem aprūpētājiem / rehabilitētājam – 1 050 EUR, aprūpētājiem – 745 EUR, medicīnas māsas / fizioterapeits mēnešalga – 1 200 EUR.

No kopējā 2023. gada budžeta līdzekļiem – 55,2 % tika izlietoti atlīdzībai, 14,9 % klientu ēdināšanai, 6 % komunālajiem maksājumiem, 5,6 % medikamentiem, medicīnas precēm un inkontinences līdzekļiem, 7,7 % telpu atjaunošanas darbiem, iekštelpu remontiem, 1,2 % pamatkapitāla veidošanai.

Ar 2023. gada 7. jūlija RD lēmumu Nr. RD-23-2823-lē „Par Rīgas domes Labklājības departamenta iestāžu maksas pakalpojumiem”, noteikta uzturēšanās maksa diennaktī – 45.85 EUR.

2023. gadā atbilstoši apstiprinātajam amatu un algu sarakstam Centrā kopā ir 67,7 amata vienības, savukārt faktiski vidēji nodarbināto skaits - 63 darbinieki, no tiem 51 sieviete un 12 vīrieši.

Centra organizatoriskā struktūra: administratīvais personāls – 3,7 amata vienības (direktors, direktora vietnieks – galvenais finanšu speciālists, galvenais lietvedības speciālists un vecākais personāla speciālists), Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļa – 45 amata vienības (nodaļas vadītājs – vecākais sociālais darbinieks, sociālais darbinieks, 4 sociālie aprūpētāji, sociālais rehabilitētājs un 38 aprūpētāji), Veselības aprūpes nodaļa – 5 amata vienības (nodaļas vadītāja – vecākā medicīnas māsa, fizioterapeits un 3 medicīnas māsas), Saimniecības nodaļa – 14 amata vienības (nodaļas vadītājs un vadītāja vietnieks, veļas mājas pārzinis, 4 apkopēji, sētnieks, 4 ēku un teritorijas uzraugi, vecākais tehniskais strādnieks un mikroautobusa vadītājs).

3 darbiniekiem ir akadēmiskais vai profesionālais maģistrs, 9 darbiniekiem ir akadēmiskais vai profesionālais bakalaurs, 5 darbiniekiem ir pirmā līmeņa augstākā profesionālā izglītība, 44 darbiniekam ir vispārējā vidējā, speciālā vai arodizglītība, 3 darbiniekiem ir vispārējā pamatizglītība un dažādosursos iegūta papildizglītība profesionālās kompetences pilnveidei.

Centra darbinieki katru gadu apmeklē apmācības savu zināšanu un prasmju pilnveidošanai. Sociālā darba speciālisti gadā apmeklē dažādas apmācības no 16 līdz 24 stundu apmērā, bet aprūpētāji – astoņu stundu apmērā. 2023. gadā tika organizētas uz vietas institūcijā - klātienē individuālās supervīzijas sociālā darba speciālistiem, savukārt, daļa apmācību tika organizētas attālināti - tiešsaistē sociālajos, medicīnas un aprūpes jautājumos. 2023. gadā norisinājās daudzveidīgi mācību pasākumi Centra darbiniekiem - apmācības, semināri, lekcijas: „Vecu cilvēku aprūpes specifika. Sociālās aprūpes plānošana, organizēšana un novērtēšana.”, „Darbs ar klientiem ar garīga rakstura traucējumiem. Saskarsmes problēmas un to risināšana”, „Infekcijas slimību profilakses pasākumi un aprūpes problēmas mazkustīgu pacientu aprūpē. Individuālo aizsardzības līdzekļu pielietojums.”,

„Sirds – asinsvadu sistēmas veselība uztura speciālista skatījumā.”, „Darbinieku novērtēšana” un „Personāla vadība 2023.” un citi.

Centra vides uzlabošanai 2023. gadā veikti apjomīgi remonta un iekštelpu atjaunošanas darbi. No Centra budžeta līdzekļiem tika izremontētas septiņas klientu istabas, atpūtas telpa, gaiteni un kāpņu telpas. Izremontētajās telpās un daļai pārējās telpās tika nomainītas mēbeles, uzstādītas žalūzijas un aizkari. Pārplānojot telpu funkcionalitāti, tika iekārtots un izremontēts jauns fizioterapijas kabinets. Mājā *Maris* tika uzstādīta aprūpes personāla izsaukuma sistēma.

Iemītņieki dzīvo 44 istabās: 5 vienvietīgās, 22 divvietīgās, 17 trīsvietīgās. Klientu dzīves kvalitātes uzlabošanai pakāpeniski notiek mēbeļu un inventāra nomaiņa dzīvojamās istabās un atpūtas telpās.

No 94 klientiem 17 ir vīrieši, 77 ir sievietes. 49 (36 sievietes, 13 vīrieši) klientiem ir noteikta invaliditāte, no kuriem 17 ir darbspējīgā vecumā. Pārējie klienti ir pensijas vecumu sasnieguši iedzīvotāji. 67 (11-vīrieši; 56-sievietes) klientiem uzstādīta diagnoze – *demence*. Ir klienti, kuriem diagnoze *demence* nav uzstādīta, bet simptomi ir izteikti – organiski personības un uzvedības traucējumi, kognitīvie traucējumi, hroniski smadzeņu asinsrites traucējumi, kas ar laiku var atstāt iespaidu uz uzvedību. Pieciem klientiem noteikta diagnoze – *šizofrēnija*. Daudzi klienti ir mazkustīgi, kuriem nepieciešama ievērojama palīdzība ikdienas aktivitātēs un pašaprūpē.

Jaunākajai klientei ir 39 gadi, vecākajai – 97 gadi. Klientu vidējais vecums ir 72,2 gadi, sievietēm – 73,2, vīriešiem – 67,7 gadi.

2023. gadā Centrā uzņemti 43 rīdzinieki: 2 vīrieši, 41 sievietes. Saskaņā ar 2023. gada 31. decembra datiem, 70 klienti bija vecuma pensiju sasniegušas personas, 7 valsts sociālā nodrošinājuma pabalsta saņēmēji, 17 klienti, kuriem noteikta invaliditāte.

Klienti ārstēšanās plāna ietvaros saņem nozīmētos medikamentus, kā arī atbilstoši nepieciešamībai – individuāli piemeklētas higiēnas preces. Klientiem ir nodrošināta ēdināšana četras reizes dienā, ja nepieciešams, arī atbilstošas diētas. Veselības aprūpes pakalpojumus nodrošina veselības aprūpes nodaļas vadītāja – vecākās medicīnas māsas p.i., divas medicīnas māsas un fizioterapeits. Pakalpojums tiek pirktis, lai nodrošinātu, psihiatra, zobārsta, protēzista, podologa pakalpojumus un nepieciešamo veselības aprūpes speciālistu mājas vizītes. Pamatojoties uz ģimenes ārsta nosūtījumu, tiek veikti nepieciešamie izmeklējumi un speciālistu konsultācijas atbilstoši klienta veselības stāvoklim. 91 Centra klients saņēma pretgripas vakcīnu EFLUELDA (65+) un INFLUVAC TETRA. Vakcinācija ar difterijas un stingumkrampju vakcīnām – 25 Centra jauniem klientiem un revakcinācija 25 klientiem.

Kvalitatīvākas aprūpes nodrošināšanai iegādāti tehniskie palīg līdzekļi atbilstoši klientu vajadzībām un funkcionālajam stāvoklim Klientu drošībai un aprūpes kvalitātes uzlabošanai izveidota medicīnas un aprūpes personāla izsaukuma sistēma un klientu viedā uzraudzības sistēma. Katru gadu tiek veikta darbinieku instruktāža darba aizsardzībā un ugunsdrošībā (ar praktisko apmācību uguns liesmu dzēšanā).

Centra klientiem tiek nodrošināta garīgā aprūpe atbilstoši konfesionālajai piederībai. Ir sadarbība ar Bolderājas Evaņģēliski luteriskās draudzes locekļiem, kuri regulāri atbalsta iemītņiekus attālināti, vadot svētbrīžus ar apziņošanas sistēmas palīdzību.

Lai nodrošinātu Centra klientu saturīgu brīvo laiku, tiek organizētas dažādas aktivitātes. Piedāvāto nodarbību un pasākumu klāsts ir ļoti dažāds, piemēram, dzimšanas dienu un nacionālo svētku svinēšana, kino pēcpusdienas, rokdarbi, kulinārija, galda spēles, vingrošana, atmiņas un prāta treniņi, mūzikas terapiju nodarbības, nūjošana, sadzīves un pašaprūpes prasmju nodarbības. Klienti dodas pastaigās gar jūru un parku. Klienti izbrauc arī uz muzejiem un kinoteātri, lai baudītu kultūras programmu ārpus Centra teritorijas. Pēc Centra klientu lūguma, regulāri viesojas duets „Sandra” un sveic iemītņiekus ar muzikālu priekšnesumu.

Izveidots bīstamo atkritumu savākšanas punkts, uzstādīti 4 dozatori roku dezinfekcijai abos aprūpes namos, pie ieejas zālē un administrācijā, izvietotas infografikas par pareizu roku dezinfekciju un mazgāšanu, par darbinieku rīcību slimības simptomu gadījumā.

Sadarbībā ar NVA tika realizēts projekts „Nodarbinātības pasākumi vasaras brīvlaikā personām, kuras iegūst izglītību vispārējās, speciālās vai profesionālās izglītības iestādēs”, kurš norisinājās 2023. gadā no 1. jūnija līdz 31. augustam ar finansiālu atbalstu 50% apmērā no NVA un 50% apmērā no IKSD.

Sadarbībā ar IKSD un NVA 2023. gada vasaras mēnešos Centrā tika nodarbināti 13 skolēni (jūnijā - 4, jūlijā - 4 un augustā - 5). Ņemot vērā Centra teritorijas un parka platību, jaunieši vasaras periodā ir novērtējams papildspēks, kas sniedz lielu atbalstu Centra teritorijas uzkopšanas un parka labiekārtošanas palīgdarbos, kā arī dažādos saimniecības ikdienas darbos. Dalība skolēnu vasaras nodarbinātības programmā ir liels ieguvums gan institūcijai – papildspēks dažādos saimniecības darbos, gan pašiem izglītojamiem - iespēja iegūt daudzveidīgu pieredzi un praktiskās iemaņas, kā arī papildināt esošās prasmes un zināšanas.

2023. gadā turpinājās sadarbība ar nodibinājumu „Caritas Latvija” un tās brīvprātīgiem, kas palīdzēja uzlabot sociālo dzīves kvalitāti Centra iemītniekiem kopā apmeklējot kultūras pasākumus ārpus Centra, kā arī atbalstot Centra pasākumus un iesaistoties individuālās sarunās ar Centra iemītniekiem.

Lai uzlabotu sociālo pakalpojumu kvalitāti, tika veikta iemītnieku un viņu piederīgo aptauja. Apkopoti aptauju priekšlikumi, kurus plānots pakāpeniski ieviest klientu sadzīves apstākļu uzlabošanai un pakalpojuma kvalitātes celšanai.

Informācija par RSAC „Stella maris” ir pieejama mājas lapā: <http://www.sacstellamaris.lv/>

RĪGAS SOCIĀLĀS VIDES IZPĒTE

Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma (turpmāk - SPSPL) 11.panta 8.punktu sociālās vides izpēte ir viens no pašvaldības sociālā dienesta uzdevumiem. Valsts kontrole revīzijas ziņojumā „„Problēmbērni” - pieaugušo neizdarību spogulis”, kas tika izdots 2022. gadā, norāda, ka "pašvaldības neveic sociālās vides izpēti, lai, pamatojoties uz to, izveidotu iedzīvotāju vajadzībām atbilstošu atbalsta sistēmu”. RVPLD regulāri veic gan esošo sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības monitoringu, gan iedzīvotāju sociālo grupu vajadzību izpēti, tomēr līdz šim iepriekš minētā uzdevuma “veikt sociālās vides izpēti” izpildes atspoguļojums gadagrāmatā netika publicēts. 2023. gada 9. maijā notika Latvijas lielo pilsētu asociācijas organizēta diskusija par to, kā pašvaldību pārstāvji izprot sociālās vides izpētes uzdevumu, kurā noteica faktoru grupas un indikatorus, kuri tiek izmantoti arī šajā gadagrāmatā. Sociālās vides izpētes faktoru noteikšanā diskusijā tika izmantoti adaptēti PEST metodes elementi.

Sociālā vide SPSPL noteiktajā sociālā dienesta kompetences kontekstā ir ārējo apstākļu, notikumu, sociālo procesu un tendenču kopums, kas ietekmē nepieciešamību pēc sociālajiem pakalpojumiem un sociālās palīdzības vai sociālo pakalpojumu pieejamību. Sociālās vides izpētes mērķis ir, balstoties uz identificētajām tendencēm, noteikt faktorus, kas būtiski vai visbūtiskāk (prioritārie ietekmes faktori) ietekmē iedzīvotāju vajadzības pēc sociālajiem pakalpojumiem un sociālās palīdzības.

Rīgas valstspilsētas pašvaldību 2023. gadā raksturo tādas **sociālās tendences** kā iedzīvotāju skaita (reģistrēto) samazināšanās visās vecuma grupās. Samazinās jaundzimušo skaits. Jau vairākus gadus ir novērojama tendence, ka palielinās personu ar invaliditāti skaits, kā arī palielinās iedzīvotāju pieprasījums pēc visa veida sociālās aprūpes pakalpojumiem. Kā īpaša personu ar aprūpes vajadzībām grupa ir jāizceļ personas ar demenci. Dati norāda, ka vismaz 50% no personām, kurām nepieciešama ilgstoša sociālā aprūpe institūcijā, ir personas ar demenci.

Kā **aktuālākās sociālās problēmas** pārskata periodā var identificēt vardarbību ģimenēs, bērnu deviantu un delinkventu uzvedību un bezpajumtniecību. Pieaug valsts un pašvaldības konstatēto vardarbības ģimenēs gadījumu skaits – divās trešdaļās gadījumu persona, kas rada draudus, ir reibuma stāvoklī⁸, pieaug bērnu, skaits, kuri izdarījuši likumpārkāpumus un nonāk pašvaldības policijas redzeslokā jeb pieaug lietu skaits par audzinoša rakstura piespiedu līdzekļu izpildi nepilngadīgajiem, tajā skaitā pieaug gadījumu skaits, kad bērnam uzdots pienākums piedalīties uzvedības sociālās korekcijas programmā. Tāpat pieaug bērnu skaits, kuri nogādāti Nepilngadīgo pagaidu uzturēšanas grupā. Aizvien vairāk redzeslokā nonāk pusaudži ar mentālās veselības problēmām. Pieaudzis bērnu skaits, kuru vecākiem pārtrauktas aizgādības tiesības¹³ un palielinājās institucionālajā aprūpē ievietoto bērnu skaits. Kā liecina pētījums „Profilakses un agrīnās intervences programmas KiVa monitoringa pētījums par pāridarījumu izplatību skolēnu vidū”, tad vismaz vienu reizi pēdējo pāris mēnešu laikā bulingu ir pieredzējuši 40,2% skolēnu. Nedaudz, par 2% palielinās bezpajumtnieku skaits.

Relatīvi pozitīvi vērtējama situācija bezdarba jomā – 2023. gadā Rīgā bija vēsturiski viens no zemākajiem reģistrētā bezdarba līmeņiem, gada beigās uz katru reģistrēto bezdarbnieku bija 1,3 darba vietas, kā arī nedaudz samazinājās ilgstošo bezdarbnieku skaits. Var secināt, ka Rīgā ir vērojams darbinieku trūkums. Līdzīga situācija ir arī ar Rīgas valstspilsētas pašvaldības sociālo pakalpojumu personālu.

Problēmas personāla jomā

RSD vidēji bija 46 vakances, kas nozīmē, ka regulāri trūka ap 10% darbinieku. RBJGSAC 2023. gadā vidējais vakancu skaits bija 27 vakances, kas ir gandrīz 12% no iestādes kopējā amata vietu

skaita. Rīgas patversmē galvenā problēma ir darbinieku novecošanās, vidējais darbinieku vecums ir 55 gadi, kā arī augsta darbinieku mainība. Mainība tiešā veidā korelē ar vidējo vecumu. Savukārt vidēji katrā no trīs Rīgas valstspilsētas sociālās aprūpes centriem 2023. gadā bija 14 aprūpētāju vakances, visaugstākais vidējais aprūpētāju vakanču skaits bija SAC „Gaiļezers”, t.i. 22 vakances, kas ir gandrīz 17% no iestādes aprūpētājiem. Arī RVPLD 2023.gadā bija vidēji mēnesī trūka 9.5% darbinieku. Vakanču cēlonis ir zemais atalgojums, ko ir atzīmējuši kā darba attiecību beigšanas iemeslu lielākā daļa darbinieku. Neskatoties uz iepriekš minēto, LM projekta Profesionāla sociālā darba attīstība pašvaldībās ex-post pētījumā „Pašvaldību sociālo dienestu un sociālā darba speciālistu darbības efektivitātes novērtēšanas rezultāti un to analīze” konstatēts, ka 76% Rīgas pašvaldības iedzīvotāju, kuri paši vai kuru ģimenes locekļi ir pēdējo divu gadu laikā vērsušies sociālajā dienestā, ir pilnīgi vai drīzāk apmierināti ar RSD sniegto palīdzību. Ja problēmas Rīgas pašvaldības iestāžu personāla jomā netiks adekvāti risinātas, tad pastāv risks iedzīvotāju apmierinātībai samazināties.

Preču un pakalpojuma patēriņa cenu izmaiņu ietekme uz sociālo pakalpojumu nodrošināšanu

Patēriņa cenu pārmaiņas 2023. gada decembrī salīdzinot ar 2022. gada decembri ir 0.6%. Tas nozīmē, ka pirktspēja 100,00 EUR apmērā 2022. gada decembrī ir vienāda ar 100,60 EUR 2023. gada decembrī. Tomēr, aplūkojot inflāciju pa patēriņa grupām, jāsecina, ka būtisks cenu pieaugums bija vērojams patēriņa grupās, kurām ir nozīmīga ietekme uz sociālo pakalpojumu nodrošināšanu. Viskrasāk cenas pieaugušas patēriņa grupai „Mājoklis, ūdens, elektroenerģija, gāze un cits kurināmais” (par 47,1%), patēriņa grupai „Mājokļa iekārta, māsaimniecības ierīces un mājokļa ikdienas uzturēšana” (par 25,9%) un patēriņa grupai „Veselības aprūpe” (par 25,3%), tomēr nozīmīgs cenu pieaugums ir arī patēriņa grupai „Apģērbs un apavi” – 14,3%, patēriņa grupai „Veselības aprūpe” ir 25,3% un patēriņa grupai „Transports” ir 18,7%. Sociālo pakalpojumu nodrošināšanā bez personāla izmaksām, kas ir lielākā izmaksu pozīcija, nozīmīga ietekme ir cenu pieaugumam patēriņa grupās, kas saistīti ar sociālo pakalpojuma satura nodrošināšanu (ēku uzturēšana, klientu apģērbs, veselības aprūpe un transports).

Sociālie un ekonomiskie faktori, kas ietekmēja un ietekmēs sociālā pakalpojuma un sociālās palīdzības sistēmu

01.01.2024. Rīgā ir reģistrēti 674 511 iedzīvotāji jeb 33% no visiem iedzīvotājiem Latvijā. No visiem Rīgas iedzīvotājiem 9 5 866 personas ir līdz darbspējas vecumam (14%), 434 600 personas darbspējas vecumā (15g-64.g.9 mēn.) (65%) un 144 045 personas pēc darbspējas vecuma (21%). Salīdzinājumā uz 01.01.2023. Rīgā bija reģistrēti 679 115 iedzīvotāji jeb 33% no visiem iedzīvotājiem Latvijā. No visiem Rīgas iedzīvotājiem 99 236 personas bija līdz darbspējas vecumam (15%), 436 898 personas darbspējas vecumā (15g-64.g.6 mēn.) (64%) un 142 981 persona pēc darbspējas vecuma (21%). Var secināt, ka pēdējā gada laikā pašvaldībā ir samazinājies iedzīvotāju skaits, tai pat laikā ir pieaudzis personu pēc darbspējas vecuma skaits.

Nabadzības riska indekss 2022. gadā Rīgā bija ievērojami zemāks, nekā valstī – Rīgā 16,2%, Latvijā 22,5%, tomēr Rīgā gada laikā tas ir nedaudz pieaudzis (2021. gadā 15,9%). Arī Džini koeficients 2022.gadā Rīgā bija nedaudz zemāks, nekā valstī kopumā, proti 32,8 Rīgā, 34,0 Latvijā, un ir novērojama koeficienta samazinājuma tendence gada laikā (2021. gadā Rīgā 33,0). Ideāli taisnīgā sabiedrībā Džini koeficientam vajadzētu būt vienādam ar nulli, tāpēc, jo lielāka ir sociālekonomiskā plaša, jo augstāks ir šis rādītājs (salīdzinājumam Ziemeļeiropas un Rietumeiropas valstīs Džini koeficients pastāvīgi svārstās 25-27 % robežās).

Pēc pieejamajiem datiem VSAA mājaslapā 2023. gada septembrī Latvijā vecuma pensiju līdz 200 EUR mēnesī saņēma 4,26% no visiem pensijas saņēmējiem, 200,01 – 300 EUR mēnesī – 10,02%, 300,01 – 500 EUR mēnesī – 43,07% un virs 500 EUR mēnesī - 42,65% no visiem vecuma pensijas saņēmējiem. Mazu vecuma pensiju apmēra saņēmēji sastāda nozīmīgu sociālās palīdzības mājokļa

pabalsta saņēmēju grupu. No visiem mājokļa pabalsta saņēmējiem 2023. gadā 63% ir pensijas vecuma personas un personas ar invaliditāti.

01.07.2023. stājās spēkā grozījumi Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 33. pantā, kurā tiek noteikti minimālo ienākumu sliekšņi sociālās palīdzības sniegšanai. Turpmāk minimālo ienākumu sliekšņus sociālās palīdzības sniegšanai noteiks procentuālā apmērā no Centrālās statistikas pārvaldes tīmekļvietnē publicētās minimālo ienākumu mediānas uz vienu ekvivalento patērētāju mēnesī. Līdz ar to sociālo pabalstu apmērs mainās (palielinās) katru gadu atbilstoši spēkā esošajai mediānai. Minimālo ienākumu sliekšņu izmaiņas jeb palielināšanās attiecīgi ietekmē arī pašvaldības budžetā nepieciešamā finansējuma apmēru.

2023. gada decembrī Rīgā bija 137 580 vecuma pensijas saņēmēji jeb 31% no visiem vecuma pensijas saņēmējiem valstī. Vidējā vecuma pensija 2023. gada decembrī bija 590,07 EUR, salīdzinoši 2022. gada decembrī Rīgā bija 139 705 vecuma pensijas saņēmēji ar vidējo vecuma pensiju 552,51 EUR.

2023. gada decembrī Rīgā bija 20 119 invaliditātes pensijas saņēmēji jeb 32% no visiem invaliditātes pensijas saņēmējiem valstī. Vidējā invaliditātes pensija 2023. gada decembrī bija 313,38 EUR, salīdzinoši 2022. gada decembrī Rīgā bija 19 847 invaliditātes pensijas saņēmēji ar vidējo invaliditātes pensiju 299,70 EUR.

Var secināt, ka vecuma un invaliditātes pensiju saņēmēju skaits Rīgā palielinās, un šo personu grupas vidējais pensijas apmērs palielinās.

2023. gada decembrī Rīgā bija 57 932 personas ar invaliditāti, no tām 2 591 bērns. No visām pilngadīgām personām ar invaliditāti (55 343 personas), 7 319 personas ir ar 1.invaliditātes grupu (13%), 24 176 personas ar 2.invaliditātes grupu (44%) un 23 848 personas ar trešo invaliditātes grupu (43%). Salīdzinot 2022.gada decembrī Rīgā bija 55 969 personas ar invaliditāti, no tām 2 467 bērni. No visām pilngadīgām personām ar invaliditāti (53 502 personas), 6 978 personas bija ar 1.invaliditātes grupu (13%), 23 620 personas ar 2.invaliditātes grupu (44%) un 22 904 personas ar trešo invaliditātes grupu (43%).

Var secināt, ka pašvaldībā arvien pieaug personu ar invaliditāti skaits. No visām pilngadīgajām personām ar invaliditāti 2023. gada decembrī nodarbināta ir 16 971 persona, no tām 460 personas ar 1.invaliditātes grupu, 5 376 personas ar 2.invaliditātes grupu un 11 135 personas ar 3.invaliditātes grupu.

Pieprasījuma pēc sociālajiem pakalpojumiem būtiskākās tendences

Rīdzinieku aprūpes vajadzības turpina pieaugt, 2023. gadā aprūpes mājās klientu, t.sk. bērnu, skaits (57 453) salīdzinoši ar 2022. gadu (47 044) palielinājās par 409 personām. Visvairāk palielinājās personu skaits ar ļoti zemām pašaprūpes spējām. Nemainīgi augsts saglabājies pieprasījums pēc SAC pakalpojuma (2022. gadā iesniegumu skaits 1 772, savukārt, 2023. gadā 1 696). Pieprasījuma palielināšanās tika identificēta RVPLD 2020. gada veiktajā pētījumā, prognozējot pieteikumu skaita pieaugumu vidēji par 5% gadā, attiecīgi nepieciešamo vietu skaita palielinājumu līdz 2025. gadam vismaz par 21%.

Viens no rādītājiem, kas norāda, ka pieprasījums pēc sociālajiem pakalpojumiem ir lielāks nekā pašvaldība spēj apmierināt, ir rindas uz sociālajiem pakalpojumiem (dati uz 31.12.2023.):

- SAC - 532 personas;
- Grupu dzīvokļi - 95 personas, t.sk. 82 personas ar smagiem/ļoti smagiem GRT (par 21 personu jeb 34% vairāk, salīdzinot ar 2022. gadu);
- Aprūpētā dzīvesvieta – 2023. gada sākumā 29 personas, gada beigās rinda novērsta;
- DAC personām ar GRT - 22 personas;
- Ģimenes asistents – 10 personas;
- Specializētās darbnīcas personām ar GRT – 6 personas;
- Pansijas pakalpojums personām bez noteiktas dzīvesvietas – 8 personas, - palielinās salīdzinājumā ar 2022. gadu;

- Sociālās rehabilitācijas programmas bērniem ar FT – 38 bērni ar FT;
- Sociālās rehabilitācijas programmas (ar izmitināšanu) pusaudžiem ar uzvedības traucējumiem, kuriem neder atbalsts grupā – vismaz 15 pusaudžiem.

Ir nepieciešamība nodrošināt sociālās rehabilitācijas pakalpojumus bērniem ar uzvedības traucējumiem vecumā no 10 – līdz 13 gadiem, bet 2023. gadā pašvaldība šādas programmas nenodrošināja. Trūkstošu sociālo pakalpojumu dēļ netika nodrošināts mērķtiecīgs atbalsts pusaudžiem un jauniešiem ar multiplām sociālajām problēmām, starp kurām dominē atkarības no alkohola un narkotikām. Situāciju saasināja fakts, ka nav pieejami pakalpojumi, kuru nodrošināšana ir valsts atbildība, kā arī nepilnības likumdošanā, lai sniegtu atbalstu pusaudžiem un jauniešiem, kuri paši nevēlas ārstēties no atkarībām.

Atbilstošas sociālās infrastruktūras un piemērotu mājokļu trūkuma dēļ, lēni attīstījās risinājumi, lai sniegtu atbalstu jauniešiem ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, lai viņi varētu saņemt sabiedrībā balstītus sociālos pakalpojumus.

2023. gadā strauji pieauga no jauna ievietoto bērnu skaits ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās – 2022. gadā 35 bērni, bet pārskata periodā 55 bērni. Lai arī kopējais uzņemto bērnu skaits audžuģimenēs – 112 bērni, ir mazliet lielāks nekā 2022. gadā (100 bērni), tomēr audžuģimeņu kapacitāte un skaits (2023. gadā - 96 audžuģimenes, tsk, 6 krīzes audžuģimenes) nav pietiekošs, lai uzņemtu visus bērnus, kas nonāk ārpusģimenes aprūpē, īpaši pusaudžus. 2023. gadā audžuģimenēs tika uzņemti tikai 10 bērni vecumā no 13.gadiem. Tāpēc liela daļa bērnu nonāk krīzes centrā un pēc tam institucionālajā aprūpē.

2023 .gadā sociālos pakalpojumus saņēma 1 424 bērni ar funkcionāliem traucējumiem (t.sk. 64 Ukrainas bērni), kas ir par 317 bērniem vairāk nekā 2022. gadā (1 107). 2023. gadā ir pieaudzis aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju skaits, t.i., par 232 bērniem (770/538). 2023. gadā tika palielināts bērnu skaits Portidžas pakalpojumam, agrīnai intervencei, atbalsta personas pakalpojumam, individuālajām sociālās rehabilitācijas programmām. 01.11.2023. nodibinājums „Latvijas Bērnu atbalsta fonds” uzsāka sociālās rehabilitācijas pakalpojuma bērniem ar funkcionāliem traucējumiem viņu likumiskajiem pārstāvjiem vai audžuģimenēm nodrošināšanu kopā līdz 30 ģimenēm.

Secinājumi:

- Kā aktuālākās sociālās problēmas pašvaldībā 2023.gadā var minēt vardarbību ģimenēs, bērnu deviantu, delinkventu uzvedību un bezpajumtniecību;
- Rīgā ir vēsturiski viens no zemākajiem bezdarba līmeņiem un ir vērojams darbinieku trūkums;
- Ir vērojamas būtiskas problēmas sociālo pakalpojumu personāla jomā;
- Kaut arī kopējais patēriņa cenu pieaugums ir samazinājies līdz 0,6% gadā, tomēr preču grupās, kurām ir būtiska ietekme uz sociālo pakalpojumu cenu, patēriņa cenu izmaiņas joprojām ir lielas (pat līdz 47,1%);
- Turpina pieaugt rīdzinieku aprūpes vajadzības un līdz ar to pieprasījums pēc visa veida sociālās aprūpes pakalpojumiem;
- Latvijā un Rīgā pieaug personu ar invaliditāti skaits un līdz ar to pieprasījums pēc sociālajiem pakalpojumiem un citām atbalsta formām šai sociālajai grupai;
- Ir liels pieprasījums pēc sociālajiem pakalpojumiem personām ar garīga rakstura traucējumiem;
- Latvijā un Rīgā nedaudz palielinās ienākumu sociālās nevienlīdzības rādītāji. Palielinoties vidējiem ienākumiem sabiedrībā, katru gadu palielinās arī minimālo ienākumu sliekšņi, tāpēc pašvaldībai jāreķinās ar nepieciešamā finansējuma pieaugumu sociālās palīdzības pamata un citiem pabalstiem.

No iepriekš minētā izrietošās Rīgas sociālās jomas prioritātes:

- Sociālās aprūpes dzīvesvietā un institūcijā vietu skaita palielināšana;
- Sociālo pakalpojumu klāsta un vietu skaita palielināšana personām ar garīga rakstura traucējumiem;

- Jaunu risinājumu (t.sk. sociālo pakalpojumu jomā) izstrāde un ieviešana bērniem ar uzvedības problēmām;
- Pieprasījuma pieauguma apmierināšana pēc sociālajiem pakalpojumiem ģimenēm ar bērnu ar funkcionāliem traucējumiem;
- Sociālo pakalpojumu cenas apmēra nodrošināšana atbilstoši pieaugošajām izmaksām;
- Sociālā darba ar bezpajumtniekiem attīstīšana, t.sk. ieviešot inovatīvas metodes un individuāli veidotu atbalstu;
- Rīgas sociālās sistēmas darbinieku noturēšana un jaunu darbinieku piesaiste, t.sk. nodrošinot konkurētspējīgu atalgojumu;
- Jaunas sociālo pakalpojumu infrastruktūras izveide un esošās atjaunošana, lai nodrošinātu iedzīvotāju vajadzības pēc sociālajiem pakalpojumiem un adekvātu sociālo pakalpojumu pieejamību.

SOCIĀLIE PABALSTI

Trūcīgas un maznodrošinātas mājsaimniecības statuss

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā (turpmāk – Likums) (redakcijā līdz 30.06.2023.) noteikts, ka **trūcīgas mājsaimniecības sliekšnis** pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā ir **272 EUR un 190 EUR** pārējām personām mājsaimniecībā.

01.07.2023. stājās spēkā grozījumi Likuma 33. pantā, kurā noteikti minimālo ienākumu sliekšņi sociālās palīdzības sniegšanai. Turpmāk minimālo ienākumu sliekšņus sociālās palīdzības sniegšanai noteiks procentuālā apmērā, noapaļotus līdz veseliem eiro, no Centrālās statistikas pārvaldes tīmekļvietnē publicētās minimālo ienākumu mediānas uz vienu ekvivalento patērētāju mēnesī (turpmāk - ienākumu mediāna).

Trūcīgas mājsaimniecības ienākumu sliekšnis ir 50 % no ienākumu mediānas jeb **313 EUR pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā un 219 EUR pārējām personām mājsaimniecībā.**

2023. gadā, tāpat kā 2022. gadā, trūcīgo un maznodrošināto personu skaitā iekļauti gan rīdzinieki, gan Rīgā dzīvesvietu norādījušie Ukrainas civiliedzīvotāji.

2023. gadā Rīgā reģistrētas 17 085 personas, kurām kaut vienu dienu ir bijis spēkā trūcīgas mājsaimniecības statuss, kas, salīdzinot ar 2022. gadu, ir par 1% mazāk (2022. gadā 17 247 personas, 2021. gadā 12 011 persona) (skat. 5. attēlu).

31.12.2023. Rīgā savu dzīvesvietu ir deklarējušas 674 511 personas⁵. Personu īpatsvars, kurām kaut vienu dienu ir bijis spēkā trūcīgas mājsaimniecības statuss, ir 2,6% (2022. gadā – 2,5%, 2021. gadā – 1,79%).

LM apkopotā informācija liecina, ka 2023. gada decembrī visās Latvijas pašvaldībās kopā reģistrētas 42 998 trūcīgas personas jeb 2,3% no visiem iedzīvotājiem Latvijā, 2022. gada decembrī – 45 347 trūcīgas personas jeb 2,4% no visiem iedzīvotājiem Latvijā, bet 2021. gada decembrī – 43 507 trūcīgas personas jeb 2,4% no visiem iedzīvotājiem Latvijā.

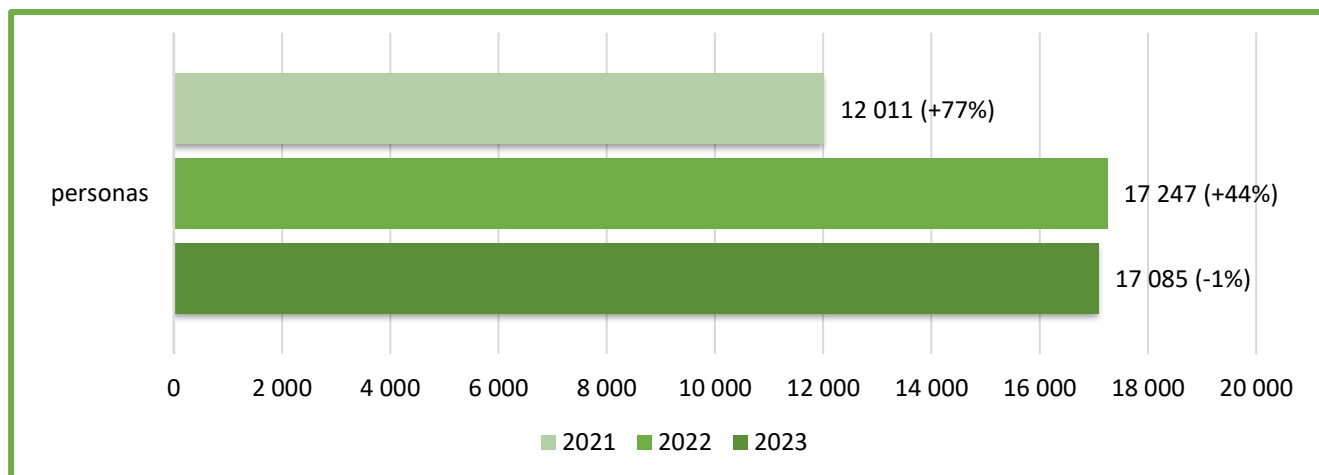
2023. gada decembrī Rīgā no visām trūcīgām personām 30 % bija pensijas vecuma personas; 25% pilngadīgas darbspējīgas personas; 24% bērni un 21% personas ar invaliditāti. Salīdzinoši 2022. gada decembrī no visām trūcīgām personām Rīgā 29% bija personas darbspējas vecumā; 28% bērni; 25% pensijas vecuma personas un 18% personas ar invaliditāti.

2023. gada decembrī salīdzinājumā ar 2022. gada decembri ir **pieaudzis pensijas vecuma personu īpatsvars starp trūcīgām personām**, bet samazinājies personu darbspējas vecumā īpatsvars.

---

⁵ Pilsonības un migrācijas lietu pārvaldes dati www.pmlp.gov.lv.

5. attēls. Trūcīgo personu skaits Rīgā 2021. – 2023. gadā

Līdz 30.06.2023. Likumā bija noteikts, ka **maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliekšni** katra pašvaldība ir tiesīga noteikt ne augstāku par 436 EUR pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā un 305 EUR pārējām personām mājsaimniecībā, bet ne zemāku par trūcīgas mājsaimniecības ienākumu sliekšni. RD 26.05.2021. saistošajos noteikumos Nr.49 „Par mājsaimniecības atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālās palīdzības pabalstiem Rīgas pilsētas pašvaldībā” (turpmāk – Noteikumi Nr.49) (spēkā līdz 21.07.2023.) noteikts Likumā pieļautais augstākais maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliekšnis - 436 EUR pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā un 305 EUR pārējām personām mājsaimniecībā.

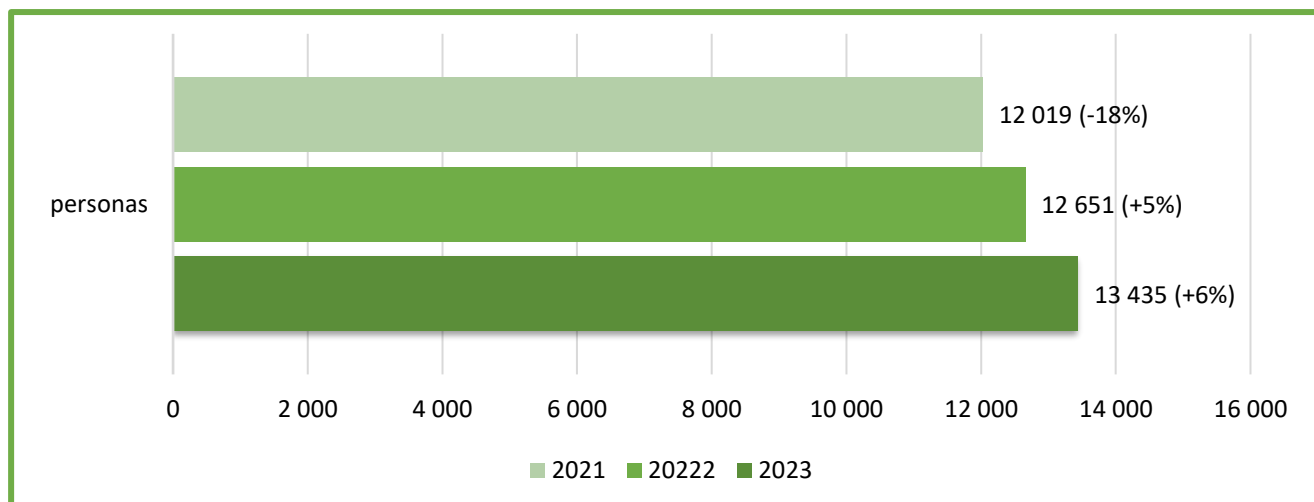
Līdz ar grozījumiem Likumā, kas **stājās spēkā 01.07.2023.**, maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliekšni katra pašvaldība ir tiesīga noteikt ne augstāku par 80 % no ienākumu mediānas, bet ne zemāku par trūcīgas mājsaimniecības ienākumu sliekšni.

Rīgas valstspilsētas pašvaldībā saskaņā ar RD 12.07.2023. saistošo noteikumu Nr.RD-23-220-sn „Par mājsaimniecības atzīšanu par trūcīgu vai maznodrošinātu un sociālās palīdzības pabalstiem Rīgas valstspilsētas pašvaldībā” (turpmāk – Noteikumi Nr.220) (spēkā no 22.07.2023.) 2. punktu - maznodrošinātas mājsaimniecības ienākumu sliekšnis pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā ir **70 % no ienākumu mediānas vai 439 EUR pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā un 307 EUR pārējām personām mājsaimniecībā.**

2023. gadā Rīgā reģistrētas 13 435 personas, kurām kaut vienu dienu ir bijis spēkā maznodrošinātas mājsaimniecības statuss, kas, salīdzinot ar 2022. gadu, ir par 6 % vairāk (2022. gadā 12 651 persona, 2021. gadā 12 019 personas) (skat. 6. attēlu). **83 % maznodrošināto personu ir pensijas vecuma personas un personas ar invaliditāti.**

No visiem Rīgā dzīvesvietu deklarējušiem iedzīvotājiem personu īpatsvars, kurām kaut vienu dienu bijis spēkā maznodrošinātas mājsaimniecības statuss, **2023. gadā ir 2 %** (2022. gadā – 1,86 %, 2021. gadā – 1,79 %).

6. attēls. Maznodrošināto personu skaits Rīgā 2021. – 2023. gadā

Sociālie pabalsti un sociālo pabalstu saņēmēji

Atbilstoši Likuma, likuma „Par palīdzību dzīvokļa jautājumu risināšanā”, Pašvaldību likuma, Ministru kabineta noteikumu un RD saistošo noteikumu nosacījumiem Rīgas valstspilsētas pašvaldībā tiek piešķirti un izmaksāti:

- valsts noteiktie pamata sociālās palīdzības pabalsti: GMI un mājokļa pabalsts;
- papildus sociālās palīdzības pabalsti: pabalsts krīzes situācijā, pabalsts veselības aprūpei, pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai, pabalsts izglītības ieguves atbalstam, pabalsts ar mājokļa lietošanu saistīto izdevumu parāda samaksai, pabalsts patstāvīgas dzīves uzsākšanai pēc ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu institūcijā pilngadīgām personām (turpmāk – SAC) pakalpojuma izbeigšanas;
- pašvaldības funkcijās noteiktie pabalsti: pabalsti audžuģimenēm (pabalsts bērna uzturam, pabalsts apģērba un mīkstā inventāra iegādei bērnam, pabalsts par audžuģimenes pienākumu pildīšanu), pabalsti bārenim un bez vecāku gādības palikušajam bērnam pēc pilngadības sasniegšanas (pabalsts patstāvīgas dzīves uzsākšanai, vienreizējs pabalsts sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei; pabalsts ikmēneša izdevumiem, mājokļa pabalsts);
- pašvaldības brīvprātīgā iniciatīva: pabalsts simts un vairāk gadus sasniegušām personām, pabalsts politiski represētām personām un nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem, apbedīšanas pabalsts, bērna piedzimšanas pabalsts, pabalsts par aizbildņa pienākumu pildīšanu, pabalsts par aizgādņa pienākumu pildīšanu, pabalsts mājokļa pielāgošanai invalīdiem.

Sociālo pabalstu izmaksu nodrošina RSD saskaņā ar RD budžeta programmas – 18.02.00. „Sociālie pabalsti Rīgas valstspilsētas iedzīvotājiem” – īstenošanai piešķirto finansējumu.

2023. gadā, tāpat kā 2022. gadā, no RD budžeta programmas – 18.02.00. „Sociālie pabalsti Rīgas valstspilsētas iedzīvotājiem” sociālie pabalsti saskaņā ar Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likumā noteikto tika izmaksāti arī Ukrainas civiliedzīvotājiem.

Sociālo pabalstu izmaksu nodrošināšanai 2023. gadā bija plānots izlietot 35 527 680 EUR (pēc budžeta grozījumiem), no tā rīdziniekiem 23 279 065 EUR un Ukrainas civiliedzīvotājiem 12 248 615 EUR.

2023. gadā kopā izlietots 33 479 715 EUR, no tā 23 863 647 EUR izmaksāts rīdziniekiem (103 % no gada plāna) un 9 616 068 EUR Ukrainas civiliedzīvotājiem (79 % no gada plāna).

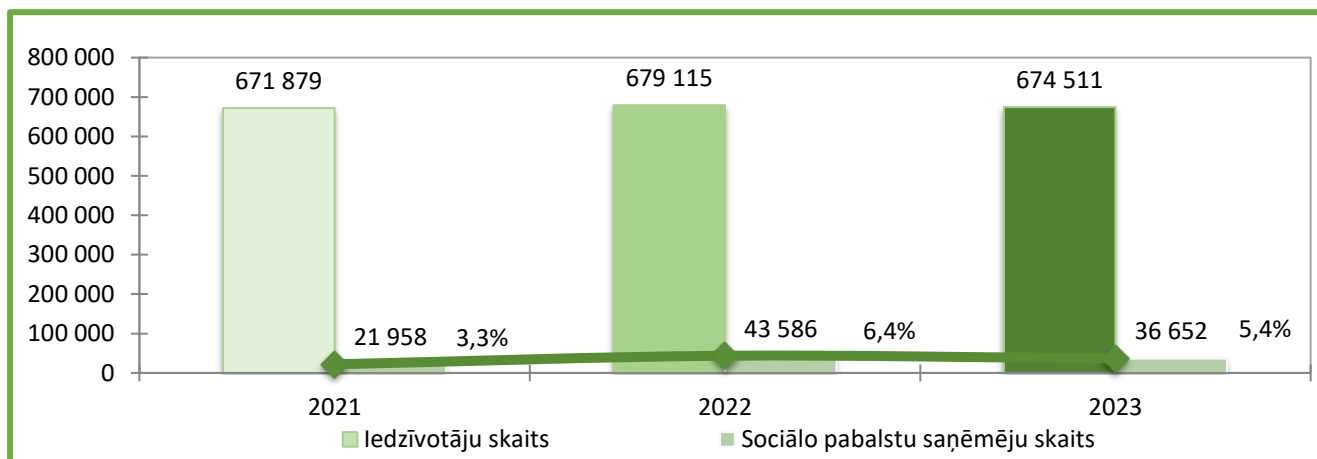
Sociālos pabalstus 2023. gadā saņēma 36 652 personas, no tām 27 041 rīdzinieks un 9 611 Ukrainas civiliedzīvotāji. 2022.gadā sociālos pabalstus saņēma 43 586 personas, no tām 26 425 rīdzinieki un 17 161 Ukrainas civiliedzīvotājs, 2021.gadā – 21 958 personas.

No visiem Rīgas valstspilsētas pašvaldībā dzīvesvietu deklarējušiem iedzīvotājiem sociālos pabalstus 2023. gadā saņēma 5,4 % iedzīvotāji, 2022. gadā – 6,4 % un 2021. gadā – 3,3 %, (skat. 7. attēlu).

Testēto sociālo pabalstu saņēmēju skaita svārstības ietekmē:

- **Pensiju indeksācija** – 2023. gada 1. oktobrī indeksētas vecuma, invaliditātes, izdienas, apgādnieka zaudējuma pensijas un apdrošināšanas atlīdzības, kā rezultātā vidējā **vecuma pensija Rīgā** pieauga no 552,51 EUR 2022. gada decembrī līdz **590,07 EUR 2023. gada decembrī**; vidējā **invaliditātes pensija Rīgā** pieauga no 299,70 EUR 2022. gada decembrī līdz **313,32 EUR 2023. gada decembrī**.
- **Minimālās darba alga pieaugums** no 500 EUR 2022. gadā līdz 620 EUR 2023. gadā.
- **Vidējās darba algas** (bruto) par pilnas slodzes darbu pieaugums **Rīgā** no 1 535 EUR 2022. gadā līdz 1 706 EUR 2023. gadā.
- Izmaiņas normatīvajā regulējumā – noteikti minimālo ienākumu sliekšņi, izmaiņas materiālās situācijas izvērtēšanas kārtībā, koeficientu piemērošana pie GMI sliekšņu summas, aprēķinot māsaimniecībai mājokļa pabalsta apmēru.

7. attēls. Iedzīvotāju, sociālo pabalstu saņēmēju skaits un sociālo pabalstu saņēmēju skaita īpatsvars no iedzīvotāju skaita, Rīgā, 2021. – 2023. gadā

Turpmāk tiek analizēti un salīdzināti rīdziniekiem piešķirtie un izmaksātie sociālie pabalsti.

⁶ VSAA statistikas dati.

5. tabula. Sociālo pabalstu saņēmēju skaits, izlietotie finanšu līdzekļi un vidējais pabalsta apmērs personai 2021. – 2023. gadā

Pabalstu veidi	Sociālo pabalstu saņēmēju skaits			Sociālo pabalstu izmaksai izlietotie līdzekļi, EUR			Pab. apmērs vidēji personai gadā, EUR		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Sociālie pabalsti, KOPĀ	21 958	26 425	27 041	12 912 618	18 651 028	23 863 647	588	706	882
GMI pabalsts	6 088	4 165	3 786	1 993 551	1 803 792	1 459 942	327	433	386
Mājokļa pabalsts	8 449	15 091	17 465	6 098 681	11 572 414	16 607 257	722	767	951
Pabalsts krīzes situācijā	219	239	220	47 546	66 351	81 630	217	278	371
Pabalsti audžuģimenēm ⁷	372	392	409	1 529 079	1 675 587	2 121 932	4 110	4 274	5 188
Pabalsti pilngadīgiem bāreņiem ⁸	486	523	543	1 044 212	1 211 545	1 390 504	2 149	2 317	2 561
Pabalsts veselības aprūpei	2 759	3 881	4 090	190 239	337 523	393 209	69	87	96
Pabalsts izglītības ieguves atbalstam	1 384	1 545	1 557	69 200	77 250	77 850	50	50	50
Pabalsts sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai	128	85	48	23 756	23 536	20 807	186	277	433
Pabalsts patstāvīgas dzīves uzsākšanai pēc SAC pakalpojuma izbeigšanas	2	2	1	759	848	430	380	424	430
Apbedīšanas pabalsts	762	738	531	222 266	240 217	191 745	292	325	361
Pabalsts politiski represētām personām	2 298	2 144	2 015	230 000	321 650	302 550	100	150	150
Pabalsts simts un vairāk gadus sasniegušām personām	87	92	106	13 200	17 700	27 300	152	192 ⁹	258
Bērna piedzimšanas pabalsts	5 652	4 959	4 163	847 800	743 850	624 450	150	150	150
Pabalsts aizbildnim	494	470	444	277 501	264 974	248 097	562	564	559
Pabalsts aizgādnim	776	729	724	187 829	182 306	238 108	242	250	329¹⁰
Pabalsts mājokļa pielāgošanai invalīdiem	37	28	18	136 999	111 485	77 836	3 703	3 982	4 324

⁷ Pabalsts bērna uzturam, apģērba un mīkstā inventāra iegādei bērnam, pabalsts par audžuģimenes pienākumu pildīšanu.

⁸ Pabalsts sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei, patstāvīgas dzīves uzsākšanai, ikmēneša izdevumiem, mājokļa pabalsts.

⁹ 06.08.2022. stājās spēkā grozījumi RD 03.07.2007. saistošajos noteikumos Nr.81 „Par pabalstu simts un vairāk gadu sasniegušām personām”, ar kuriem pabalsta apmērs tika paaugstināts līdz 250 EUR.

¹⁰ 28.07.2023. stājās spēkā RD 12.07.2023. saistošie noteikumi Nr.RD-23-221-sn „Par brīvprātīgās iniciatīvas pabalstiem Rīgas valstspilsētas pašvaldībā”, ar kuriem tika paaugstināts pabalsta apmērs par aizgādņa pienākumu pildīšanu līdz 50 EUR un līdz 25 EUR.

GMI pabalsts un mājokļa pabalsts

No **23 863 647 EUR**, kuri 2023. gadā izlietoti sociālo pabalstu nodrošināšanai **rīdziniekiem, 18 067 199 EUR jeb 76 %** izlietoti Likumā noteiktajiem **pamata pabalstiem - GMI un mājokļa pabalstam** (2022. gadā – 72 %, 2021. gadā – 63 %).

Likumā (redakcijā līdz 30.06.2023.) noteikts, ka GMI sliekšnis pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā ir 109 EUR un 76 EUR pārējām personām mājsaimniecībā.

Līdz ar grozījumiem Likumā (**spēkā no 01.07.2023.**), **GMI sliekšnis ir 20 % no ienākumu mediānas jeb 125 EUR pirmajai vai vienīgajai personai mājsaimniecībā un 87.50 EUR mēnesī pārējām personām mājsaimniecībā.**

01.06.2023. stājās spēkā **grozījumi Likumā**, ar kuriem tiek precizēti materiālās situācijas izvērtēšanas un sociālās palīdzības pabalstu piešķiršanas nosacījumi, kā arī **noteikti GMI sliekšņu summai piemērojamie koeficienti, aprēķinot mājsaimniecībai mājokļa pabalsta apmēru.**

Lai mājsaimniecībai aprēķinātu mājokļa pabalsta apmēru, GMI sliekšņu summai sākot no 01.06.2023. piemēro šādus koeficientus:

- atsevišķi dzīvojošai pensijas vecuma personai vai atsevišķi dzīvojošai personai ar invaliditāti — koeficientu **2,5**;
- mājsaimniecībai, kurā ir tikai pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti, — koeficientu **2**;
- mājsaimniecībai, kurā ir tikai pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti un bērni, — koeficientu **2**;
- pārējām mājsaimniecībām — koeficientu **1,5**.

Saskaņā ar Energoresursu cenu ārkārtēja pieauguma samazinājuma pasākumu likumā noteikto, aprēķinot mājokļa pabalsta apmēru, par laikposmu no 01.10.2022. līdz **31.05.2023.**, mājsaimniecībai **GMI sliekšņu summai piemēroja koeficientu 3.**

Kārtība, kādā tiek izvērtēta mājsaimniecības materiālā situācija, aprēķināta un piešķirta sociālā palīdzība, kā arī izdevumu minimālās normas, aprēķinot mājokļa pabalstu, ir noteikta **Ministru kabineta 17.12.2020. noteikumos Nr.809 „Noteikumi par mājsaimniecības materiālās situācijas izvērtēšanu un sociālās palīdzības saņemšanu”.**

Noteikumos Nr.49 (spēkā līdz 21.07.2023.) un **Noteikumos Nr.220 (spēkā no 22.07.2023.)** ir noteiktas papildus valsts noteiktajam izdevumu minimālās normas, aprēķinot mājokļa pabalstu, kā arī iekļauts pabalsts ar mājokļa lietošanu saistīto izdevumu parāda samaksai.

GMI pabalsts

2023. gadā GMI pabalstu saņēma 3 786 personas (2022. gadā 4 165 personas; 2021. gadā 6 088 personas).

2023. gadā, salīdzinot ar 2022. gadu, **GMI pabalsta saņēmēju skaits ir samazinājies par 379 personām jeb 9 %.**

2023. gadā no visiem GMI pabalsta saņēmējiem **59 % bija ģimenes ar bērniem** (2022. gadā 60 %). Vismazākais GMI pabalsta saņēmēju skaits ir starp ģimenēm, kurās ir tikai pensionāri/personas ar invaliditāti – 0.4 % (skat. 8. attēlu). Tas saistīts ar to, ka valsts pensiju un sociālā nodrošinājuma pabalsta apmērs nodrošina valstī noteikto GMI sliekšni.

GMI pabalstam rīdziniekiem izlietotais finansējums 2023. gadā ir 1 459 942 EUR jeb 6 % no visiem sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma. Salīdzinoši 2022. gadā GMI pabalsta nodrošināšanai tika izlietoti 1 803 792 EUR jeb 10 %, bet 2021. gadā – 1 993 551 EUR jeb 15 %.

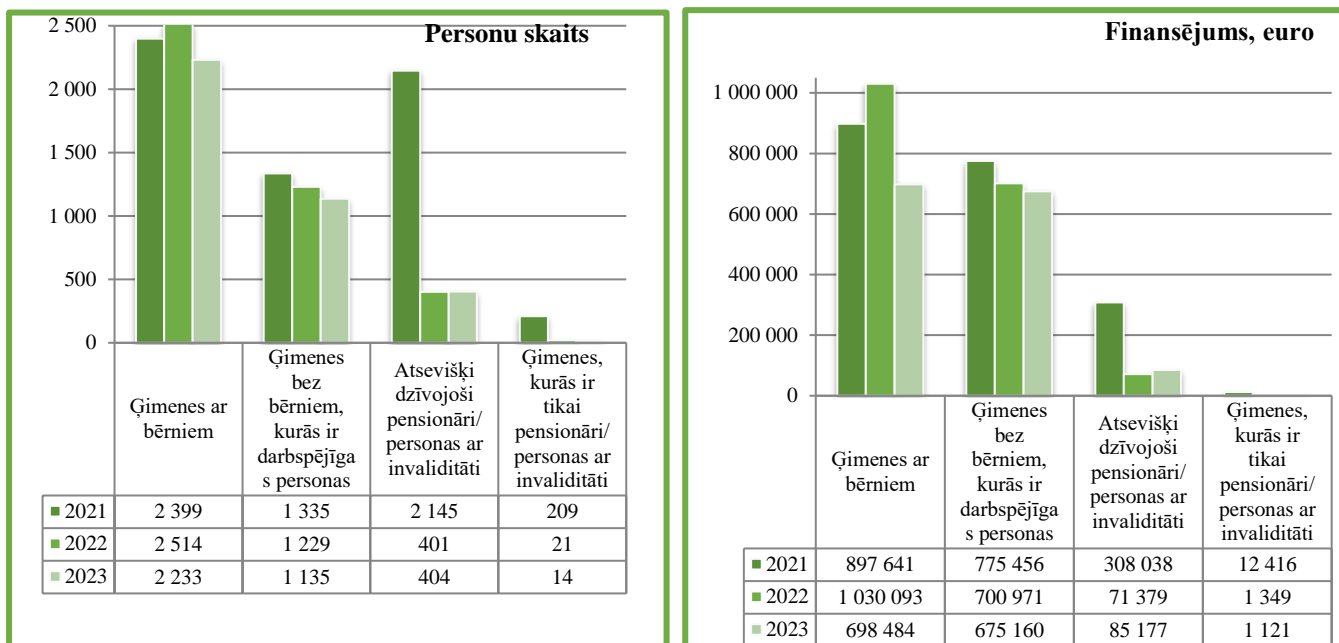
2023. gadā, salīdzinot ar 2022. gadu, GMI pabalstam **izlietotais finansējums samazinājies par 343 850 EUR vai 19%.**

2023. gadā GMI pabalstam visvairāk finanšu līdzekļu izlietots ģimenēm ar bērniem 48 % – no visa GMI pabalstam izlietotā finansējuma (2022. gadā 57 %). Izlietotā finansējuma

samazinājums ģimenēm ar bērniem skaidrojams ar to, ka līdz ar grozījumiem Likumā (spēkā no 01.06.2023.), izvērtējot mājsaimniecības ienākumus un materiālo stāvokli, mājsaimniecības ienākumos tiek iekļauti saņemtie uzturlīdzekļi.

8. attēls. GMI pabalsta saņēmēju skaits un pabalstam faktiski izmaksātie līdzekļi (rīdinieki), EUR

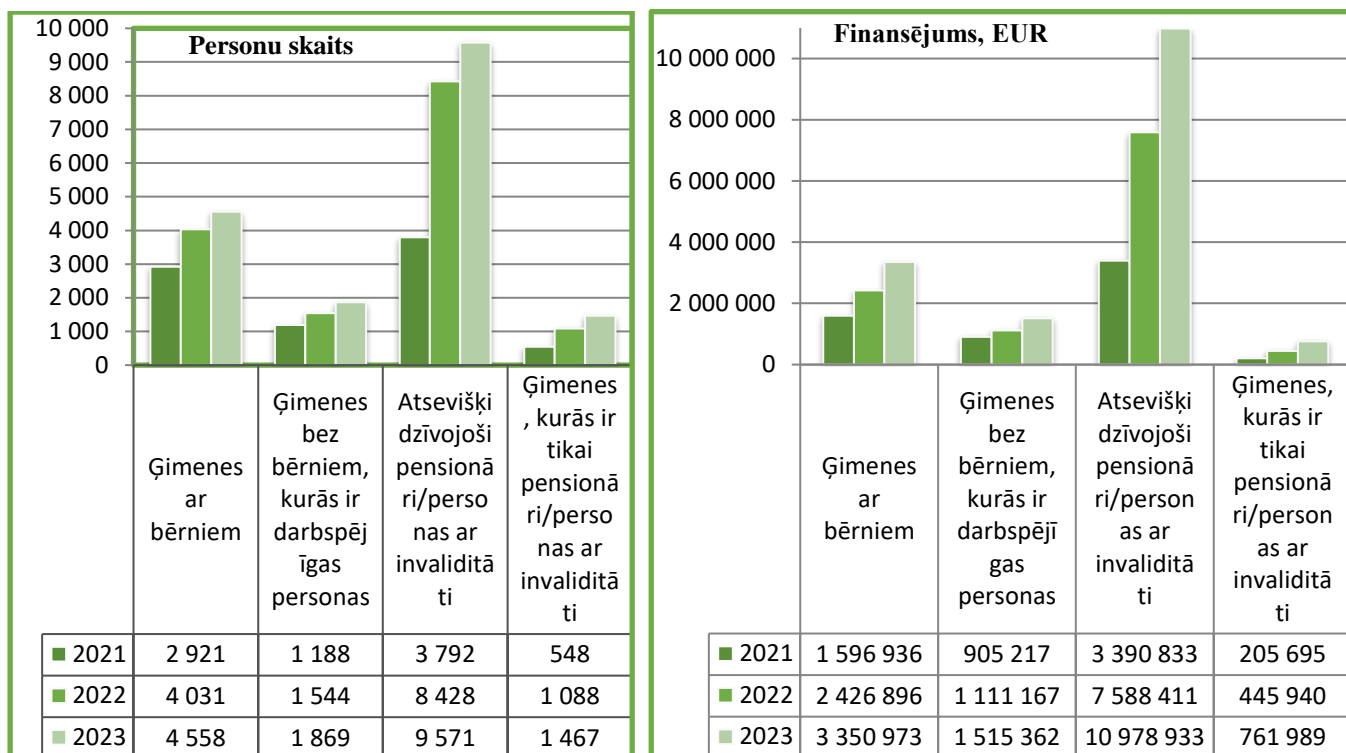
Mājokļa pabalsts

2023. gadā Rīgā mājokļa pabalstu saņēma 17 465 rīdinieki jeb 65 % no visiem sociālo pabalstu saņēmējiem (2022. gadā 57 %; 2021. gadā – 38 %).

Mājokļa pabalsta saņēmēju skaits 2023. gadā, salīdzinot ar 2022. gadu, pieauga par 16 % (2022. gadā, salīdzinot ar 2021. gadu, par 79 %) (skat. 9. attēlu).

No visiem rīdiniekiem - mājokļa pabalsta saņēmējiem - 2023. gadā 55 % ir atsevišķi dzīvojoši pensionāri/personas ar invaliditāti (2022. gadā 56 %, 2021. gadā 45 %).

9.attēls. Mājokļa pabalsta saņēmēju skaits un faktiski izlietotie līdzekļi (rīdzinieki), EUR

2023. gadā mājokļa pabalsta nodrošināšanai rīdziniekiem izlietotais finansējums ir 16 607 257 EUR vai 70 % no visiem sociālajiem pabalstiem izlietotā finansējuma, 2022. gadā tie bija 11 572 414 EUR vai 62 %, bet 2021. gadā – 6 098 681 EUR vai 47 %.

2023. gadā, salīdzinot ar 2022. gadu, mājokļa pabalstam izlietotais finansējums pieaudzis par 5 034 843 EUR jeb 44 %.

2023. gadā izmaksātā mājokļa pabalsta apmērs rīdziniekiem ir 951 EUR vidēji vienai personai jeb 1 774 EUR vienai mājsaimniecībai gadā. Salīdzinājumā – 2022. gadā mājokļa pabalsta apmērs bija 767 EUR vidēji vienai personai vai 1 022 EUR vienai mājsaimniecībai gadā, bet 2021. gadā – 722 EUR vidēji vienai personai vai 1 045 EUR vienai mājsaimniecībai gadā.

2023. gadā no visa mājokļa pabalstam izlietotā finansējuma 66 % jeb 10 978 933 EUR tika izlietots atsevišķi dzīvojošiem pensionāriem/personām ar invaliditāti. Tas saistīts ar to, ka dažādām mērķa grupām, aprēķinot mājokļa pabalstu, GMI sliekšņu summai tiek piemēroti atšķirīgi koeficienti.

Pārējie pašvaldības sociālie pabalsti

Pārējiem sociālās palīdzības pabalstiem (bez pamata pabalstiem) rīdziniekiem 2023. gadā tika izlietoti 5 796 448 EUR jeb 24 % no visiem sociālajiem pabalstiem izlietotajiem līdzekļiem (2022. gadā 5 274 822 EUR jeb 28 %; 2021. gadā 4 820 386 EUR jeb 37 %).

Pašvaldības funkcijās ir nodrošināt pabalstus audžuģimenēm un MK noteiktās sociālās garantijas bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajiem bērniem pēc pilngadības sasniegšanas (turpmāk – Bārenis).

Pabalsti audžuģimenēm 2023. gadā tiek piešķirti un izmaksāti saskaņā ar RD 24.03.2021. saistošo noteikumu Nr.25 „Par Rīgas pilsētas pašvaldības palīdzību audžuģimenei” nosacījumiem.

2023. gadā pabalstus audžuģimenēm izmaksāja par 409 bērniem, kuri ar Rīgas bāriņtiesas lēmumu ievietoti audžuģimenēs (2022. gadā par 392 bērniem, 2021. gadā par 372 bērniem).

Pabalstos audžuģimenēm 2023. gadā izmaksāti 2 121 932 EUR jeb par 27 % vairāk kā 2022. gadā. Tas saistīts ne tikai ar to, ka audžuģimenēs tika ievietoti vairāk bērni kā gadu iepriekš, bet gan to, ka pabalsta bērna uzturam apmērs ir noteikts 75 % apmēra no minimālās darba algas valstī. 2022. gadā minimālā darba alga bija 500 EUR mēnesī un pabalsta bērna uzturam audžuģimenē apmērs bija 375 EUR mēnesī, savukārt 2023. gadā minimālā darba alga bija 620 EUR un pabalsta apmērs pieauga līdz 465 EUR mēnesī (skat.5. tabulu).

Pabalsti Bāreņiem līdz 27.07.2023. tika piešķirti un izmaksāti saskaņā ar RD 18.12.2019. saistošo noteikumu Nr.90 „Par Rīgas pilsētas pašvaldības palīdzību bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajam bērnam pēc pilngadības sasniegšanas” nosacījumiem.

01.07.2023. stājās spēkā grozījumi Ministru kabineta 15.11.2005. noteikumos Nr.857 „Noteikumi par sociālajām garantijām bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajam bērnam, kurš ir ārpusģimenes aprūpē, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās”, ar kuriem noteikti atbalsta minimālie apmēri Bāreņiem.

Līdz ar to Rīgas valstspilsētas pašvaldībā tika pieņemti un **28.07.2023. stājās spēkā RD 12.07.2023. saistošie noteikumi Nr.RD-23-218-sn „Par Rīgas valstspilsētas pašvaldības palīdzību bāreņiem un bez vecāku gādības palikušajam bērnam pēc pilngadības sasniegšanas”**, ar kuriem:

- noteikts pabalsta apmērs ikmēneša izdevumiem Bāreņiem, kurš mācās vispārējās, profesionālās vai augstākās izglītības iestādē – 20 % (125 EUR) un personām ar invaliditāti 30 % (188 EUR) apmērā no ienākumu mediānas;
- pabalsta patstāvīgas dzīves uzsākšanai apmērs – 40 % (251 EUR) un personām ar invaliditāti 60 % (376 EUR) apmērā no ienākumu mediānas;
- vienreizēja pabalsta sadzīves priekšmetu un mīkstā inventāra iegādei apmērs, kas ir vienāds ar ienākumu mediānu, kurai piemērots koeficients 1,7 (1 065 EUR);
- precizēta mājokļa pabalsta piešķiršanas kārtība, iekļauta iespēja veikt mājokļa pabalsta pārrēķinu, ja mainījušies izdevumi par mājokļa lietošanu.

2023. gadā pabalstus saņēma 543 Bāreņi, salīdzinoši 2022. gadā pabalstus saņēma 523 Bāreņi, bet 2021. gadā – 486 Bāreņi.

2023. gadā pabalstos Bāreņiem tika izmaksāti 1 390 504 EUR, kas ir par 15 % vairāk kā 2022. gadā (skat. 5. tabulu).

Līdz ar Noteikumu Nr.220 stāšanos spēkā, tika precizēti **pabalsta veselības aprūpei** saņemšanas kritēriji. Personas ar invaliditāti vai valsts vecuma pensijas piešķiršanai nepieciešamo vecumu sasniegušas personas, kuras ir atzītas par trūcīgu vai maznodrošinātu mājāsaimniecību, var saņemt atbalstu **ambulatoro veselības aprūpes pakalpojumu samaksai**, t.sk. par izdevumiem, kas radušies, **saņemot maksas pakalpojumu**.

Ņemot vērā, ka pieauga gan maznodrošinātas mājāsaimniecības ienākumu sliekšnis, gan to ka pabalstu veselības aprūpei var saņemt arī par izdevumiem, kas radušies saņemot maksas pakalpojumu, 2023. gadā pieauga pabalsta veselības aprūpei saņēmēju skaits un tam izlietotais finansējums. 2023. gadā pabalstu veselības aprūpei saņēma 4 151 persona (pieaugums pret 2022. gadu – 6 %) 393 209 EUR apmērā (pieaugums pret 2022. gadu – 16 %) (skat. 5. tabulu).

28.07.2023. stājās spēkā **RD 12.07.2023. saistošie noteikumi Nr.RD-23-221-sn „Par brīvprātīgās iniciatīvas pabalstiem Rīgas valstspilsētas pašvaldībā”** (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr.221), kuros iekļauti visi pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas pabalstu veidi, kuri tiek piešķirti noteiktās dzīves situācijās bez personas ienākumu un materiālās situācijas izvērtēšanas.

Līdz ar to spēku zaudēja RD 20.12.2016. saistošie noteikumi Nr. 235 „Par kārtību, kādā Rīgas pilsētas pašvaldība piešķir pabalstus par aizbildņa pienākumu pildīšanu”, RD 25.10.2005. saistošie noteikumi Nr. 26 „Par svētku pabalstu politiski represētajām personām un nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem”, RD 24.03.2021. saistošie noteikumi Nr. 24 „Par Rīgas pilsētas pašvaldības

pabalstu jaundzimušajam”, RD 03.07.2007. saistošie noteikumi Nr. 81 „Par pabalstu simts un vairāk gadu sasniegušām personām”, RD 11.12.2007. saistošie noteikumi Nr. 98 „Noteikumi par Rīgas pilsētas pašvaldības pabalstu pilngadīgo aizgādībā esošo personu aizgādņiem”.

Ar Saistošajiem noteikumiem Nr.221 noteikti pašvaldības brīvprātīgās iniciatīvas pabalstu veidi – pabalsts simts un vairāk gadu sasniegušām personām, bērna piedzimšanas pabalsts, pabalsts politiski represētajām personām un nacionālās pretošanās kustības dalībniekiem, pabalsts par aizbildņa pienākumu pildīšanu, pabalsts par aizgādņa pienākumu pildīšanu, pabalsts apbedīšanai, kā arī **paaugstināts pabalsta apmērs par aizgādņa pienākumu pildīšanu** no 28,46 EUR līdz 50 EUR mēnesī, ja pilngadīga aizgādībā esoša persona nav ievietota specializētajā sociālās aprūpes centrā vai ārstniecības iestādē, – no 14,23 EUR līdz 25 EUR mēnesī, ja pilngadīga aizgādībā esoša persona saņem pakalpojumu specializētajā sociālās aprūpes centrā vai ārstniecības iestādē.

Sociālie pabalsti Ukrainas civiliedzīvotājiem

Saskaņā ar Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likumā noteikto, atbalsts tiek sniegts *Ukrainas pilsoņiem un viņu ģimenes locekļiem*, kuri izceļo no Ukrainas vai kuri nevar atgriezties Ukrainā Krievijas Federācijas izraisītā bruņotā konflikta dēļ šā bruņotā konflikta norises laikā, kā arī vispārēja atbalsta sniegšana Ukrainas sabiedrībai. Likumā paredzētais atbalsts tiek sniegts bruņotā konflikta norises laikā.

Ukrainas civiliedzīvotājiem ir tādas pašas tiesības uz sociālajiem pakalpojumiem un sociālo palīdzību, kādas Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā noteiktas Latvijas pilsoņiem un Latvijās nepilsoņiem, ievērojot šādus nosacījumus:

- pašvaldības sociālais dienests pirmos trīs kalendāra mēnešus pēc Ukrainas civiliedzīvotāja māsaimniecības pirmreizējā iesnieguma saņemšanas dienas neveic materiālo resursu izvērtēšanu pirms lēmuma pieņemšanas par sociālās palīdzības pabalsta piešķiršanu;
- pēc šī termiņa beigām pašvaldības sociālais dienests sociālo palīdzību piešķir atbilstoši Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumā noteiktajam, proti, ņem vērā, ja Ukrainas civiliedzīvotāja māsaimniecība gūst ienākumus no darba samaksas, atlīdzības vai saimnieciskās darbības vai no sociālās drošības sistēmas.

RSD 2023. gadā Ukrainas civiliedzīvotājiem piešķir un izmaksāja:

- GMI pabalstu – līdz 30.06.2023. - 109 EUR pirmajai personai un 76 EUR katrai nākamajai personai Ukrainas civiliedzīvotāja māsaimniecībā mēnesī, sākot no 01.07.2023. - 125 EUR pirmajai personai un 87,50 EUR katrai nākamajai personai Ukrainas civiliedzīvotāja māsaimniecībā mēnesī;
- pabalstu krīzes situācijā - 343 EUR pilngadīgai personai un 240 EUR par katru bērnu;
- mājokļa pabalstu;
- pabalstu veselības aprūpei;
- pabalstu izglītības ieguves atbalstam;
- pabalstu sociālās rehabilitācijas mērķu sasniegšanai;
- bērna piedzimšanas pabalstu;
- pabalstu apbedīšanai;
- pabalstu aizgādņiem;

Ukrainas civiliedzīvotāju atbalsta likums nosaka arī nepilngadīgo bez vecāku pavadības Latvijas Republikā ieceļojušo Ukrainas civiliedzīvotāju personisko un mantisko tiesību un interešu nodrošināšanu. Līdz ar to 2023. gadā tika piešķirti un izmaksāti pabalsti:

- atlīdzība par ārkārtas aizbildņa pienākumu pildīšanu (171 EUR mēnesī neatkarīgi no bērnu skaita);
- pabalsts nepavadīta bērna uzturam (215 EUR par bērnu līdz septiņu gadu vecumam; 258 EUR par bērnu vecumā no septiņiem līdz 18 gadiem);
- pabalsts apģērba un mīkstā inventāra iegādei (200 EUR bērnam līdz septiņu gadu vecumam; 250 EUR bērnam no 7 līdz 18 gadiem);
- pabalsts bērna uzturam līdz 19 gadu vecumam (258 EUR tiek izmaksāts pašam bērnam).

2023. gadā RSD piešķīra un izmaksāja sociālos pabalstus **9 611 Ukrainas civiliedzīvotājiem 9 616 068 EUR apmērā**. Salīdzinoši 2022. gadā RSD piešķīra un izmaksāja sociālos pabalstus 17 161 Ukrainas civiliedzīvotājam 13 069 897 EUR apmērā. Gada laikā pabalstu saņēmēju skaits ir samazinājies par 44% un pabalstiem izlietotais finansējums samazinājies par 26%.

6. tabula Ukrainas civiliedzīvotāju – sociālo pabalstu saņēmēju skaits un pabalstiem faktiski izmaksātie līdzekļi

Pabalstu veidi	Sociālo pabalstu saņēmēju skaits		Sociālo pabalstu apmaksai izlietotie līdzekļi, EUR		Pab. apmērs vidēji personai gadā, EUR	
	2022	2023	2022	2023	2022	2023
Sociālie pabalsti KOPĀ:	17 161	9 611	13 069 897	9 616 068	762	1 001
GMI pabalsts	16 918	7 676	5 467 136	2 729 521	323	356
Mājokļa pabalsts	6 841	6 181	2 953 652	5 151 800	432	833
Pabalsts krīzes situācijā	15 910	3 594	3 916 672	919 893	246	256
Pabalsts nepavadīta bērna uzturam	286	244	404 257	501 342	286	2 055
Pabalsts nepavadīta bērna mīkstā inventāra iegādei	281	72	68 900	17 850	281	248
Atlīdzība ārkārtas aizbildnim	272	186	209 381	245 780	943	1 321
Pabalsts veselības aprūpei	21	61	409	2 770	19	45
Pabalsts izglītības ieguves atbalstam	756	674	37 800	33 700	50	50
Pabalsts sociālās rehabilitācijas. mērķu sasniegšanai	1	1	700	25	700	25
Bērna piedzimšanas pabalsts	36	42	5 400	6 300	150	150
Pabalsts apbedīšanai	13	18	5 590	6 550	430	364
Pabalsts aizgādņim		2		537		269

SOCIĀLIE PAKALPOJUMI

Saskaņā ar likumu „Par pašvaldībām”, Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likumu un RD saistošajiem noteikumiem, Rīgas valstspilsētas pašvaldībā tiek sniegti sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām, kā arī sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem. Sociālie pakalpojumi tiek nodrošināti atbilstoši personas vajadzībām, pamatojoties uz sociālā darba speciālista veiktu personas vajadzību un resursu novērtējumu. Pašvaldība sniedz vai nodrošina sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus personas dzīvesvietā, materiālu atbalstu personai, lai tā varētu veikt samaksu par sociālajiem pakalpojumiem, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus institūcijā, kā arī sociālā darba pakalpojumu (sociālās aprūpes un/vai sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanas ietvaros, kā arī RSD un pašvaldības deleģēšanas līgumu ietvaros – stacionārajās ārstniecības iestādēs, kurās strādā sociālais/-ie darbinieks/-i, un biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” sniegtais sociālā darba pakalpojums sociālā riska ģimenēm, kurās ir bērna augšanai un attīstībai nelabvēlīgi apstākļi).

2023. gadā sociālos pakalpojumus Rīgas valstspilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja **206** sociālo pakalpojumu sniedzēji, t.sk. **sešas** pašvaldības institūcijas (RSD, RBJĢSAC, trīs Rīgas sociālās aprūpes centri, Rīgas patversme), kā arī **200** sociālo pakalpojumu sniedzēji, ar kuriem pašvaldība noslēgusi līgumus par sociālo pakalpojumu sniegšanu Rīgas valstspilsētas pašvaldības iedzīvotājiem (**59** nevalstiskās organizācijas, **112** privātpersonas, **29** valsts/citu pašvaldību iestādes). Salīdzinoši 2022. gadā kopējais sociālo pakalpojumu sniedzēju skaits bija – **195**, bet 2020. gadā – **193**.

Rīdziniekiem 2023. gadā sniegti **70** daudzveidīgi sociālie pakalpojumi (2022. un 2021. gadā – 62). 2023.gadā paplašināts dienas aprūpes centra pakalpojums sociālā riska bērniem un viņu ģimenēm, uzsākts sniegt individuālās sociālās rehabilitācijas programmas bērniem ar uzvedības traucējumiem, kuriem neder atbalsts grupā, sociālās rehabilitācijas pakalpojumu pilsētvidē valsts sociālās aprūpes centra jauniešiem ar smagiem funkcionāliem traucējumiem, sociālās rehabilitācijas programmas jauniešiem ar uzvedības traucējumiem no 13 līdz 18 gadiem – III posms, sociālās rehabilitācijas programmas bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un uzvedības problēmām un viņu vecākiem, kopienas centra pakalpojumu pilngadīgām personām un ielu jauniešiem, dienas aprūpes centra pakalpojumu pilngadīgām personām ar autiska spektra traucējumiem, individuālās sociālās rehabilitācijas programmas personām bez noteiktas dzīvesvietas. Kopā sociālos pakalpojumus 2023. gadā saņēma **33 784 personas, t.sk. 32 220 rīdzinieki un 1 564 ukraiņi**. 2023. gadā sociālos pakalpojumus saņēma **par 207 rīdziniekiem vairāk** nekā 2022. gadā (32 013) un **par 277 vairāk nekā** 2021. gadā (31 943).

2023. gadā sociālie pakalpojumi Rīgas valstspilsētas pašvaldības iedzīvotājiem apmaksāti no 13 Rīgas domes budžeta programmām (uzlabojumiem elektroniskajām sistēmām 2023. gadā finansējums plānots un apmaksāts no Rīgas digitālās aģentūras budžeta programmas). Kopumā sociālo pakalpojumu nodrošināšanai izlietoti **108 528 512 EUR** (tai skaitā no pašvaldības budžeta izlietoti **94 734 810 EUR**, no valsts budžeta – **13 793 702 EUR** (asistenta pakalpojuma finansēšanai)) (skat. 7. tabulu). Salīdzinoši 2022. gadā sociālie pakalpojumi Rīgas valstspilsētas pašvaldības iedzīvotājiem apmaksāti arī no 13 RD budžeta programmām, izlietojot **86 271 278 EUR** (tai skaitā no pašvaldības budžeta izlietoti **75 907 078 EUR**, no valsts budžeta – **10 364 200 EUR** (asistenta pakalpojuma finansēšanai)), arī 2021. gadā apmaksāti no 13 RD budžeta programmām, izlietojot **74 138 955 EUR** (tai skaitā no pašvaldības budžeta izlietoti **67 507 739 EUR**, no valsts budžeta – **6 631 216 EUR** (asistenta pakalpojuma finansēšanai)).

2023. gadā, salīdzinot ar 2022. gadu, sociālajiem pakalpojumiem izlietotais finansējums palielinājās par **22 257 234 EUR jeb 14%** (tai skaitā, no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums lielāks par **18 827 732 EUR jeb 25%**, bet no valsts budžeta izlietotais finansējums lielāks par **3 429 502 EUR jeb 33%** (asistenta pakalpojuma finansēšanai). Salīdzinot 2022. gadu pret 2021. gadu, sociālajiem pakalpojumiem izlietotais finansējums palielinājās par **12 132 323 EUR jeb 16%** (tai skaitā, no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums lielāks par **8 399 339 EUR jeb 12%**, bet no

valsts budžeta izlietotais finansējums lielāks par **3 732 984 EUR jeb 56%** (asistenta pakalpojuma finansēšanai).

2023. gadā novirzīts papildu finansējums šādiem pakalpojumiem (daļai 2023. gadā aktuālajām vajadzībām finansējums pārvirzīts budžeta programmu ietvaros vai no citām programmām, daļai piešķirts papildu finansējums):

- 2022. gadā nodrošināto pakalpojumu apjoma (piemēram, aprūpes mājās stundu palielinājumam atbilstoši 2022. gada faktiskajai izpildei u.c.) un cenu turpinājumam 2023. gadā;
- ēdināšanas izdevumu sadārdzinājumam (maznodrošināto ēdināšana, siltās pusdienas mājās, pakļautības iestādēm ēdināšanas pakalpojums);
- cenas palielinājumam sociālajiem pakalpojumiem (līdz 25%);
- pašvaldības dotācijai P.Stradiņa slimnīcai (papildu 1 amata vietai);
- 5 individuālajām sociālās rehabilitācijas programmām bērniem, 4 jauniešiem ar smagiem funkcionālajiem traucējumiem pēc VSAC un 5 pilngadīgām personām,
- papildu konsultācijām psiholoģiskās izpētes pakalpojumam;
- papildu konsultācijām un lielākam bērnu skaitam agrīnās intervences pakalpojumam;
- papildu vietu skaitam agrīnās korekcijas apmācības pakalpojumam Portidža (20 bērniem);
- papildu 10 vietām atbalsta personas ģimenēm ar bērnu ar funkcionāliem traucējumiem pakalpojumam;
- rehabilitācijas programmu jauniešiem „Palēciens” un „Dari” 3.posmam;
- DAC bērniem II līmenim;
- RSD DC „Ābeļzars” nodošanai ārpkalpojumā no 01.07.2023.;
- sociālās rehabilitācijas pakalpojumam 30 bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenēm (beidzās ESF projekta finansējums);
- sociālās rehabilitācijas programmai 12 bērniem ar uzvedības traucējumiem;
- transporta pakalpojumam DAC personām ar demenci;
- aprūpes mājās un aprūpētās dzīvesvietas pieprasījuma nodrošināšanai;
- sociālās rehabilitācijas programmas SIF izmēģinājuma projekta „Atbalsta sniegšana bezpajumtniekiem» turpinājumam;
- 5 individuālajām sociālās rehabilitācijas programmām pilngadīgām personām;
- papildu 6 vietām DAC personām ar demenci;
- papildu 12 vietām DAC personām ar GRT;
- jauna DAC ar GRT (autiska spektra traucējumi) 17 vietām (izveide/iekārtošana/uzturēšana);
- īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojumam bezpajumtniekiem;
- asistenta pakalpojumam – atlīdzība stundas likmes palielināšanai un darba samaksai (valsts budžeta transferts);
- pakļautības iestādēm atlīdzības palielinājuma kompensēšanai 2023. gadā sociālajiem darbiniekiem sakarā ar valsts mērķdotācijas finansējuma pārtraukšanu;
- pakļautības iestādēm dažādu preču pakalpojumu izdevumiem;
- RSAC ieņēmumu palielinājums sakarā ar pensiju indeksāciju un valsts finansējums par jauniešu nodarbināšanu novirzīts uzturēšanas izdevumu segšanai, kapitālajiem izdevumiem, kārtējiem izdevumiem un atlīdzības palielinājumam;
- patversmes pakalpojumam Sofijas ielā 8 nodrošināšanai 73 personām (2021. un 2022. gadā no RD rezerves fonda finansētā pakalpojuma pēctecības nodrošināšanai 2023. gadā);
- jaunai budžeta programmai - grantu programmai „Sociālās atstumtības riskam pakļauto iedzīvotāju grupu nodarbinātības veicināšana Rīgā”;
- līgumorganizāciju SAC 70 papildu vietu finansēšanai;
- IT sistēmu OPA, APSIS, sociālo pakalpojumu administrēšanas sistēma (atskaišu, rindu modulis)) papildinājumiem.

Informācijas tehnoloģiju attīstība sociālo pakalpojumu jomā

2023. gadā turpinājās sociālo pakalpojumu/sociālās palīdzības administrēšanas jomā lietoto elektronisko sistēmu pilnveide, 2023. gadā šim mērķim izlietojot 123 638 EUR:

- SOPA (piemēram, nosūtījumu plūsmu ieslēgšana Iesniegumu formā aprūpes mājās pakalpojumu mērķiem, kā arī nosūtījuma sagataves pārveidošana no PDF uz Microsoft Word; ILD pakalpojuma samaksai perioda maksimālā garuma kontrolē izstrādāta iespēja dažādiem ILD tiptiem uzstādīt dažādu maksimālo mēnešu skaitu (6/12 mēneši); Aprūpētās dzīvesvietas pakalpojuma Nosūtījumā izdrukā mainīta iekļautā Vērtējuma informācija; Pakalpojumiem, kuriem Vērtējumu sadaļā (Iesniegumu papilddatu formā vērtējuma datus) ir uzrādīts Vērtējuma apjoms, pakalpojuma faktisko stundu reģistrēšanā pakalpojumu sniedzēju e-pakalpojumā ieviesta kontrole pret piešķirtajām stundām; Asistentu lēmumu saskaņošanas plūsmām uzstādīts piegādes kanāls „klātienē”).
- Rindu modulis (piemēram, uzlabojumi UDV Sociālo pakalpojumu modulī sarakstā „Rindas/Pakalpojumi” pievienotas jaunas slejas: pakalpojuma saņēmēja vecums un dzimums; Kontroles papildinājumi personas pārcelšanā no viena SAC pakalpojumu sniedzēja pie cita; Rindu vietu ievades skata papildinājumi ar jauniem datu laukiem; Riteņkrēslu pacēlāju rindas ieviešana).

Sociālo pakalpojumu attīstība

2023. gadā veiktas/uzsāktas vairākas aktivitātes gan jaunu sociālo pakalpojumu attīstīšanai, gan esošo apjoma paplašināšanai:

- 31.10.2023. noslēdzās Sabiedrības integrācijas fonda izmēģinājumuprojekts „Atbalsta pasākumu sniegšana bezpajumtniekiem”. Sadarbībā ar biedrību „Latvijas Samariešu apvienība” izmēģinājumuprojekta ietvaros pakalpojums sniegts 25 patversmes klientiem, nodrošinot mājokļus. Lai nodrošinātu izmēģinājumuprojekta pēctecību, no 01.11.2023. šiem klientiem tiek nodrošināts mājoklis individuālās sociālās rehabilitācijas programmas ietvaros;
- 2023. gadā uzsākta kopienas centra (KC) koncepta ieviešana visos dienas centros, izveidots KC „Resiliences avots” (Avotu ielā 31/1, Rīga);
- ERAF finansējuma ietvaros turpinās dalība projektā grupu dzīvokļa un dienas aprūpes centra pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem izveidei, kurām ir noteikta smaga vai ļoti smaga invaliditāte (I vai II invaliditātes grupa), Priedaines ielā 11, Rīgā;
- ģimeniskai videi pietuvinātas SAC nodaļas klientiem ar demenci izveide RSAC „Gaiļzers” (33 vietas);
- Dienas aprūpes centra izveide pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem (autiska spektra), pakalpojuma sniedzējs biedrība „Nepaliec viens”, Drustu ielā 36A, 17 vietas;
- Individuālās sociālās rehabilitācijas programmas pilngadīgām personām ar ļoti smagiem garīga rakstura traucējumiem 2 dzīvokļi Krasta ielā 86, pakalpojuma sniedzējs - biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”“;
- Sociālās rehabilitācijas pakalpojums bērniem ar funkcionāliem traucējumiem „Varu.Protu.Daru”, nodrošina Latvijas Bērnu atbalsta fonds 30 bērniem, Cementa ielā 12.

Galvenās tendences sociālo pakalpojumu jomā, risinātās problēmas, jaunumi

- Līdzīgi kā iepriekšējos gados, arī 2023. gadā **turpināja pieaugt sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits** (sociālie pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, aprūpe mājās, SAC, invalīdu transports, ģimenes un valsts asistents, psihologa pakalpojums), kā arī palielinājās izdevumi sociālajiem pakalpojumiem.
- Tika **uzsākta 7 jaunu sociālo pakalpojumu sniegšana**, kurus nodrošina esošie sociālo pakalpojumu sniedzēji.

- **Bija rindas uz noteiktiem pakalpojumiem:** SAC pilngadīgām personām, aprūpētā dzīvesvieta, grupu dzīvoklis un DAC pilngadīgām personām ar GRT, specializētās darbnīcas, ģimenes asistents, pansionāts pakalpojums personām bez noteiktas dzīvesvietas, pieprasījums pēc individuālajām sociālās rehabilitācijas programmām ir lielāks nekā iespējas tās nodrošināt – bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, bērniem ar uzvedības traucējumiem.
- **Turpina pieaugt pieprasījums pēc aprūpes pakalpojumiem gan dzīvesvietā, gan institūcijā, klientu aprūpes vajadzības kļūst lielākas.** RVPLD veiktie pētījumi par SAC¹¹ un aprūpes mājās pakalpojumu¹² liecina, ka arī turpmākajos gados pieprasījums pēc šiem pakalpojumiem pieaugs. Kā īpaša personu ar aprūpes vajadzībām grupa ir personas ar demenci.
- Kopumā **pieaug personu skaits, kuras saņem sociālos pakalpojumus bezpajumtniekiem**, t.sk. palielinās klientu skaits ar veselības aprūpes vajadzībām.
- **Pieaugošs pieprasījums pēc pakalpojumiem bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenēm, t.sk. pēc aprūpes mājās pakalpojuma.**
- **Trūkst inovatīvu, individualizētu un ilgtermiņa pakalpojumu, lai risinātu pusaudžu un jauniešu ar uzvedības, mentālās veselības un atkarību problēmām.** Līdz šim Rīgā nav nodrošinātas sociālās rehabilitācijas programmas bērniem ar uzvedības problēmām vecumā no 9 līdz 13 gadiem.
- Kaut arī kopējais bērnu skaits, kas saņem institucionālo aprūpi Rīgā, samazinās, tomēr **pieaug no jauna ievietoto bērnu skaits ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.** Bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijās bērni dēļ savas uzvedības, grupas dinamikas un specifiskajām vajadzībām nevar dzīvot salīdzinoši lielā grupā, līdz ar to vietu skaits RPBJĢAC jāsamazina.
- **RSD pieauga sociālā darba klientu skaits** (sociālā gadījuma lietas ģimenēm ar bērniem, ģimenēm ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem, informatīvās lietas, t.sk. dēļ ienākošajiem vardarbības ziņojumiem).

---

¹¹ 2020. gadā veiktā pētījuma *Ilgstošas aprūpes cenas, izdevumu un rindu analīze un prognoze* rezultāti, balstoties uz pieprasījuma un demogrāfisko tendenču matemātisko analīzi, rāda, ka pieprasījums pēc SAC pakalpojuma pieaugs provizoriski vidēji par 4-5 % gadā, kā arī nepieciešamais finansējums vidēji par 4 % gadā. Ja 2023. gadā SAC pakalpojumu saņēma 2 901 persona, tad 2028. gadā prognozējams, ka 3 524 personas, pieaugs ap 22%. Savukārt, finansējuma izlietojums, ja 2023. gadā bija 21 012 892 EUR, tad 2028. gadā aptuveni 25 215 470 EUR, pieaugs ap 20%. Pilns pētījums pieejams RVPLD mājas lapā:

https://ld.riga.lv/files/Dazadi%20dokumenti/Prezentacijas/Ilgstosas_aprupes_rindu_analize_un_prognoze_2020.pdf.

¹² RVPLD veiktās prognozes rezultāti, balstoties uz pieprasījuma un demogrāfisko tendenču analīzi, rāda, ka **pieprasījums pēc aprūpes mājās pakalpojuma līdz 2028. gadam provizoriski varētu palielināties vidēji par 0.4 % gadā**, bet nepieciešamais finansējums vidēji **par 6 % gadā**. Prognozējams, ka palielināsies klientu skaits ar lielām aprūpes vajadzībām, t.i. klientu skaits ar vajadzību pēc aprūpes no 6 līdz 12 stundām nedēļā – par vidēji 5 % gadā un ar vajadzību pēc aprūpes vairāk par 12 stundām nedēļā – par vidēji 6.5 % gadā. Savukārt, klientu skaits ar vajadzību pēc mazāka aprūpes stundu skaita (6 stundas nedēļā vai mazāk), prognozējams, ka ievērojami samazināsies. Ja 2023. gadā aprūpes mājās pakalpojumu saņēma 7 754 personas, tad 2028. gadā 7 909 personas, **pieaugums 2 %**. Savukārt, finansējuma izlietojums, ja 2023. gadā bija 31 993 481 EUR, tad 2028. gadā aptuveni 38 392 177 EUR, **pieaugums 20 %**.

7. tabula. Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta izdevumi sociālajiem pakalpojumiem sadalījumā pa RD budžeta programmām 2021. – 2023. gadā, EUR

Nr.p.k.	Rīgas domes budžeta programma	2021	2022	2023
	KOPĀ, EUR	74 138 955	86 271 278, t.sk. UKR 839 705	108 528 512, t.sk. UKR 1 518 564
1.	18.02.01. Sociālie pakalpojumi dzīvesvietā Rīgas valstspilsētas iedzīvotājiem, tai skaitā	32 638 609	37 444 024	48 482 264***
1.1.	<i>Sociālpsiholoģiskie pakalpojumi ģimenēm ar bērniem</i>	1 994 962	2 968 390	3 546 733
1.2.	<i>Dienas centri un dienas aprūpes centri pilngadīgām personām</i>	2 506 911	2 941 877	3 339 348
1.3.	<i>Invalīdu transporta pakalpojumi</i>	2 143 490	2 150 503	2 329 870
1.4.	<i>Sociālās aprūpes dzīvesvietā pakalpojumi</i>	23 832 977	26 916 766	34 986 372
1.5.	<i>Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi</i>	710 781	907 076	1 346 915
1.6.	<i>Deleģēšanas līgumu pakalpojumi (sociālā darba pakalpojuma pirkšana ārstniecības iestādēs un SOS, dienas centrs neredzīgajiem un nedzirdīgajiem)</i>	731 192	761 687	950 190
1.7.	<i>Ēdiena piegāde un izdalīšana personām sociālā drošības tīkla ietvaros</i>	714 720	717 871	832 459
1.8.	<i>Brīvprātīgo darbs (2020. gadā - atbalsts pārtikas u.c. nepieciešamības preču piegādē uz mājām; 2021. un 2022. gadā - sociālais atbalsts klientiem institūcijās)</i>	3 577	21 978	39 775
1.9.	<i>Pakalpojumi Ukrainas civiliedzīvotājiem</i>	-	309 291	1 109 682
2.	18.02.02. Asistenta pakalpojumi	6 631 216	10 364 200,	13 793 702
3.	18.03.00. Rīgas pašvaldības Bērnu un jauniešu centrs	4 257 936	4 720 937	5 231 371
4.	18.03.01. Atbalsts ģimenēm krīzē un bērnu uzturēšanās līgumorganizācijās	1 548 181	1 277 404	1 292 698
5.	18.04.00. Veco ļaužu uzturēšanās iestādes	8 429 092	8 869 057	10 921 747
6.	18.04.01. Veco ļaužu uzturēšanās iestādes – līgumorganizācijas	6 264 135	7 544 001,	10 091 145
7.	18.05.00. Rīgas patversme	1 645 132	1 676 458	1 996 976
8.	18.06.00. Rīgas patversmes – līgumorganizācijas	2 641 778	2 998 330	3 203 600
9.	18.07.00. Rīgas Sociālais dienests *	7 766 361	8 956 005	10 414 672
10.	18.09.00. Invalīdu pacēlāju uzstādīšana, apkope un remonts	149 696	58 220	161 694
11.	18.14.00. Grupu mājas/dzīvokļi	956 734	1 099 603	1 320 829

12.	18.19.00. Īslaicīga hronisko slimnieku kopšana un rehabilitācija	1 037 836	1 192 702	1 476 897
13.	18.01.00. Rīgas valstspilsētas pašvaldības Labklājības departaments**	172 249	70 337	140 917

* uzturēšanas izdevumi, tai skaitā finansējums sociālā darba speciālistu atalgojumam un pašvaldības dienas centru pakalpojuma nodrošināšanai; APSIS uzturēšanas izdevumi.

** programmā finansējums elektroniskajām sistēmām sociālo pakalpojumu jomā (SOPA, VAPUS, APSIS, sociālo pakalpojumu administrēšanas modulis (rindas, atskaites)) 2023.gadā 123 638 EUR no 7. tabulā norādītās summas samaksāts no Rīgas digitālās aģentūras budžeta programmas.

***summā ietilpst 920 EUR, nauda, kas 2023. gada beigās tika atgriezta bankā.

Sociālais darbs ģimenēm un bērniem

Sociālā darba ar ģimenēm un bērniem mērķis ir nodrošināt profesionālu un mērķtiecīgu sociālo darbu un sociālo pakalpojumu piesaisti, atbilstoši ģimeņu vajadzībām, kas orientēti uz sociālo problēmu risināšanu un bērnu drošību, attīstot pašas ģimenes resursus un iesaistot atbalsta sistēmas. Kā arī sniegt personai psihosociālu palīdzību, lai sekmētu krīzes situācijas pārvarēšanu un veicinātu šīs personas iekļaušanos sabiedrībā. Sociālā darba pakalpojumu sniedz sociālais darbinieks darbam ģimenēm ar bērniem.

Sociālo darbinieku galvenie darba uzdevumi:

- izvērtēt personu sociālās vajadzības un funkcionēšanas spēju pakāpi;
- noteikt konkrētus uzdevumus identificētās sociālās problēmas aspektā;
- apzināt resursus un piesaistīt tos, t.sk. piesaistīt speciālistus un pakalpojumus atbilstoši ģimenes individuālajām vajadzībām un ģimenes situācijai;
- veikt izvērtēšanas rezultātu kopsavilkumu, nosakot sociālās problēmas un sniežot rekomendācijas turpmākam darbam;
- nodrošināt starpinstitucionālo sadarbību;
- sociālā darba ietvaros pārstāvēt klientu dažādās iestādēs.

Sociālo darbinieku darbības:

- Veic ģimenes sociālās situācijas, pamatvajadzību, stipro un vājo pušu sākotnējo izvērtēšanu un periodisko novērtēšanu;
- Veic krīzes situācijas izvērtēšanu, identificē apdraudējumu, nepieciešamības gadījumā neatliekami reaģē;
- Veic risku novērtēšanu vai daudzpakāpju izvērtēšanu ģimenēs ar bērniem atbilstoši MK noteikumos Nr.338 "Prasības sociālo pakalpojumu sniedzējiem" noteiktajam;
- Slēdz vienošanos ar ģimeni par sadarbības procesu;
- Veic informācijas dokumentēšanu un veido klienta lietu;
- Veido attiecības ar klientu – personu, ģimeni un bērniem, iesaista savas situācijas izvērtēšanā, risināšanā, novērtēšanā u.t.jpr.;
- Darbā ar klientu - konsultē, informē, sniedz atbalstu, pielieto psihosociālās konsultēšanas u.c. metodes, veic vides novērtēšanu, apmeklējumus dzīvesvietā;
- Iegūst papildus informāciju sadarbībā ar klientu, institūcijām, neformāliem informācijas avotiem (piem., kaimiņiem), veic tās apkopošanu;
- Veido rakstisku sadarbības plānu ar klientu un realizē to;
- Piešķir pakalpojumus atbilstoši klienta vajadzībām, veic to monitorēšanu un novērtēšanu;

- Sniedz rakstiskas atbildes institūcijām, raksta iniciatīvas vēstules;
- Veic sadarbību ar institūcijām, iniciē starpinstitucionālās sadarbības tikšanās;
- Ja sociālās rehabilitācijas uzstādītie mērķi ir sasniegti, novērsti augsti un vidēji riski, apdraudējums, klienta situācijā/uzvedībā vērojams uzlabojums, konstatētas pozitīvas izmaiņas un klients tiek ar savu situāciju galā patstāvīgi, kā arī citu iemeslu dēļ slēdz sociālā gadījuma lietu.

Nodrošinot sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem, sociālie darbinieki visbiežāk strādā ar ģimenēm, kurām ir multiplas problēmas, piemēram, vecākiem bērnu aprūpes grūtības, kas var būt saistītas ar aprūpētāja atkarību, fiziskās, garīgās vai psihiskās veselības traucējumiem, materiālajām grūtībām un citu resursu trūkumu. Pēdējo gadu laikā arvien biežāk sociālajiem darbiniekiem nākas iesaistīties gadījumu risināšanā, kuros personām novērojams sociālo prasmju trūkums, saskarsmes grūtības un konflikti, vardarbība ģimenēs, t.sk. emocionāla vardarbība un bērnu pamešana novārtā, atkarības, bērniem un jauniešiem izglītības problēmas, t.sk. mācīšanās grūtības un skolas kavējumi, kā arī grūtības, kas saistītas ar veselības problēmām u.c.

RSD sociālā darba pakalpojumu ģimenēm ar bērniem 2023. gadā nodrošināja 71 sociālais darbinieks, t.sk. darbinieki, kas strādā ar ģimenēm, kurās ir bērni ar funkcionāliem traucējumiem. Sociālo darbinieku skaitu RSD raksturo liela personāla mainība, kā arī sociālo darbinieku trūkums ietekmē sociālo gadījumu vadīšanas dinamiku, tai skaitā nepieciešami papildus laika resursi klienta un darbinieku sadarbības veicināšanai.

Sociālā darba pakalpojuma ietvaros 2023. gadā **RSD** sociālie darbinieki strādājuši ar 6 488 ģimenēm, tajā skaitā gan turpinot jau uzsākto darbu iepriekšējos gados, gan uzsākot sadarbību 2023. gadā. Pieaugošo klientu lietu skaitu var skaidrot ar to, ka ir palielinājies ienākošo ziņojumu skaits gan no fiziskām, gan juridiskām personām par personām un ģimenēm, kā arī ir būtiski palielinājies vardarbības ziņojumu skaits un sekojoši pieprasījums valsts finansētās sociālās rehabilitācijas pakalpojumam ne tikai no Rīgas valstspilsētas pašvaldības iedzīvotājiem, bet arī no citu pašvaldību iedzīvotājiem, ko administrē RSD. Tāpat 2023. gadā valsts uzsāka finansēt jaunas aktivitātes (pakalpojumus) valsts sociālās rehabilitācijas pakalpojumā pilngadīgām personām, kuras cietušas no vardarbības, kuru nodrošināšana notiek ciešā sasaistē ar pašvaldības sociālo dienestu. Arī pašvaldība 2023. gadā attīstījusi vairākus jaunus pakalpojumus, tai skaitā BFT, kā rezultātā kopumā dienestā vērsušies salīdzinoši daudz vairāk klientu šo pakalpojumu saņemšanai. Kopumā pieaudzis pakalpojumu saņēmēju skaits arī citos pakalpojumos, piemēram, psihologa pakalpojumam, DAC pakalpojumam, sociālās rehabilitācijas programmām jauniešiem ar uzvedības problēmām, atbalsta personas pakalpojumam ģimenēm ar BFT, īslaicīgam sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumam institūcijā bērniem (Atelpas brīža pakalpojums), agrīnās intervences programmai bērniem ar garīgās attīstības un uzvedības problēmām, pieaudzis ģimenes asistenta pakalpojuma saņēmēju skaits u.c.

Atbilstoši klientu skaitam 2023. gadā veidotas:

1 431 - sociālā darba ar gadījumu lietas ģimenēm ar bērniem (2022. gadā – 1 276);

733 - pakalpojuma lietas ģimenēm ar bērniem (2022. gadā – 518);

1 140 - pakalpojuma lieta ģimenēm ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem (2022. gadā – 668);

2 117 - informatīvas lietas ģimenēm ar bērniem (2022. gadā - 1 474).

Saskaņā ar Pārvaldes uzdevuma deleģējuma līgumu 2023. gadā sociālā darba pakalpojumu Rīgas valstspilsētas pašvaldības ģimenēm ar bērniem, t.sk., sociālā riska situācijās, turpināja sniegt biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” SOS ĢAC, nodrošinot to divās vietās Rīgā – Teikā, Zemitānu laukumā 5, kā arī Āgenskalnā, Mazā Nometņu ielā 31, lai uzlabotu pakalpojuma pieejamību klientiem.

SOS ĢAC sociālā darba pakalpojumu 2023. gadā nodrošināja 7 sociālie darbinieki un 3 sociālie rehabilitētāji, nepieciešamības gadījumā piesaistot citus speciālistus un pakalpojumu

sniedzējus. Tā kā pakalpojumā arvien vairāk ģimenēs tika identificētas grūtības jauniešiem, tad no 2023. gada oktobra tika pieņemts darbā sociālais rehabilitētājs darbam ar jauniešiem. **2023. gadā sociālā darba pakalpojums kopumā tika sniegts 195 ģimenēm, kas ir par 35 ģimenēm vairāk nekā 2022. gadā.**

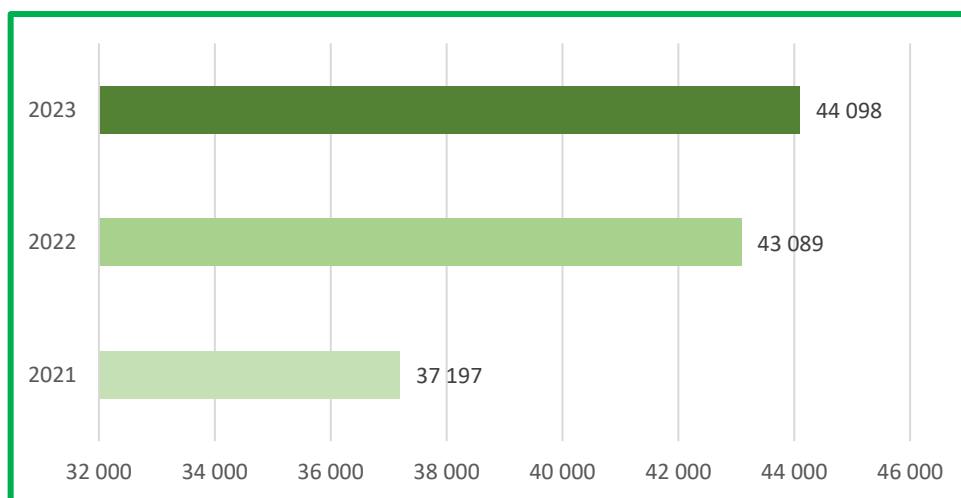
8. tabula. Sociālā darbinieka ģimenēm ar bērniem klientu skaits, tai skaitā SOS ĢAC klientu skaits

Gads	2021	2022	2023
Sociālā darba pakalpojumu saņēmušo ģimeņu skaits RSD/SOS ĢAC	2 118/ 157	3 936*/160	6 488/195

* Ģimeņu skaits 2022. gadā saistāms ar precizētu statistikas veidošanas un uzskaites metodoloģiju.

Saskaņā ar SOPA atskaišu modulī „Lietotāja darba pārskats” esošo informāciju par 2023. gadu, šajā periodā kopumā **RSD un SOS ĢAC sociālie darbinieki nodrošinājuši kopumā 44 098 konsultācijas, t.sk. 11 147 konsultācijas klātienē un 32 951 konsultācijas pa tālruni.** Salīdzinoši 2022. gadā sniegtas 43 089 konsultācijas - 8 400 klātienē konsultācijas un 34 689 konsultācijas pa tālruni. **Salīdzinājumā ar 2022. gadu klātienē konsultāciju skaits palielinājies par 2 747 konsultācijām un telefonkonsultāciju skaits samazinājies par 1 738 konsultācijām.** Savukārt 2021. gadā tika kopumā nodrošinātas 37 197 konsultācijas. Skat.10. attēlu.

10. attēls. RSD un SOS ĢAC sociālie darbinieki nodrošinātās konsultācijas

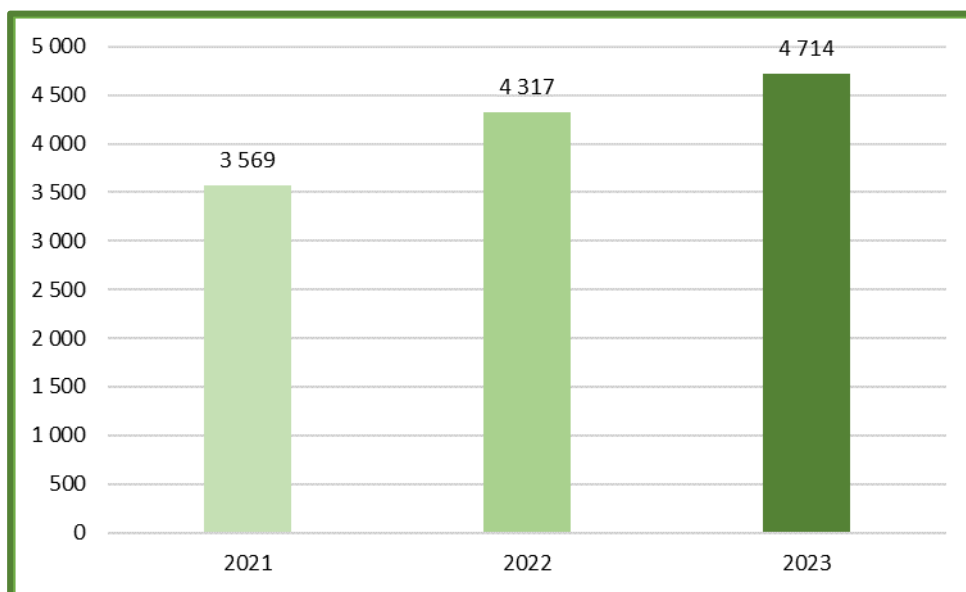

Minētais telefonkonsultāciju samazinājums un klātienē konsultāciju skaita palielinājums skaidrojams ar to, ka 2023. gadā sociālā darba pakalpojuma process, t.sk. ģimeņu konsultēšana, tika organizēts ierastajā kārtībā pēc epidemioloģiskajiem drošības pasākumiem, kas tika ievēroti Covid - 19 izplatības laikā, izmantojot klātienē saziņu. Mainoties situācijai, sociālā darba pakalpojums daudz lielākā apjomā tiek nodrošināts klātienē, gan RSD Teritoriālajos centros, gan ģimeņu dzīvesvietās.

Nozīmīgi ir **apsekojumi klientu (ģimenes) dzīvesvietā**, kas ir būtiska sociālā gadījuma risināšanas sastāvdaļa, jo komunikācija ar ģimeni notiek tās dabiskajā vidē, un sociālajam darbiniekam ir iespējams novērtēt ne tikai sadzīves apstākļus, bet arī ģimenes locekļu savstarpējo komunikāciju. **2023. gadā kopumā veikti 4 714 dzīves apstākļu apsekojumi, no kuriem 3 390 gadījumos ģimenes ir sastaptas dzīvesvietā, savukārt 1 324 apsekojumi ir bijuši neveiksmīgi.** Salīdzinoši ar 2022.

gadū, kad kopējais apsekojumu skaits bija 4 317, secināms, ka **apsekojumu skaits kopumā palielinājies par 397 gadījumiem.** (Skat. 11. attēlu)

11. attēls. RSD un SOS ĢAC sociālie darbinieki nodrošinātie apsekojumi

Pamatojoties uz BTAL 58. pantu, pašvaldībai ir jāveic bērnu likumpārkāpumu profilakses darbs, līdz ar to RSD un SOS ĢAC sociālie darbinieki ir veikuši sociālo darbu un strādājuši ar ģimenēm un bērniem, par kuriem RSD ir saņēmis pieprasījumu iesaistīties caur NPAIS. Informāciju par nepilngadīgo likumpārkāpumiem un uzvedības problēmām (klaiņošanu, ubagošanu utt.) sniedz VP un RPP. Atbilstoši NPAIS sniegtajai informācijai, pašvaldībai sadarbībā ar bērnu vecākiem un citām institūcijām – izglītības iestādēm, VP, VPD, ja bērns ir probācijas klients, sabiedriskajām organizācijām un citām iestādēm, ir jāizstrādā sociālās korekcijas programmas.

2023. gadā RSD un SOS ĢAC kopumā saņēma informāciju par **540 Nepilngadīgo personu atbalsta informācijas sistēmā reģistrētu gadījumu** par konfliktiem ģimenē, bērna atrašanos ārpus dzīvesvietas pēc plkst. 22.00 un klaiņošanu, sīkām zādzībām, bērna smēķēšanu vai alkohola lietošanu, tai skaitā nokļūšanu ārstniecības iestādē pēc saindēšanās ar alkoholu u.c. Salīdzinoši ar 2022. gadu, saņemto signālu skaits ir nedaudz samazinājies (617 signāli). No visiem 540 gadījumiem, **231 gadījumā, informācija nodota sociālajiem darbiniekiem gadījuma izvērtēšanai un, ja nepieciešams, darba uzsākšanai ar jauniešu/ģimeni**, 309 gadījumos informācija pieņemta zināšanai vai pārsūtīta citai iestādei darbam, t.sk. SOS ĢAC vai citai pašvaldībai u.c. Salīdzinoši 2022. gadā tie bija 354 gadījumi, kad informācija nodota izvērtēšanai un sociālā darba uzsākšanai. Vienlaikus informācija par nepieciešamību veikt sociālo darbu ar jauniešu un uzsākt sociālās korekcijas/rehabilitācijas plāna izstrādi RSD tiek saņemta arī ārpus NPAIS sistēmas, piemēram, telefoniskas saziņas vai vēstules veidā. **Kopumā 2023. gadā izstrādāti 70 sociālās korekcijas/sociālās rehabilitācijas plāni.** No visiem gadījumiem - 37 gadījumos tos izstrādāja RSD, 18 gadījumos - SOS ĢAC, savukārt RBJĢSAC 2023. gadā rehabilitācijas plānus izstrādāja 15 jauniešiem. Tādējādi, salīdzinoši ar 2022. gadu, 2023. gadā izstrādi par 16 sociālās rehabilitācijas plāniem vairāk (2022. gadā - 54 sociālās rehabilitācijas plāni, savukārt 2021. gadā - 40). Raksturojot situāciju Rīgas pašvaldībā 2023. gadā sociālā darba ar ģimeni ietvaros kopumā fiksēti **510 gadījumi, kad konstatētas uzvedības problēmas (klaiņošana, ubagošana, likumpārkāpumi u.t.t.) nepilngadīgām personām** (2022. gadā – 484 reizes).

9. tabula. NPAIS pieprasījumi RSD un SOS ĢAC

Gads	2021	2022	2023
NPAIS pieprasījumi RSD	251	354	231

RVPLD sadarbībā ar biedrību „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” (turpmāk – Biedrība), piesaistot Biedrības, RD un labdarības organizācijas „OAK Foundation” finansējumu, no 2017. līdz 2019. gadam īstenoja projektu „SOS Resursu un kompetences centra prakse uz bērna vērstas pieejas ieviešanai Latvijā”. Projekta mērķis bija veicināt iespēju katram bērnam un jauniešiem augt un attīstīties mīlošā, ģimeniskā vidē, stiprinot bioloģisko vecāku kapacitāti, samazināt pret bērniem vērstās vardarbības un sociālās izslēgšanas riskus.

Viena no Projektā realizētām aktivitātēm bija sociālā darba pakalpojuma sniegšana jauniešiem un viņu ģimenēm, jo saskaņā ar BTAL 58. pantu, nodrošinot likumpārkāpumu profilakses darbu, pašvaldībai sadarbībā ar bērna vecākiem, izglītības iestādēm, Valsts policiju, Valsts probācijas dienestu, sabiedriskajām iestādēm u.c. organizācijām jāizstrādā bērnam korekcijas programmu. Lai turpinātu pakalpojuma pēctecību, 2020. gadā tika īstenojama sociālās rehabilitācijas programma ģimenēm ar bērniem, uz kuriem attiecināms BTAL 58.pants (programma „Pārinieks”). Kopš 2021. gada aprīļa pakalpojums tiek nodrošināts Pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līguma ietvaros un joprojām tiek īstenots.

Reaģējot uz pieprasījumu pēc pieaugoša atbalsta bērniem un jauniešiem, 2023. gada maijā tika veikti grozījumi Pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumā, palielinot vietu skaitu programmā „Pārinieks” no 30 līdz 45 klientiem mēnesī. 2023. gadā pakalpojumu SOS ĢAC kopumā sniedza 80 ģimenēm, kurās aug 128 bērni, t.sk. 76 pieaugušas personas. Salīdzinoši 2022. gadā pakalpojums tika sniegts 40 ģimenēm, kurās aug 71 bērns, t.sk. 54 pieaugušas personas. Līdz ar to 2023.gadā atbalsts, kas vērsts uz dažādu uzvedības un saskarsmes grūtību mazināšanu, sniegts 2 x vairāk ģimenēm ar bērniem nekā 2023.gadā.

Pakalpojuma nodrošināšanai izmantotais finansējums ir **192 063,00 EUR, t.i. - 100 %** izpilde no budžeta gada plāna.

Sociālie pakalpojumi ģimenēm un bērniem

Lai ģimenēm tiktu piedāvāts pēc iespējas daudzveidīgāks un vajadzībām atbilstošāks pakalpojumu klāsts, sociālie darbinieki izmanto dažādus pieejamos resursus. Tiek izmantoti gan valsts, gan pašvaldības finansētie pakalpojumi. Rīgas valstspilsētas pašvaldībā tiek nodrošināti sociālie pakalpojumi gan bērniem no sociālā riska ģimenēm un viņu ģimenes locekļiem, gan bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenes locekļiem.

Sociālpsiholoģisko pakalpojumu mērķis ir nodrošināt klientiem profesionālu psiholoģisko, sociālā darba un informatīvi izglītojošo atbalsta grupu pakalpojumus.

2023. gadā pieprasījums pēc vecāku izglītojošām atbalsta grupām RSD klientiem „Bērnu emocionālā audzināšana” (turpmāk – BEA) un „Ceļvedis audzinot pusaudzi” (turpmāk – CAP) pakalpojumiem salīdzinoši ar 2022. gadu ir mazliet samazinājies.

2023. gadā tika nodrošinātas **8 izglītojošās grupas (4 BEA; 4 CAP grupas)**. Kopumā 2023. gadā izglītojošās grupas apmeklēja 101 vecāks, salīdzinot ar 2022. gadu (137) apmeklētāju skaits ir par 36 personām mazāks. Apmeklētāju skaita samazinājumu var skaidrot ar to, ka 2023. gadā nodarbības lielākoties tika nodrošinātas klātienē un attālināti daudz mazākā apjomā, salīdzinot ar iepriekšējo periodu - pakalpojums tika organizēts gan klātienē, gan attālināti, līdz ar to daļa pakalpojumu saņēmēji labprātāk izmantoja iespēju pakalpojumu saņemt attālināti.

BEA un CAP pakalpojumu finansēšanai izlietoti 11 448 EUR, kas ir par 2 584 EUR mazāk nekā 2022. gadā (14 032 EUR).

Kaut izglītojošās grupas notika vienādā skaitā, tomēr CAP grupās 2023. gadā ir bijis lielāks apmeklētāju skaits, nekā BEA grupās. Novērots, ka pusaudžu vecāki vēlas saņemt speciālistu ieteikumus vecumposmu jautājumos, jo tas ir atbalsts, lai veiksmīgāk komunicētu ar pusaudzi šajā bērnam īpašajā vecumposmā.

Rīgas valstspilsētas pašvaldībā tiek nodrošinātas **informatīvi izglītojošās atbalsta grupas tēviem, kuri audzina bērnu līdz 10 gadu vecumam**, ar mērķi veicināt tēvu aktīvu iesaisti bērnu audzināšanas procesā. Programmas ietvaros tiek sniegtas zināšanas par tēva lomu bērnu audzināšanā, par bērna attīstību noteiktos vecumposmos; par pozitīvas audzināšanas metodēm un pozitīvas komunikācijas veidošanu ar bērnu, t.sk. programmas ietvaros tiek sniegts atbalsts audzināšanas jautājumu risināšanā un tēvi tiek iedrošināti meklēt palīdzību nepieciešamības gadījumos. Nodarbību saturs veidots „viegļajā valodā” ar uzskatāmiem piemēriem, kas saistoši un interesanti gan tēviem, gan bērniem.

2022. gadā pakalpojums tika nodrošināts 7 tēviem, 40 nodarbību apmeklējumi. Pakalpojumu nodrošināja nodibinājums „Centrs Dardedze”, izlietotais finansējums 1 901,41 EUR, t.i. 65% no budžetā plānotās summas 2 945,32 EUR.

Līdzīgi kā 2022. gadā arī 2023. gadā **7 tēviem, tika nodrošināta atbalsta grupa** (40 nodarbības), kuras nodrošināja SIA „Dzīves oāze”. 2023. gadā pakalpojuma finansēšanai izlietots – 2 145 EUR, kas ir par 244 EUR vairāk nekā 2022. gadā (1 901 EUR).

Psiholoģiskās izpētes pakalpojumu 2023. gadā saņēma **84 personas, kas ir par 14 personām vairāk nekā 2022. gadā**. Kopumā 2023. gadā tika nodrošinātas **419 konsultācijas un sagatavoti 82 atzinumi**. Salīdzinoši 2022. gadā pakalpojums nodrošināts 70 personām (392 konsultācijas un sagatavoti 67 atzinumi). Sertificētu speciālistu trūkuma dēļ pakalpojumu nevarēja nodrošināt pilnā apjomā. Lai uzlabotu pakalpojuma nodrošināšanu 2023. gada nogalē tika piesaistīts jauns pakalpojuma sniedzējs.

2023. gadā izlietotais finansējums 22 381 EUR, kas ir par 7 461 EUR lielāks nekā 2022. gadā (14 920 EUR).

Pēdējos divos gados vērojams **psihologa konsultāciju** skaita pieaugums, sniedzot psiholoģisko atbalstu ģimenēm ar bērniem. **2023. gadā pakalpojums nodrošināts 361 personai, kopumā sniegtas 2 709 konsultācijas**. Salīdzinoši 2022. gadā pakalpojums sniegts sniegtas 313 personām, kopumā nodrošinot 2 200 konsultācijas. Tādejādi, salīdzinot ar 2022. gadu **konsultācijas sniegtas par 48 ģimenēm ar bērniem vairāk**.

Ņemot vērā sniegto konsultāciju skaitu pret gada plānu (3 500 konsultācijas), secināms, ka pakalpojuma izpilde ir 95,02 % no plānotā.

Narkologa pakalpojums 2023. gadā nodrošināts **234 klientiem, kas ir par 52 klientiem vairāk nekā 2022. gadā (182)**. Kopumā sniegtas 599 konsultācijas. **Salīdzinoši ar 2022. gadu (500) tas ir par 99 konsultācijām vairāk**. RSD ilgstoši bija divas atkarības profilakses speciālistu vakances, kuras 2023. gadā tika aizpildītas, kas veicināja gan to, ka vairāk rīdinieki apmeklēja atkarības profilakses speciālistu konsultācijas, gan to, ka klienti tika motivēti saņemt narkologa konsultācijas.

Izlietotais finansējums 2023. gadā – 22 800 EUR, kas ir par 8 268 EUR vairāk nekā 2022. gadā (14 532 EUR).

2023. gadā **speciālā pedagoga pakalpojums nodrošināts 26 klientiem, kas ir tādā pašā apjomā kā 2022. gadā (26)**, sniegtas **535 konsultācijas (2022. gadu – 507)**. Pakalpojuma arvien lielākais pieprasījums saistīts ar 2020. un 2021. gadā ilgstošo attālināto mācību procesu valstī, kad

būtiski tika mainīts mācību process un bija vērojamas izteiktas grūtības bērniem pielāgoties šīm izmaiņām. Līdz ar to vajadzība skolēniem pēc atbalsta ir īpaši nozīmīga. Pakalpojums lielākoties sniegts klātienē, attālināti tikai izņēmuma gadījumos. Vērojams, ka pieprasījums gada ietvarā ir īpaši aktuāls brīžos, kad tiek izliktas semestra vai gada atzīmes.

Izlietotais finansējums 2023. gadā – 16 050 EUR, kas ir par 5 675 EUR vairāk nekā 2022. gadā (10 375 EUR).

Sociālās rehabilitācijas programmas jauniešiem ar uzvedības traucējumiem un bērniem ar saskarsmes grūtībām un uzvedības traucējumiem

Kopš 2016. gada Rīgas valstspilsētas pašvaldībā tiek realizēts pakalpojums – sociālās rehabilitācijas programmas jauniešiem ar uzvedības traucējumiem. Programmā pakalpojumu saņem jaunieši, kuriem konstatētas multiplas sociālās problēmas – mācīšanās grūtības, klaiņošana, likumpārkāpumi, zemas komunikācijas un saskarsmes prasmes, grūtības risināt problēmas un konfliktus, atkarības, sociālā izolētība. RVPLD nodrošina divas programmas – „Palēciens” un „Dari”, kuras kopš 2020. gadā realizē biedrība „Latvijas Samariešu apvienība” un biedrība „Resiliences centrs”.

Abu programmu kopējais ilgums ir 14 mēneši. Programmas sastāv no diviem posmiem, kur pirmajā posmā pakalpojumu saņem 15 jaunieši vecumā no 13 līdz 18 gadiem, bet otrajā posmā pakalpojumu turpina saņemt 10 jaunieši, gan izvērtējot jauniešu motivāciju sadarboties, gan ņemot vērā arī speciālistu viedokli par pakalpojuma pēctecības nepieciešamību.

Programmu aktivitātes tiek veidotas ar mērķi, lai mazinātu jauniešu uzvedības un saskarsmes grūtības un to izraisītās sekas, pirmajā posmā īpašu uzmanību pievēršot motivācijas un attiecību veidošanai, otrajā posmā – jauniešu pašizaugsmes un prasmju stiprināšanai. Ņemot vērā, ka programmu aktivitātes ir paredzētas arī jauniešu piesaistes personām, programmas ietvaros tiek veicināta arī jauniešu ģimenes locekļu izpratne par jauniešu vajadzībām, tādējādi uzlabojot saskarsmi ģimenē un mazinot konfliktu situācijas skolā un ģimenē.

Pieprasījums pēc šāda veida sociālās rehabilitācijas programmām ir liels un uzsāktais darbs ar jauniešiem uzrāda pozitīvus rezultātus:

- uzlabojas jauniešu pašvērtējums;
- pieaug vēlme iesaistīties radošās aktivitātēs,
- uzlabojas jauniešu spēja atzīt grūtības un meklēt palīdzību grūtību gadījumā,
- mazinās skolas kavējumi,
- attīstītas komunikācijas iemaņas un prasmes, t.sk. prasmes risināt konfliktus, kas uzlabo saskarsmi gan vienaudžu vidū, gan ģimenē,
- veidojas prasme organizēt un saturīgi pavadīt brīvo laiku.

Reaģējot uz nepieciešamību jauniešiem nodrošināt ilgtermiņa atbalstu, 2023. gadā programmām „Dari” un „Palēciens” izstrādāti un ieviesti pēctecības modeļi – III posms. Līdz ar to kopējais programmas ilgums ir 21 mēnesis. 2023. gadā programmas pēctecību – III posmu, izmantoja 13 jaunieši, kas pabeiguši programmas II posmu.

Kopumā 2023. gadā programmu I, II un III posmā iesaistīto jauniešu skaits sasniedzis - 163 jauniešus („Palēciens” - 82, „Dari” – 81). Salīdzinoši 2022. gadā programmās tika iesaistīti 122 jaunieši.

Programmu izlietotais finansējums – **439 865 EUR, t.i. 80%** no gada plāna.

2023. gadā sadarbībā ar biedrību „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociāciju” tika izstrādāta jauna **individuālā sociālās rehabilitācijas programma ar izmitināšanu bērniem ar uzvedības traucējumiem, vecumā no 11 - 16 gadiem**. Programma veidota bērniem, kuriem ir uzvedības traucējumi un socializēšanās grūtības, nav piemērots pakalpojums grupā un citi līdz šim sniegtie pakalpojumi nav bijuši efektīvi. Programmas mērķis ir, balstoties uz individuālu bērna vajadzībās balstītu pieeju, vides maiņu un pastāvīgām, ilgstošām attiecībām ar pieaugušo (audzinātāju), mainīt

ierastos uzvedības modeļus. Programmas ilgums ir līdz 2 gadiem. Pakalpojumu 2023. gada rudenī uzsāka saņemt 2 pusaudži no RBJGSAC.

Pakalpojuma nodrošināšanai izmantotais finansējums **2023. gadā ir 34 315 EUR.**

Sociālās rehabilitācijas pakalpojums bērniem ar saskarsmes grūtībām un uzvedības traucējumiem

Kopš 2019. gada Rīgas valstspilsētas pašvaldībā tiek realizēta **sociālās rehabilitācijas programma bērniem ar saskarsmes grūtībām un uzvedības traucējumiem „Ceļš pie sevis”**. Pakalpojumu sniedz nodibinājums „Latvijas Bērnu atbalsta fonds”.

Programma izveidota ar mērķi, lai agrīni sniegtu atbalstu un izglītotu ģimenes, kuras saskaras ar grūtībām bērna audzināšanā – konstatētas bērna saskarsmes problēmas, apgrūtināta adaptācija sociālajā vidē, bieži konflikti, psihoemocionālās attīstības traucējumi, somatiskas reakcijas, uzvedības un mācīšanās iemaņu traucējumi. Programma tiek sniegta bērniem vecumā no četriem līdz deviņiem gadiem un viņu ģimenes locekļiem, vienas programmas ilgums ir 10 mēneši.

Pakalpojums „Ceļš pie sevis” tiek īstenots Latvijas Bērnu atbalsta fonda telpās - Ģimenes atbalsta centrā „Ceļš pie sevis”, Juglā, Brīvības gatvē 401 B un Multifunkcionālajā atbalsta centrā „Domino”, Ilģuciemā, Cementa ielā 12, kurā telpas tika atklātas 2021. gadā.

2023. gadā pakalpojumu saņēmuši 60 ģimenes, kas ir tādā pašā apjomā kā 2022. gadā. Finansējums izlietots 247 929 EUR apmērā, kas ir par 67 809 EUR vairāk nekā 2022. gadā (180 120 EUR).

Ģimenes asistenta pakalpojums

Ģimenes asistenta pakalpojums nodrošina personai (ģimenei) nepieciešamo atbalstu, tai skaitā prasmju attīstīšanu, atbilstoši personas (ģimenes) funkcionēšanas spēju līmenim saskaņā ar individuāli izstrādātu sociālās rehabilitācijas plānu. Visbiežāk personai (ģimenei) nepieciešams uzlabot un apgūt sociālās prasmes bērnu audzināšanā un aprūpē, mājsaimniecības vadīšanā, budžeta plānošanā, attīstīt pašaprūpes un sadzīves prasmes (personīgā higiēna, ārējais izskats un apģērbs, ēst gatavošana, veļas mazgāšana, mājokļa uzkopšana/iekārtošana, laika plānošana, izglītības, mājokļa, nodarbinātības, veselības u.c. jautājumu risināšana).

Tiesības saņemt ģimenes asistenta pakalpojumu ir:

- jauniem pēc ārpusģimenes aprūpes, personai bez noteiktas dzīvesvietas vai citas mērķa grupas personai, kura uzsākusi patstāvīgu dzīvi un kurai ir sociālās funkcionēšanas grūtības (līdz 10 stundām nedēļā vienai personai);
- ģimenei ar bērniem, kurai nav pietiekamu prasmju un iemaņu bērnu audzināšanā un aprūpē (līdz 14 stundām nedēļā vienai ģimenei);
- pilngadīgai personai ar garīga rakstura traucējumiem un personai ar pazīmēm par garīga rakstura traucējumiem, kurai nepieciešams atbalsts un apmācība sociālo prasmju apgūšanā, tai skaitā, nodarbinātības jautājumu risināšanā un mājsaimniecības vadīšanā (līdz 24 stundām nedēļā vienai personai).

2023. gadā ģimenes asistenta pakalpojumu nodrošināja sešas līgumorganizācijas:

- biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”,
- biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”,
- SIA „RB Ģimenes asistentu serviss”,
- biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”,
- nodibinājums „Sociālā atbalsta un izglītības fonds”,
- SIA „Dzīves oāze”.

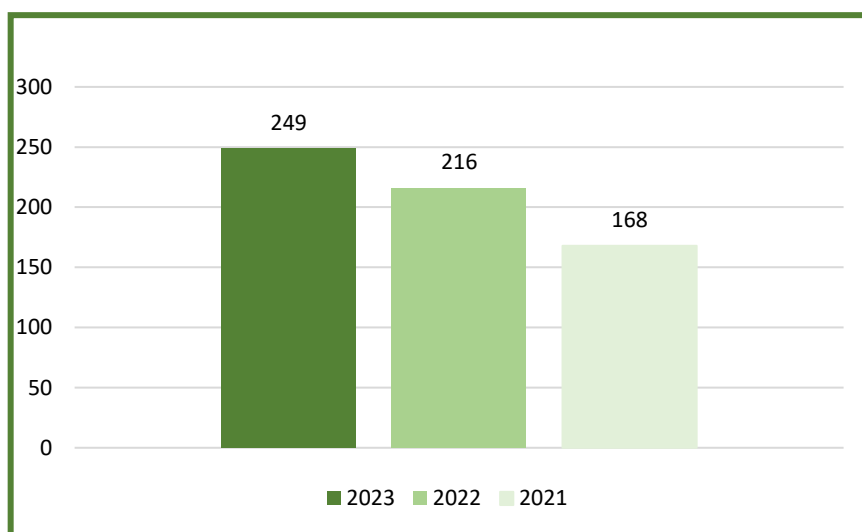
2023. gadā **ģimenes asistenta pakalpojumu** saņēma 249 personas, kas ir par 33 personām vairāk nekā 2022. gadā un 81 personu vairāk nekā 2021. gadā (skat. 12. attēlu).

2023. gadā palielinājies pieprasījums pēc ģimenes asistenta pakalpojuma. Pakalpojums sevišķi aktuāls ir ģimenēm ar bērniem un personām ar garīga rakstura traucējumiem, kas prasa ilgstošu ieguldījumu. Īsā laika periodā ar ģimenes asistenta atbalstu ir iespējams palīdzēt atrisināt klientu praktiskās problēmas. Kā būtiskāko ieguvumu var minēt vecāku aizgādības tiesību saglabāšanu vai daļā gadījumu – to atjaunošanu. Kā arī ģimenes asistenta pakalpojums ir nozīmīgs sociālā darbinieka resurss sociālajā darbā ar gadījumu.

Pakalpojums 2023. gadā tika piešķirts 151 ģimenēm ar bērniem, 21 ģimenei ar bērniem, kurās kādam no vecākiem ir garīga rakstura traucējumi, 71 pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem un 6 personas kā citas mērķu grupas klienti (Ukrainas ģimene, pilngadību sasniedzis bārenis, personas bez patstāvīgas dzīves prasmju iemaņām, persona bez noteiktas dzīvesvietas).

Ģimenes asistenta pakalpojumam izlietotais finansējums palielinājies 2023. gadā – 739 899 EUR salīdzinājumā ar 2022. gadu (492 206 EUR).

12. attēls. Ģimenes asistenta pakalpojumu saņēmēju personu skaits

Krīzes intervences pakalpojums

Krīzes intervences pakalpojums dzīvesvietā ģimenēm ar nepilngadīgiem bērniem, kuriem pastāv risks nonākt ārpusģimenes aprūpē.

Pakalpojuma mērķis ir nodrošināt Rīgas pilsētas iedzīvotājiem krīzes intervences pakalpojumu ģimenes dzīvesvietā, organizējot speciālistu intervenci krīzes situācijā nonākušām ģimenēm, sniedzot ģimenes vajadzībām atbilstošu sociālpsiholoģisko atbalstu, kā arī piesaistot nepieciešamos pakalpojumus, lai mazinātu, novērstu bērna/u izņemšanu no ģimenes vai veicinātu atgriešanos tajā.

2023. gadā Krīzes intervences pakalpojumu nodrošināja trīs pakalpojuma sniedzēji:

- Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”;
- Biedrība „Sociālo pakalpojumu attīstības centrs”;
- Biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija”.

2023. gadā **krīzes intervences pakalpojumu saņēma 9 ģimenes, salīdzinoši 2022. gadā - 6 ģimenes**. Pieejamais pakalpojumu saņēmēju skaits gada ietvarā ir – 10 ģimenes.

Izlietotais finansējums 2023. gadā – 14 400 EUR, kas ir par 2 306 EUR vairāk nekā 2022. gadā (12 094 EUR).

10. tabula. Krīzes intervences pakalpojumu saņēmumu ģimeņu skaits

Pakalpojuma sniedzējs	2021	2022	2023
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”	8	4	5
Biedrība „Sociālo pakalpojumu attīstības centrs”	6	2	3
Biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija”	-	-	1
KOPĀ	14	6	9

Sociālās rehabilitācijas programma mātēm ar garīga rakstura traucējumiem un jaundzimušajiem ar izmitināšanu

Kopš 2019. gada Rīgas valstspilsētas pašvaldībā tiek īstenota sociālās rehabilitācijas programma mātēm ar garīga rakstura traucējumiem un viņu jaundzimušajiem, ar izmitināšanu. Pakalpojums kopumā paredzēts 4 mātēm un viņu bērniem līdz 6 gadu vecumam (ieskaitot).

Pakalpojuma ietvaros klientēm tiek sniegts ilgtermiņa atbalsts, nodrošinot dzīvesvietu; diennakts aprūpi un uzraudzību; sociālo aprūpi, atbalstu pašaprūpē; atbalstu ēdiena gatavošanā; kā arī atbalstu un palīdzību mātēm bērna aprūpes, audzināšanas prasmju attīstīšanā un uzlabošanā. Pakalpojuma mērķis ir veicināt personas sadzīves un sociālo prasmju, sociālās funkcionēšanas spēju uzlabošanu, sociālā statusa atgūšanu un iekļaušanos sabiedrībā, dzīvod neatkarīgi un ar atbalsta personu palīdzību, kā arī, galvenokārt, lai novērstu risku bērna nokļūšanai ārpusģimenes aprūpē.

Pakalpojumu kopš 2019. gada realizē biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”, kopš 2020. gada septembra pakalpojuma sniegšana notiek četru dzīvokļu kompleksā Mežrozīšu ielā 43, Rīgā.

Pakalpojums 2023. gadā kopumā nodrošināts 8 ģimenēm, kurās aug 10 bērni, pakalpojums nodrošina mammām prasmju attīstību bērna aprūpē un audzināšanā ilgtermiņā līdz 2 gadiem. 2023. gadā 2 ģimenes uzsāka patstāvīgu dzīvi. Salīdzinoši 2022. gadā pakalpojumu izmantoja 6 mamas, kurās aug 9 bērni.

2023. gadā pakalpojuma finansēšanai izlietotais finansējums – 175 439 EUR. (2022. gadā - 171 560 EUR).

Dienas centri bērniem un jauniešiem

Dienas centri bērniem un jauniešiem ir RSD struktūrvienības, kas nodrošina bērnu sociālās funkcionēšanas spēju uzlabošanu un attīstīšanu, sniedz profesionālu individuālo psihosociālo palīdzību, organizē problēmu risināšanu grupu darbā ar bērniem, nodrošina attīstošu un saturīgu brīvā laika pavadīšanu, pilnveido un attīsta sociālās prasmes, kā arī veicina bērnu motivāciju mācīties.

DC uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

- 🕒 preventīvā darba veikšana (saturīga brīvā laika pavadīšana, attīstot bērna personību, sociālo problēmu pazīmju identificēšana, speciālistu starpinstitucionālā sadarbība);
- 🕒 bērnu sociālās iekļaušanās skolu sistēmā veicināšana;
- 🕒 speciālistu individuālo konsultāciju bērniem un viņu ģimenēm nodrošināšana;
- 🕒 grupu nodarbību (izglītojošās, socializācijas, radošās, dzīves prasmju darbnīcas) bērniem un vecākiem realizēšana;
- 🕒 ārpus centra aktivitāšu organizēšana bērnu socializācijas un motivācijas veicināšanai.

DC klients ir bērns, kuram ir RSD TC nosūtījums sociālā pakalpojuma saņemšanai un/vai bērna likumiskā pārstāvja iesniegums, un/vai DC izvērtējums par pakalpojuma nepieciešamību.

2023. gadā dienas centru pakalpojumu nodrošināja trīs dienas centri:

- 🕒 Kurzemes rajonā – kopienas centrs „Ābeļzieds” (Dzirciema iela 24);
- 🕒 Latgales priekšpilsētā – dienas centrs „Kamene” (Salnas iela 2);
- 🕒 Ziemeļu rajonā – dienas centrs „Vecmīlgrāvis” (Emmas iela 3).

2023. gadā pakalpojumu saņēma 84 bērni, salīdzinājumā ar 2022. gadu dienas centru pakalpojuma saņēmēju skaits samazinājies par 15 bērniem (99).

Izlietotais finansējums Dienas centra pakalpojumam 2023. gadā – 101 351 EUR, t.i. 99 % . 2022. gadā – 79 556 EUR.

11. tabula. Dienas centri bērniem un jauniešiem

Dienas centri	Pakalpojuma saņēmēju skaits		
	2021	2022	2023
Dienas centrs „Kamene”	19	26	21
Dienas centrs „Vecmīlgrāvis”	14	16	20
Kopienas centrs „Ābeļzieds”	16	57	43
KOPĀ	49	99	84

Dienas aprūpes centra pakalpojums bērniem un viņu ģimenēm

DAC pakalpojums nodrošina sociālā darba, sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, sociālo prasmju un iemaņu attīstību, izglītošanu un saturīgu brīvā laika pavadīšanas iespēju Rīgas valstspilsētas pašvaldības bērniem un viņu ģimenēm. Tiek sniegtas dažādu speciālistu individuālās un grupu konsultācijas, kā arī atbalsts bērnu vecākiem, organizējot atbalsta un pašpalīdzības grupas.

DAC uzdevumi un sniegtie pakalpojumi:

1. saturīgu brīvā laika aktivitāšu nodrošināšana interešu, sociālo un radošo prasmju pilnveides nodarbībās;
2. bērna pamatvajadzību un aprūpes nodrošināšana (ēdināšana, higiēnas pakalpojumi, apģērba mazgāšana, apģērba, apavu izsniegšana/maiņa, primārā veselības aprūpe);
3. dažādu speciālistu (sociālā darbinieka, psihologa, sociālā rehabilitētāja, sociālā pedagoga, audzinātāja u.c.) individuālo un grupu konsultāciju sniegšana;
4. bērnu sociālās iekļaušanās skolu sistēmā veicināšana;
5. atbalsta grupu un pašpalīdzības grupu vecākiem organizēšana un vadīšana;
6. sociālās integrācijas veicināšana (pasākumi un aktivitātes, tai skaitā ārpus DAC);
7. sadarbība ar institūcijām;
8. drošas vides nodrošināšana.

DAC bērniem tiek sniegtas sociālā darbinieka, sociālā pedagoga, psihologa un citu speciālistu individuālas konsultācijas, kā arī grupu nodarbības (radošās, izglītojošās, dzīves prasmju darbnīcas, atbalsts bērnu vecākiem, nodrošinot atbalsta un pašpalīdzības grupas). Atšķirībā no DC pakalpojuma, kurā bez nodarbībām un speciālistu konsultācijām tiek nodrošināta ēdināšana, DAC bērniem ir pieejami arī drēbju mazgāšanas un higiēnas pakalpojumi, t.i. bērns var ieiet dušā, izmazgāt līdz paņemtās drēbes.

2023. gadā DAC pakalpojumu saņēma 344 bērni, 2022.gadā (353), pakalpojumu nodrošināja 4 līgumorganizācijas, 7 vietās Rīgas teritorijā. 2023. gadā DAC pakalpojumu saņēma 93 Ukrainas bērni. Salīdzinoši 2022. gadā DAC pakalpojumu saņēma 60 Ukrainas bērni.

Izlietotais finansējums DAC bērniem pakalpojumam 2023. gadā - 776 102 EUR. (2022. gadā 728 304 EUR).

12. tabula. Dienas aprūpes centra pakalpojuma saņēmēju skaits

Dienas aprūpes centri bērniem	Vietu skaits	Pakalpojuma saņēmēju skaits		
		2021	2022	2023
		Personu skaits	Personu skaits	Personu skaits
Nodibinājums „LELB Diakonijas centrs” atbalsta centrs bērniem un ģimenēm „Roku rokā”	33	51	58	56
Nodibinājums „LELB Diakonijas centrs” atbalsta centrs bērniem un ģimenēm „Sirdsgaisma”	25	39	41	50
Nodibinājums „LELB Diakonijas centrs” daudzfunkcionālais sociālo pakalpojumu centrs „Paaudzes”	30	50	66	66
Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” dienas aprūpes centrs „Stropiņš”	20	46	46	47
Reliģiskā organizācija „Pestīšanas armija” dienas aprūpes centrs „Patvērums”	15	23	25	25
SIA „Dzīves oāze” dienas aprūpes centrs „Dzīves oāze”	25	48	41	37
Nodibinājums „LELB Diakonijas centrs” „Dzīvības aka”	30	83	82	65
KOPĀ	178	340	353	344

DC un DAC klientu galvenās problēmas ir sociālo prasmju un iemaņu trūkums, saskarsmes un komunikācijas prasmju trūkums, tas ir, grūtības komunicēt ar vienaudžiem un pieaugušajiem, veidot sociālos kontaktus, nav pietiekams ģimenes atbalsts mācību procesam, kā rezultātā ir neregulārs izglītības iestādes apmeklējums, zemas mācību sekmes un mācību parādi, emocionālā vardarbība ģimenē, sociālā atstumtība, saturīga brīvā laika pavadīšanas iespēju trūkums, uzvedības problēmas, sociālo attiecību un atbalsta trūkums.

DC un DAC pakalpojuma ietvaros tiek pilnveidotas un attīstītas bērnu sociālās un saskarsmes prasmes, veicināta bērnu motivācija mācīties. Bērniem tiek nodrošinātas dažādas grupu nodarbības: izglītojošās, atbalsta, interešu, socializācijas un radošās dzīves prasmju darbnīcas.

Kopdarbība DC un DAC sportiskajās, radošajās, ārpus DC vai citās aktivitātēs ir viens no veidiem, kā bērni tiek sociāli iekļauti un atbalstīti, tiek stiprināts viņu pašvērtējums. Vienlaikus tas ir arī veids, kādā sociālie darbinieki var iegūt citādi nepieejamu informāciju par bērnu, viņa viedokli, problēmjomām, veidot savstarpēju uzticību, nepiespiesti komunicēt ar bērnu par viņam svarīgām tēmām. Bērniem DC pakalpojums nodrošina iespēju paēst launagu, savukārt DAC pakalpojums – siltas pusdienas.

Sociālie pakalpojumi bērniem ar funkcionāliem traucējumiem

Sociālā darba pakalpojumus ģimenēm, kurās ir bērni ar FT, nodrošināja 11 RSD sociālie darbinieki, kuri specializējušies darbam ar šo mērķa grupu.

Sociālo darbinieku uzdevumi darbā ar ģimenēm, kurās ir bērni ar FT:

- sniegt individuālās konsultācijas un psiholoģisko atbalstu;
- informēt par iespējam saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību;

- ⊙ izvērtēt ģimenes vajadzības, piemērojot atbilstošāko sociālā pakalpojuma veidu;
- ⊙ organizēt ģimenei nepieciešamo sociālo pakalpojumu saņemšanu, sadarbojoties ar organizācijām, ar kurām ir noslēgti sadarbības līgumi par pašvaldības finansētajiem sociālajiem pakalpojumiem.
- Rīgas valstspilsētas pašvaldība bērniem ar FT un viņu ģimenēm nodrošina šādus sociālos pakalpojumus:
  - ⊙ īslaicīgu sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju institūcijā;
  - ⊙ sociālās aprūpes pakalpojumus personas dzīvesvietā;
  - ⊙ sociālās rehabilitācijas pakalpojumus personas dzīvesvietā.

Lai saņemtu sociālos pakalpojumus, bērna likumiskajam pārstāvim jāvēršas dzīvesvietai tuvākajā RSD TC pie sociālā darbinieka darbā ar ģimenēm, jāaizpilda iesniegums, norādot nepieciešamo pakalpojumu. Sociālā darba speciālists izvērtē bērna ar FT, vajadzības un resursus, tai skaitā arī ģimenes, lai rastu atbilstošāko sociālā atbalsta veidu. Sociālais darbinieks pēc nepieciešamības apmeklē klientu dzīvesvietā, izvērtē klienta pašaprūpes spējas un vajadzības, kā arī ģimenes locekļu līdzdarbības iespējas pakalpojuma nodrošināšanā, aizpildot novērtēšanas karti. Sociālais darbinieks pieņem lēmumu par klientam atbilstošākā sociālā pakalpojuma piešķiršanu un izsniedz nosūtījumu pakalpojuma saņemšanai.

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi tiek nodrošināti bērniem ar FT un viņu ģimenes locekļiem. Pakalpojumu mērķis ir nodrošināt bērniem sociālo aprūpi un rehabilitāciju, savukārt bērnu vecākiem sniegt atbalstu ar mērķi pēc iespējas mazināt sociālās atstumtības risku, veicinot nodarbinātību, sociālo integrāciju un dzīves kvalitātes uzlabošanu. Rīgas valstspilsētas pašvaldībā deklarētajiem bērniem ar FT un viņu ģimenes locekļiem tiek nodrošināti vairāki sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi.

Īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma institūcijā bērniem ar invaliditāti („Atelpas brīdis”) mērķis ir nodrošināt īslaicīgu sociālo aprūpi un rehabilitācijas pasākumu kompleksu (līdz 45 dienām gadā) bērniem ar invaliditāti institūcijā, nodrošinot bērniem uzraudzību, ēdināšanu, saturīgu brīvā laika pavadīšanu, pašaprūpes un sociālo prasmju uzturēšanu, vienlaicīgi uz laiku atslogojot bērnu piederīgos no aprūpes pienākumu pildīšanas.

Pakalpojumu nodrošināja BKUS novietne „Gaiļezers”. **2023. gadā īslaicīgu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu saņēma 62 bērni**, kas ir par 11 bērniem vairāk nekā 2022. gadā (51 bērns).

Dienas aprūpes centrs bērniem ar FT ir pakalpojums, kas dienas laikā nodrošina bērnu sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju. Pakalpojuma mērķis ir sekmēt bērnu pašaprūpes potenciāla attīstību, neatkarības līmeņa paaugstināšanos, sociālo prasmju attīstīšanu un sociālo integrāciju. DAC bērniem ar FT tiek nodrošināta bērnu vecumam, veselības un funkcionālajam stāvoklim atbilstoša aprūpe, ergoterapija, fizioterapija, logoterapija, mūzikas terapija, kā arī datorprasmju apmācība.

2023. gadā divos DAC tika nodrošināts sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums:

- ⊙ biedrības „**Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās”**” DAC bērniem ar FT pakalpojumu nodrošināja bērniem ar kustību un attīstības traucējumiem, iekļaujot ergoterapiju, logoterapiju, mūzikas terapiju, datora apmācības, tai skaitā izmantojot alternatīvās komunikācijas metodes, tematiskos pasākumus, brīvā laika pavadīšanu, kā arī individuālās konsultācijas un sociālo darbu ar bērna ģimeni. **2023. gadā DAC pakalpojumu saņēma 46 bērni.**
- ⊙ Vasaras mēnešos Rīgas valstspilsētas pašvaldības ģimenēm, kuras audzina bērnus ar FT, tiek piedāvāta vasaras sociālās rehabilitācijas programma. Pakalpojums paredzēts bērniem, kuriem nepieciešama uzraudzība, aprūpe un rehabilitācija skolas brīvlaikā. Pakalpojumu nodrošināja biedrības „**Svētā Jāņa palīdzība**” DAC „**Saulesvece**”. **2023. gadā DAC pakalpojumu saņēma 30 bērni.**

No 01.09.2022. Rīgas 3. pamatskolas dienas aprūpes centra „**Tornakalna rūķi**” funkcija no nodota Rīgas valstspilsētas pašvaldības Izglītības, kultūras un sporta departamentam. DAC nodrošināja pakalpojumu bērniem un jauniešiem ar GRT. Pakalpojuma ietvaros tika organizētas sociālā darbinieka, speciālā pedagoga, sociālā pedagoga un psihologa konsultācijas, interešu izglītība, mājsaimniecības apguve, smilšu terapija, atbalsta pakalpojumi ģimenes locekļiem.

Kopā 2023. gadā DAC pakalpojumus saņēma 76 bērni, kas salīdzinot ar 2022. gadu, ir par 21 bērnu mazāk.

Psihologa pakalpojumi ģimenēm ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem

Psihologa pakalpojuma mērķis ir veicināt bērniem komunikācijas un saskarsmes prasmes, lai veiksmīgi iekļautos sabiedrībā, savukārt vecākiem nodrošināt psiholoģisku un izglītojošu atbalstu. Psihologa pakalpojums tiek sniegts gan individuāli bērnam un vecākiem, gan vecākam ar bērnu, tādējādi stiprinot savstarpējās attiecības un mācot jaunas sadarbības metodes. Konsultācijas vecākiem tiek sniegtas caur praktisku darbošanos un pieredzi, lai palīdzētu apgūt jaunas prasmes un ieraudzītu bērna resursus un spējas. Psihologs savā darbā izmanto tādas metodes kā spēļu terapiju, smilšu terapiju, mākslas terapiju, kognitīvi biheiviorālo terapiju u.c.

2023. gadā sniegtas 816 psihologa konsultācijas 94 personām (t.sk. 1 Ukrainas bērns), salīdzinoši 2022. gadā sniegtas 676 psihologa konsultācijas 78 personām (t.sk.4 Ukrainas bērni).

2020. gadā RD saistošajos noteikumos Nr.3 „Rīgas valstspilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un samaksas kārtība” tika veikti grozījumi, kuri paredz, ka, ja klients izvēlas saņemt psihologa pakalpojumu pie pakalpojuma sniedzēja, ar kuru pašvaldība nav noslēgusi pašvaldības iepirkuma līgumu par psihologa pakalpojuma sniegšanu bērniem ar FT, bet psihologs atbilstoši normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā ieguvis tiesības veikt psihologa profesionālo darbību, pašvaldība maksā starpību starp psihologa pakalpojuma cenu un klienta veikto samaksu par psihologa pakalpojumu (*vaučers*), bet ne vairāk kā 38 EUR par vienu konsultāciju un ne vairāk kā par 10 konsultācijām.

2023. gadā psihologa konsultācijas, izmantojot vaučeri, saņēma 28 personas, kas ir par 15 vairāk nekā 2021. gadā (13).

Sociālās rehabilitācijas pakalpojumi dzīvesvietā bērniem ar funkcionāliem traucējumiem un viņu ģimenēm

Agrīnās korekcijas apmācības pakalpojums „Portidža” bērniem ar FT un viņu ģimenēm

Pakalpojums bērniem un viņu ģimenēm sniedz nepieciešamās specifiskās zināšanas, motivē bērnus attīstīt jaunas prasmes un iemaņas, kā arī nostiprina jau esošās prasmes, veicinot bērna un ģimenes integrēšanos sabiedrībā. Pakalpojuma ietvaros tiek īstenota agrīnās izglītošanas un audzināšanas sistēma (mūzikas un spēļu terapija, sociālās uzvedības un datora nodarbības, mākslas terapija un vecāku izglītošana) bērniem ar garīgās un fiziskās attīstības traucējumiem – agrīni dzimušiem bērniem, bērniem ar dzemdību traumām, Dauna sindromu, cerebrālo trieku, hidrocefāliju, autismu un citām diagnozēm, kuru rezultātā bērniem ir garīgās attīstības traucējumi. Pakalpojuma nodrošināšanā tiek īstenota Portidžas agrīnās korekcijas programma.

2023. gadā agrīnās korekcijas pakalpojumu saņēma 105 bērni (t.sk. 4 Ukrainas bērni), kas ir par 9 bērniem vairāk nekā 2022. gadā (96 bērni, t.sk. 2 Ukrainas bērni). Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”.

Individuālo rehabilitācijas plānu izstrādes pakalpojums

Pakalpojums ietvēra bērna ar FT vecumā no 0 – 18 gadiem funkcionēšanas stāvokļa izvērtējumu un individuālo rehabilitācijas plāna sastādīšanu fizikālās un rehabilitācijas medicīnas ārsta vadībā, nosakot bērnam nepieciešamo speciālistu konsultāciju, procedūru u.c., tai skaitā vecāku atbalsta pasākumu kompleksu noteiktam laika periodam. Vienlaikus bērna ģimenes locekļiem tika

sniegta iespēja koordinēti saņemt informāciju un rehabilitācijas plānu par bērna vajadzībām pēc medicīniskās un sociālās rehabilitācijas.

2021. gadā rehabilitācijas plāns tika izstrādāts 2 bērniem un 2022. gadā mazā pieprasījuma dēļ pakalpojuma nodrošināšana tika pārtraukta. Pakalpojumu 2021. gadā nodrošināja SIA „Rīgas veselības centrs”. **2023. gadā pakalpojumu nesaņēma neviens bērns.**

Sociālās rehabilitācijas un apmācības pakalpojums bērniem ar kustību traucējumiem

Pakalpojuma ietvaros tiek īstenota 11 mēnešu multidisciplināra sociālā rehabilitācija, tai skaitā apmācība, lai bērniem mazinātu kustību traucējumu radītos ierobežojumus un veicinātu bērnu integrāciju mācību iestādēs atbilstoši vecumposmam, kas, savukārt, nākotnē sekmētu patstāvīgas dzīves uzsākšanu un iekļaušanos darba tirgū, vienlaikus nodrošinot bērnu un viņa ģimeni ar specifiskām zināšanām un prasmju kopumu ilgtermiņā.

Pakalpojuma ietvaros bērniem un vecākiem atbilstoši sākotnējam izvērtējumam tiek nodrošināta fizioterapija, spēļu terapija, sociālā darbinieka, psihologa konsultācijas un nodarbības baseinā. Savukārt vecākiem tiek sniegts psiholoģisks atbalsts un konsultācijas ar mērķi apmācīt vecākus bērna aprūpē un rehabilitācijā mājās apstākļos.

2023. gadā pakalpojumu saņēma 16 bērni, kas ir tāds pats skaits kā 2022. gadā. Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Latvijas Bērniem ar Kustību Traucējumiem”.

Agrīnās intervences programma bērniem ar garīgās attīstības un uzvedības traucējumiem un viņu ģimenēm

Pakalpojuma ietvaros tiek nodrošināta agrīna psihosociāla palīdzība un rehabilitācija bērniem ar garīgās attīstības un uzvedības traucējumiem un viņu ģimenēm, veicinot bērna iekļaušanos pirmsskolas izglītības iestādēs, skolās, kā arī, uzlabojot bērna un ģimeņu sociālo funkcionēšanu. Bērni un viņu ģimenes locekļi saņem kvalificētu speciālistu – sociālā darbinieka, psihologa, speciālā pedagoga, ergoterapeita, logopēda konsultācijas. Konsultācijas tiek sniegtas gan bērnam, gan ģimenes locekļiem, nodrošinot fokusētas atbalsta – izglītojošās grupas, saskarsmes treniņa un dusmu kontroles programmu, ABA (Lietišķās uzvedības analīze) terapiju, kā arī pēc nepieciešamības nodrošinātas konsultācijas bērna izglītības iestādē.

2023. gadā pakalpojumu saņēma 88 bērni, (t.sk. 3 Ukrainas bērni), kas ir par 11 bērniem vairāk nekā 2022. gadā (77 bērni, t.sk. 2 Ukrainas bērni). Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Autisma centrs”.

Sociālās grupas bērniem ar autisma spektra traucējumiem pakalpojums

Šī pakalpojuma nodrošināšana uzsākta 2019. gada augustā. Pakalpojuma mērķa grupa ir bērni ar autisma spektra traucējumiem no 4 līdz 12 gadu vecumam (ieskaitot), kuriem ir nepieciešams attīstīt vai uzlabot sociālās un komunikācijas prasmes un patstāvīgās funkcionēšanas spējas, lai veicinātu bērnu patstāvību un integrāciju sabiedrībā, tai skaitā mācību iestādēs atbilstoši vecumposmam.

2023. gadā pakalpojumu saņēma 50 bērni (t.sk. 4 Ukrainas bērni), kas ir par 4 bērniem vairāk nekā 2022. gadā (46 bērni, t.sk. 2 Ukrainas bērni). Pakalpojumu nodrošināja biedrība „Nepaliec viens”.

Individuāla sociālās rehabilitācijas programma

2018. gadā tika uzsākta jauna iniciatīva, individuālo sociālo rehabilitācijas programmu (turpmāk – Programmas) īstenošana bērniem ar FT. Programmas tika uzsāktas bērniem ar autisma spektra traucējumiem.

Programmu būtība ir palīdzēt bērniem un viņu ģimenēm, kuru sociālās problēmas nav atrisināmās ar esošo sociālo pakalpojumu palīdzību, esošais pakalpojuma saturs neatbilst vajadzībām un pakalpojums nepieciešams lielākā apmērā, kā arī nepieciešams piesaistīt virkni citu pakalpojumu

vai resursu, piemēram, ABA terapeita, ergoterapeita, audiologopēda, fizioterapeita konsultācijas. Programmas ir vairāk orientētas uz kompleksiem risinājumiem.

2023. gadā pakalpojumu nodrošināja biedrība „Nepaliec viens”, nodibinājums „Caritas Latvija”, SIA „ABA-Baltija” un SIA Terapijas centrs „Skaņas un mūzika”.

Sadarbībā ar pakalpojuma sniedzējiem un RSD konstatēts, ka Programmas sniedz pozitīvus rezultātus, proti, veicina bērnu ar FT pašaprūpes un neatkarības līmeni, savukārt bērna vecāki norāda, ka pozitīvo dinamiku sniedz tas, ka Programmās tiek nodrošināta kompleksa sadarbība starp speciālistiem. **2023. gadā īstenotas 52 programmas**, kas ir tāds pats skaits kā 2022. gadā.

Atbalsta personas pakalpojums

2021. gadā Rīgas valstspilsētas pašvaldība realizēja pilotprojektu - Atbalsta personas pakalpojums ģimenēm, kuras audzina bērnu ar funkcionāliem traucējumiem, 2022. gadā pilotprojekts pārtapa pa pakalpojumu.

Pakalpojuma mērķis - veicināt ģimenes, kura audzina bērnu ar funkcionāliem traucējumiem sistēmas stiprināšana, sniedzot praktisku un psihoemocionālu atbalstu vecākiem bērna izglītības, rehabilitācijas, socializācijas un ikdienas aprūpes (uzraudzība un drošība) nodrošināšanā atbilstoši bērna specifiskajām vajadzībām, tādējādi mazinot fiziskā un garīgā izsīkuma stāvokli vecākiem, atslogojot vecāku ikdienu un radot ģimenes sociālai funkcionēšanai labvēlīgus apstākļus - harmonizējot ģimenes locekļu savstarpējās attiecības un stiprinot ģimenes finansiālo kapacitāti vecākiem iesaistoties darba tirgū.

Izstrādājot pakalpojuma saturu tika ņemti vērā vairāki svarīgi aspekti, piemēram, ka bērniem ar smagiem funkcionāliem traucējumiem nepieciešama diennakts uzraudzība un aprūpe, kas ģimenei rada augstu emocionālo un fizisko risku būt pakļautiem pārmērīgam psiholoģiskai spriedzei, motivācijas zudumam un depresijas riskam. Savukārt, saņemot regulāru atbalstu tiktu mazināta vecāku emocionālā spriedze, uzlabotos fiziskā labsajūta, tai skaitā tiktu stiprinātas vecāku, brāļu un māsu savstarpējās attiecības, kā arī kopumā tiktu paaugstināta ģimenes kapacitāte.

Pakalpojumam 2022. gadā tika palielināta mērķa grupa ar iespēju sasniedzot 5 gadu vecumu turpināt saņemt pakalpojumu līdz 17 gadiem ieskaitot, ja pakalpojums uzsākts ne vēlāk kā līdz bērna 4 gadu vecuma sasniegšanai. Pakalpojuma ietvaros vecākiem tika sniegts praktisks un psihoemocionāls atbalsts bērna izglītības, rehabilitācijas, socializācijas un ikdienas aprūpes nodrošināšanā atbilstoši bērna specifiskajām vajadzībām, nepārsniedzot 160 stundas mēnesī.

2023. gadā pakalpojumu saņēma 53 ģimenes, kas ir par 14 ģimenēm vairāk nekā 2022. gadā (39 ģimenes). Pakalpojumu nodrošināja 5 līgumorganizācijas - biedrība „Nepaliec viens”, biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts”, nodibinājums „Caritas Latvija”, SIA „CareLat” un Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeirons”.

2023. gada 1. novembrī tika **uzsākts jauns sociālās rehabilitācijas pakalpojums bērniem ar FT vecumā no 7 līdz 18 gadu vecumam**, pakalpojums plānots 30 ģimenēm. Pakalpojuma mērķis ir pilnveidot sociālās prasmes un uzlabot sociālo funkcionēšanos, lai bērnam nebūtu grūtības integrēties izglītības iestādē, sociālajā vidē, kā arī lai mazinātu grūtības komunikācijā un saskarsmē ar vienaudžiem, ģimenes locekļiem. Ģimenēm pakalpojuma ietvaros ir iespēja apgūt zināšanas pozitīvas ikdienas saskarsmes un sadarbības veicināšanai, pašcieņas veicināšanai, kā arī ar bērnu piesaistes stiprināšanai, izmantojot TBRI (Trust based Relational Intervention jeb uzticībā pamatotu attiecību ieviešana) metodes. Pakalpojuma ietvaros sociālais darbinieks un ergoterapeits kopā ar ģimenēm viņu dzīvesvietā veic individuālo vajadzību izvērtēšanu. Pakalpojuma ietvaros bērni var saņemt individuālas speciālistu konsultācijas (piemēram, ergoterapeits, ABA terapeits, audiologopēds u.c.), grupu nodarbības un vecākiem, citiem ģimenes locekļiem ir iespēja apmeklēt terapeitiskās atbalsta grupas. Vecāki kopā ar bērniem pakalpojuma ietvarā var saņemt socializēšanās prasmju un komunikācijas iemaņu attīstības atbalsta grupas, kā arī noslēgumā ģimenēm ir iespēja braukt

izbraukumā ar mērķi uzlabot attiecības ģimenē un veicināt savstarpējo socializēšanās prasmju nostiprināšanu.

2023. gadā pakalpojumu saņēma 30 ģimenes. Pakalpojumu nodrošināja **Nodibinājums „Latvijas Bērnu atbalsta fonds”.**

13. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši sociālos pakalpojumus bērniem ar FT

Pakalpojuma veids	Klientu skaits		
	2021	2022	2023
Dienas aprūpes centri			
Rīgas 3. pamatskolas DAC „Torņakalna rūķi”	23	26	0
Biedrība „Rehabilitācijas centrs „Mēs esam līdzās” ”	29	37	46
DAC pakalpojums bērniem ar funkcionāliem traucējumiem vasaras mēnešos			
Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība” DAC „Saulsvece”	26	34	30
Sociālās rehabilitācijas programmas			
Biedrība „Latvijas bērniem ar kustību traucējumiem”	10	16	16
Biedrība „Latvijas Portidžas mācībsistēmas asociācija”	61	96*	105*
Biedrība „Autisma centrs”	65	77*	88*
Biedrība „Nepaliec viens”	20	46*	50*
Atbalsta personas pakalpojums	25	39	53
Nodibinājums “Latvijas Bērnu atbalsta fonds”	0	0	30
Individuālās sociālās rehabilitācijas programmas:			
Biedrība „Nepaliec viens”; biedrība „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””; nodibinājums „Caritas Latvija”; SIA „ABA – Baltija”	35	52	52
Individuālā rehabilitācijas plāna izstrādes pakalpojums			
SIA „Rīgas veselības centrs”	2	0	0
Īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums institūcijā (Atelpas brīdis)			
BKUS novietne „Gailezers”	43	51	62
Psiholoģiskā atbalsta pakalpojumi			
Psihologa pakalpojumi ģimenēm ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem	57	82*	94*
Vaučera psihologa pakalpojumi ģimenēm ar bērniem ar funkcionāliem traucējumiem	9	13	28
KOPĀ	405	569	654

*T.sk. Ukrainas bērni

Izvērtējot sniegtos pakalpojumus ģimenēm, kuras audzina bērnu ar funkcionāliem traucējumiem, konstatēts, ka **2023. gadā, salīdzinot ar 2022. gadu, par 85 bērniem ir palielinājies pakalpojumu saņēmušo bērnu skaits.** Ļoti pieprasīts pakalpojums ir agrīnās intervences programmas pakalpojums, atbalsta personas pakalpojums ka arī liels pieprasījums ir pēc psihologa konsultācijām.

Kopā 2023. gadā sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi nodrošināti 654 bērniem (t.sk. 12 Ukrainas bērni) un 2022. gadā tie bija 569 bērni (t.sk. 10 Ukrainas bērni).

Krīzes centra pakalpojums

Krīzes centrs ir sociālās rehabilitācijas institūcija, kurā tiek nodrošināta profesionāla psihosociālā palīdzība krīzes situācijās bērniem, grūtniecēm un ģimenēm ar bērniem, laika posmā līdz sešiem mēnešiem.

Viena no galvenajām krīzes centra pakalpojuma saņēmēju mērķa grupām ir nepilnas ģimenes ar bērniem, galvenokārt sievietes ar bērniem. Analizējot statistikas datus par krīzes centra pakalpojuma pieprasījuma iemesliem, secināts, ka galvenās ģimeņu sociālās problēmas, iestājoties krīzes centrā, ir: dzīvesvietas trūkums ar papildu komplicētām sociālām problēmām: vardarbība, bērnu aprūpes un sadzīves vadīšanas prasmju trūkums, atkarības, nodarbinātības problēmas, konflikti partnerattiecībās, vecāku mentālās veselības problēmas un nespēja nodrošināt bērniem drošu vidi.

RVPLD struktūrvienībā „Krīzes centrs” esošo bērnu galvenie ievietošanas iemesli ir pamešana novārtā, vardarbība un konfliktsituācijas ģimenē, vecāku uzturēšanās sabiedriskās vietās alkohola vai psihotropo vielu reibumā, pusaudžu klaiņošana, bērnu uzvedības problēmas, bērnu atkarību izraisošo vielu lietošana un likumpārkāpumi.

Kopš 2019. gada struktūrvienība „Krīzes centrs” ir vienīgā īslaicīgā sociālās rehabilitācijas institūcija nepilngadīgām personām Rīgā, kā arī Rīgas apkārtnē. Tas nozīmē, ka RPBJS struktūrvienībā „Krīzes centrs” nokļūst arī bērni no citām pašvaldībām.

2023. gadā Rīgas valstspilsētas pašvaldībā īslaicīgu sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu krīzes situācijā nonākušiem bērniem vecumā no dzimšanas līdz 18 gadiem, sievietēm ar nepilngadīgiem bērniem, sievietēm – grūtniecēm un ģimenēm ar bērniem, tai skaitā tēviem ar nepilngadīgiem bērniem, nodrošināja:

- RBJGSAC struktūrvienība „Krīzes centrs” (30 vietas);
- RBJGSAC struktūrvienība „Ģimenes atbalsta centrs” (14 vietas);
- biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” krīzes centrs „Burtnieks” (51 vieta);
- biedrība „Sociālo pakalpojumu attīstības centrs” krīzes centrs sievietēm ar bērniem „Mīlgrāvis” (15 vietas).

Līdz ar to 2023. gadā vienlaicīgu krīzes pakalpojuma saņemšanu varēja nodrošināt 110 klientiem dienā.

Kopumā 2023. gadā **krīzes centra pakalpojumu saņēma 548 personas**, kas ir līdzīgi kā 2022. gadā (555)(skat. 14. tabulu).

Kā iepriekšējos gados novērots, krīzes centru klientu plūsma gada ietvaros ir ļoti mainīga. Arī 2023. gada rudens/ziemas mēnešos bija vērojama būtiski krīzes centru noslodze. Līdzīgi kā citus gadus, arī 2023. gadā bija atsevišķi gadījumi, ka ģimenes ar bērniem, t.sk. personas, kas bija nonākušas krīzes situācijās, krīzes centra pakalpojumu saņēma ārpus Rīgas valstspilsētas pašvaldības administratīvās teritorijas - KC Jēkabpils novada pašvaldība (169,24 EUR), Mūsmājas Krāslavas bērnu sociālās rehabilitācijas centrs (319,92 EUR), Talsu sieviešu un bērnu krīžu centrs (514,80 EUR).

Izlietotais finansējums 2023. gadā krīzes centra pakalpojuma finansēšanai – 605 940 EUR. Kas ir par 25 792 EUR mazāk nekā 2022. gadā (631 732 EUR).

14. tabula. Krīzes centra pakalpojumu saņēmušo personu skaits

Pakalpojumu saņēmušo personu skaits	Gads		
	2021	2022	2023
Bērni no 1.5 (0*) līdz 18 gadiem	205	239	257
Pilngadīgas personas ar bērniem	208	316	295
tai skaitā sievietes	83	108	105
tai skaitā vīrieši	13	31	17

tai skaitā bērni	112	173	171
KOPĀ	413	555	548
Faktiski izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	418 430	631 732	605 940

Ārpusģimenes aprūpe

Ārpusģimenes aprūpe ir aprūpe, kas bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem tiek nodrošināta pie aizbildņa, audžuģimenē vai bērnu aprūpes iestādē.

Bērna tiesību un aizsardzību regulējošie normatīvie akti, kā arī Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums paredz, ka, nodrošinot bērnam ārpusģimenes aprūpi, prioritāri jāvērtē bērna iespējas augt ģimeniskā vidē un tikai tad, ja tas nav iespējams, bērnam nodrošināma institucionāla aprūpe.

Aizbildnība

Aizbildnība ir viens no ārpusģimenes aprūpes veidiem.

Aizbildnis ir persona, kas iecelta vai apstiprināta Civillikumā noteiktajā kārtībā, lai nodrošinātu bērna tiesību un interešu aizsardzību. Aizbildnis aizvieto savam aizbilstamajam vecākus, kā arī pārstāv bērnu personiskajās un mantiskajās attiecībās. Par aizbildni parasti tiek iecelts kāds no bērna tuvākajiem radniekiem. Ja starp nepilngadīgā radniekiem neatrodas tādi, kuri būtu spējīgi uzņemties aizbildnību, vai arī, ja spējīgie nevar uzņemties aizbildnību, ja viņus atlaiž no aizbildņa amata likumisku iemeslu dēļ, kā arī, ja nepilngadīgajam nemaz nav radnieku, aizbildņus ieceļ bāriņtiesa no citu personu vidus.

Aizbildnība ir populārākais ārpusģimenes aprūpes veids, jo, bērnam paliekot bez vecāku gādības, bāriņtiesa saskaņā ar normatīvo aktu prasībām vispirms apzina bērna radniekus un izvērtē iespēju kādam no radnieku vidus kļūt par bērna aizbildni. Bērnam aizbildnība ir labākais un saudzējošākais ārpusģimenes aprūpes veids, jo bērna turpmākā aprūpe turpinās tuvinieku ģimenē, bieži vien ierastā vidē tādēļ, ka par aizbildņiem nereti kļūst vecvecāki.

Aizbildnībā nodoto bērnu skaits ir ievērojami lielāks kā audžuģimenēs vai bērnu aprūpes iestādēs ievietoto bērnu skaits (skat. 15. tabulu).

2023. gadā bērnu aprūpi savās ģimenēs nodrošināja 741 aizbildnis, no kuriem 498 ir bērna vecvecāki un 169 citi radnieki. Tikai 74 personas, kas nav bērna radnieki, pilda aizbildņa pienākumus.

Materiālais atbalsts aizbildņiem

Pabalsts aizbildnībā esoša bērna uzturēšanai:

- o no bērna dzimšanas līdz 6 gadu vecuma sasniegšanai – 215 EUR mēnesī;
- o no bērna 7 gadu vecuma līdz 17 gadu vecuma sasniegšanai – 258 EUR mēnesī.

Ja bērnam ir piešķirti uzturlīdzekļi no Uzturlīdzekļu garantijas fonda, tad pabalsts aizbildnībā esoša bērna uzturēšanai tiek samazināts par bērnam piešķirtajiem uzturlīdzekļiem.

- o **Atlīdzība par aizbildņa pienākumu pildīšanu** 54,07 EUR mēnesī. Atlīdzība nav atkarīga no aizbildnībā esošo bērnu skaita.

Valsts sociālie pabalsti, kas paredzēti ģimenēm ar bērniem.

Ģimenes valsts pabalsts:

- o par vienu bērnu – 25 EUR;
- o par diviem bērniem – 100 EUR (50 EUR par katru bērnu);
- o par trīs bērniem – 225 EUR (75 EUR par katru bērnu);
- o par četriem un vairāk bērniem – 100 EUR par katru bērnu.

Kopējā bērnu skaitā ieskaita arī bērnus, kurus ģimene faktiski audzina, pamatojoties uz bāriņtiesas lēmumu, kā arī adoptētos un aizbildnībā esošos bērnus.

Pabalstu piešķir par katru bērnu, kas ir vecumā no viena gada līdz 16 gadiem vai ir vecāks par 16 gadiem, mācās vispārējās izglītības vai profesionālās izglītības iestādē un nav stājies laulībā. Šādā gadījumā pabalstu piešķir uz laiku, kamēr bērns apmeklē izglītības iestādi, bet ne ilgāk kā līdz dienai, kad viņš sasniedz 20 gadu vecumu vai stājas laulībā.

Līdz 2023. gada 31. decembrim piemaksas apmērs - 106,72 EUR mēnesī par katru bērnu ar invaliditāti

Rīgas valstspilsētas pašvaldība līdztekus valsts noteiktajai atlīdzībai par aizbildņa pienākumu pildīšanu piešķir pabalstu - aizbildnim, kurš aprūpē bērnu, kuram viens vai abi vecāki ir miruši, pabalsta apmērs ir 50 EUR mēnesī. Aizbildnim, kurš aprūpē divus (vai vairāk) aizbildnībā esošus bērnus, pabalsta apmērs ir 60 EUR mēnesī par otro un katru nākamo aizbildnībā esošu bērnu.

2023. gada nogalē aizbildnībā atradās 934 Rīgas valstspilsētas pašvaldības bērni, kas ir par 47 bērniem mazāk nekā 2022. gada nogalē.

Audžuģimene

***Audžuģimene** ir ģimene, kas bārenim vai bez vecāku gādības palikušam bērnam nodrošina aprūpi līdz brīdim, kamēr bērns var atgriezties savā ģimenē vai, ja tas nav iespējams, tiek adoptēts vai viņam nodibināta aizbildnība.*

2018. gadā tika veikti būtiski uzlabojumi valsts sniegtajā atbalsta sistēmā alternatīvās ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu sniedzējiem. 2018. gada 1. jūlijā stājās spēkā jauni MK noteikumi Nr.354 „Audžuģimenes noteikumi”, kas nosaka jaunu ārpusģimenes aprūpes formu – **specializētās audžuģimenes: krīzes audžuģimene un audžuģimene bērnam ar invaliditāti**, kuram izsniegts atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem funkcionāliem traucējumiem. Ar minētā tiesību akta spēkā stāšanās audžuģimeņu darbs tiek pielīdzināts profesionālam darbam, par ko tiek maksāts atalgojums.

Specializācija paredz, ka krīzes audžuģimene ir audžuģimene, kurai ir vismaz trīs gadu pieredze audžuģimenē ievietoto bērnu aprūpē un kura jebkurā diennaktī laikā uzņem bērnu, kas šķirts no ģimenes, aizbildņa vai audžuģimenes. Savukārt audžuģimene bērnam ar invaliditāti, kuram izsniegts atzinums par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem FT, ir audžuģimene, kurā vismaz vienam laulātajam (personai) ir vismaz 12 mēnešus ilga personīgā vai profesionālā pieredze darbā ar bērniem ar smagiem FT.

2023. gada beigās Rīgā darbojās **96 audžuģimenes** (2022. gadā – 93 audžuģimenes, 2021.gadā – 95 audžuģimenes), no tām 6 krīzes audžuģimenes un 4 audžuģimenes bērniem ar smagiem funkcionāliem traucējumiem.

2023. gadā laikā audžuģimenēs ievietoti 112 bērni, kas ir par 12 bērniem vairāk nekā 2022. gadā (100 bērni). 23 no ievietotajiem bērniem ir vecumā no 0 līdz 3 gadiem un 27 bērni vecumā no 4 līdz 12 gadiem. Tikai 4 bērni vecumā no 13 līdz 17 gadiem ir ievietoti audžuģimenēs.

2023. gadā kopumā Rīgā un ārpus Rīgas audžuģimenēs atradās 321 bērns, kas ir par 12 bērniem mazāk kā 2022. gadā – 333 Rīgas bērni.

15. tabula. Ārpusģimenes aprūpē esošo bērnu skaits 2023. gada beigās

Ārpusģimenes aprūpes veids	2021	2022	2023
Aizbildnība	1158	981	934
Audžuģimene	298	333	321
Bērnu aprūpes iestāde (tai skaitā bērnu skaits valsts sociālās aprūpes centros)	176	173	180

Materiālais atbalsts audžuģimenēm

Valsts atbalsts audžuģimenei (no 2018. 1. janvāra ir palielināta valsts atlīdzība par audžuģimenes pienākuma pildīšanu, diferencējot atlīdzības apmēra atkarību no ievietoto bērnu skaita):

- viens bērns – 171 EUR;
- divi bērni – 222,30 EUR;
- trīs un vairāk bērni – 273,60 EUR.

Valsts atlīdzība specializētajai audžuģimenei (krīzes audžuģimene, audžuģimene bērnam ar invaliditāti), ko izmaksā ārpusģimenes aprūpes atbalsta centri:

- pabalsts mājokļa iekārtošanai vienreizēja kompensācija – 500.00 EUR

Specializētā audžuģimene neatkarīgi no ievietoto bērnu skaita saņem atlīdzību par pienākumu pildīšanu:

- Krīzes audžuģimene - 28,28 EUR dienā (mēnesī 28,28 x 30 dienas = 848,40 mēnesī pirms nodokļu nomaksas);
- Specializētā audžuģimene bērnam ar invaliditāti - 28,27 EUR dienā (mēnesī 28,27 x 30 dienas = 848,10 mēnesī pirms nodokļu nomaksas). Vidēji no 848,00 līdz 876,00 EUR.

Par audžuģimenē esošiem bērniem tāpat tiek piešķirti ģimenes valsts pabalsti. **Rīgas valstspilsētas pašvaldība papildu valsts noteiktajai atlīdzībai sniedz materiālu atbalstu audžuģimenēm,** kurās ar RBT lēmumu ir ievietots bērns. 13.04.2021. stājās spēkā RD 24.03.2021. saistošie noteikumi Nr. 25 „Par Rīgas pilsētas pašvaldības palīdzību audžuģimenei”*, kuros noteikts:

- **pabalsts bērna uzturam audžuģimenē** – 75% apmērā no minimālās darba algas, 2023. gadā tā apmērs pieauga līdz 465 EUR (mēnesī par katru bērnu);
- **pabalsts apģērba un mīkstā inventāra iegādei** – bērnam līdz 6 gadu vecumam – 200 EUR, no 7 līdz 18 gadu vecumam – 250 EUR (vienu reizi gadā);
- **pašvaldības piešķirtā atlīdzība par audžuģimenes pienākumu pildīšanu** audžuģimenei, kura ir deklarēta un dzīvo Rīgā un kuras audžuģimenē ar RBT lēmumu ievietots bērns – 215 EUR mēnesī.

*Minētie noteikumi no 09.01.2024. nav spēkā. No 09.01.2024. stājās spēkā 20.12.2023. Rīgas domes saistošie noteikumi Nr. RD-23-247-sn „Par Rīgas valstspilsētas pašvaldības pabalstiem audžuģimenei”.

2018. gada 1. jūlijā stājās spēkā MK noteikumi Nr.355 „Ārpusģimenes aprūpes atbalsta centra noteikumi” (turpmāk - MK noteikumi Nr.355), kas nosaka, ka Atbalsta centri veic galvenās funkcijas alternatīvās ārpusģimenes aprūpes popularizēšanā, jaunu ģimeņu piesaistē, apmācību organizēšanā, kā arī psihoemocionālā atbalsta sniegšanā audžuģimenēm, aizbildņiem, adoptētājiem un viesģimenēm.

Rīgas valstspilsētas pašvaldībā 2023. gadā darbojās pieci **Atbalsta centri**:

- Nodibinājuma „Sociālā atbalsta un izglītības fonds” struktūrvienība „Ģimeņu atbalsta centrs Dūja”;
- Biedrības „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” Atbalsta centrs „Airi vecākiem”;
- „Latvijas Kristīgā alianses bāreņiem” Atbalsta centrs „Tilts”;
- Latvijas audžuģimeņu biedrības atbalsta centrs „Dzeguzēns”;
- Nodibinājuma „Fonds Plecs” Ārpusģimenes aprūpes atbalsta centrs „Plecs”.

Atbalsta centru darbību finansē valsts atkarībā no Atbalsta centram piesaistīto audžuģimeņu skaita un sniegto pakalpojumu apjoma alternatīvās aprūpes pakalpojumu sniedzējiem.

Bērnu ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā

Bērnu ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā (turpmāk – bērnu institucionālā aprūpe) nodrošina bērnu bāreņu un bez vecāku gādības palikušo bērnu audzināšanu, vispusīgu attīstību un izglītību, sociālo un medicīnisko aprūpi, atbalstot centienus būt patstāvīgam,

veicinot bērnu atgriešanos ģimenē un atbalstot bērnu nodošanu adopcijā, audžuģimenē vai aizbildnībā.

2023. gadā, tāpat 2022. gadā bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumu bāreņiem un bez vecāku gādības palikušiem bērniem sniedza RBJĢSAC 5 struktūrvienības nodrošinot 157 vietas. Samazinoties bērnu skaitam institūcijās ārpus Rīgas, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu sniedza 3 līgumorganizāciju iestādes, nodrošinot 26 vietu, kas ir par 5 vietām mazāk nekā 2022. gadā.

Saskaņā ar 2017. gadā noslēgto sadarbības līgumu starp RVPLD, RSD, RBT un RBJĢSAC par sadarbību un starpinstitucionālas Izvērtēšanas komisijas izveidi, 2023. gadā notika septiņas Izvērtēšanas komisijas sēdes, kurās, izvērtējot bērnu vajadzības un sociālās situācijas, tika pieņemti lēmumi par piemērotākā institucionālās aprūpes pakalpojuma sniedzēja izvēli bērniem, kuriem pieņemts lēmums ievietošanai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā. Lemjot par bērna ievietošanu iestādē, tiek ņemti vērā tādi faktori kā bērna kontakts ar bioloģisko ģimeni, veselības problēmas, izglītības iespējas, bērna vecums, bērnu daudzums ģimenē u.c. Primāri tiek izvērtēta iespēja nodrošināt bērna aprūpi atbilstošākajā struktūrvienībā RBJĢSAC, kur struktūrvienībās aprūpe ir pietuvināta ģimenes tipa aprūpes modelim vai līgumorganizācijās, kurās aprūpe ir pietuvināta ģimenes tipa aprūpes modelim.

2023. gadā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojums institūcijā RBJĢSAC un līgumorganizācijās kopumā sniegts 155 bērniem, kas ir par 4 bērniem mazāk nekā 2022. gadā (159) un par 53 bērniem mazāk nekā 2021. gadā (208 bērni). (skat. 16. tabulu).

16. tabula. Bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumu saņēmēju skaits 2021. – 2023. gadā

	2021	2022	2023
Vietu skaits	198	188	183
No jauna institūcijā iestājušās personas	39	35	55
No institūcijas izstājušās personas	50	38	75
Pakalpojumu saņēmušās personas	208	159	155

Lai arī 2023. gadā saglabājas tendence samazināties bērnu institucionālās aprūpes pakalpojuma saņēmēju skaitam, **tomēr pieauga no jauna ievietoto bērnu skaits ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā**, galvenokārt, pusaudži vecumā no 11 gadiem. Visiem bērniem ilgstošā aprūpe tika nodrošināta Rīgā dažādās RBJĢSAC struktūrvienībās.

2023. gadā, tāpat kā 2022. gadā, līgumorganizācijās no jauna netika uzņemts neviens Rīgas valstspilsētas pašvaldības bērns.

Bērnu ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas **pakalpojuma finansēšanai līgumorganizācijās** no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta 2023. gadā izlietoti 496 919 EUR, salīdzinot 2022. gadā 450 032 EUR, t.i. 96% no gada plāna.

17. tabula. Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu un Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi

Gads	Bērnu skaits, kuri saņēmuši pakalpojumu		Budžetā piešķirtie finanšu līdzekļi (EUR)
	RBJĢSAC	Līgumorganizāciju bērnu aprūpes iestādēs	Līgumorganizāciju bērnu aprūpes iestādēs
2021	168	41	534 362
2022	129	30	485 622
2023	129	26	519 227

Līgumorganizācijas, kuras sniedza bērnu institucionālās aprūpes pakalpojumu Rīgas valstspilsētas pašvaldības bērniem 2023. gadā:

- Nodibinājuma „Caritas Latvija” struktūrvienība „Grašu bērnu ciemats”;
- Biedrība „Latvijas SOS Bērnu ciematu asociācija” (pakalpojums SOS Bērnu ciematā Īslīcē un SOS Bērnu ciematā Valmierā);
- Biedrība „Centrs Elizabete”.

Salīdzinoši ar iepriekšējiem gadiem, arī 2023. gadā palielinājies to bērnu skaits, kuriem izbeigta uzturēšanās institūcijā. Salīdzinājumā ar 2022. gadu palielinājums ir par 37 personām, bet salīdzinājumā ar 2021. gadu – par 25 personām.

Analizējot institucionālās aprūpes izbeigšanas iemeslus 2023. gadā secināms, ka 36 no 75 jauniešiem kļuvuši pilngadīgi un uzsākuši patstāvīgu dzīvi, kas būtiski pārsniedz 2022. un 2021. gada līmeni. Cits ārpusģimenes aprūpes veids nodrošināts 12 bērniem – 8 bērni nodoti audžuģimeņu aprūpē un 4 aizbildnībā. Audžuģimenē 2023. gadā ievietots par 1 bērnu vairāk nekā 2022. gadā, savukārt adoptēts nav neviens bērns. 2023. gadā būtiski palielinājies bioloģiskajās ģimenēs atgriezušos bērnu skaits – par 16 bērniem vairāk nekā 2022. gadā.

18. tabula. Bērnu izstāšanās iemesli no bērnu institucionālās aprūpes 2021. – 2023. gadā

	2021	2022	2023
Atgriezušies pie vecākiem	7	2	18
Adoptēti	9	3	0
Nodoti aizbildnībā	6	2	4
Nodoti audzināšanā audžuģimenēs	5	7	8
Uzsākuši patstāvīgu dzīvi	19	19	36
Cits iemesls	4	5	9
KOPĀ	50	38	75

Sociālās rehabilitācijas programmas jauniešiem pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanās

Kopš 2019. gada tiek nodrošināta sociālās rehabilitācijas programma jauniešiem ar izmitināšanu pēc ārpusģimenes aprūpes izbeigšanās. Minētais pakalpojums tiek piedāvāts jauniešiem pēc institucionālās aprūpes no 18 līdz 24 gadu vecumam, un to realizē ārpusģimenes aprūpes pakalpojumu sniedzēju institūcijas, nodrošinot jauniešiem dzīvesvietu, materiālā un sociālā atbalsta pakalpojumus ierastajā vidē, lai motivētu jauniešus iegūt izglītību, kā arī sniegtu nepieciešamo atbalstu patstāvīgas dzīves uzsākšanai.

Pakalpojumu piešķir RSD, izvērtējot jaunieša vajadzības un uzsvāru liekot uz jaunieša vēlmi iegūt izglītību.

Pakalpojumu 2023. gadā sniedza:

- Pašvaldības iestāde RBJĢSAC, nodrošinot 5 vietas, un divas līgumorganizācijas:
- Nodibinājuma „Caritas Latvija” Struktūrvienības „Grašu bērnu ciemats”,
- Biedrība „Latvijas SOS bērnu ciematu asociācija”, nodrošinot kopā 7 vietas.

Pakalpojumu 2023. gadā kopumā saņēma 17 jaunieši, kas ir par 6 vairāk nekā 2022.gadā (11 jaunieši) un par 8 vairāk nekā 2021.gadā. Izlietotais finansējums līgumorganizācijās – 64 725 EUR, t.i. 76 % no gada plāna.

Sociālais darbs ar bērniem pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās

RBJĢSAC struktūrvienība „Jauniešu atbalsta centrs” Imantas 7.līnija 4, Rīgā 2023. gadā uzsāka sociālo darbu ar bērni un bez vecāku gādības palikušiem bērniem 12 mēnešu periodā pirms bērna pilngadības sasniegšanas, kā arī pēc ārpusģimenes aprūpes beigšanās līdz jaunieša 24 gadu vecuma sasniegšanai, lai nodrošinātu efektīvāku un jauniešiem draudzīgāku pāreju no dzīves ārpusģimenes aprūpē uz patstāvīgu dzīvi.

Viens no ārpusģimenes aprūpes galvenajiem mērķiem ir sagatavot jauniešus patstāvīgai dzīvei, t.i. bērnam ārpusģimenes aprūpes institūcijā, aizbildņa ģimenē vai audžuģimenē jāapgūst dažādas sociālās prasmes, kuras nepieciešamas patstāvīgas dzīves uzsākšanai, piemēram, izīrēt dzīvokli, atrast darbu, veikt pašaprūpi, turpināt mācības u.c. Ja kādu no patstāvīgas dzīves uzsākšanai nepieciešamajām sociālajām prasmēm jauniešiem nav apguvis pietiekami, tad ir nepieciešams JAC atbalsts un palīdzības process jeb sociālais darbs ar individuālu gadījumu.

2023. gadā JAC nodrošināja atbalstu 880 jauniešiem, kas ir par 107 jauniešiem mazāk nekā 2022. gadā, tajā skaitā 122 nepilngadīgiem un 758 pilngadīgiem jauniešiem. (skat. 19.tabulu). Salīdzinoši 2022. gadā JAC redzeslokā bija 987 jaunieši, tajā skaitā 198 nepilngadīgi un 789 pilngadīgi jaunieši pēc ārpusģimenes aprūpes, bet 2021. gadā JAC redzeslokā bija 941 jauniešiem, tajā skaitā 155 nepilngadīgi un 786 pilngadīgi jaunieši pēc ārpusģimenes aprūpes. Jauniešu skaita samazinājums saistīts ar to, ka 2023.gadā 91 jauniešiem sasniedza 24 gadu vecumu, kas ir par 35 jauniešiem vairāk nekā 2022.gadā - 56. Kā arī jauniešiem, kuri šobrīd sasnieguši 22 un 23 gadu vecumu, speciālistu atbalsts ir mazāk nepieciešams.

19. tabula. Bērnu uz bez vecāku gādības palikušo bērnu skaits 2021. -2023. gadā

Nr.		Skaitis 2021.gadā	Skaitis 2022.gadā	Skaitis 2023.gadā
1.	Nepilngadīgie jaunieši	155	198	122
2.	Pilngadīgie jaunieši	786	918	758
3.	Sasnieguši 24 gadu vecumu	91	56	91
4.	No citas pašvaldības	-	-	-
5.	Saņem ik mēneša pabalstu	198	177	186
6.	Saņem dzīvokļa pabalstu	248	263	285
7.	Lieta nodota Rīgas Sociālajam dienestam, jo ir riska ģimene	1	5	0
8.	Atrodas valsts aprūpē	2	6	2
9.	Soc. rehabilitācijas programma ar izmitināšanu RBJĢSAC (18+)	4	6	11
10.	Soc. rehabilitācijas programma ar izmitināšanu RBJĢSAC ārpus Rīgas (18+)	3	1	6
11.	Nepilngadīgie, kuri dzīvo RBJĢSAC (17-18 g.) uz 31.decembri	24	39	10
12.	Nepilngadīgie, kas dzīvo institūcijā ārpus Rīgas (17-18 g.) uz 31.decembri	2	3	3
13.	Pasākumi	41	54	30

14.	Izmanto psihoterapiju	53	52	71
	Reģistrēto jauniešu skaits kopā periodā:	941	987	880

Papildus JAC organizēja 120 atbalsta un izglītojošas grupas nodarbības.

JAC pienākumos ir izvērtēt jaunieša vajadzības un resursus un pēc patstāvīgas dzīves uzsākšanas sniegt nepieciešamos atbalsta pasākumus, kā arī vismaz divus gadus pēc jaunieša patstāvīgas dzīves uzsākšanas novērtēt personas sociālās situācijas izmaiņas.

2023. gadā JAC **414 jauniešiem veica sociālās funkcionēšanas** (turpmāk – SF) **novērtējumu**, kas ir par 213 vairāk nekā 2022.gadā (201) un par 137 vairāk nekā 2021.gadā (277), no tiem 63 jauniešiem konstatēts zems SF līmenis jeb 15%.

Šo jauniešu aktuālās problēmas: ienākumu un finanšu plānošanas problēmas - 41 personai jeb 10 % (2022.g. – 28 (14%)); nodarbinātība - 33 personām jeb 8% (2022.g. – 43 (21%)); izglītība – 21 personai jeb 5% (2022.g. – 18 (9%)); mājokļa problēma – 10 personām jeb 2 % (2022.g. – 11 (5%)); narkotisko vielu atkarība – 4 personām jeb 1% (2022.g. – 7 (3%)); alkohola atkarība – 3 personām jeb 1 % (2022.g. – 7 (3%)).

Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi pilngadīgām personām ar garīga rakstura traucējumiem

Dienas aprūpes centri pilngadīgām personām ar GRT nodrošina klientu uzturēšanos DAC pilnu darba dienu (uzraudzība), ēdināšanu, nepieciešamības gadījumā sociālo aprūpi un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, tas ir, sociālo prasmju (iemaņu) saglabāšanu, attīstīšanu vai atjaunošanu, izglītojošas nodarbības un saturīgas brīvā laika aktivitātes, kā arī psihosociālu atbalstu klientiem un klientu tuviniekiem.

DAC pakalpojuma ietvaros tiek organizētās nodarbības (rokdarbi, radošās darbnīcas, kulinārijas kursi, klūgu pīšana, mūzika, dzīves mācība u.c.), brīvā laika aktivitātes (ekskursijas, izstāžu un koncertu apmeklēšana u.c.). Tāpat arī DAC speciālisti sniedz konsultācijas klientu ģimenēm par pedagogijas, sociālajiem un tiesiskajiem jautājumiem, organizē atbalsta un izglītojošas grupas tuviniekiem un atbalsta personām.

Rīgā ir **12 DAC** pilngadīgām personām (323 vietas), pieci no tiem personām ar viegliem un vidējiem GRT (163 vietas), četri personām ar smagiem GRT (71 vietas), divi personām ar psihiskās veselības traucējumiem (72 vietas), viens personām ar autiska spektra traucējumiem (17 vietas).

Rīgas valstspilsētas pašvaldība minētos pakalpojumus pērk no septiņām līgumorganizācijām:

- biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””;
- nodibinājuma „Fonds KOPĀ”;
- biedrības „Saule”, organizācija cilvēkiem ar intelektuālās attīstības traucējumiem;
- biedrības „Atbalsta grupa personām ar garīgās veselības traucējumiem un to piederīgajiem „Gaismas Stars””;
- biedrības „Svētā Jāņa palīdzība”;
- biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”.
- biedrības „Nepaliec Viens”.

DAC pakalpojumu 2023. gadā saņēma **378 rīdzinieki**, kas ir par 8 personām vairāk nekā 2022. gadā (370) un par 22 personām vairāk nekā 2021. gadā (356). Visas DAC klientiem paredzētās vietas bija aizpildītas.

DAC pakalpojuma finansēšanai no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta 2023. gadā izlietoti **2 032 260 EUR** (skat. 20. tabulu).

20. tabula. DAC pakalpojumu saņēmumu pilngadīgo personu skaits un DAC pakalpojumam no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums

DAC nosaukums	Vietu skaits 2023. gadā	Pakalpojumu saņēmumu personu skaits		
		2021	2022	2023
DAC „Cerību ligzda”	48	57	55	53
DAC „Cerību māja”	25	30	31	31
DAC „Cerību tilts”	24	26	28	28
DAC „Cerību skola”	12	13	15	16
DAC „Mēness māja”	15	18	17	17
DAC „Saulē” un DAC „Saulē „Ezera filiāle””	76	90	89	87
DAC „Kopā”	15	18	21	21
DAC „Gaismas Stars”	27	35	38	38
DAC „Saulēvece”	45	44	49	51
Biedrība „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi” DAC	19	25	27	24
Biedrība “Nepaliec Viens” DAC (no 2023. gada 16. novembra)	17	0	0	12
KOPĀ	323	356	370	378
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	-	1 578 601	1 723 669	2 032 260

Specializētās darbnīcas

Specializētās darbnīcas nodrošina speciālistu atbalstu pilngadīgām personām ar GRT darba prasmju un iemaņu attīstīšanai.

2023. gadā Rīgas valstspilsētas pašvaldībā tika nodrošinātas **piecu veidu specializētās darbnīcas**:

- galdniecības specializētās darbnīcas;
- šūšanas un veļas mazgāšanas specializētās darbnīcas;
- šūšanas, papīra, kartona un rokdarbu specializētās darbnīcas;
- tekstila un citu materiālu apstrādes un pārstrādes darbnīca, tai skaitā izstrādājumu un veļas mazgāšana;
- piena un papīra apstrādes un pārstrādes, tējas un garšaugu ieguves, mājsaimniecības un rokdarbu darbnīcas.

Specializēto darbnīcu pakalpojums ietver pakalpojuma saņēmēju uzraudzību, darba prasmju un iemaņu attīstīšanu, ēdināšanu, sociālā darbinieka konsultācijas un sociālās rehabilitācijas pakalpojumus, tas ir, sociālo prasmju (iemaņu) saglabāšanu, attīstīšanu vai atjaunošanu, izglītojošas nodarbības un saturīgas brīvā laika aktivitātes, kā arī psihosociālu atbalstu klientiem un klientu tuviniekiem, ko nodrošina speciālisti.

Rīgas valstspilsētas pašvaldība specializēto darbnīcu pakalpojumu pērk no četrām līgumorganizācijām (kopā 58 vietas):

- biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” specializētajā galdniecības darbnīcā „Skaida” ir nodrošinātas 10 vietas.
- biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns”” specializētajā tekstila un citu materiālu apstrādes un pārstrādes darbnīcā ir nodrošinātas 12 vietas.

- nodibinājuma „Fonds KOPĀ” specializētajā šūšanas un veļas mazgāšanas darbnīcā ir nodrošinātas 20 vietas.
  - biedrības „Svētā Jāņa Palīdzība” specializētajā šūšanas, papīra – kartona un rokdarbu darbnīcā ir nodrošinātas 14 vietas.
  - Camphill nodibinājuma „Rožkalni” specializētajā piena un papīra apstrādes un pārstrādes, tējas un garšaugu ieguves, mājsaimniecības un rokdarbu darbnīcā ir nodrošinātas 2 vietas.
- Salīdzinājumā ar 2022. gadu (56) specializētās darbnīcas pakalpojumam vietu skaits ir palielinājies par 2 vietām, bet salīdzinājumā ar 2021. gadu (50) par 8 vietām.

2023. gadā specializēto darbnīcu pakalpojumu saņēma **74 persona**, tai skaitā 11 personas – galdniecības darbnīcā, 18 personas – tekstila un citu materiālu apstrādes un pārstrādes darbnīcā, 26 personas – šūšanas un veļas mazgāšanas darbnīcā, 17 personas – šūšanas, papīra, kartona un rokdarbu darbnīcā, 2 personas - piena un papīra apstrādes un pārstrādes, tējas un garšaugu ieguves, mājsaimniecības un rokdarbu darbnīcā, kas ir par 3 personām vairāk nekā 2022. gadā (71) un par 15 personām vairāk nekā 2021. gadā (59).

Specializēto darbnīcu pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2023. gadā bija **341 849 EUR** (skat. 21. tabulu).

21. tabula. Pakalpojumu saņēmušo pilngadīgo personu skaits, un pakalpojumam izlietotais Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Specializētās darbnīcas nosaukums	Vietu skaits 2023. gadā	Pakalpojumu saņēmušo personu skaits		
		2021	2022	2023
Specializētās darbnīcas „Skaida” pakalpojums – galdniecības prasmju un iemaņu attīstīšana	10	10	14	11
Specializētās darbnīcas pakalpojums - tekstila un citu materiālu apstrādes un pārstrādes, tai skaitā izstrādājumu un veļas mazgāšanas prasmju un iemaņu attīstīšana (no 2020. gada 2. novembra)	12	10	16	18
Specializētās darbnīcas pakalpojums – šūšanas un veļas mazgāšanas prasmju un iemaņu attīstīšana	20	25	25	26
Specializētās darbnīcas pakalpojums – šūšanas, papīra – kartona līmēšanas un rokdarbu prasmju un iemaņu attīstīšana	14	14	16	17
Specializētās darbnīcas pakalpojums - piena un papīra apstrādes un pārstrādes, tējas un garšaugu ieguves, mājsaimniecības un rokdarbu prasmju un iemaņu attīstīšana. (no 2023. gada 1.aprīļa)	2	-	-	2
Pakalpojuma saņēmēju skaits	58	59	71	74
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	-	185 210	232 820	341 849

Grupu mājas (dzīvokļi)

Grupu māja (dzīvoklis) ir pastāvīgās uzturēšanās mītne, kurā pilngadīgas personas ar GRT profesionāļu vadībā attīsta patstāvīgas dzīves iemaņas. Grupu mājā (dzīvoklī) nodrošina mājokli un atbalstu sociālo problēmu risināšanā personām ar GRT, kurām ir objektīvas grūtības dzīvot patstāvīgi, bet nav nepieciešama atrašanās ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā.

Galvenais grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma darbības mērķis ir veicināt klienta sociālo prasmju attīstīšanu līdz tādām līmenim, lai persona varētu uzsākt patstāvīgu dzīvi ārpus grupu mājas (dzīvokļa). Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņem arī tādas personas ar GRT, kurām psihosociāla palīdzība un aprūpe būs nepieciešama pastāvīgi (tomēr ne tik lielā apmērā kā ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā), tādēļ šīm personām grupu mājā (dzīvoklī) tiek nodrošināta pastāvīga dzīvesvieta.

Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma sniedzēju speciālistu **galvenie uzdevumi** darbā ar klientiem:

- sniegt atbalstu un padomu: mājokļa, nodarbinātības, veselības un izglītības jautājumu risināšanā;
- palīdzēt plānot budžetu un brīvo laiku;
- sekmēt nodarbinātību un patstāvību orientēties savā sociālajā apkārtnē;
- veicināt klientu patstāvīgas dzīves prasmju un iemaņu, sociālo attiecību prasmju apgūšanu;
- nepieciešamības gadījumā sniegt atbalstu pašaprūpē;
- organizēt sociālo resursu sistēmu piesaisti klientu sociālo problēmu risināšanā, veicinot klientu integrāciju sabiedrībā un darba tirgū;
- meklēt risinājumus klientu nodarbinātības iespējām un pilnvērtīga brīvā laika pavadīšanai;
- apkopot informāciju par klientu.
- Vairākumā gadījumu pārcelšanās uz grupu māju (dzīvokli) palīdz klientam kļūt patstāvīgākam, stimulē vēlmi dzīvot pilnvērtīgi, attīsta spēju uzņemties atbildību par saviem lēmumiem un rīcību.

2023. gadā Rīgas valstspilsētas pašvaldības iedzīvotāji grupu mājās (dzīvokļa) pakalpojumu varēja saņemt **astoņās grupu mājās** (dzīvokļos) personām ar GRT, no kurām septiņas grupu mājas (dzīvokļi) atrodas Rīgā (124 vietas), viena – ārpus Rīgas lauku vidē (2 vietas). Salīdzinājumā ar 2022. gadu (126) un 2021. gadu (126) grupu mājās (dzīvokļos) vietu skaits nav mainījies.

Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu Rīgas valstspilsētas pašvaldība pērk no **sešām līgumorganizācijām**:

- biedrības „Rīgas pilsētas „Rūpju bērns””;
- nodibinājuma „Fonds KOPĀ”;
- SIA „Dzīves oāze”;
- biedrības „Latvijas Samariešu apvienība”;
- Camphill nodibinājuma „Rožkalni”;
- biedrības „Latvijas Kustība par neatkarīgu dzīvi”.

2023. gadā grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu faktiski saņēma **135 personas ar GRT**, kas ir par 2 personām mazāk nekā 2022. gadā (137), bet par 7 personām vairāk nekā 2021. gadā (128).

Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumam izlietotais pašvaldības budžeta finansējums 2023. gadā bija **978 980 EUR** (skat. 22. tabulu).

22. tabula. Grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņēmušo personu skaits un pakalpojumam izlietotais Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Grupu mājas (dzīvokļa) nosaukums	Vietu skaits 2023. gadā	Personu skaits, kuras saņēmušas pakalpojumu		
		2021	2022	2023
Rīgas teritorijā:				
Grupu māja (dzīvoklis), Dzērvju iela 1	27	29	31	29
tai skaitā bērnu aprūpes atbalsta pakalpojums grupu mājā (dzīvoklī) klientiem, kuri saņem pakalpojumu un dzīvo kopā ar bērnu grupu mājā (dzīvoklī)	2	0	0	0
Grupu māja (dzīvoklis), Slimnīcas iela 2	24	23	23	24
Grupu māja (dzīvoklis) „Šūpoles”, Platā iela 9	13	13	17	15
Grupu māja (dzīvoklis) „Mēness māja”, Putnu iela 6	14	14	15	14
Grupu māja (dzīvoklis) „Cerību dore”, Latgales iela 180 B	16	17	16	17
Grupu māja (dzīvoklis), Biešu iela 6	16	16	18	19
tai skaitā bērnu aprūpes atbalsta pakalpojums grupu mājā (dzīvoklī) klientiem, kuri saņem pakalpojumu un dzīvo kopā ar bērnu grupu mājā (dzīvoklī)	1	0	0	0
Grupu māja (dzīvoklis), Imantas 8. līnija 1, k-3	14	14	15	15
Ārpus Rīgas:				
Grupu māja (dzīvoklis) „Rožkalni”, Rencēnu pagasts, Valmieras novads	2	2	2	2
KOPĀ	126	128	137	135
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	-	771 524	866 783	978 980
tai skaitā bērnu aprūpes atbalsta pakalpojums grupu mājā (dzīvoklī) klientiem, kuri saņem pakalpojumu un dzīvo kopā ar bērnu grupu mājā (dzīvoklī)	-	0	0	0

Lai veicinātu grupu dzīvokļa klientu motivāciju iesaistīties darba tirgū, kas ir būtisks faktors patstāvīgas dzīves uzsākšanai, RD 2012. gada 4. septembra saistošajos noteikumos Nr.184 „Rīgas pilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un samaksas kārtība”, no 2020. 4. aprīļa RD 2020. gada 6. marta saistošajos noteikumos Nr.3 „Rīgas valstspilsētas pašvaldības sniegto sociālo pakalpojumu saņemšanas un samaksas kārtība” noteikts, ka grupu dzīvokļa pakalpojuma saņēmējiem, kuri mācās vai strādā, vai apmeklē specializēto darbnīcu personām ar GRT, maksa par mājokli tiek noteikta atbilstoši minēto pakalpojumu izmaksām, bet nepārsniedzot 42,69 EUR mēnesī. Pārējo

samaksas par mājokli daļu sedz pašvaldība. Līdz ar to vairāk līdzekļu no algotā darba, tai skaitā arī strādājot nepilnu darba laiku, paliek klienta rīcībā, kas viņus motivē iekļauties darba tirgū. 2023. gadā minēto pašvaldības atbalstu saņēma **57** jeb 42% grupu mājas (dzīvokļa) klienti par kopējo summu **42 710 EUR**.

No kopējā grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma saņēmēju skaita 2023. gadā 28 personas (21%) strādāja algotu darbu brīvā darba tirgū vai subsidētajā darba vietā, 8 personas (6%) mācījās (apguva arodu vai kvalifikāciju), 42 personas (31%) apmeklēja specializētās darbnīcas, 35 personas (26%) apmeklēja DAC.

Ja grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma saņēmējs dzīvo grupu mājā (dzīvoklī) kopā ar bērnu, no 2016. gada 1. septembra tiek segtas papildu izmaksas, kas nepieciešamas bērna aprūpes atbalsta nodrošināšanai grupu mājā (dzīvoklī), lai bērnu vecāki ar GRT (kuriem nav pietiekamu prasmju un iemaņu bērnu audzināšanā un aprūpē) apgūtu, attīstītu un uzlabotu bērna aprūpes un bērna audzināšanas prasmes, pilnveidotu saskarsmes prasmes ģimenē, kā arī bērnu vecākiem veidotos izpratne par bērna vispārējo attīstību, vecumposma īpatnībām un vajadzībām, par bērna vecumam un drošībai atbilstošu vidi, bīstamām situācijām un konsekvenci prasībās, pozitīvas disciplinēšanas metodēm un noteikumiem ģimenē, kas ir būtisks faktors patstāvīgas dzīves uzsākšanai.

2023. gadā pašvaldības atbalstu bērna aprūpes nodrošināšanai nav saņēmusi neviena persona, jo pakalpojuma saņēmēji grupu dzīvoklī nedzīvo kopā ar bērnu. 2019. gadā atbalsta pakalpojumu saņēma divas ģimenes (divi bērni), izlietots finansējums – 1 055 EUR.

Sociālās rehabilitācijas rezultātā patstāvīgu dzīvi ārpus grupu mājas (dzīvokļa) 2023. gadā uzsāka 1 grupu mājas (dzīvokļa) klients jeb 1% no visiem klientiem. Tomēr, neskatoties uz grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma ietvaros sniegtajiem sociālās rehabilitācijas pakalpojumiem, kā rezultātā personai, apgūstot nepieciešamās sociālās prasmes, jāuzsāk patstāvīga dzīve ārpus grupu mājas (dzīvokļa) (iespējams piesaistīt ģimenes asistenta atbalstu), daļa klientu patstāvīgi ārpus grupu mājas (dzīvokļa) nebūs spējīgi dzīvot nekad, jo grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojumu saņem personas ar dažādu smaguma pakāpi GRT.

Regulāri ir pieprasījums pēc grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma – 2023. gada 31. decembrī rindā bija **95 persona**, tai skaitā **82 persona ar smagiem GRT** (daļēji kā kompleksiem/multipliem traucējumiem, jo daļai klientu ir arī smagi kustību un citi FT). Salīdzinājumā ar 2022. gada 31. decembri (rindā bija 61 persona), 2023. gada 31. decembrī rindā pēc grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojuma personām ar smagiem GRT gaidošo personu skaits palielinājies par 21 personu jeb 34%, bet salīdzinājumā ar 2021. gada 31. decembri (rindā bija 49 persona) rindā gaidošo personu skaits palielinājies par 33 personā, jeb 67%,

Ņemot vērā pieprasījumu, Rīgas valstspilsētas pašvaldībai jāattīsta un jānodrošina personu ar GRT vajadzībām atbilstoši sabiedrībā balstītie pakalpojumi (grupu mājas (dzīvokļa) pakalpojums, tai skaitā personām ar GRT, kurām ģimenē ir bērni, atbalstītās dzīves pakalpojums (individuālā rehabilitācijas programma), specializētās darbnīcas pakalpojums, DAC pakalpojums, aprūpes mājās pakalpojums, īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojums, atbalsta grupas, speciālistu konsultācijas un individuāls atbalsts).

Sociālās rehabilitācijas programmas īstenošanas pakalpojums pilngadīgām personām

Pakalpojums ietver pasākumu kopumu, kas vērsti uz personas funkcionēšanas spēju saglabāšanu vai uzlabošanu, iekļaušanos sabiedrībā, kā arī personas izglītošanu un ģimenes locekļu atbalstīšanu, ja ar esošajiem sociālajiem pakalpojumiem nevar sniegt personai nepieciešamo atbalstu, tas ir, šo pakalpojumu saturs neatbilst personas vajadzībām.

Minēto pakalpojumu 2023. gadā sniedza **deviņas** līgumorganizācijas.

2023. gadā pakalpojumu saņēma **46** personas, tas ir 32 personas ar GRT (tai skaitā 11 ģimenes ar bērnu, kurās 7 mammas ir personas ar GRT un 4 mammas ar GRT pazīmēm, 5 personas ar ļoti smagiem GRT un multipliem traucējumiem, kuri uzsāka patstāvīgu dzīvi sabiedrībā pēc VSAC bērniem (4) un pilngadīgām personām (1) saņemšanas), 4 vardarbībā cietušas personas, tai skaitā 1

bēgļu ģimene ar bērniem, 10 personas ar funkcionāliem traucējumiem, kuras turpina iegūt izglītību. Pakalpojumu 2023. gadā saņēma par 2 personām vairāk nekā 2022. gadā, kad individuālās sociālās rehabilitācijas programmas saņēma 44 personas, un par 11 personām vairāk nekā 2021. gadā, kad individuālās sociālās rehabilitācijas programmas saņēma 35 personas, tai skaitā no 2018. gada 20. decembra 9 grupu dzīvokļa klienti ar programmas palīdzību uzsāka patstāvīgu dzīvi.

2023. gadā 15 pakalpojuma saņēmēji no saviem ienākumiem daļēji sedz komunālo maksājumu un elektrības patēriņa izdevumus.

Kopā pakalpojuma finansēšanai no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta 2023. gadā izlietoti **498 951 EUR**.

Citi sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām ar invaliditāti

Personas ar invaliditāti ir viena no sociāli mazaizsargātākajām iedzīvotāju grupām, kuru piedalīšanās dažādos sabiedrības procesos ne vienmēr ir iespējama. Būtiski ir censties novērst šķēršļus, kas rodas personām ar invaliditāti, rast viņām iespēju būt neatkarīgām un mazināt nepieciešamību pēc palīdzības pašaprūpē. Rīgas valstspilsētas pašvaldība cenšas apzināt un izprast cilvēku ar invaliditāti vajadzības un problēmas. Iespēju robežās tās tiek risinātas, attīstot personām ar invaliditāti nepieciešamos pakalpojumus, piemēram, nodrošinot aprūpes pakalpojumus mājās, pašvaldības finansētus transporta pakalpojumus, ierīkojot speciāli pielāgotus dzīvokļus sociālajās dzīvojamās mājās, kā arī risinot vides pieejamības jautājumus personas dzīvesvietā.

Samaksa transporta pakalpojumiem personām, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās

Sociālās integrēšanās iespēju veicināšanai Rīgas valstspilsētas pašvaldība personām ar invaliditāti, kurām ir apgrūtināta pārvietošanās un kuras nevar izmantot sabiedrisko transportu, **papildu valsts pabalstam** transporta izdevumu kompensēšanai piešķir līdzekļus transporta pakalpojumu apmaksai (turpmāk – transporta pakalpojumu samaksa).

Transporta pakalpojumu samaksu 2023. gadā saņēma **9 439 personas**, t.sk. 90 Ukrainas civiliedzīvotāji un šim mērķim 2023. gadā no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta izlietots **2 329 870 EUR** (bez Ukrainas civiliedzīvotājiem izlietotā finansējuma) jeb par **179 367 EUR jeb 8%** lielāks finansējums nekā 2022. gadā (**2 150 503 EUR**).

Ņemot vērā personu ar invaliditāti vajadzības, tiek nodrošināta iespēja saņemt atbalstu dažādu transporta pakalpojumu izmantošanai:

- specializētais autotransports (mikroautobuss), vieglais taksometrs vai finanšu līdzekļi degvielas iegādei personiskajam autotransportam – **284,57 EUR** gadā;
- transporta pakalpojums hroniskas nieru mazspējas slimniekiem, kuriem nepieciešama hemodialīze – **71,14 EUR** mēnesī;
- papildu transporta pakalpojumu samaksa sociāli aktīvām personām, kuras mācās vai strādā vai **piedalās** Nodarbinātības valsts aģentūras ESF projektā vai ir nevalstiskās organizācijas valdes loceklis – **30 EUR** mēnesī;
- papildu transporta pakalpojumu samaksa personām, kuras apmeklē institūcijas sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās, medicīniskās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumu saņemšanai – līdz **71,14 EUR** gadā.

Transporta pakalpojuma samaksas saņēmēju skaita palielinājumu var skaidrot ar personu ar invaliditāti skaita Rīgā palielināšanos - uz 31.12.2023. - 57 934 personas, kas ir par **1 965 personām** jeb 4% vairāk, salīdzinot ar statistiku uz 31.12.2022. (55 969).

23. tabula. Transporta pakalpojumu samaksu saņēmušo personu skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta finansējums

Gads	Transporta pakalpojumu samaksu saņēmušo personu skaits	Finansējums, EUR
2021	8 856	2 143 490
2022	9 070	2 150 503
2023	9 439	2 329 870*

*bez Ukrainas civiliedzīvotājiem izlietotā finansējuma.

Personu ar invaliditāti sociālās integrācijas veicināšanai tiek piešķirta papildu transporta pakalpojumu samaksa mācību iestādes vai darbavietas apmeklēšanai vai, ja persona piedalās Nodarbinātības valsts aģentūras Eiropas Sociālā fonda projekta „Subsidētās darbavietas bezdarbniekiem” pasākumā „Darbam nepieciešamo iemaņu attīstība” (turpmāk – ESF projekts) – 30 EUR mēnesī, kā arī papildu samaksa (līdz 71,14 EUR gadā) institūciju apmeklēšanai, lai saņemtu sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās un/vai medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumus.

Papildu samaksu saņēma 961 persona. Papildus samaksas izmantojums salīdzinoši ar 2022. gada 12 mēnešiem (849) palielinājās par **112 personām** jeb 13% un par 29 406 euro jeb 17%. Sociāli aktīvo klientu īpatsvaram ir tendence pieaugt. No visiem **papildu samaksas** saņēmējiem 2023. gada 12 mēnešos (961) samaksu darbavietas apmeklēšanai izmantoja **281** persona jeb 3% vairāk nekā 2022. gada 12 mēnešos (273). Izglītības iestādes vai kvalifikācijas iegūšanas vai paaugstināšanas kursu apmeklēšanai transporta samaksu izmantoja **537 personas**, kas ir par 89 personām jeb par **20% vairāk** nekā 2022. gada 12 mēnešos (448). Institūciju, sociālās aprūpes, sociālās, profesionālās, medicīniskās rehabilitācijas pakalpojumu saņemšanai izmantoja **396 personas**, kas ir par **33 personām** jeb **9% vairāk** nekā 2022. gada 12 mēnešos (363). (skat. 24. tabulu).

08.12.2023. stājās spēkā 24.01.2018. RD saistošo noteikumu Nr.23 „Par transporta pakalpojumu samaksas kārtību personām ar funkcionāliem traucējumiem, kuras nevar pārvietoties ar sabiedrisko transportu” grozījumi, kas paredz papildus samaksas apmēra ir palielinājumu no 21,34 EUR līdz 30 EUR mēnesī, kā arī paplašināt papildu samaksas saņēmēju mērķa grupu. Personas ar invaliditāti, kuras iesaistījušās Nodarbinātības valsts aģentūra Eiropas struktūrfondu projekta „Subsidētās darbavietas bezdarbniekiem” aktivitātē „Darbam nepieciešamo iemaņu attīstība” var saņemt papildu samaksu par transporta pakalpojumu.

24. tabula. Papildu samaksu transporta pakalpojumiem saņēmušo personu skaits

Gads	Mācību iestāžu apmeklēšanai – 21,34 EUR mēnesī	Darba vietas apmeklēšanai – 21,34 EUR mēnesī	Citu institūciju apmeklēšanai – līdz 71,14 EUR gadā	Kopā
2021	371	261	314	775
2022	448	273	363	849
2023	537	281	396	961

2023. gadā no visiem transporta pakalpojumu samaksas saņēmējiem (9 439) 2 543 personas jeb 27% izmantoja speciālā autotransporta pakalpojumus, 3 502 personas jeb 37% – taksometra pakalpojumus, bet 1 957 personas jeb 21% apmaksu izmantoja degvielas iegādei personīgajam autotransportam (skat. 25. tabulu).

25. tabula. Transporta pakalpojumu apmaksu saņēmēju personu skaita sadalījums atbilstoši transporta pakalpojumu veidiem*

Gads	Speciālā autotransporta (mikroautobusa) pakalpojums	Taksometra pakalpojums	Degvielas iegāde personīgajam autotransportam	Transporta pakalpojums hroniskas nieru mazspējas slimniekiem, kuri saņem hemodialīzi**	Vienreizējie braucieni**
2021	4 309	3 432	1 712	16***	1 607
2022	4 582	3 382	1 797	9***	1 889
2023	4 671	3 502	1 957	14***	1 877

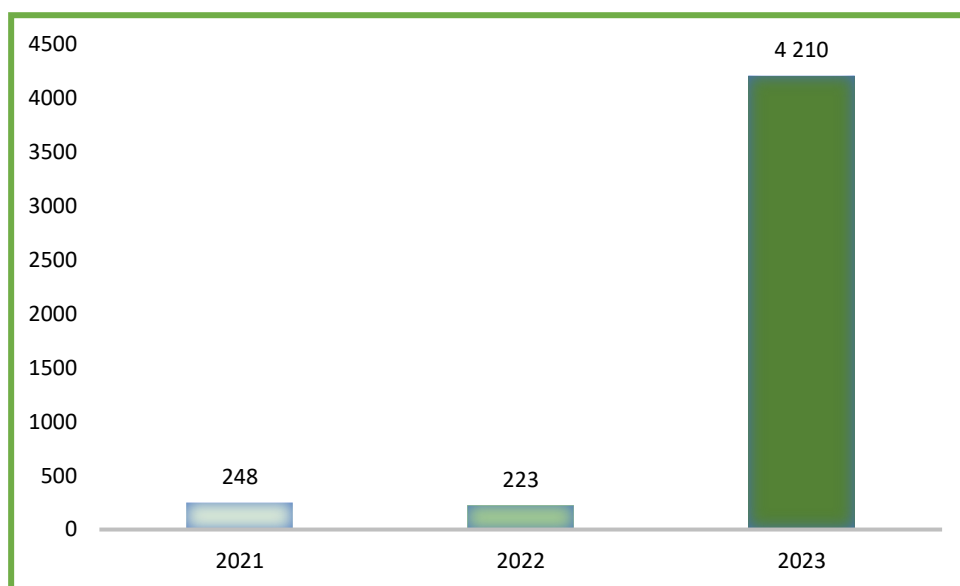
* viena persona var izmantot vairākus transporta pakalpojuma veidus.

** pakalpojumu saņēmēji izmanto tabulas pirmajās trijās ailēs minētos transporta pakalpojumu veidus.

*** hemodialīzes saņēmēju, kuriem finansējums tiek pārskaitīts uz kontu, skaits ir iekļauts pirmajās trijās ailēs atbilstoši izmantotā pakalpojuma veidam, bet nav iekļauts ailē, kurā norādīti hemodialīzes saņēmēji (faktiski 2023. gada 12 mēneši hemodialīzes apmeklēšanai transporta pakalpojums piešķirts 154 reizes 14 personām par kopējo summu 96 679 EUR, bet 2022. gada 12 mēneši 149 reizes 9 personām par kopējo summu 86 221 EUR).

2023. gadā no visiem transporta pakalpojumu samaksas saņēmējiem (9 439) **223** jeb 3% ikdienā izmantoja ritenkrēslu (skat. 13. attēlu).

13. attēls. Transporta pakalpojumu apmaksas saņēmēju skaits, kuri pārvietojas ritenkrēslā

Pārējie transporta pakalpojumu samaksas saņēmēji izmanto citus tehniskos palīglīdzekļus vai arī neizmanto tehniskos palīglīdzekļus, bet kustību traucējumi ir tik izteikti, ka personai izsniegts VDEĀVK atzinums par medicīnisko indikāciju noteikšanu speciāli pielāgota vieglā automobiļa iegādei un valsts sociālā pabalsta transporta izdevumu kompensēšanai invalīdiem, kuriem ir apgrūtināta pārvietošanās, saņemšanai (uz kura pamata tiek piešķirta samaksa transporta pakalpojumiem Rīgā).

Vides pieejamība

Salīdzinājuma ar situāciju pirms 5 gadiem, šodien Pašvaldībā vides pieejamības jautājumu risināšanā ir iesaistīti vairāki vadošie departamenti, katram savs uzdevums, atbildība, bet mērķis kopējs – uzlabot vides pieejamību Rīgā, lai cilvēki ar funkcionāliem ierobežojumiem varētu droši un bez atbalsta pārvietoties pilsētvidē savās ikdienas gaitās, kā arī izmantot publiski pieejamās brīvā laika pavadīšanas iespējas.

2023. gadā RVPLD speciālisti turpināja darbu RVP Pilsētas un attīstības departamenta izveidotajā darba grupā par “Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojuma izstrādi”, izvērtējot dažādu pētījumu rezultātus un sniedzot priekšlikumus Rīgas vēsturiskā centra un tā aizsardzības zonas teritorijas plānojuma izstrādei. Sadarbībā ar RVP Īpašuma departamentu, RVP Mājokļu un vides departamentu tiek īstenots Eiropas Savienības Atvēršanas un noturības mehānisma investīciju programmas projekts „Valsts un pašvaldību ēku vides pieejamības nodrošināšanas pasākumi”, kurā tiek veikti vides pieejamības pielāgošanas darbi 18 pašvaldības ēkās, kurās tiek sniegti sociālie pakalpojumi. Atzinīgi novērtējam RVP Mājokļu un vides departamenta paveikto un plānotās ieceres vides pieejamības nodrošināšanai Rīgas publiskajās peldvietās, gan cilvēkiem, kuri pārvietojas riteņkrēslā, gan cilvēkiem ar redzes funkcionālajiem ierobežojumiem.

Savukārt RVPLD atbildībā ir mājokļa vides aprīkošana un pielāgošana personām ar invaliditāti, lai uzlabotu iespējas personai iekļūt un pārvietoties mājoklī, kā arī lai atvieglotu personas iespējas strādāt, aprūpēt sevi un iekļauties sabiedrībā.

Pabalsts mājokļa pielāgošanai

Pabalstu var saņemt personas, kuras pārvietojas riteņkrēslā, un personas ar redzes invaliditāti. 2023. gadā no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta atbilstoši pieprasījumam pabalsts mājokļa pielāgošanai piešķirts **18** personām par kopējo summu **77 836 EUR**, kas ir par 10 personām mazāk nekā 2022. gadā (skat. 26. tabulu). Klientu skaita samazinājums pret 2022. gadu nav skaidrojams ar vajadzības mazināšanos pēc mājokļa pielāgošanas, bet ar iespēju saņemt atbalstu mājokļa pielāgošanai daudz lielākā apmērā atbilstoši iespējām, ko nodrošina MK 2023. gada 8. septembra noteikumu Nr. 512 „Eiropas Savienības Atvēršanas un noturības mehānisma plāna 3.1. reformu un investīciju virziena Reģionālā politika” 3.1.2.1.i. investīcijas „Publisko pakalpojumu un nodarbinātības pieejamības veicināšanas pasākumi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem” otrās kārtas “Atbalsta pasākumi cilvēkiem ar invaliditāti mājokļu vides pieejamības nodrošināšanai” īstenošanas noteikumi”.

Kopš 2020. gada iespēja saņemt pabalstu mājokļa pielāgošanai ir arī personām ar redzes invaliditāti, taču tikai 2023. gada nogalē ir sākusies aktivitāte šīs mērķa grupas vajadzību apmierināšanai - saņemti vairāk kā 10 iesniegumi no personām ar redzes invaliditāti mājokļa pielāgošanas pabalstam. Galvenās mērķa grupas vajadzības ir dažādu elektronisko un sadzīves palīgierīču iegādes vajadzība ar taktilām un runas funkcijām, ko līdz šim Latvijas Neredzīgo biedrība nodrošināja no valsts budžeta finansētajiem tehniskajiem palīglīdzekļiem (tiflotehnika), taču ar to nav pietiekoši, lai pilnā mērā sniegtu atbalstu personām ar redzes invaliditāti.

Pabalsts mājokļa pielāgošanai nodrošināts saskaņā ar RD 2023. gada 5. aprīļa noteikumiem Nr. RD-23-193-sn „Par Rīgas valstspilsētas pašvaldības pabalstu mājokļa pielāgošanai personām, kuras pārvietojas riteņkrēslā, un personām ar redzes invaliditāti”. Stājies spēkā no 2023.gada 20.aprīļa un pabalsta apmērs ir līdz 6 000 EUR personai, kura pārvietojas riteņkrēslā, un līdz 2 250 EUR personai ar redzes invaliditāti. 2023. gadā vidēji viena mājokļa pielāgošanai izlietotais finansējums 4 324 EUR, kas ir par 342 EUR vairāk nekā 2022. gadā 3 982 EUR.

26. tabula. Pabalsta mājokļa pielāgošanai saņēmušo personu skaits un šim mērķim izlietotais Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta finansējums

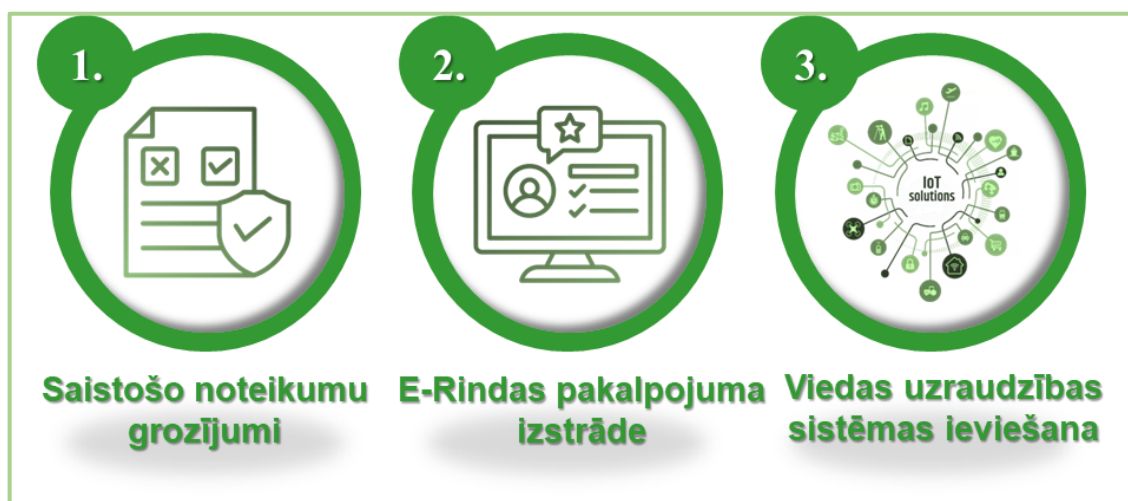
Gads	Personu skaits, kurām pielāgoti mājokļi	Izlietotie līdzekļi, EUR
2021	37	137 000
2022	28	111 485
2023	18	77 836

Pacelāju ierīkošana dzīvojamajās mājās

Jau vairāk kā 20 gadus Rīgas valstspilsētas pašvaldība piešķir finansējumu riteņkrēslu pacelāju iegādei un izbūvei daudzdzīvokļu namos, kā arī to regulārai apkopei un remontam.

Līdzās ikdienas uzdevumiem, kas saistīti ar riteņkrēslu pacelāju piešķiršanu lietošanā – personu iesniegumu izskatīšanu un atbilžu sniegšanu, ēku apsekošanu un atzinuma sagatavošanu par tehniskajām iespējām izbūvēt daudzdzīvokļa namu kāpņu telpās stacionāros riteņkrēslu pacelājus vai izmantot cita veida pacelājus (krēsla pacelāju, mobilo riteņkrēsla pacelāju), cenu aptauju organizēšanu par riteņkrēslu pacelāju izbūvi, pacelāju nodošanu lietošanā, esošā riteņkrēslu pacelāju parka apkope un remonts, pacelāju pārvietošana, kā **2023. gada aktualitātes** izceļamas – **jaunu RD saistošo noteikumu** „Par riteņkrēsla pacelāja piešķiršanu lietošanā” **izstrāde** [1], riteņkrēslu pacelāju **elektroniskās rindas veidošana** [2], riteņkrēslu **pacelāju parka** uzraudzības sistēmas **digitalizācija** [3].

14. attēls. Jaunu RD saistošo noteikumu ieviešana

RD saistošie noteikumi Nr.RD-23-194-sn „Par riteņkrēsla pacelāja piešķiršanu lietošanā” (turpmāk – Saistošie noteikumi Nr.194), stājās spēkā 2023. gada 5. aprīlī un aizstāja RD 2022. gada 8. jūnija saistošos noteikumus Nr.138 „Par riteņkrēsla pacelāja piešķiršanu lietošanā”. Saistošie noteikumi Nr.194 tika izstrādāti saskaņā ar Pašvaldību likumu, kas stājās spēkā 2023. gada 1. janvārī, kā arī papildināti un precizēti atbilstoši aktuālajai situācijai:

- Palielināts Pašvaldības finansējums riteņkrēsla pacelāja ierīkošanai līdz 10 000 EUR, ieskaitot pievienotās vērtības nodokli (Nepieciešamība palielināt finansējumu saistīta ar pacelāju izgatavošanas izejvielu – metāla, sadārdzināšanos, ko radīja karadarbība Ukrainā. Iepriekšējais finansējums 5 950 EUR (ar PVN) tika apstiprināts 2018. gadā.);

- Stacionāro riteņkrēslu pacelāju ierīkošanas izmaksās tiek iekļauti arī nepieciešamie būvdarbi daudzdzīvokļa mājas kāpņu telpas pielāgošanai pieejamā finansējuma ietvarā (Piemēram, sliedņu demontāžu kāpņu telpas ieejas durvīm, vējtvera durvju pārbūvi, u.tml. būvdarbi.);

● Papildināts pacelāju klāsts, nosakot, ka bez stacionārā riteņkrēsla pacelāja ierīkošanas Pašvaldība finansē arī krēsla pacelāja ierīkošanu.

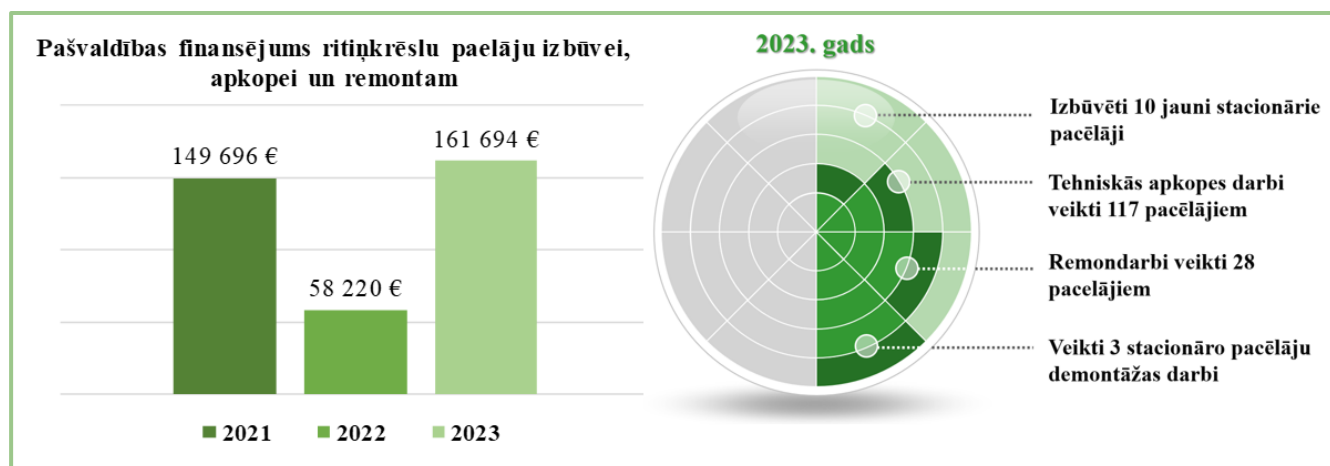
Rindā pacelāju saņemšanai 2023. gadā bija reģistrētas 105 personas (2022. - 111 personas, 2021. – 91 persona). 2023. gada 31. decembrī personu skaits rindā bija 68 personas. 2023. gadā tika saņemti 25 jauni personu iesniegumi par vajadzību lietošanā saņemt riteņkrēsla pacelāju. 2023. gadā no rindas izstājās 37 personas, no kurām 30 personas lietošanā saņēma riteņkrēsla pacelāju (prioritāri 4 personas), 7 personām mainījās dzīves apstākļi (dzīvesvietas maiņa, veselības stāvokļa izmaiņas, u.c. apstākļi).

RVPLD sadarbībā ar Rīgas digitālo aģentūru, RSD un uzņēmumu ZZDats **2023. gadā izstrādāja riteņkrēslu pacelāju elektroniskās rindas prototipu**. Kopdarba rezultātā rīdziniekiem portālā latvija.lv pieejams jauns e-pakalpojums „Pieteikšanās Rīgas valstspilsētas pašvaldības riteņkrēsla pacelāju rindai” un Pašvaldības darbinieku darba efektīvizācijai izveidots jauns sociālo pakalpojumu modulis – Elektroniskā riteņkrēsla pacelāju rinda, Pašvaldības UDV vidē, kas saistīts ar RDVIS, SOPA.

Elektroniskā riteņkrēslu pacelāju rinda paredz personas automātisku iekļaušanu rindā, personas automātiski tiek sakārtotas rindā, ņemot vērā prioritāros nosacījumus, automātiski tiek izņemtas, ja mainījušies dzīves apstākļi vai arī zudusi prioritātes pazīme. Ar elektroniskās riteņkrēsla pacelāju rindas ieviešanu ievērojami tiek ekonomēts darbinieku laika resurss uz informācijas aktualizāciju saistībā ar personu atbilstības pārbaudi riteņkrēsla pacelāja saņemšanai, nodrošināta procesa pārskatāmība par pacelāja saņemšanu lietošanā, vienkāršota datu apstrāde pacelāju rindas dinamikas analīzei.

Riteņkrēslu pacelāju iegādei, izbūvei, apkopei un remontam no Rīgas valstspilsētas pašvaldības 2023. gada budžeta **izlietoti 161 694 EUR**, no tiem 88 966 EUR izlietoti 10 jaunu stacionāro riteņkrēslu pacelāju izbūvei, 72 728 EUR riteņkrēslu pacelāju apkopei, remontam (tai skaitā pacelāju kapitālajam remontam) un demontāžai. 2023. gadā remontu veikti 28 riteņkrēslu pacelājiem, no kuriem 3 pacelājiem veikts kapitālais remonts.

15. attēls. 2023. gada aktualitātes

Kopumā RVPLD īpašumā 2023. gadā bija 206 riteņkrēslu pacelāju liels parks (2021 – 203 pacelāji, 2022 – 196 pacelāji). Uz 2023. gada 31. decembrī pacelāju parkā bija vairs 202 riteņkrēslu pacelāji (no kuriem 113 stacionārie riteņkrēslu pacelāji, bet 89 mobilie riteņkrēslu pacelāji), jo gada laikā 4 pacelāju tālāka izmantošana atzīta par ekonomiski neizdevīgu, un tika pieņemts lēmums par to demontāžu, utilizāciju.

Riteņkrēslu pacelāju ierīkošanu RVPLD organizē kopš 2003. gada, pacelāju vecums un attiecīgi arī nolietojums ir liels, pieaug to apkopes un remonta izmaksas. Uz 2023. gada 31. decembrī 50% (vai 101 pacelājs) lietošanā esošie pacelāji bija vecāki par 10 gadiem, lai varētu veikt riteņkrēslu

pacēlāju parka efektīvu darbības monitoringu, operatīvi identificēt un novērst pacēlāju darbības tehniskās problēmas, nodrošinot drošu pacēlāju izmantošanu tā lietotājiem, tika meklēti risinājumi viedas pacēlāju parka uzraudzības sistēmas izveidei. 2023. gadā startējot Pašvaldības Inovāciju fonda projektu konkursā ar projekta ieceri „IoT riteņkrēslu pacēlāju uzraudzības sistēmas ieviešana Rīgas valstspilsētas pašvaldībā”, tika saņemts finansējuma grants pilotprojektam – 100 riteņkrēslu pacēlāju aprīkošanai ar IoT (Lietu internets) sensoriem. Ar IoT sensoru palīdzību ilgtermiņā plānots veikt datu analīzi par pacēlāju izmantošanu – braucienu skaita intensitāte, regularitāte un vienmērīgums. Šāds pacēlāju monitorings ļauj plānot pacēlāju apkopes un profilaktiskos remontus, tikai tad, kad tie ir nepieciešami - pacēlājs nostrādājis reglamentā paredzēto braucienu skaitu, nevis tikai pēc kalendārā grafika. Dati par pacēlāja darbības nevienmērīgumu, piemēram, apstāšanos pusceļā, ļauj identificēt situācijas, kad tiek lietots bojāts pacēlājs, un to laicīgi nenovērsot, tas var palielināt remontdarbu izmaksas, kā arī radīt kaitējumu pacēlāja lietotājam. 2023. gadā nogalē tika pabeigta 100 pacēlāju aprīkošana ar IoT sensoriem un uzsākta datu uzkrāšana par riteņkrēslu pacēlāju darbību.

Valsts finansētais invalīdu asistenta pakalpojums personām ar invaliditāti

Kārtību, kādā tiek sniegts asistenta pakalpojums, ar 01.07.2021. nosaka Ministru kabineta 18.05.2021. noteikumi Nr.316 „Noteikumi par asistenta, pavadoņa un aprūpes pakalpojumu personām ar invaliditāti” (turpmāk – MK noteikumi Nr.316). Asistenta pakalpojums paredzēts, lai atvieglotu cilvēku ar invaliditāti pārvietošanos ārpus mājokļa un nokļūšanu vietā, kur cilvēks strādā, mācās, saņem pakalpojumu vai veic sabiedriskās aktivitātes. Pakalpojumu var saņemt:

- **pilngadīgas personas** ar I vai II invaliditātes grupu, pamatojoties uz VDEĀVK atzinumu par asistenta pakalpojuma nepieciešamību (personas ar I grupas invaliditāti ar redzes traucējumiem, kā arī ar I un II grupas invaliditāti ar pārvietošanās vai garīga rakstura traucējumiem);
- **bērni** no 5 līdz 18 gadu vecumam ar invaliditāti, pamatojoties uz VDEĀVK atzinumu par īpašas kopšanas nepieciešamību sakarā ar smagiem funkcionāliem traucējumiem.

Stājoties spēkā MK noteikumiem Nr.316, salīdzinoši ar iepriekšējo paredzēta vienkāršota atskaitīšanās kārtība par pakalpojuma sniegšanu, kā arī pakalpojuma saņēmējam tiek piešķirts konstants stundu apjoms mēnesī, ko klients tiesīgs izmantot pēc saviem ieskatiem. Ieviesta vienota anketa pakalpojuma nepieciešamības izvērtēšanai un apjoma noteikšanai pilngadīgām personām. Tāpat izmaiņas paredz, ka bērni no 5 – 18 gadiem, kuriem piešķirts īpašās kopšanas pabalsts, valsts asistenta pakalpojumu var saņemt 80 stundas mēnesī. Tiem bērniem ar invaliditāti, kuriem ir nepieciešama palīdzība, lai pārvietotos ārpus mājokļa, bet kuriem nav nepieciešama īpašā kopšana un kuri nekvalificējas asistenta pakalpojumam, paredzēts valsts finansēts pavadoņa pakalpojums.

2023. gadā asistenta pakalpojums sniegts 4 355 personām ar invaliditāti, kas ir par 663 personām vairāk nekā 2022. gadā (3 692). Izlietotais finansējums 2023. gadā ir **13 793 702 EUR**, kas ir par 3 429 502 EUR jeb 33% vairāk nekā 2022. gadā (10 364 200 EUR), kas saistīts ar pakalpojuma piešķiršanas kritēriju izmaiņām valstī 2021. gadā vidū. Lai vienkāršotu atskaitīšanās procesu asistenta pakalpojuma sniedzējiem un pakalpojuma administrēšanu, no 2014. gada novembra ir ieviesta elektroniskā asistentu atskaišu nodošanas sistēma, izmantojot RD UDV portālu. Sistēma darbojas veiksmīgi un 2023. gadā beigās to izmantoja **1 032** asistenti, tas ir par 136 vairāk, nekā 2022. gada beigās (**896**).

27. tabula. Valsts finansētā invalīdu asistenta pakalpojumu saņēmēju skaits un pakalpojumam izlietotais finansējums

Gads	Asistenta pakalpojuma saņēmēju skaits kopā	tai skaitā bērni ar invaliditāti	tai skaitā personas ar I grupas invaliditāti	tai skaitā personas ar II grupas invaliditāti	Izlietotais finansējums kopā, EUR
2021	3 280	429	1 325	1 526	6 631 216
2022	3 692	581	1 349	1 762	10 364 200
2023	4 355	704	1 497	2 154	13 793 702

Sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā

Sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā saņem personas, kuras dzīvo vienas, vai gadījumā, ja ar šo personu kopā dzīvojošie ģimenes locekļi vecuma, veselības stāvokļa vai nodarbinātības dēļ nevar nodrošināt tai nepieciešamo aprūpi.

Rīgas valstspilsētas pašvaldība sniedz šādus sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā:

- aprūpe mājās (pakalpojuma veidā vai materiālā atbalsta veidā);
- silto pusdienu piegāde mājās;
- „drošības pogas” pakalpojums;
- pavadoņa – asistenta pakalpojums;
- aprūpētās dzīvesvietas pakalpojums;
- videovizītes pakalpojums.

2023. gadā sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā nodrošināja **15 līgumorganizācijas**, ar kurām noslēgti **14** pakalpojumu nodrošināšanas līgumi, tai skaitā: aprūpe mājās – **12** līgumorganizācijas, aprūpētā dzīvesvieta – **4** līgumorganizācijas, videovizīte – **viena** līgumorganizācijas, „drošības poga” – **4** līgumorganizācijas, silto pusdienu piegāde mājās – **viena** līgumorganizācija, pavadoņi – asistenti – **viena** līgumorganizācija.

2023. gadā sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā kopumā saņēmuši **11 469** personas, t.sk. **770** bērni ar invaliditāti. Aprūpes mājās (pakalpojuma sniedzēja pakalpojuma veidā un materiāla atbalsta veidā), aprūpētās dzīvesvietas, silto pusdienu piegādes mājās, „drošības pogas” pakalpojuma, videovizītes pakalpojuma un pavadoņa – asistenta pakalpojuma nodrošināšanai 2023. gadā kopā izlietoti **34 986 372 EUR** (skat. 28. tabulu).

Sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā saņēmēju skaits 2023. gadā (11 469) salīdzinājumā ar 2022. gadu (11 397) ir **par 72 personām jeb 0,6% lielāks**, bet izlietotais finansējums bez Ukrainas civiliedzīvotājiem izlietotā finansējuma 2023. gadā (**34 986 372 EUR**) ir **par 8 069 606 EUR jeb 30% lielāks** nekā 2022. gadā (**26 916 766 EUR**).

Lielākais un finansiāli ietilpīgākais ir aprūpes mājās pakalpojums, kurš 2023.gadā iezīmējās gan ar klientu skaita, gan apjoma (aprūpes stundas), līdz ar to arī ar finansējuma ievērojamu palielinājumu. 2023. gadā aprūpes mājās pakalpojuma sniedzēja veidā, t.sk. individualizētās aprūpes pakalpojumā bērniem līdz 20 gadu vecumam, klientu skaits¹³ (**7 443, t.sk. 6 704 pilngadīgie un 739 bērni**) salīdzinoši ar 2022. gadu (**7 145, t.sk. 6 647 pilngadīgie un 498 bērni**) palielinājās par **298 jeb 4 %** personām (**57 pilngadīgas personas, 241 bērns**). Izlietotais finansējums³ pakalpojumam 2023.

¹³ Kopējā klientu skaita palielinājuma datus ietekmē 2022. gadā aktuālā pakalpojuma COVID - 19 aprūpes mājās pakalpojuma klientu skaits (2022. gadā - 125), kas 2023. gadā (gada sākumā) bija nepieciešams tikai 10 klientiem. Tā kā šis pakalpojums bija specifisks, īslaicīgs pakalpojums, tad šie dati nav iekļauti kopējā klientu skaitā, kā arī pakalpojumam izlietotajā finansējumā.

gadā - **31 988 181 EUR (27 945 231 EUR pilngadīgajiem, 4 042 950 EUR bērniem)**, kas ir par **8 344 083 EUR jeb 35% vairāk nekā 2022. gadā (23 644 098 EUR, kur 21 413 915 EUR pilngadīgajiem, 2 230 183 EUR bērniem)**. Kopējais aprūpes stundu skaits (pilngadīgās personas un bērni) 2023. gadā pret 2022. gadu palielinājās par **8 %** (salīdzinoši 2022. gadā pret 2021. gadu palielinājums bija **4 %**). Finansējuma palielinājumu ietekmēja ne tikai pieprasījums pēc pakalpojuma, bet arī aprūpes mājās pakalpojuma cenas izmaiņas – palielinājums par vienu aprūpes stundu no 2022. gada februāra bija no 6,12 uz 6,29 EUR un no 2023. gada februāra – uz 7,86 EUR par vienu aprūpes stundu.

No aprūpes mājās pakalpojuma saņēmējiem palielinājās pilngadīgo personu skaits ar ļoti zemām pašaprūpes spējām, t.i., kurām nepieciešams aprūpes apjoms vairāk par 12 stundām nedēļā, 2023.gadā bija par **332 personām jeb 8% lielāks (no 3 938 personām 2022. gadā līdz 4 270 personām 2023. gadā)**, kas liecina par to, ka klienti kļūst vairāk aprūpējami un uzraugāmi, t.sk. pieaug personu ar demenci skaits. Izlietotais finansējums šo personu aprūpei 2023. gadā bija **21 616 972 EUR, kas ir par 5 507 142 EUR vairāk nekā 2022. gadā (16 109 830 EUR)**. Savukārt, pārējo pilngadīgo personu skaits, kurām nepieciešamais aprūpes apjoms mazāks par 12 stundām nedēļā, samazinājās par **198 personām (no 3 305 personām 2022. gadā līdz 3 107 personām 2023. gadā)**.

Ieviešot individualizēto aprūpes pakalpojumu (no 01.07.2021.), bērnu, kuri saņem pakalpojuma sniedzēja sniegtu aprūpi mājās, t.sk. individualizēto aprūpes pakalpojumu, skaits ievērojami palielinājies - 2023. gadā pret 2022. gadu par **241 bērnu jeb 48 % (no 498 bērniem 2022. gadā līdz 739 bērniem 2023. gadā)**. Izlietotais finansējums aprūpes mājās pakalpojumam bērniem, t.sk. individualizētajai aprūpei, 2023. gadā bija **4 042 950 EUR, kas ir par 1 812 767 EUR vairāk nekā 2022. gadā (2 230 183 EUR)**.

2023. gadā (**4 224**) salīdzinoši ar 2022. gadu (**4 582**) aprūpes mājās pakalpojuma **materiālā atbalsta veidā** pilngadīgo personu (no 20 gadu vecuma) saņēmēju skaits **samazinājās par 358 personām jeb 8%**, bet bērnu skaits 2023. gadā (31) salīdzinoši ar 2022. gadu (40) **samazinājās par 9 personām jeb 22%**. Izlietotais finansējums materiālajam atbalstam 2023. gadā – **1 936 242 EUR (1 918 342 EUR pilngadīgajiem, 17 900 EUR bērniem)**, kas ir par **100 627 EUR mazāk nekā 2022. gadā (2 036 869 EUR, kur 2 014 859 EUR pilngadīgajiem, 22 010 EUR bērniem)**. Kā iemeslu samazinājumam var minēt to, ka samaksa materiālā atbalsta veidā ir minimāla. Tāpat, daļai klientu nav personas, kas varētu veikt aprūpi. Jaunie klienti biežāk izvēlas saņemt aprūpi, kuru sniedz profesionāls pakalpojuma sniedzējs, kā arī palielinās klientu skaits, kas vēlas mainīt aprūpes veidu no materiālā atbalsta uz pakalpojuma sniedzēja sniegta pakalpojuma veidu, jo tuvinieki nevar pilnvērtīgi iesaistīties aprūpē vai izvēlas strādāt pie pakalpojuma sniedzēja un aprūpēt tuvinieku. Identificēti **293 klienti**, kas 2023. gadā saņēmuši aprūpes mājās pakalpojumu gan materiālā atbalsta veidā, gan pakalpojuma sniedzēja veidā, no kuriem lielākā daļa (**256 klienti**) gada laikā mainījuši aprūpes pakalpojuma saņemšanas veidu no materiāla atbalsta uz pakalpojumu sniedzēja sniegtu pakalpojumu.

„Drošības pogas” pakalpojuma saņēmēju skaits 2023. gadā (847) salīdzinājumā ar 2022. gadu (798) **palielinājās par 49 personām jeb 6%, finansējuma pieaugums – par 40 020 EUR jeb 18%**.

2023. gadā silto pusdienu piegādi mājās (297) saņēma **par 25 personām jeb 9% vairāk** nekā 2022. gadā (272).

Pavadoņa – asistenta pakalpojumu 2023. gadā (225) salīdzinoši ar 2022. gadu (213) saņēma **par 12 personām jeb 6% vairāk**.

2019. gada sākumā pašvaldība izveidoja un uzsāka finansēt pakalpojumu – aprūpētās dzīvesvietas pakalpojumu, kas nodrošina iespēju aprūpējamai personai turpināt dzīvot savā dzīvesvietā (kā starpposms starp aprūpi mājās un aprūpi institūcijā). 2023. gadā **aprūpētās dzīvesvietas pakalpojumu saņēma 105 klienti**, izlietotais finansējums 834 154 EUR. Salīdzinoši 2022. gadā aprūpētās dzīvesvietas pakalpojumu saņēma 95 klienti par kopējo summu 698 884 EUR.

Videovīzītes pakalpojuma (ieviests 15.07.2020.) saņēmēju skaits 2023. gadā bija **4 klienti** (izlietotais finansējums 4 171 EUR), kas salīdzinoši ar 2022. gada klientu skaitu – 8 klienti, ir par 4

klientiem mazāks. Pieprasījums pēc videovizītes pakalpojuma samazinās, jo klientu interese par saziņu ar sociālā pakalpojuma sniedzēju, izmantojot tehnoloģiskos risinājumus, ir neliela.

Papildus no sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā finansējuma nodrošināts arī aprūpes mājās pakalpojums ar Covid - 19 saslimušiem klientiem. Mazinoties saslimstībai, 2023.gadā pakalpojums bija nepieciešams tikai **10** klientiem. Salīdzinoši 2022. gadā pakalpojumu saņēma 125 personas.

Minētās tendences var skaidrot ar sabiedrības novecošanos, iedzīvotāju veselības stāvokļa pasliktināšanos un personu ar invaliditāti/prognozējamu invaliditāti skaita palielināšanos (skat. 2. tabulu „Personas ar invaliditāti, to % īpatsvars no Rīgas iedzīvotāju kopskaita 2021. – 2023. gada decembrī”).

Savukārt finansējuma palielinājumu var skaidrot gan ar aprūpes pakalpojumu cenu palielinājumu, gan ar aprūpējamo klientu pašaprūpes spēju pasliktināšanos, kā rezultātā klientiem nepieciešams lielāks aprūpes apjoms (aprūpes stundu palielinājums).

Ņemot vērā pēdējo trīs gadu tendences, prognozējams, ka arī 2024. gadā saglabāsies aprūpes mājās pakalpojuma saņēmēju skaita un apjoma pieaugums.

28. tabula. Sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta

	2021	2022	2023
Personu skaits****	11 298	11 397, t.sk.53 UKR	11 469, t.sk. 120 UKR
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	23 832 977*	26 971 882, t.sk. UKR 55 116**	35 376 141, t.sk. UKR 389 769***

* no 2021. gada sākuma cena par vienu aprūpes stundu palielināta no 4,44 EUR līdz 6,12 EUR jeb par 27%.

** no 2022. gada februāra cena par vienu aprūpes stundu palielināta uz 6,29 EUR jeb par 2,7%.

***no 2023. gada februāra cena par vienu aprūpes stundu palielināta uz 7.86 EUR jeb par 25%.

****pārskata perioda laikā persona var būt mainījusi aprūpes mājās pakalpojuma veidu; personu skaits un izlietotais finansējums ietver arī ārkārtas aprūpi mājās un Covid - 19 sociālās aprūpes mājās pakalpojumu.

2023. gadā sniegts lielāks atbalsts arī Ukrainas iedzīvotājiem, nodrošinot sociālās aprūpes pakalpojumus dzīvesvietā **120** personām par kopējo summu **389 769 EUR**. Salīdzinoši 2022.gadā atbalsts sniegts **53** personām par kopējo summu **55 116 EUR**.

Ukrainas iedzīvotāju vajadzībām izlietotais finansējums tiks atgūts no valsts.

Aprūpe mājās

Aprūpe mājās nodrošina personas pamatvajadzību apmierināšanu, palīdzību mājas darbos un personiskajā aprūpē personām, kurām ir objektīvas grūtības aprūpēt sevi vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ.

Aprūpes mājās nepieciešamības izvērtēšanu veic RSD Sociālā darba nodaļas Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumu novērtēšanas sektora speciālists, aizpildot personas vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtēšanas karti, kurā tiek noteikts personai nepieciešamās aprūpes apjoms (līdz 35 stundām nedēļā, vai pārsniedz 35 stundas nedēļā, bet persona vēlas turpināt dzīvot savā dzīvesvietā un ir izteikusi vēlmi saņemt aprūpes mājās pakalpojumu) atbilstoši personas pašaprūpes spējām un aktivitātēm, kuras persona nevar veikt pati.

2023. gadā Rīgas valstspilsētas pašvaldībā aprūpes mājās pakalpojumu pakalpojuma veidā nodrošināja **6 714 personām no 20 gadu vecuma (t.sk. 32 ukraiņiem)** par kopējo summu **27 950 531 EUR (t.sk. 92 287 EUR ukraiņiem)** un **296 personām līdz 20 gadu vecumam (t.sk. 43 ukraiņiem)**

par kopējo summu **1 745 164 EUR (t.sk. 236 796 ukraiņiem)** (skat. 7. tabulu), saskaņā ar iepirkumu pērkot pakalpojumu no **8 pakalpojuma sniedzējiem**:

- Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”
- SIA „Pirmais patronāžas serviss”;
- Biedrība „Latvijas Sarkanais krusts”;
- SIA „Mājas aprūpe”;
- Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”;
- AS „Aprūpes birojs”;
- SIA „Mentamed”;
- SIA „Senior Riga”.

Bērnu ar funkcionāliem traucējumiem (līdz 20 gadu vecumam) aprūpes nodrošināšanu **individualizētas aprūpes veidā** (443 personām, t.sk. **9 ukraiņiem** par kopējo summu **2 297 786 EUR**, t.sk. **38 294 EUR** ukraiņiem) veica **8 pakalpojuma sniedzēji**:

- Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeirons”;
- SIA „CareLat”;
- Nodibinājums „Caritas Latvija”;
- SIA „Pirmais patronāžas serviss”;
- Biedrība „Latvijas Sarkanais krusts”;
- SIA „Mājas aprūpe”;
- Biedrība „Nepaliec viens”;
- Biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”.

Materiālais atbalsts aprūpes nodrošināšanai mājās

Rīgas valstspilsētas pašvaldība paredz arī **alternatīvu aprūpes mājās pakalpojumu** nodrošināšanas veidu, kad aprūpi mājās veic klienta izvēlēta privātpersona un pašvaldība sniedz materiālu atbalstu aprūpējamajai personai aprūpes mājās pakalpojuma nodrošināšanai (ja personas (ģimenes) rīcībā esošie līdzekļi nepārsniedz valstī noteiktās minimālās algas apmēru katram ģimenes loceklim (2023. gadā – 620 EUR).

2023. gadā aprūpes mājās pakalpojumu materiālā atbalsta veidā saņēma **4 224 personas no 20 gadu vecuma (t.sk. 30 ukraiņi)** par kopējo summu **1 918 342 EUR (t.sk. 8 390 ukraiņiem)** un **31 persona līdz 20 gadu vecumam** par kopējo summu **17 900 EUR** (skat. 29. tabulu).

29. tabula. Aprūpe mājās pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta

	2021	2022	2023
Aprūpes mājās pakalpojums pakalpojuma sniedzēja pakalpojuma veidā (t.k. bērni)*	6 533	6 772	7010
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	20 392 601	22 342 541	29 695 695
Aprūpes mājās pakalpojums materiālā atbalsta veidā (t.sk. bērni)*	4 869	4 622	4 255
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	2 210 054	2 036 869	1 936 242
Individualizēta aprūpe mājās bērniem*	175	322	443
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	246 776	1 376 927	2 297 786

* pārskata perioda laikā persona var būt mainījusi aprūpes mājās pakalpojuma veidu.

„Drošības pogas” pakalpojums

„Drošības pogas” pakalpojums nodrošina nepārtrauktas saziņas iespējas, informatīvu atbalstu un palīdzību 24 stundas diennaktī personām, kurām vecuma vai funkcionālo traucējumu dēļ pastāv risks nonākt bezpalīdzības stāvoklī.

2023. gadā „Drošības pogas” pakalpojumu Rīgas valstspilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja 4 pakalpojuma sniedzēji - biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”, SIA „Mājas aprūpe” biedrība „Latvijas Sarkanais krusts” un SIA “Dzīvības poga”.

„Drošības pogas” pakalpojums piešķirts **847 personām** par kopējo summu **226 160 EUR** (skat. 30. tabulu).

30. tabula. „Drošības pogas” pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta

	2021	2022	2023
Pakalpojuma saņēmēju skaits	777	798	847
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	172 140	186 139	226 160

Silto pusdienu piegāde mājās

Silto pusdienu piegāde mājās tiek nodrošināta personām, kuras fiziska vai GRT dēļ pašas nevar pagatavot siltu ēdienu, kā arī tām personām, kuras to nevar pagatavot sadzīves apstākļu dēļ.

Silto pusdienu piegādi mājās 2023. gadā nodrošināja pilnsabiedrība „Complex Food”.

2023. gadā silto pusdienu piegāde mājās piešķirta **297 personām (t.sk. 1 ukrainim)** par kopējo summu **341 903 EUR t.sk. 842 ukrainim** (skat. 31. tabulu).

31. tabula. Silto pusdienu piegāde mājās – saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta

	2021	2022	2023
Pakalpojuma saņēmēju skaits	283	272	297
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	259 093	288 158	341 903

Pavadoņa – asistenta pakalpojums

Pavadoņa – asistenta pakalpojums nodrošina fizisku un informatīvu atbalstu personām, kurām trūkst saziņai nepieciešamo prasmju un ir nepieciešama pavadošās personas klātbūtne vai fiziska vai garīga rakstura traucējumu dēļ ir apgrūtināta pārvietošanās ārpus mājokļa, apmeklējot valsts vai pašvaldības iestādes un organizācijas sadzīves jautājumu risināšanai, kā arī veselības aprūpes pakalpojumu sniedzējus.

Pavadoņa – asistenta pakalpojumu 2023. gadā nodrošināja biedrība „Svētā Jāņa palīdzība”.

2023. gadā pavadoņa – asistenta pakalpojums piešķirts **225 personām, t.sk. 4 ukrainiem** par kopējo summu **40 032 EUR, t.sk. 1 288 EUR ukrainiem** (skat. 32. tabulu).

32. tabula. Pavadoņa – asistenta pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta

	2021	2022	2023
Pakalpojuma saņēmēju skaits	182	213	225
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	17 338	33 026	40 032

Aprūpētās dzīvesvietas pakalpojums

Aprūpētās dzīvesvietas pakalpojums nodrošina viena sociālā pakalpojuma sniedzēja sniegtu sociālās aprūpes un ar sociālo aprūpi saistītu pakalpojumu kopumu, ietverot dzīvesvietas pielāgošanu, tehniskos palīglīdzekļus un personālu, personām, kurām nepieciešamais aprūpes mājās pakalpojuma apjoms pārsniedz 35 stundas nedēļā, bet persona vēlas turpināt dzīvot savā dzīvesvietā.

Aprūpētās dzīvesvietas pakalpojumu 2023. gadā nodrošināja četras līgumorganizācijas:

- SIA „Mājas aprūpe”;
- Biedrība „Latvijas Samariešu apvienība”;
- SIA „Senior Latvia”;
- SIA „Senior Riga”.

2023. gadā aprūpētās dzīvesvietas pakalpojums piešķirts **105 personām, t.sk. 1 ukrainim** par kopējo summu **834 154 EUR, t.sk. 11 871 ukrainim** (skat. 33. tabulu).

33. tabula. Aprūpētās dzīvesvietas pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta

	2021	2022	2023
Pakalpojuma saņēmēju skaits	91	95	105
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	520 932	698 884	834 154

Videovizītes pakalpojums

Videovizītes pakalpojums nodrošina attālinātu uzraudzību un ikdienas saziņu personām dzīvesvietā, kuras saņem aprūpes mājās pakalpojumu pakalpojuma sniedzēja veidā, ar mērķi nodrošināt personām iespēju saglabāt pēc iespējas neatkarīgu dzīvesveidu un novērst personas emocionālā stāvokļa pasliktināšanos.

Videovizītes pakalpojumu 2023. gadā nodrošināja viena līgumorganizācija – SIA „Senior Latvia”.

2023. gadā videovizītes pakalpojums nodrošināts **4 personām** par kopējo summu **4 171 EUR** (skat. 34. tabulu).

34. tabula. Videovizītes pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta

	2021	2022	2023
Pakalpojuma saņēmēju skaits	14	8	4
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	14 038	9 336	4171

Dienas un kopienas centri pilngadīgām personām

Dienas centri ir pakalpojums, kas rada iespēju personai attīstīt sociālās prasmes, izglītoties un saturīgi pavadīt brīvo laiku. DC palīdz cilvēkiem veidot sociālos kontaktus, gūt atbalstu, mudina iesaistīties dažādās individuālās, grupas un kopienas aktivitātēs. Klienti lielā mērā ir aicināti veidot DC aktivitāšu saturu paši, viņi piedalās to organizēšanā un apzina citus, kam ir nepieciešams sociāls atbalsts. Iespēja piedalīties DC aktivitātēs ir jebkurai pilngadīgai personai, bet īpaši aicināti ir tuvākajā kopienā dzīvojošie iedzīvotāji, tai skaitā personas, kuras sasniegušas pensijas vecumu, personas ar invaliditāti, personas, kuras nav nodarbinātas, kā arī citas pilngadīgas personas. DC darbojas pēc brīvā apmeklējuma principa. Šo centru apmeklēšanai klientam nav nepieciešams RSD nosūtījums.

Kopienas centrā tiek nodrošinātas aktivitātes, kas vairo iedzīvotāju līdzdalību, sociālo aktivitāti un piederības sajūtu kopienai, uzlabo KC apmeklētāju pašorganizēšanās prasmes, attīsta neformālā sociālā atbalsta tīklojumu, veicina atbildības sajūtu par savu rīcību un apkārtējo vidi, attīsta brīvprātīgo darbu, veicina iedzīvotāju neformālo pašpalīdzības grupu radīšanu, lai identificētu, veidotu un paplašinātu kopienas aktīvus un resursu sistēmu, aktivizē kopienā esošās nevalstiskās organizācijas, iesaistot tās kopienas vajadzību un esošo pakalpojumu kvalitātes novērtēšanā, kā arī veic citas ar KC apmeklētāju sociālajām iniciatīvām saistītas organizatoriskās darbības.

DC un KC pakalpojuma ietvaros tiek organizētas individuālās, grupu nodarbības un aktivitātes (kognitīvo spēju uzturēšanai/attīstīšanai, fizisko aktivitāšu, radošās, interešu u.c. nodarbības speciālistu vadībā), informatīvi – izglītojošie pasākumi (lekcijas, ekskursijas, kultūras pasākumi u.c.). DC un KC klientiem pieejamas sociālā darbinieka un citu speciālistu (piemēram, psihologa, fizioterapeita u.c.) konsultācijas, kā arī tiek sniegti atbalsta pakalpojumi tuviniekiem (konsultācijas, atbalsta, izglītojošās grupas u.c.). Tāpat vairākos DC un KC tiek attīstīta sadarbība un atbalsta sniegšana kopienas NVO (iespēju robežās nodrošināta iespēja izmantot DC un KC telpas u.tml.). KC akcentēts sociālais darbs kopienā, brīvprātīgā darba attīstīšana un organizēšana kopienā un atbalsta sniegšana kopienas un grupu līderiem.

2023. gadā Rīgā darbojās **13 DC** (no 01.06.2023.-12 DC, no 01.07.2023 – 11 DC) un **divi KC** (līdz 30.06.2023. – viens KC), tai skaitā **septiņas** (no 01.06.2023.- sešas, no 01.07.2023 – piecas) RSD struktūrvienības un **astoņi** (līdz 30.06.2023. – septiņi) līgumorganizāciju DC/KC.

2023. gadā DC un KC pilngadīgām personām pakalpojumus sniedza:

- RSD DC „Ķengarags”;
- RSD DC „Ābeļzars” (līdz 30.06.2023.);
- RSD DC „Kamene”;
- RSD KC „Ābeļzieds”;
- RSD DC „Rīdzene”(līdz 31.05.2023.);
- RSD DC „Vecmīlgrāvis”;
- RSD DC „Kastanis”;
- Biedrības „Latvijas Neredzīgo biedrība” DC „Strazdumuižas dienas centrs”;
- Biedrības „Latvijas Nedzirdīgo savienība” DC „Rītausma”;
- Nodibinājuma „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs”:
  - DC „Paudzes”;
  - DC „Dzīvības aka”;
  - DC „Mēs”;
- Biedrības „Rīgas aktīvo senioru alianse” DC „RASA”;
- Biedrības „Svētās Ģimenes Māja” DC „Svētās Ģimenes Māja”;
- Biedrības „Resiliences centrs” KC „Resiliences avots” (no 01.07.2023.).

2023. gadā DC un KC klientiem tika nodrošināts plašs pakalpojumu klāsts (iespēja apgūt datora lietošanu, attīstīt latviešu, angļu un citu valodas prasmes, iespēja iesaistīties dažādās interešu

nodarbībās – rokdarbos, gleznošanā, zīmēšanā un dažādās kustību nodarbībās, kā arī pēc nepieciešamības varēja saņemt sociālā darbinieka un psihologa individuālas konsultācijas).

2023. gadā DC “Rīdzene” darbību pārtrauca kā RSD struktūrvienība un no 01.06.2023. turpina darboties pašvaldības Centrālās administrācijas Rīgas valstspilsētas Apkaimju iedzīvotāju centra vadībā, nodrošinot iespēju Rīgas nevalstiskajām organizācijām šīs telpas un aprīkojumu izmantot sabiedrības integrācijas mērķu īstenošanai pašvaldībā, kā arī veicinot iedzīvotāju iesaisti un līdzdalību. Savukārt, RSD DC „Ābeļzars” tika pārveidots par Kopienas centru, paplašinot centra darbību ar tādām aktivitātēm kā kopienas vajadzību izpēti un brīvprātīgā darba attīstīšana. Pakalpojumu no 01.07.2023. sniedz biedrība „Resiliences centrs” (laika posmā no 12.07.2023. līdz 2023. gada beigām unikālie Kopienas centra klienti - **682**, no tiem bērni - 149, jaunieši – 191, pilngadīgās personas no 30 gadiem – 342). Plānota pakāpeniska kopienas centra koncepta ieviešana arī citos dienas centros.

2023. gadā kopā līgumorganizācijās nodrošinātas **283** DC un KC klientu vietas un pakalpojumu saņēma **2 849** personas, kas salīdzinoši ar 2022. gadu (**3 923**) ir par 1 074 personām mazāk (2023. gadā pakalpojumu saņēma mazāk ukraiņi, kā arī 2022. gadā viens no DC bija kļūdaini veicis klientu uzskaiti).

RSD DC/KC 2023. gadā pakalpojumu saņēma **1 190** personas, kas ir par **118** personām vairāk nekā 2022. gadā (**1072**).

DC un KC pakalpojumam līgumorganizācijās no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2023. gadā bija 846 282 EUR, bet RSD DC un KC izlietotais finansējums – 262 788 EUR (skat. 35. tabulu).

35. tabula. DC un KC pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta

	2021	2022	2023
DC un KC skaits	15	15	15
Klientu skaits līgumorganizācijās	4 326	3 923	2 849
Klientu skaits RSD DC/KC	937	1 072	1 190
Klientu skaits kopā	5 263	4 995	4 039
Izlietotie finanšu līdzekļi līgumorganizācijās, EUR	700 572	753 986	846 282
Izlietotie finanšu līdzekļi RSD DC/KC, EUR	230 528	217 160	262 788
Izlietotie finanšu līdzekļi kopā, EUR	931 100	971 146	1 109 070

Dienas aprūpes centri personām ar demenci

Dienas aprūpes centri personām ar demenci ir pakalpojums, kas dienas laikā nodrošina sociālo aprūpi. DAC mērķis ir iespēju robežās uzturēt un attīstīt klientu sociālās prasmes un nodrošināt saturīgu brīvā laika pavadīšanu, bet vienlaicīgi atslogot arī klientu piederīgos no aprūpes pienākumu veikšanas, radot iespēju pilnvērtīgi atgriezties darba tirgū.

DAC pakalpojuma saņemšanai klientam nepieciešams RSD izsniegts nosūtījums.

DAC pakalpojuma ietvaros tiek nodrošināta klientu uzraudzība, nepieciešamības gadījumā tiek sniegta palīdzība pašaprūpē, organizētas nodarbības (kognitīvo spēju uzturēšanai/attīstīšanai, mūzikas, mākslas, kustību terapijas u.c. nodarbības speciālistu vadībā), kultūras pasākumu apmeklēšana, sociālā darbinieka, ergoterapeita, fizioterapeita, psihologa u.c. speciālistu konsultācijas, kā arī atbalsta pakalpojumi (konsultācijas, atbalsta grupas u.c.) klientu tuviniekiem.

2023. gadā Rīgā darbojas **piecu līgumorganizāciju seši DAC** (kopā 136 vietas):

- Biedrības „Svētā Jāņa palīdzība” DAC „Ozolaine” (25 vietas) un DAC „Duntes ozoli” (25 vietas);
- SIA „Bērnu oāze” DAC „Oāze” (26 vietas);
- Biedrības „Dzintarkrasta serviss” DAC „Liepa” (20 vietas);
- SIA „Aprūpes centrs „Agate”” DAC „Agate” (20 vietas);
- Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” DAC „Žubītes” (20 vietas).

2023. gadā DAC pakalpojumu saņēma **160 personas**, kas salīdzinājumā ar 2022. gadu (133) ir par 27 personām vairāk.

2023. gadā pakalpojumu varēja saņemt vairāk personas, jo ar 2023.gada aprīli iespējas saņemt DAC pakalpojumu ir arī klientiem bez diagnozes demence, bet ar demences pazīmēm - tas ir lietderīgi tieši preventīvu iemeslu dēļ, t.i., lai maksimāli samazinātu iespēju demences pazīmēm progresēt. Tāpat arī 2023.gadā rasts finansējums, lai DAC vietu skaitu palielinātu par 6 vietām, kā arī ar 2023. gada jūniju DAC pakalpojuma izmaksās iekļauts finansējums transportam, klientu nogādāšanai DAC un atpakaļ dzīves vietā, kas būtiski nosaka klientu iespējas izmantot DAC pakalpojumu.

DAC personām ar demenci pakalpojumam no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2023. gadā bija 621 847 EUR (skat.36. tabulu).

36. tabula. DAC personām ar demenci pakalpojuma saņēmēju skaits un izlietotie finanšu līdzekļi no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta

	2021	2022	2023
DAC personām ar demenci skaits	6	6	6
Klientu skaits	132	133	160
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	360 190	416 811	621 847

Sociālais darbs stacionārajās ārstniecības iestādēs

Sociālā darba stacionārajā ārstniecības iestādē (turpmāk – slimnīca) mērķis ir sniegt sociālo darbinieku atbalstu veselības aprūpes iestādēs esošām personām, lai nodrošinātu sociālās aprūpes nepārtrauktību, izrakstoties no veselības aprūpes iestādes, kā arī palīdzību citu sociālo problēmu risināšanā.

Pašvaldības dotācijas nodrošināšana sociālā darba slimnīcās finansēšanai uzsākta 2013. gada martā pēc pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumu noslēgšanas ar 6 slimnīcām uz trīs gadiem.

2016. gadā janvārī – martā saskaņā ar RD 15.12.2015. lēmumu Nr.3314 „Par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu” pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumi noslēgti jau ar 7 slimnīcām:

- VSIA „Bērnu klīniskā universitātes slimnīca”;
- VSIA „Traumatoloģijas un ortopēdijas slimnīca”;
- SIA „Rīgas 2.slimnīca”;
- VSIA „Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centrs”;
- SIA „Rīgas Dzemdību nams”;
- SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca”;
- VSIA „Paula Stradiņa Klīniskā universitātes slimnīca”.

2019. gadā atkārtoti uz 3 gadiem saskaņā ar RD 19.12.2018. lēmumu Nr.1 875 „Par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu” pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgums pārslēgts ar 7 slimnīcām.

2021. gadā (05.11.2021.), pamatojoties uz 06.10.2021. RD lēmumu Nr.931, „Par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu” pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgums noslēgts ar 8. slimnīcu - AS „Latvijas Jūras medicīnas centrs”.

2022. gadā saskaņā ar RD 08.06.2022. lēmumu Nr. 1 583 „Par pārvaldes uzdevuma deleģēšanu” pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumi atkārtoti noslēgti ar 8 slimnīcām uz 7 gadiem.

Slimnīcās nodrošinātā sociālā darba pakalpojuma, kas tiek finansēts no pašvaldības budžeta, ietvaros tiek nodrošinātas šādas darbības:

- klientu sociālo situāciju izvērtēšana, sociālo problēmu identificēšana, nepieciešamo darbību veikšana sociālo problēmu risināšanā, tai skaitā palīdzības sniegšana klientam personu apliecinošu dokumentu atjaunošanā un dokumentu (iesniegumu) sagatavošanā saistībā ar klientu vajadzībām nepieciešamu sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības nodrošināšanu, nepieciešamības gadījumā pārstāvētas klienta intereses valsts un pašvaldības institūcijās;
- sadarbība ar RSD un citām valsts un pašvaldības institūcijām, lai nepieciešamības gadījumā klients pēc izrakstīšanas no slimnīcas varētu saņemt viņa vajadzībām atbilstošus sociālos pakalpojumus (atbilstoši klienta sociālajai situācijai un viņa vajadzībām tiek organizēta medicīniskā vai sociālā aprūpe, ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojums, transporta pakalpojums un citu pakalpojumu pieejamība);
- konsultācijas un informāciju par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību;
- psihosociāla palīdzība klientam un/vai viņa ģimenes locekļiem u.c.

2023. gadā slimnīcu sociālie darbinieki saskaņā ar pārvaldes uzdevuma deleģēšanas līgumiem ir snieguši atbalstu un palīdzību **10 917** personām, sniegto konsultāciju skaits – **19 837**. 2023. gada klientu skaits (10 917), salīdzinot ar 2021. gada klientu skaitu (10 330) bija par 587 jeb 6% lielāks. Savukārt sniegto konsultāciju skaits 2023. gadā (19 837) bija par 1 290 jeb 7% lielāks nekā 2022. gadā (18 547) (skat. 37. tabulu).

37. tabula. Sociālā darba pakalpojums slimnīcās

	2021	2022	2023
Slimnīcu skaits	8	8	8
Sociālo pakalpojumu saņēmēju skaits	10 167	10 330	10 917
Konsultāciju skaits	17 842	18 547	19 837

2023. gadā sociālā darba slimnīcās ietvaros, sociālie darbinieki klientiem ir palīdzējuši risināt dažādas sociālās problēmas Pilngadīgām personām visvairāk risinātās problēmas – veselības (nepieciešama sociālā aprūpe, invaliditāte u.c.), sociālo prasmju trūkums (apgrūtināta sadzīves vadīšana, samazinātas pašaprūpes prasmes, bērnu audzināšanas un aprūpes prasmju trūkums), saskarsmes problēmas/konflikti (svarīgu attiecību/sociālo kontaktu trūkums, paaudžu konflikti, konflikti partnerattiecībās), atkarības, mājokļa problēma, likumpārkāpumi, vardarbība (cietušais un varmāka), nodarbinātība, valsts valodas zināšanu trūkums, nenokārtoti dokumenti.

Savukārt bērniem visvairāk identificētās problēmas - vardarbība (visbiežāk novārtā pamešana/aprūpes trūkums), veselības problēmas (nepieciešama sociālā aprūpe, invaliditāte, psihiskās veselības problēmas - kas ietekmē bērna uzvedību, kas saistītas ar depresiju, tendenci uz paškaitējumu, agresiju u.tml.), saskarsmes problēmas/konflikti (visvairāk paaudžu konflikti, konflikti izglītības iestādē, ar skolas pedagogiem, ar vienaudžiem), ar izglītības iegūšanu saistītas problēmas (mācīšanās grūtības, skolas kavējumi), atkarības u.c.

Finanšu izlietojums sociālā darba pakalpojuma nodrošināšanai slimnīcās no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta 2023. gadā bija 263 897 EUR.

Īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijā

Īslaicīgas sociālās aprūpes pakalpojums institūcijā pilngadīgām personām (turpmāk – īslaicīgas sociālās aprūpes pakalpojums) nodrošina diennakts sociālo aprūpi un veselības aprūpi minimālā apjomā pilngadīgām personām, kurām nepieciešamais pakalpojuma apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā noteikto apjomu un kuru ģimenes locekļi nespēj nodrošināt personai nepieciešamo aprūpi nodarbinātības vai citu iemeslu dēļ, personas atveseļošanās periodā vai līdz pakalpojuma saņemšanai ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā. Īslaicīgas sociālās aprūpes pakalpojuma ietvaros klientam tiek nodrošināta uzraudzība, palīdzība pašaprūpē, sociālo darbinieku atbalsts un palīdzība sociālo

problēmu risināšanā u.c., kā arī veselības aprūpe minimālā apjomā (ārsta uzraudzība, ārstējošā ārsta nozīmētās uzturošās terapijas nodrošināšana, izgulējumu profilakse un virspusēju ārējo brūču (trofiskās čūlas, izgulējumi, apdegumi) ārstēšana, ārstnieciskā vingrošana un apmācība tehnisko palīglīdzekļu lietošanā u.c.).

Īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojumu var saņemt persona, kurai šis pakalpojums ir piemērotākais saskaņā ar RSD veiktu personas vajadzību pēc sociālajiem pakalpojumiem novērtējumu un RSD lēmumu par īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojuma piešķiršanu. Klientam šo pakalpojumu nodrošina rindas kārtībā, reģistrējot klientu elektroniskajā rindā saskaņā ar RSD lēmuma piešķiršanas datumu, atbrīvojoties vietai pašvaldības apmaksātajā īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojumā.

2023. gadā Rīgas valstspilsētas pašvaldība nodrošināja īslaicīgas sociālās aprūpes pakalpojuma saņemšanu SIA „Rīgas 1.slimnīca” Īslaicīgās sociālās aprūpes centrā 899 klientam (603 sievietēm un 296 vīriešiem), kas ir par 42 klientiem mazāk nekā 2022. gadā. No visām īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojuma saņēmušajām personām 173 personas (+43 personas salīdzinot ar iepriekšējo gadu) ir veikušas RSD noteikto līdzmaksājumu par kopējo summu 63 006 EUR. Pārskata periodā no kopējā pakalpojuma saņēmējo klientu skaita 329 (37%) persona varēja atgriezties dzīvesvietā, 255 (28%) klienti, kas ir par 112 klientiem vairāk kā 2022. gadā, pārcēlās uz ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūciju, bet pakalpojuma sniegšana pārtraukta 100 (11%) klientiem, sakarā ar nepieciešamu veselības aprūpi stacionārā ārstniecības iestādē, bet 306 (34%) klienti – miruši.

Informācija par īslaicīgas sociālās aprūpes pakalpojuma saņēmējiem apskatāma 38. tabulā. Sadalījumā pa vecuma grupām īslaicīgas sociālās aprūpes pakalpojumu saņēmējo lielākā daļa –87% (782 klienti) ir vecuma grupā virs 65 gadiem (tai skaitā 509 personas vecākas par 80 gadiem), bet 13% (127 klienti) – darbaspējīgā vecumā, saglabājot iepriekšējo gadu proporciju. Īslaicīgas sociālās aprūpes pakalpojuma finansēšanai no Rīgas valstspilsētas pašvaldības 2023. gada budžeta izlietoti 1 476 897 EUR.

38. tabula. Sociālo gultu pakalpojuma rezultatīvie rādītāji 2021. – 2023. gadā

Gads	Pakalpojumu saņēmējo skaits	Pakalpojumu sniegšanas vidējais dienu skaits	Pakalpojums sniegšana pārtraukta, jo klients izrakstīts				Finansējums EUR
			uz SAC	uz mājām (t.sk. patversmi)	uz stacionāru	miris	
2021	876	40	161	303	53	359	1 037 836
2022	941	35	143	356	60	365	1 192 702
2023	899	41	255	329	100	306	1 476 897

Īslaicīgās sociālās un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojums personām bez noteiktas dzīvesvietas

Ņemot vērā, ka no 2021. gada Rīgas patversmē palielinājās aprūpējamo klientu skaits, noslēgts pakalpojuma līgums ar SIA „Senioru nams” par īslaicīgas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojuma sniegšanu personām bez noteiktas dzīvesvietas.

2023. gadā pakalpojumā nodrošinātas **54** vietas. Ar 01.04.2023. pakalpojuma administrēšanu no RVPLD pārņēma RSD.

2023. gadā kopā pakalpojums nodrošināts **138** klientiem (107 vīriešiem; 31 sievietei), no tiem – 10 klientiem piešķirts SAC pakalpojums, 18 klienti gaidā rindā uz SAC, 28 klientiem tiek formēts SAC, 68 klienti izstājās. Salīdzinoši 2022. gadā pakalpojums sniegts 81 personai, kas ir par 57 personām mazāk nekā 2023. gadā.

Finanšu izlietojums īslaicīgās sociālās un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojumam personām bez noteiktas dzīvesvietas no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta 2023. gadā bija 544 530 EUR.

39. tabula. Īslaicīgās sociālās un sociālās rehabilitācijas institūcijas pakalpojums personām bez noteiktas dzīvesvietas 2021 . - 2023. gadā

	2021	2022	2023
Vietu skaits	30	44	54
Klientu skaits	114	81	138
Izlietotie finanšu līdzekļi, EUR	253 484	506 470	544 530

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi institūcijās

Ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojumi (turpmāk – SAC) institūcijā pensijas vecuma personām un personām ar I un II grupas invaliditāti mājokli, sociālo aprūpi un sociālo rehabilitāciju, ja nepieciešamais sociālās aprūpes pakalpojuma apjoms pārsniedz aprūpei mājās vai dienas aprūpes un sociālās rehabilitācijas institūcijā noteikto apjomu, t.i. personai nepieciešama palīdzība aprūpes nodrošināšanā vairāk nekā 35 stundas nedēļā, personām bez noteiktas dzīvesvietas – sākot no 18 līdz 35 stundām nedēļā un ja trīs mēnešu laikā pēc Sociālā dienesta lēmuma par pilngadīgo aprūpes institūcijas pakalpojuma piešķiršanu pieņemšanas personai nav iespējams nodrošināt sociālās aprūpes pakalpojumu dzīvesvietā.

SAC pakalpojuma ietvaros klientiem tiek nodrošināta palīdzība pašaprūpē, ēdināšana, uzraudzība, dzimumam un gadalaikam piemēroti apavi, apģērbs, gultas piederumi, gultas veļa, dvieļi un to centralizēta mazgāšana vai kopšana, personīgās higiēnas priekšmeti, sociālā darba speciālistu pakalpojumi, nodarbības un speciālistu konsultācijas saskaņā ar personas individuālās sociālās rehabilitācijas plāna ietvaros noteikto, integrācijas sabiedrībā veicināšanas pasākumi (pastaigas, ekskursijas, izbraukumi, sadraudzības, kultūras u.c. pasākumi gan institūcijā, gan ārpus tās), atbalsta pakalpojumi (konsultācijas u.c.) klientu tuviniekiem, veselības aprūpes pakalpojumi (ģimenes ārsta un citu speciālistu nozīmētā ārstēšanas plāna izpilde, tehnisko palīglīdzekļu nodrošināšana atbilstoši klientu vajadzībām normatīvajos aktos noteiktajā kārtībā u.c.).

No 2014. gada 14. augusta Rīgā noteikta **SAC pakalpojuma samaksas kārtība**, kas atbrīvo SAC pakalpojuma saņēmēju apgādniekus no obligāta pienākuma veikt samaksu par SAC pakalpojuma nodrošināšanu tuviniekam, ja persona SAC pakalpojumu saņem pašvaldības vai pašvaldības līgumorganizācijas (noslēgts pašvaldības iepirkuma līgums) SAC pakalpojuma sniedzējā institūcijā. Tāpat ir noteikts, ka klients var izvēlēties saņemt SAC pakalpojumu jebkurā SAC pakalpojuma sniedzējā institūcijā, kas reģistrēta sociālo pakalpojumu sniedzēju reģistrā (arī tādā, ar kuru pašvaldība nav noslēgusi pašvaldības iepirkuma līgumu) un, ja normatīvajos aktos noteiktā klienta pensijas un/vai citu ienākumu daļa nesedz pilnu pakalpojuma cenu, tiek paredzēts pašvaldības finansiāls atbalsts SAC pakalpojuma samaksā (2023. gadā – līdz 500 EUR mēnesī). Šī kārtība ļauj klientiem izvēlēties jebkuru SAC pakalpojuma sniedzēju, tai skaitā arī dārgāku un kvalitatīvāku, ja pakalpojuma saņēmējs, tā apgādnieks, citas fiziskas vai juridiskas personas var samaksāt starpību starp SAC pakalpojuma cenu un pašvaldības garantēto līdzmaksājumu. Rīgas valstspilsētas pašvaldības garantētās samaksas nodrošināšanai RVPLD slēdza sadarbības līgumus ar SAC pakalpojuma sniedzējiem – institūcijām, kurās pašvaldības iedzīvotāji izvēlas saņemt SAC pakalpojumu (turpmāk – Sadarbības organizācijas).

No 2018. gada rīdzinieki var izvēlēties saņemt SAC pakalpojumu arī ģimenes tipa SAC, kur vide, sadzīves apstākļi un ikdienas režīms pielāgots mājas videi. Ģimenes tipa institūcijās Rīgas valstspilsētas pašvaldība nodrošina līdzfinansējumu **līdz 800 EUR mēnesī** vienai personai.

SAC pakalpojumu 2023. gadā Rīgas valstspilsētas pašvaldības iedzīvotājiem nodrošināja:

3 pašvaldības iestādes:

- RSAC „Gaiļezers” (363, no 01.03.2023. - 318 vietas);
- RSAC „Mežciems” (193 vietas);
- RSAC „Stella Maris” (100 vietas).

12 iepirkuma līgumorganizācijas:

- SIA SP Labāka Rītdiena (SARC „Mārsnēni”, SARC „Sērmūkši”) (līdz 50 vietām);
- Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” sociālās aprūpes centrs „Pārdaugava” (līdz 58 vietām);
- Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Stūrīši” (līdz 100 vietām);
- Jēkabpils novada pašvaldības aģentūra „Jaunāmuiža” (līdz 45 vietām);
- Nodibinājums „Fonds Cilvēks cilvēkam” (līdz 60 vietām);
- Sabiedrība ar ierobežotu atbildību Aprūpes nams „Urga” (līdz 10 vietām);
- Sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Pansionāts Dzimtene” (līdz 106 vietām);
- SIA “Senioru nams” sociālās aprūpes centrs „Liepa” un sociālās aprūpes centrs „Senlejas” (līdz 50 vietām);
- Skrīveru novada pašvaldības aģentūra „Sociālās aprūpes centrs „Ziedugravas”” (līdz 35 vietām);
- Sociālās aprūpes centrs „Tērvete” (līdz 100 vietām);
- Talsu novada pašvaldības pansionāts „Lauciene” (līdz 60 vietām);
- Tukuma novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs „Rauda” (līdz 100 vietām);

73 līgumorganizācijas, ar kurām noslēgts(-i) Sadarbības līgums(-i) ar pašvaldības garantēto līdzmaksājumu līdz 500 EUR¹⁴:

- Balvu novada pašvaldības „Pansionāts „Balvi””;
- Biedrība „Sociālās aprūpes centrs „Allaži””;
- Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” Sociālās aprūpes centrs „Pārdaugava”;
- Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs “Krustceles”;
- Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Landze”;
- Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Ruba”;
- Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes un rehabilitācijas centrs „Seda”;
- Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Sociālās aprūpes centrs „Stūrīši”;
- Biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” Sociālās aprūpes centrs „Valka”;
- Biedrības “Latvijas Sarkanais Krusts” sociālās aprūpes centrs „Venta”;
- Biedrības “Latvijas Sarkanais Krusts” Kurzemes komitejas sociālās aprūpes centrs „Atpūtas”;
- Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Zemgales komitejas Ģimenes atbalsta centrs „Dzeguzīte”;
- Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Zemgales komitejas Sociālās aprūpes centrs „Vecbebri”;
- Biedrība „REACH” Senioru nams „Zilaiskalns”;
- Ērgļu pašvaldības SIA „Ērgļu slimnīca” Sociālās aprūpes nodaļa;
- Ērgļu sociālās aprūpes centrs;
- Gulbenes novada pašvaldība „Jaungulbenes Alejas”;
- Ilgstošas sociālās aprūpes un rehabilitācijas centrs „Brīze”;
- Jelgavas novada Sociālās aprūpes un rehabilitācijas centrs „Eleja” Pilngadīgo personu nodaļa;
- Jelgavas novada sociālās aprūpes un rehabilitācijas centrs „Kalnciems”;

---

¹⁴ līdz 30.04.2023. pašvaldības garantētais līdzfinansējums - līdz 400 EUR mēnesī, no 01.05.2023. - līdz 500 EUR mēnesī.

- ⊙ Jēkabpils novada pašvaldības aģentūra „Jaunāmuiža”;
- ⊙ Krāslavas novada sociālās aprūpes centrs „Skuķi”;
- ⊙ LSK Sociālās aprūpes centrs Derpele;
- ⊙ Nodibinājums „Fonds „Cilvēks Cilvēkam””;
- ⊙ Nodibinājums „Raunas evaņģēliski luteriskās draudzes diakonijas centrs” struktūrvienība „Pansija Rauna”;
- ⊙ Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Dundagas veselības centrs”;
- ⊙ Sabiedrības ar ierobežotu atbildību „Pansionāts Dzimtene”;
- ⊙ Pašvaldības aģentūra „Saulkrastu veselības un sociālās aprūpes centrs” Sociālās aprūpes nodaļa;
- ⊙ Pašvaldības SIA „Veselības un sociālās aprūpes centrs - Sloka”;
- ⊙ Preiļu novada Labklājības pārvaldes Sociālās aprūpes centrs „Vārkava”;
- ⊙ Sabīles aprūpes biedrība „Kalme”;
- ⊙ Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Alojas veselības aprūpes centrs”;
- ⊙ Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Aprūpes nams „Urga””;
- ⊙ Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Pansionāts Rokaiži”;
- ⊙ Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Rekreācijas centrs „Vīķi””;
- ⊙ Sabiedrība ar ierobežotu atbildību „Veselības centrs Ilūkste” ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļa „Mūsmājas „Dižkoks””;
- ⊙ SIA SP Labāka Rītdiena (SARC „Mārsnēni”, SARC „Sērmūkši”, SARC ZIEMEĻBLĀZMA, SARC ESĪBA);
- ⊙ SIA „Irlavas Sarkanā Krusta slimnīca” Pieaugušo ilgstošās sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas nodaļa;
- ⊙ SIA "Kuldīgas slimnīca" ilgstošās sociālās aprūpes nodaļa „Kuldīga”;
- ⊙ SIA „Kuldīgas slimnīca" ilgstošās sociālās aprūpes nodaļa „Skrunda”;
- ⊙ SIA „Kuldīgas slimnīca" ilgstošās sociālās aprūpes nodaļa „Valtaiķi”;
- ⊙ SIA Kondratjev un KO Aprūpes Centrs Julija;
- ⊙ SIA „Magnum Social & Medical Care" centrs „RŪRE”;
- ⊙ SIA MEM@M, Sociālais aprūpes centrs „CITAS MĀJAS”;
- ⊙ SIA „MILUR" Sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs „Auce”;
- ⊙ SIA „Priekules slimnīca”;
- ⊙ SIA „Ogres rajona slimnīca" Ilgstošās sociālās aprūpes institūcija;
- ⊙ SIA „Rehabilitācijas centrs „Līgatne”” struktūrvienība „Senioru māja”;
- ⊙ SIA „Senioru nams" SIA „Senioru nams" sociālās aprūpes centrs „Liepa" un sociālās aprūpes centrs „Senlejas”;
- ⊙ SIA „Senior Baltic" struktūrvienība - rezidence „Dzintara melodija”;
- ⊙ SIA Studiums ilgstošās un īslaicīgas sociālās aprūpes un rehabilitācijas centrs „Laimas”;
- ⊙ SIA „Varakļānu veselības aprūpes centrs" Sociālās aprūpes nodaļa;
- ⊙ SIA „Viesītes veselības un sociālās aprūpes centrs”;
- ⊙ Siguldas novada pašvaldības Sociālās aprūpes centra struktūrvienība „Sociālās aprūpes māja „Gaismiņas””;
- ⊙ Siguldas novada pašvaldības Sociālā aprūpes centra struktūrvienība „Sociālā aprūpes māja „Gauja”””;
- ⊙ Siguldas novada pašvaldības Sociālās aprūpes centra struktūrvienība „Sociālās aprūpes māja „Mālpils””;
- ⊙ Siguldas novada pašvaldības Sociālās aprūpes centra struktūrvienība „Sociālās aprūpes māja "Pēterupe””;
- ⊙ Skrīveru novada pašvaldības aģentūra „Sociālās aprūpes centrs „Ziedugravas””;
- ⊙ Sociālās aprūpes centrs „Līgotnes”;
- ⊙ Sociālās aprūpes centrs „Pļaviņas”;
- ⊙ Sociālās aprūpes biedrība „Saullēkts”;

- Sociālās aprūpes centrs „Tērvete”;
- Sociālās aprūpes centrs „Trapene”;
- Sociālās aprūpes centrs „Zemgale”;
- Sociālās rehabilitācijas un aprūpes centrs „Rūjienas senioru māja”;
- Subates Romas Katoļu draudzes sociālās aprūpes iestāde „Miera nams”;
- Šķilbēnu sociālās aprūpes māja un Viļakas sociālās aprūpes centrs;
- Talsu novada pašvaldības iestāde pansionāts „Lauciene”;
- Tukuma novada pašvaldības sociālās aprūpes centrs „Rauda”;
- Varakļānu novada pansionāts „Varavīksne”;
- Veco ļaužu un invalīdu pansionāts „Atvasara”;
- Veselības un sociālās aprūpes centrs „Dagda”
- Vispārējā tipa pansionāts „Madliena”.

9 līgumorganizācijas¹⁵, ar kurām noslēgts (-i) Sadarbības līgums (-i) ar pašvaldības garantēto līdzmaksājumu līdz 800 EUR¹⁶:

- Biedrības „Latvijas Samariešu apvienība” Ģimenes tipa sociālās aprūpes centrs „SenRīga”;
- SIA Adoro Šampēteris" rezidence Adoro Šampēteris”;
- SIA „Aprūpes grupa” Ģimenes tipa māja „Gobas apartamenti”;
- SIA „J un M” pansionāts „Sofija”;
- SIA Kondratjev un KO Aprupes Centrs Julija.
- SIA „Senior Baltic” struktūrvienība - rezidence „Dzintara melodija”;
- SIA „SENIOR MANAGEMENT” struktūrvienība ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas centrs „Priedāji”;
- SIA „Senior Riga” (Briežu iela 1, Briežu iela 3);
- SIA „Senior Service” struktūrvienības „Senior Babite”, „Senior Vecmīlgrāvis”, „Senior Ogre”, „Senior Ādaži” un „Senior Jūrmala”;

SAC pakalpojumu 2023. gadā nodrošināja trīs RSAC (**656 vietas**) un 12 pašvaldības iepirkuma līgumorganizāciju 18 iestādēs (**līdz 530 vietām**), kā arī bija spēkā 73 Sadarbības līgumi ar pašvaldības garantēto līdzmaksājumu līdz 500 EUR un 9 Sadarbības līgumi ar pašvaldības garantēto līdzmaksājumu līdz 800 EUR, kopā ar **80** SAC pakalpojuma sniedzējām līgumorganizācijām, kurās 2023. gadā SAC pakalpojums tika nodrošināts **2 134** personām. Kopā iepirkuma līgumorganizācijās un Sadarbības līgumu organizācijās 2023. gadā tika paredzēts finansēt **līdz 1 580 vietām dienā** (2022. gadā – līdz 1 540 vietām dienā). Tātad, 2023. gadā kopā no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta līdzekļiem tika paredzēts finansēt līdz **2 236** SAC pakalpojuma vietām (RSAC, iepirkuma un Sadarbības līgumorganizāciju vietas kopā).

Pašvaldības līdzfinansēto SAC vietu skaits 2023. gadā (**2 236**) bija par 40 vietām lielāks nekā 2022. gadā (**2 196**).

SAC pakalpojumam no pašvaldības budžeta izlietotais finansējums 2023. gadā bija **21 012 892 EUR** (skat. 40. tabulu).

¹⁵ Viena līguma ietvaros SAC pakalpojums var tikt sniegts vairākās atrašanās vietās (dažādās adresēs).

¹⁶ līdz 30.04.2023. pašvaldības garantētais līdzfinansējums - līdz 640 EUR mēnesī, no 01.05.2023. - līdz 800 EUR mēnesī.

40. tabula. Vietu skaits SAC un pakalpojuma finansēšanai izlietotie Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta finanšu līdzekļi 2021. – 2023. gadā

	2021	2022	2023
Pašvaldības iestādes	755* (no 1.jūlija – 656)	656	656** (no 1.marta – 611)
Līgumorganizācijas	līdz 1 290	līdz 1 540	līdz 1 580
Vietu skaits kopā	2 045	2 196	2 236
Izlietotie finanšu līdzekļi kopā, EUR	14 693 227	16 413 058	21 012 892

* RSAC vietu skaits no 2021. gada 1. jūlija samazināts no 755 uz 656 vietām

**RSAC „Gaiļezers” no 2023. gada 1. marta vietu skaits samazināts no 363 uz 318 (par 45 vietām), lai nodrošinātu pakalpojumam atbilstošas telpas

2023. gadā SAC pakalpojumu saņēma **2 901 persona**, no tām RSAC – **771 persona** un **2 134 personas** līgumorganizāciju SAC¹⁷, tai skaitā Sadarbības līgumu ietvaros.

2023. gadā salīdzinoši ar 2022. gadu SAC pakalpojuma saņēmēju kopējais skaits ir **palielinājies par 114 personām**, kas liecina par aprūpējamo personu skaita palielināšanos (skat. 41. tabulu).

41. tabula. SAC pakalpojuma saņēmēju skaits 2021. – 2023. gadā*

	2021	2022	2023
Pašvaldības iestādes	804	785	771
Līgumorganizācijas	1 929	2 009	2 134
KOPĀ*	2 710	2 787	2 901

* kopējais pakalpojuma saņēmēju skaits var nesakrist ar pašvaldības un līgumorganizāciju iestādēs pakalpojumu saņēmēju personu kopskaitu, jo gada laikā vairākas personas saņēmušas pakalpojumu gan pašvaldības iestādē, gan arī līgumorganizācijas iestādē.

2023. gadā RSD ir izskatījis 1 696 klientu iesniegumus SAC pakalpojuma saņemšanai, kas ir par 76 iesniegumiem mazāk nekā 2022. gadā (skat. 42. tabulu).

42. tabula. SAC pakalpojuma pieprasītāju skaits

	2021	2022	2023
Izskatītie klientu iesniegumi	1 428	1 772	1 696

2023. gadā palielinājās reģistrēto personu skaits rindā SAC pakalpojuma saņemšanai (uz 31.12.2023. – 532 persona, salīdzinoši uz 31.12.2022. – 451 persona).

Rindā reģistrēto personu skaita palielinājums saistīts ar iedzīvotāju novecošanos, veselības problēmām, kā rezultātā kopumā palielinās personu skaits, kurām nepieciešami sociālās aprūpes pakalpojumi. Tāpat aptuveni 80% no rindā SAC pakalpojuma saņemšanai reģistrētajām personām vēlas saņemt SAC pakalpojumu Rīgā. Tā kā no visām SAC pakalpojuma sniedzēja iestādēm (kopā 83),

¹⁷ viena persona gada laikā var saņemt SAC pakalpojumu vairākās institūcijās, piemēram, pāriet no RSAC uz Sadarbības organizāciju, u.t.t..

kurās Rīgas iedzīvotāji saņem SAC pakalpojumu, tikai 10 SAC atrodas Rīgā (bez šiem Rīgā nav citu SAC pakalpojuma sniedzēju), tad iedzīvotāju vēlmi apmierināt var tikai daļēji, kā arī cilvēkiem ir jāgaida rindā, lai saņemtu SAC pakalpojumu Rīgā.

Lai mazinātu rindā gaidīšanas laiku un personu skaitu, RSD katru gadu palielina noslēgto Sadarbības līgumu skaitu vai esošo līgumu ietvaros tiek pievienotas jaunas SAC pakalpojuma sniegšanas adreses (filiāles), tādā veidā palielinot vietu skaitu līgumorganizāciju SAC pakalpojuma sniedzēju institūcijās.

Pašvaldība katru gadu palielina arī finansējumu (2023. gadā nodrošināts finansējums papildu 70 SAC vietām), lai varētu lielākam skaitam personu nodrošināt līdzfinansējumu SAC pakalpojuma saņemšanai, tomēr pieprasījums pēc SAC pakalpojuma ir lielāks nekā pašvaldības budžetā pieejamais finansējums. Tajā pašā laikā jāatzīst, ka aptuveni trešdaļa rindā reģistrēto personu, pienākot rindai vairākkārtīgi atliek iestāšanās SAC, kas liecina par aprūpes vajadzību risinājumu citādā veidā.

2023. gadā saglabājās iepriekšējo gadu tendence, ka SAC pakalpojumu saņēmējiem ir nepieciešams lielāks aprūpes apjoms nekā to var nodrošināt pašvaldība personu dzīvesvietā, tai skaitā nepieciešami papildu higiēnas līdzekļi un ir nodrošināma uzraudzība, tas ir, pieaug mazkustīgo klientu un klientu ar demenci skaits. Rindā no SAC pakalpojuma saņemšanai uzņemto personu skaita medicīniskajā dokumentācijā vidēji 53% norādīta diagnoze – demence. Līdz ar to, lai nodrošinātu kvalitatīvu klientu aprūpi un uzraudzību, sadārdzinās SAC pakalpojuma izmaksas, tas ir, nepieciešams nodrošināt atbilstošus tehniskos palīg līdzekļus, higiēnas preces, pielāgot telpas, informācijas tehnoloģiju risinājumus, kā arī ir nepieciešams palielināt aprūpes darbinieku skaitu.

Pašvaldības SAC aktuālas ir personāla problēmas – kadru trūkums un mainība, nekonkurētspējīgs atalgojums, kā arī ir novecojusi infrastruktūra, telpas nav piemērotas klientu un darbinieku vajadzībām. Nepieciešams telpu remonts, tai skaitā telpu pielāgošana personām ar demenci, istabu pielāgošana līdz diviem cilvēkiem istabā, vides pieejamības nodrošinājums, labiekārtoti āra pastaigu laukumi, droša teritorija. RSAC tiek turpināta 2021. gadā iesāktais, ka RSAC tiek veidotas ģimeniskai videi pietuvinātas nodaļas. 2022. gadā RSAC „Mežciems” tika atvērta, divas ģimeniskai videi pietuvinātas nodaļas personām ar demenci, kurās 2021. gadā tika uzsākti remonta darbi. 2023. gadā RSAC „Gaiļezers” tika atvērta ģimeniskai videi pietuvināta nodaļa, kurā tiek sniegts SAC pakalpojums personām ar demenci vairākās grupās (dzīvokļos), kopā 33 personām.

Ar katru gadu turpina palielināties pieprasījums pēc pakalpojuma sniedzējiem, kuri veido ne tikai vispārēja tipa SAC, bet attīsta ģimenes tipa SAC pakalpojumu, arī tādu, kas specifiski pielāgots personām ar demenci.

Ģimenes tipa SAC jānodrošina prasības, kas attiecas uz vispārēja tipa SAC, gan arī papildu prasības (SAC jāatrodas Rīgā vai ne tālāk kā 40 kilometru attālumā no Rīgas robežas, pakalpojums tiek sniegts jaunuzceltā vai renovētā ēkā/telpās, kas pielāgotas sociālā pakalpojuma organizēšanai mazā grupā (8 – 16 personām), nodrošinot ģimeniskai videi pietuvinātus sadzīves apstākļus; nodrošināts telpu aprīkojums maksimālai klientu neatkarības un pašaprūpes spēju saglabāšanai; maksimāli ievēroti klientu pašnoteikšanās principi jeb griba, tai skaitā dienas režīms pielāgots katra klienta individuālajam režīmam).

Ņemot vērā, ka kopš 2018. gada pašvaldības līdzfinansējums bija nemainīgs un neatbilstošs SAC pakalpojuma izmaksām, no 2023. gada 1. maija pašvaldības līdzfinansējuma tika palielināts - vispārējā tipa SAC pakalpojumam, no ne vairāk kā 400 EUR mēnesī uz ne vairāk kā 500,00 EUR mēnesī un ģimenes tipa SAC – no ne vairāk kā 640,00 EUR mēnesī uz ne vairāk kā 800,00 EUR mēnesī.

Saglabājas tendence, ka palielinās personu skaits, kuras izvēlas saņemt SAC pakalpojumu ģimenes tipa institūcijās. 2023. gadā ģimenes tipa SAC pakalpojumu saņēma 676 personas, kas ir par 73 personām vairāk nekā 2022. gadā (603). Pašvaldības līdzfinansēto vietu skaitu ģimenes tipa SAC institūcijās 2023. gadā (433) bija par 115 vairāk nekā 2022. gadā (318) (skat. 43. tabulu).

43. tabula. Ģimenes tipa SAC vietu un klientu skaits 2021. – 2023. gadā

	2021	2022	2023
Vietu skaits	303	318	433
Klientu skaits	503	603	676

Sociālie pakalpojumi pilngadīgām personām bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām

Rīgas patversme un naktspatversmes

Patversme/naktspatversme – sociālā institūcija, kas bez noteiktas dzīvesvietas vai krīzes situācijā nonākušām personām nodrošina īslaicīgas uzturēšanās iespējas, uzturu, personiskās higiēnas iespējas un sociālā darba speciālista pakalpojumus.

2023. gadā patversmes/naktspatversmes pakalpojumus sniedza viena pašvaldības iestāde (Rīgas patversme) (260 vietas) un septiņas līgumorganizāciju patversmes/naktspatversmes (415 vietas):

Pašvaldības iestāde:

- Rīgas patversmes Vīriešu nodaļa, Latgales iela 208 (170 vietas);
- Rīgas patversmes Sieviešu nodaļa, Eiženijas iela 1E (90 vietas);

Līgumorganizāciju patversmes/naktspatversmes:

- biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” patversme/naktspatversme sievietēm/vīriešiem, Gaiziņa iela 7, Rīga (85 vietas);
- Evaņģēlisko kristiešu draudzes „Zilais Krusts” patversme/naktspatversme vīriešiem, Mazjumpravas iela 8, Rīga (līdz 110 vietām);
- SIA „V.E.L.G.” naktspatversme sievietēm/vīriešiem, Esplanādes iela 1 (līdz 100 vietām) un patversme sievietēm/vīriešiem, Sofijas iela 8, Rīga (līdz 90 vietām);
- biedrības „PINS” naktspatversme sievietēm, Aptiekas iela 1, k-5, Rīga (līdz 45 vietām).

Personu, kuras izmantoja patversmes/naktspatversmju pakalpojumus 2023. gadā, vidējais skaits mēnesī bija **553**, kas ir par 63 (10%) personām mazāk nekā 2022. gadā (615). Lielākais vidējais noslogojums Rīgas patversmē/naktspatversmēs bija vērojams 2023. gada februāra mēnesī – 651 persona. Iestājoties siltākiem laika apstākļiem, vidējais bezpajumtnieku skaits pakāpeniski samazinājās no 651 personas februāra mēnesī līdz 455 personām jūlija mēnesī. Savukārt, 2023. gadā kopā patversmes/naktspatversmes pakalpojumus saņēma **4 394** personas, tai skaitā 3 661 jeb 83% vīrieši un 733 jeb 17% sievietes, kas ir par 102 (2%) personām vairāk nekā 2022. gadā, kad patversmes/naktspatversmes pakalpojumus saņēma 4 292 personas. Līdz ar to 2023. gadā palielinājās patversmes/naktspatversmēs klientu kopējais skaits, samazinoties klientu vidējam skaitam mēnesī, kas norāda, ka samazinājās patversmes/naktspatversmes klientu pakalpojuma saņemšanas periods. Salīdzinoši 2021. gadā patversmes/naktspatversmes pakalpojumus saņēma 3 979 personas (skat. 44. tabulu).

2023. gadā no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta patversmes/naktspatversmes pakalpojumu finansēšanai pašvaldības iestādē Rīgas patversmē izlietoti 1 537 661 EUR, bet pakalpojuma finansēšanai līgumorganizāciju patversmēs/naktspatversmēs izlietoti 1 555 118 EUR.

44. tabula. Vidējais klientu skaits mēnesī un kopējais skaits gadā Rīgas patversmē/naktspatversmēs 2021. – 2023. gadā

	2021	2022	2023
Janvāris	699	724	642
Februāris	710	758	651
Marts	705	735	646
Aprīlis	678	699	618
Maijs	626	596	507
Jūnijs	595	505	451
Jūlijs	554	473	455
Augusts	560	478	446
Septembris	579	532	471
Oktobris	626	588	538
Novembris	680	638	590
Decembris	721	657	615
Vidēji mēnesī	644	615	553
Klientu skaits gadā	3 979	4 292	4 394

No 2017. gada Rīgas patversmes sievietes nodaļā (Eiženijas iela 1E) un Rīgas patversmes vīriešu nodaļā (Maskavas ielā 208) ir organizētas aprūpes gultasvietas klientiem (25 gultasvietas sievietēm un 10 gultasvietas vīriešiem), kuru vajadzībām īslaicīga vai ilgstoša sociālā aprūpe un sociālā rehabilitācija institūcijā nav atbilstošākais pakalpojuma veids, bet ir nepieciešama aprūpe mājās. Tā kā šīm personām nav dzīvesvietas, tad Rīgas patversmē šīm personām nodrošina aprūpes pakalpojumus. 2023. gadā minēto pakalpojumu saņēma **117 sievietes un 162 vīrieši**. Salīdzinoši 2022. gadā minēto pakalpojumu saņēma 95 sievietes un 114 vīrieši, 2021. gadā – 116 sievietes un 189 vīrieši.

Pansijas pakalpojums

No 2017. gada biedrība „Latvijas Samariešu apvienība” uzsāka nodrošināt pansijas pakalpojumu Ieriķu ielā 28, Rīgā (20 vietas). Pansijas pakalpojuma ietvaros personām, tai skaitā bezpajumtniekiem ar pašaprūpes grūtībām, kas ir tuvu vajadzībām pēc ilgstošas sociālās aprūpes institūcijā, tiek nodrošināts mājoklis un sociālās aprūpes pakalpojumi, saglabājot pakalpojuma saņēmējam patstāvīgas dzīves principus. Tas ļauj atslogot ilgstošas sociālās aprūpes institūcijas no klientiem, kuru pašaprūpes vajadzības ir lielākas nekā sniedz sociālās aprūpes pakalpojumi dzīvesvietā, bet mazākas nekā sociālās aprūpes pakalpojumi institūcijā. Līdz ar to personas ar sociālā pakalpojuma sniedzēja atbalstu ir spējīgas dzīvot dzīvokļa vidē.

2023. gadā pansijas pakalpojumu kopā saņēma **22** klienti, no tiem 1 klients uzsāka saņemt SAC pakalpojumu, viens klients miris. Salīdzinoši 2022. gadā pansijas pakalpojumu kopā saņēma 27 klienti, no tiem 3 klientiem atrisināts mājokļa jautājums, uzsākot dzīvot patstāvīgi, 3 izbeigts pakalpojums, 1 klients miris.

2023. gadā no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta pašvaldības budžeta minētā pakalpojuma finansēšanai izlietoti **97 495 EUR**.

Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem

Sociālās rehabilitācijas centrs bezpajumtniekiem (turpmāk – SRC) pakalpojums ietver sociālo un darba prasmju attīstīšanas pasākumu kopumu, veicinot personas sociālā statusa atgūšanu, iekļaušanos darba tirgū un sabiedrībā, kā arī novēršot citu faktoru izraisītās negatīvās sekas personas

dzīvē saskaņā ar katram klientam individuāli izstrādātu sociālās rehabilitācijas plānu. Uzturēšanās termiņš SRC ir viens gads, nepieciešamības gadījumā Rīgas Sociālais dienests var personai atkārtoti piešķirt SRC pakalpojumu.

2023. gadā SRC pakalpojumu sniedza piecas līgumorganizācijas (75 vietas):

- biedrība „Labā cerība” (7 sieviešu un 18 vīriešu vietas ar izmitināšanu), Aglonas iela 35, k-3 (vīriešiem) un Gardenes iela 3-11 (sievietēm);
- biedrība „Integrācijas sabiedrībai” (15 vīriešu vietas ar izmitināšanu), Ratnieki, Silmalas, Salas pagasts, Babītes novads;
- Evaņģēlisko Kristiešu draudze „Zilais Krusts” (10 vīriešu vietas ar izmitināšanu), „Druvas”, Bekas, Lēdmanes pagasts, Lielvārdes novads;
- nodibinājums „Nova vita” (10 vīriešu un sieviešu vietas ar izmitināšanu), Katoļu iela 14A, Rīga;
- biedrība „Svētā Lūkas atbalsta biedrība” (15 vīriešu un sieviešu vietas bez izmitināšanas), Bārddziņu iela 2, Rīga.

2023. gadā SRC pakalpojumu kopā saņēma kopā **168** personas, tajā skaitā 30 bezpajumtniekiem un 14 personām pēc brīvības atņemšanas soda izciešanas. 2023.gadā 59 (35%) personas sociālās rehabilitācijas rezultātā ir atjaunojušas savas sociālās prasmes dzīvot patstāvīgi. Salīdzinoši 2022. gadā SRC pakalpojumu kopā saņēma 117 personas, no tām 37 (32%) personas sociālās rehabilitācijas rezultātā ir atjaunojušas savas sociālās prasmes dzīvot patstāvīgi.

2023. gadā no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta minētā pakalpojuma finansēšanai izlietoti **564 422 EUR**.

Biedrības „Integrācijas sabiedrībai” vadītājs Jurijs Kapustins saņemot „Latvijas lepnums” balvu

Apkopojot datus par patversmes/naktspatversmes klientu sociālajām problēmām, var secināt, ka lielākajai daļai klientu tiek identificētas vairākas problēmas, piemēram, veselības, atkarības, nodarbinātības, saskarsmes problēmas. Līdz ar to sociālie darbinieki, lai palīdzētu klientam atrisināt galveno mājokļa problēmu, vispirms palīdz risināt problēmas, kas saistītas ar klienta spēju sociāli funkcionēt. Klientiem identificētās un aktuālākās problēmas ir šādas:

- veselības rakstura problēmas (71%), tajā skaitā hroniskas saslimšanas, funkcionēšanas problēmas, kā arī garīga rakstura traucējumu pazīmes;
- atkarības problēma (50%). Klientu vidū plaši izplatīta ir alkohola atkarības problēma, mazāk psihotropo vielu un toksisko vielu izraisītas atkarības. Lai palīdzētu klientiem, sociālais darbinieks piedāvā klientiem apmeklēt Anonīmo Alkoholiķu 12 soļu programmu, atkarības profilakses speciālista konsultācijas, kā arī iesaistīties valsts apmaksātajā Minesotas programmā alkohola atkarības ārstēšanā. Rīgas patversmes DC klienti tiek iesaistīti atbalsta un izglītojošās grupās par alkohola un narkotisko vielu negatīvo ietekmi, sniegta informācija par pieejamo palīdzību problēmas risināšanā;
- nodarbinātība (47%). Lai risinātu nodarbinātības jautājumu, klienti tiek iesaistīti Rīgas patversmes DC aktivitātēs, piedāvājot dalību atbalsta grupās. Sadarbībā ar NVA klienti tiek iesaistīti nodarbinātības pasākumā „Algoti pagaidu sabiedriskie darbi” ilgstošajiem bezdarbniekiem;
- saskarsmes problēma/konflikti (65%), kas saistīti ar šķiršanos ģimenē, dažādu paaudžu izraisītajām konfliktsituācijām, kā arī saskarsmes problēmas sociālajā vidē un sociālo kontaktu/svarīgu attiecību trūkums. Līdz ar to saskarsmes problēmas negatīvi ietekmē personas psihosociālo stāvokli un spēju pastāvīgi gādāt par savām pamatvajadzībām;

Sociālie darbinieki palīdz personām risināt dzīvesvietas jautājumu, izmantojot dzīvokļu īres tirgus piedāvājumu.

Galvenie iemesli, kāpēc bezpajumtnieki ilgstoši nevar atrisināt savu sociālo situāciju un uzturas patversmē/naktspatversmēs, ir:

- ilgstoša alkohola atkarība un veselības problēmas;
- zems pašvērtējums un motivācijas trūkums iesaistīties savas situācijas uzlabošanā.

Ilgstoša alkohola atkarība veicina personas sociālo atstumtību, jo persona būtiski pasliktina savu garīgo un fizisko veselības stāvokli, zaudē darba spējas un starppersonu komunikācijas prasmes. Bezpajumtniecības problemātikai ir daudzšķautnains raksturs, līdz ar to sociālā darba speciālistiem, risinot sociālos gadījumus, vienlaicīgi jārisina vairākas personu sociālās problēmas un to izraisītās sekas.

Mājokļa problēmas risināšanu apgrūtina fakts, ka bezpajumtniekus grūti iesaistīt nodarbinātībā un motivēt strādāt, līdz ar to nav ienākumu, lai veiktu pirmo iemaksu par īri un tālāk veiktu regulārus maksājumus. Bezpajumtnieki pierod pie patversmes pakalpojuma nodrošinātajām ērtībām un nevēlas risināt savu dzīvesvietas jautājumu, paaugstinot dzīves kvalitāti. Piemēram, piešķirot patversmes klientam īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojumu, persona atsakās maksāt izdevumus par komunālajiem pakalpojumiem, jo pieradusi pie bezmaksas patversmes pakalpojuma. Mājokļa, materiālo grūtību, sadzīves prasmju trūkuma u.c. sociālo problēmu risināšanā ir pieejams arī ģimenes asistenta pakalpojums.

31.10.2023. noslēdzās Sabiedrības integrācijas fonda izmēģinājumu projekts „Atbalsta pasākumu sniegšana bezpajumtniekiem”. Šī izmēģinājumu projekta mērķis ir nodrošināt plašāku, šīs mērķa grupas individuālajām vajadzībām pielāgotu atbalstu, t.sk. mājokļa nodrošināšanu, ka arī paaugstināt bezpajumtnieku motivāciju, sociālās funkcionēšanas spējas un integrāciju sabiedrībā, tādejādi mazinot ilgstošas bezpajumtniecības risku pašvaldībā. Izmēģinājumu projekta ievaros tika izmantota ārvalstīs izmantotā „Mājoklis vispirms” pakalpojuma pieeja. Tā pamatā ir mājokļa un atbalsta pakalpojumu sniegšana bezpajumtniekiem, lai personām attīstītu dzīves prasmes veiksmīgai integrācijai sabiedrībā. Sadarbībā ar biedrību „Latvijas Samariešu apvienība” izmēģinājumu projekta ietvaros pakalpojums nodrošināts 25 patversmes klientiem. Kopā izmēģinājumu projektā iesaistīti 28 patversmes klienti, no tiem 1 klients nomira, 2 klienti izstājās no projekta. Izvērtējot izmēģinājumu projekta rezultātus, var secināt, ka no 25 iesaistītajiem klientiem, 15 klienti ir uzlabojuši savas sociālās funkcionēšanas prasmes, turpretim 10 klientiem nepieciešams turpināt nodrošināt intensīvu atbalstu sociālo problēmu risināšanā. Lai nodrošinātu izmēģinājumu projekta pēctecību, no 01.11.2023. šiem klientiem tiek nodrošināts mājoklis individuālās sociālās rehabilitācijas programmas ietvaros.

Rīgas patversmes Dienas centrs

Dienas centrs bezpajumtniekiem un maznodrošinātiem Rīgas iedzīvotājiem nodrošina sociālo prasmju apguves, izglītojošas, sociālās rehabilitācijas, tai skaitā atbalsta un pašpalīdzības grupu nodarbības, sociālā darba speciālistu konsultācijas, sanitāri higiēniskos, ģimenes ārsta pakalpojumus primārās veselības aprūpes līmenī u.c. pakalpojumus.

Rīgas patversmes Dienas centra bezpajumtniekiem un maznodrošinātiem Rīgas iedzīvotājiem Katoļu ielā 57, Rīgā, pakalpojumus 2023. gadā vidēji dienā saņēma 61 persona (skat. 45. tabulu), tai skaitā dušas pakalpojumu izmantoja vidēji 6 personas dienā, veļas mazgāšanas pakalpojumu – vidēji 1 personas dienā un 18 personas vidēji dienā apmeklēja bibliotēku.

2023. gadā DC pakalpojumus izmantoja kopā **319** personas, no tām 205 jeb 64% darbspējīgas personas un 114 jeb 36% pensijas vecuma personas vai personas ar invaliditāti. 2023. gadā DC apmeklētāju skaits salīdzinoši ar 2022. gadu (**343**) samazinājās par 24 personām jeb 7%.

2023. gadā no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta minētā pakalpojuma finansēšanai izlietoti **319 514 EUR**.

45. tabula. Vidējais klientu skaits mēnesī un gadā Rīgas patversmes DC 2021. – 2023. gadā

	2021	2022	2023
Janvāris	0	68	89
Februāris	0	53	83
Marts	50	69	84
Aprīlis	41	82	69
Maijs	33	68	48
Jūnijs	32	69	44
Jūlijs	27	58	33
Augusts	33	46	35
Septembris	40	67	44
Oktobris	48	74	65
Novembris	63	79	64
Decembris	62	98	74
Vidēji mēnesī:	43	69	61
Klientu skaits gadā:	247	343	319

Rīgas patversmes struktūrvienības Mobilās brigādes ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem galvenie uzdevumi ir apzināt un regulāri apsekot bezpajumtnieku pulcēšanās vietas, apsekot konkrētas adreses pēc operatīvās informācijas saņemšanas, noskaidrot klientu vajadzības un problēmas, informēt par iespējām saņemt palīdzību, motivēt klientus risināt problēmas. Lai attīstītu ielu sociālo darbu un gada aukstajā periodā sniegtu palīdzību pēc iespējas lielākam bezpajumtnieku skaitam, no 2019. gadā jūlija tika izveidota otra MB. MB sastāvā ir iekļauti trīs darbinieki – sociālais darbinieks, aprūpētājs un šoferis. MB maršruts veidots, iekļaujot zupas virtuvju adreses un citas bezpajumtnieku pulcēšanās vietas. MB bezpajumtniekiem aukstajā gada laikā izsniedz siltu tēju, apģērbus un apavus, kā arī nogādā personas uz naktspatversmēm.

MB darba laiks ir darba dienās no plkst. 9.00 līdz 17.00. Aukstajā gada periodā (no 1. oktobra līdz 30. aprīlim), ja pēc Latvijas Vides, ģeoloģijas un meteoroloģijas centra sniegtās informācijas plkst. 8.00 āra gaisa temperatūra ir zemāka par -10°C vai, ja āra gaisa temperatūra ir zemāka par 0°C un vēja ātrums ir lielāks par 10 m/s, MB darba laiks tiek pagarināts līdz plkst. 19.00, kā arī strādā sestdienās.

2023. gadā MB ir sniegusi konsultācijas **1 720** personām, saņēmusi **1 949** tālruņa zvanu, **770** personas nogādātas naktspatversmē vai ārstniecības iestādē (skat. 46. tabulu).

2023. gadā salīdzinoši ar 2022. gadu samazinājies MB sniegto konsultāciju skaits par 143 jeb 7%, saņemto zvanu skaits palielinājies par 129 jeb 7%, nogādāto personu skaits naktspatversmē vai no/uz ārstniecības iestādēm, citām institūcijām palielinājies par 272 jeb 55% personām. Pārvadāto personu skaita palielinājums skaidrojams ar to, ka palielinājās pieprasījums personās nogādāt uz ārstniecības iestādēm, sociālās aprūpes institūcijām, kā arī citām institūcijām, piemēram, noformēt personu apliecinājošus dokumentus.

46. tabula. Mobilās brigādes ielu sociālajam darbam ar bezpajumtniekiem sniegtie pakalpojumi 2021. – 2023. gadā

Pakalpojumu veids	2021	2022	2023
Konsultācijas	1 556	1 863	1 720
Saņemtie tālruņa zvani	2 391	1 820	1 949
Personu skaits, kas nogādātas patversmē/ārstniecības iestādē	622	498	770

2023. gadā no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta minētā pakalpojuma finansēšanai izlietoti **139 787 EUR**.

Īslaicīgās uzturēšanās mītne

Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums nodrošina īslaicīgu dzīvesvietu un sociālā darba speciālista palīdzību sociālo problēmu risināšanā ar mērķi atrast personai pastāvīgu dzīvesvietu.

2023. gadā Īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojumu (turpmāk – ĪUM) nodrošināja 2 līgumorganizācijas – biedrība „Latvijas Samariešu apvienība” Dzērvju ielā 1 un biedrība „Latvijas Sarkanais Krusts” Burtnieku ielā 37 (kopā 68 vietas).

2023. gadā pakalpojumu kopā saņēma **150** personas, no tām 47 (31%) personas atrisinājušas savu dzīvesvietas jautājumu, irējot mājokli vai cita sociālā pakalpojuma ietvaros (grupu dzīvoklis, SAC). Salīdzinoši 2022. gada ĪUM pakalpojumu saņēma 159 personas, no tām 67 (42%) personas atrisināja savu dzīvesvietas jautājumu.

2023. gadā no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta ĪUM pakalpojumam izlietoti 262 283 EUR.

Zupas virtuves

2023. gadā tika līdzfinansēti 4 līgumorganizāciju sniegtie zupas virtuves pakalpojumi – nodibinājuma Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas „Diakonijas centrs” zupas virtuves pakalpojums, biedrības „Žēlsirdības misija „Dzīvības ēdiens”” zupas virtuves pakalpojums, Latvijas Pareizticīgās Baznīcas Rīgas Svētās Trijādības – Sergija sieviešu klostera zupas virtuves pakalpojums un biedrības „Svētā Jāņa Palīdzība” zupas virtuves pakalpojums.

Zupas virtuvēs piecas reizes nedēļā izsniegtas līdz 690 porcijām dienā, 2023. gadā kopā līdzfinansētas **161 095 porcijas par kopējo summu 157 365 EUR**. Savukārt 2022. un 2021. gadā līdzfinansētas **154 255** porcijas.

Zupas virtuves pakalpojums ir iedzīvotājam viegli pieejams pakalpojums, jo pakalpojuma saņemšanai nav nepieciešams uzrādīt personu apliecinājošu dokumentu vai, piemēram, izziņu par atbilstību trūcīgās mājāsaimniecības statusam. Zupas virtuves pakalpojums ir svarīgs personām, kurām nav iztikas līdzekļu un kuras dažādu iemeslu dēļ nevēršas sociālajā dienestā palīdzības saņemšanai, vai, tām piemēram, ir grūtības noformēt trūcīgās mājāsaimniecības personas statusu, reģistrēties NVA, vai nesadarbojas ar sociālo darbinieku un nepilda līdzdarbības pienākumus savas sociālās situācijas

uzlabošanai. Tāpat zupas virtuves pakalpojumus ir risinājums situācijās, kurās persona nevar saņemt sociālo palīdzību, piemēram, periodā, kamēr tiek atjaunots personas apliecinošs dokuments vai arī situācijā, kad persona bez iztikas līdzekļiem atbrīvojās no ieslodzījuma vietas.

Ēdināšanas pakalpojums mazaizsargāto iedzīvotāju grupām

Ēdināšanas pakalpojums mazaizsargāto personu grupām atbilstoši iepirkuma procedūras rezultātam tika nodrošināts 11 ēdiena izdales vietās, darba dienās.

Silto ēdienu persona varēja saņemt personas, uzrādot Rīdzinieka karti, kurām RSD ir noteicis ienākuma līmeņa atbilstību:

- trūcīgas mājsaimniecības statusam;
- maznodrošinātas mājsaimniecības statusam;
- ģimenes (personas) ienākumu līmenis nepārsniedz noteikto ienākumu līmeni, atbilstoši kuram tiek piešķirts mājsaimniecības statusam.

2023. gadā kopā tika izdalītas **297 715 porcijas par kopējo summu 832 459 EUR**. Salīdzinoši 2022. gadā kopā tika izdalītas 321 480 porcijas par kopējo summu 717 871 EUR. Savukārt 2021. gadā tika izdalītas 330 089 porcijas par kopējo summu 714 720 EUR. 2023. gadā vidēji dienā tika izdalītas 1 186 porcijas, salīdzinoši 2022. gadā vidēji dienā tika izdalīts lielāks skaits – 1 270 porcijas, 2021. gadā – 1 309 porcijas.

Analizējot ēdināšanas pakalpojuma saņēmēju datus, var secināt, ka 2023. gadā ēdināšanas pakalpojumu kopā saņēma **2 268** mājsaimniecības, no tām 67% noteikts trūcīgas mājsaimniecības statuss, 32% maznodrošinātas mājsaimniecības statuss un 1% mājsaimniecības, kuru ienākumu līmenis nepārsniedz noteikto ienākumu līmeni, atbilstoši kuram tiek piešķirts mājsaimniecības statuss. Salīdzinoši 2022. gadā ēdināšanas pakalpojumu kopā saņēma 3 210 mājsaimniecības.

No 2022. gada ēdināšanas pakalpojuma sniegšanas vietās ieviesta klientu elektroniskā reģistrēšanas sistēma. Tā nodrošina klientu reģistrāciju tiešsaistes režīmā, klientam izmantojot Rīdzinieka karti. Tiešsaistes režīmā notiek datu apmaiņa ar Pašvaldības sociālās palīdzības informācijas sistēmu, tādējādi nosakot, vai klients atbilst trūcīgas vai maznodrošinātas mājsaimniecības statusam, vai ir tiesības saņemt ēdināšanas pakalpojumu.

Brīvprātīgo sociālā atbalsta personu darba piesaistes un koordinēšanas pakalpojums

Brīvprātīgo sociālā atbalsta personu darba piesaiste un koordinēšana uzsākta no 2021. gada augusta un tiek nodrošināta sešās sociālās un veselības aprūpes institūcijās (turpmāk – Institūcijas):

- RSAC „Mežciems”;
- RSAC „Gaiļezers”;
- RSAC „Stella maris”;
- Rīgas patversmē;
- RBJGSAC;
- SIA „Rīgas 1. slimnīca” īslaicīgās sociālās aprūpes nodaļā (turpmāk – ĪSA).

Katrā Institūcijā 2023. gadā nodrošinātas 3 brīvprātīgo darba vietas. Brīvprātīgā darba mērķis ir papildu Institūcijas nodrošinātajam atbalstīt klientu sociālās vajadzības pēc komunikācijas, saturīga un aktīva brīvā laika, līdzdalības un sociālās integrācijas.

Brīvprātīgie klientiem nodrošina dāvinājumu piesaisti un cienastu izdali, organizē koncertus, radošās darbnīcas, spēles, izbraukumus un ekskursijas, kā arī sniedz individuālas atbalsta sarunas un sveic jubilārus. Klienti ir īpaši iecienījuši pastaigas svaigā gaisā.

2023. gadā pakalpojumu sniedza trīs pakalpojumu sniedzēji - nodibinājums „Caritas Latvija”, nodibinājums „HOSPISS LV” un biedrība „Maltas Ordeņa palīdzības dienests” kopā iesaistot 135 brīvprātīgos.

2023. gadā pakalpojumam izlietotais finansējums no Rīgas valstspilsētas budžeta 39 775 EUR.

Atbalsta grupas pakalpojums personām, kuras cietušas no vardarbības

Atbalsta grupas pakalpojums sniegts pilngadīgām personām, kuras cietušas vai cieš no vardarbības (fiziskas, seksuālas, ekonomiskas vai emocionālas vardarbības vai fiziskas vai seksuālas vardarbības draudiem, vai vardarbīgas kontroles).

Atbalsta grupas pakalpojuma saņēmējiem:

- 🕒 nodrošināts psihosociāls atbalsts, kā arī atbalsts dzīves grūtībās un sociālajā funkcionēšanā;
- 🕒 uzlabotas starppersonu attiecības un dzīves kvalitāte;
- 🕒 pilnveidotas personiskās īpašības;
- 🕒 veicināta sociālā statusa atgūšana un iekļaušanās sabiedrībā;
- 🕒 veicināta prasme atpazīt vardarbību un tās izpausmes ikdienas dzīvē apgūšana;
- 🕒 sniegta informācija par palīdzības iespējām, kur vardarbības gadījumā vērsties;
- 🕒 sociālo funkcionēšanas prasmju attīstīšana;
- 🕒 stiprināti personas iekšējie resursi, lai nepieļautu vardarbības atkārtošanos;
- 🕒 stiprināti personas ārējie resursi, t.sk. paplašinot paziņu loku.

Atbalsta grupas vardarbībā cietušām personām 2023. gadā nodrošināja trīs pakalpojuma sniedzēji - Biedrība „Skalbes”, Biedrība „Centrs MARTA” un Biedrība „Atbalsta un izaugsmes centrs „Alendum”.

2023. gadā katram pakalpojuma sniedzējam bija plānota divu atbalsta grupu organizēšana (12 nodarbības katrā grupā un refleksijas nodarbība pēc katras grupas noslēguma).

Kopā pakalpojumu 2023. gadā saņēma **46** personas. Salīdzinoši 2022.gadā - **29** personas. Pakalpojumu uzsākts sniegt 2021. gada nogalē.

2023. gadā no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta pakalpojumam izlietoti **19 317 EUR**.

Psiholoģiskā atbalsta pakalpojums - psihologa konsultācijas pilngadīgām personām

Psihologa konsultācijas sniegtas pilngadīgām personām, kuras nonākušas sociālas krīzes situācijā vai atrodas sarežģītā psihoemocionālā stāvoklī, personām ar augstu sociālās izolētības risku, kā arī personām stresa situācijā sakarā ar darba zaudēšanu.

Individuālo psihologa konsultāciju pilngadīgām personām uzdevumi - sniegt virzienu problēmu risināšanai un saskarsmes veicināšanai, savstarpējo attiecību ģimenē un ārpus tās uzlabošanai un stiprināšanai, uzlabot spēju rast risinājumu sociālās krīzes situācijā, labāk konkurēt darba tirgū.

2023. gadā konsultācijas pilngadīgām personām nodrošināja 4 psihologi.

Pakalpojumu 2023. gadā saņēma **108** personas, kopā sniegtas **750** konsultācijas. Salīdzinoši 2022. gadā pakalpojums sniegts **76** personām, konsultāciju skaits – **501**, bet 2021.gadā – **94** klienti, **705** konsultācijas.

2023. gadā no Rīgas valstspilsētas pašvaldības budžeta pakalpojumam izlietoti **19 326 EUR**.

NODARBINĀTĪBAS JAUTĀJUMU KOORDINĀCIJA

Viena no RVPLD funkcijām ir nodarbinātības jautājumu koordinācija Rīgas pašvaldībā.

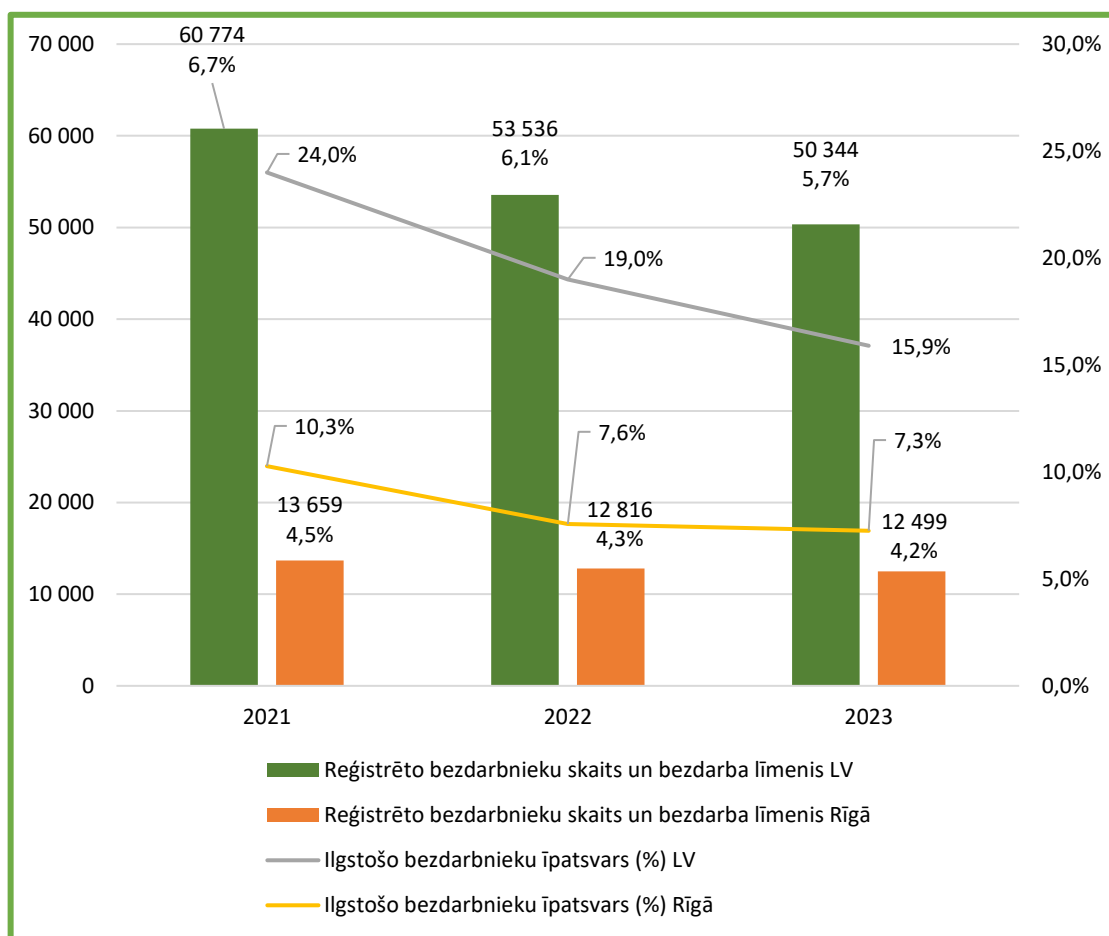
Starp RVPLD un Nodarbinātības valsts aģentūras Rīgas reģionālo filiāli 2019. gada 18. aprīlī atkārtoti tika noslēgts sadarbības līgums (turpmāk – Līgums) par nodarbinātības veicināšanas pasākumu plānošanu un izpildi pašvaldībā un bezdarba samazināšanas preventīvo pasākumu organizēšanu un īstenošanu, ievērojot visas Bezdarbnieku un darba meklētāju atbalsta likuma 8. pantā pašvaldībai noteiktās funkcijas un pienākumus. Pildot Līgumā ietvertos uzdevumus RVPLD nodrošināja sadarbību un informācijas apmaiņu nodarbinātības jautājumos starp NVA Filiāli un pašvaldības institūcijām šādos veidos:

- sagatavoja un iesniedza NVA Filiālē pārskatu par Rīgas valstspilsētas pašvaldībā 2023. gadā īstenoto nodarbinātības veicināšanas pasākumu izpildi un pārskatu par plānotajām aktivitātēm nodarbinātības jomā 2024. gadā;
- organizēja tiešsaistes sanāksmi RSD un NVA Filiāles informācijas apmaiņai un sadarbības veicināšanai kopīgo klientu bezdarba un sociālo problēmu risināšanā, klientu aktivizēšanā un iesaistīšanā darba tirgū, kā arī darbaspējīgo nestrādājošo klientu iesaistīšanā NVA Filiāles organizētajos aktīvajos nodarbinātības pasākumos;
- regulāri informēja sadarbības partnerus un RSD speciālistus par NVA Filiāles aktualitātēm.

Bezdarba situācijas raksturojums Latvijā un Rīgā

Reģistrētā bezdarba līmenis **Latvijā** 2023. gada decembra beigās bija 5,7 % (reģistrēto bezdarbnieku īpatsvars darbaspējas vecumā ekonomiski aktīvo iedzīvotāju kopskaitā). Salīdzinot 2023. gada decembra beigās ar atbilstošo periodu pirms gada, reģistrētā bezdarba līmenis (turpmāk – bezdarba līmenis) valstī samazinājās par 0,4 procentu punktiem (no 6,1 % uz 5,7 %) (skat. 16. attēls). Zemākais bezdarba līmenis 2023. gada decembrī reģistrēts Rīgā 4,2 %, bet augstākais bezdarba līmenis bija Latgales reģionā 11 %. Var novērot tendenci, ka bezdarba līmenis gan valstī kopumā, gan Rīgā pēdējo četru gadu laikā turpina samazināties, t.sk. ilgstošo bezdarbnieku īpatsvars no kopējā bezdarbnieku skaita Rīgā turpināja samazināties (no 7,6% uz 7,3%), taču mazināšanās tempi salīdzinot ar 2022. gadu ir palēninājušies taču valstī ilgstošo bezdarbnieku skaits kopumā samazinājās straujāk.

16. attēls. Bezdarba statistika Latvijā un Rīgā 2021. – 2023. gadā (dati uz 31. decembri)

2023. gada decembra beigās Latvijā bija reģistrētas 19 319 brīvās darba vietas, kas ir par 3 847 jeb 16,6% mazāk, salīdzinot ar 2022. gada decembri, kad Latvijā bija reģistrētas 23 166 brīvās darba vietas. 2023. gada beigās visvairāk aktuālo vakancu, bija šādās nozarēs: būvniecība, transports un uzglabāšana, administratīvo un apkalpojošo dienestu darbība, apstrādes rūpniecība, informācijas un komunikācijas pakalpojumi vairumtirdzniecība un mazumtirdzniecība, automobiļu un motociklu remonts. Visvairāk brīvo darba vietu skaits samazinājies vidējas kvalifikācijas profesiju pamatgrupās „Kvalificēti lauksaimniecības, mežsaimniecības un zivsaimniecības darbinieki” un „Kvalificēti strādnieki un amatnieki”, savukārt, palielinājies „Pakalpojumu un tirdzniecības darbinieki”.

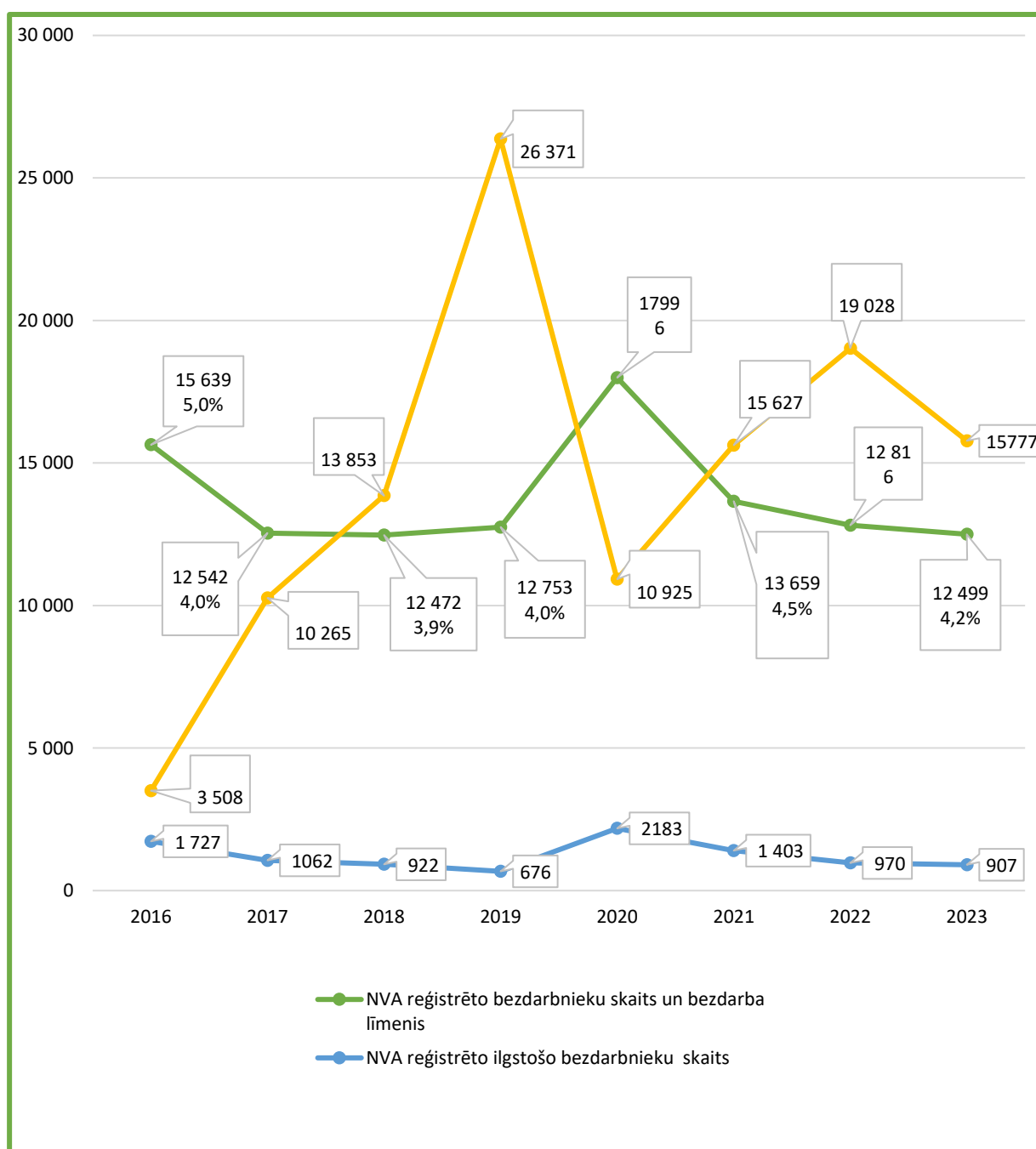
Rīgā 2023. gada beigās reģistrētā bezdarba līmenis bija 4,2% no ekonomiski aktīvo iedzīvotāju skaita, tas ir par 0,1 procentu punktiem mazāk nekā 2022. gada beigās, liecina NVA publiskotā informācija. 2023. gada decembrī, līdzīgi kā iepriekšējos gados Rīgā bija viszemākais reģistrētais bezdarba līmenis 4,2% ar reģistrētiem 12 499 bezdarbniekiem, savukārt 2023.gada janvārī 4,5 % ar reģistrētiem 13 446 bezdarbniekiem, gada griezumā bezdarba līmenis samazinājies par 0,3 procentu punktiem.

NVA Filiālē Rīgā 2023. gada decembra beigās bija pieejamas 15 777 reģistrētas brīvas darba vietas, kas ir kritums par 3 251 vakancēm salīdzinot ar attiecīgo rādītāju 2022. gada beigās. Uz katru brīvo darba vietu Rīgā decembrī bija reģistrēti 0,79 bezdarbnieki salīdzinot ar 2022. gadu, kad vidēji uz vienu vakanci bija 0,7 bezdarbnieki. Šāda tendence norāda uz to, ka darba devējiem kopumā aizpildīt brīvās vakances ir kļuvis nedaudz vieglāk. Gada beigās Rīgā bija reģistrētas 82 % no visām valstī reģistrētajām vakancēm. Jāatzīmē ka šī attiecība ir identiska ar 2022. gadu. Pēdējo trīs gadu laikā

NVA Filiālē reģistrētais vakanču skaits ir bijis mainīgs, sasniedzot savu augstāko līmeni 2022. gadā, bet 2023. gadā, atgriežoties 2021. gada līmenī.

Rīgā pēdējo gadu laikā bezdarba statistikā ir novērojams, ka bezdarbnieku skaits un bezdarba līmenis ir atgriezies pirms COVID - 19 laika līmenī un turas aptuveni 4% apmērā, un kopš COVID - 19 pandēmijas izraisītā pīķa 2020. gada beigās ir samazinājies NVA Filiālē reģistrēto bezdarbnieku skaits par 31 % (no 17 996 bezdarbniekiem 2020. gada decembrī līdz 12 449 bezdarbniekiem 2023. gada decembrī) (skat. 17. attēlu). Salīdzinājumā ar iepriekšējo 2022. gadu NVA Filiālē reģistrēto bezdarbnieku skaits samazinājies par 2,5 % (no 12 816 bezdarbniekiem 2022. gada decembrī līdz 12 449 bezdarbniekiem 2023. gada decembrī).

17. attēls. NVA bezdarba statistika Rīgā - nestrādājošo klientu, t.sk. ilgstoši nestrādājošo klientu skaits un reģistrētās vakances 2016. – 2023. gadā (dati uz 31. decembri)

Rīgā 2023. gada decembrī bezdarbnieka pabalstu nesaņēma 3 012 personas jeb 24,1 % no visiem NVA Filiālē reģistrētajiem bezdarbniekiem. Salīdzinājumā no gada sākuma (4 619 personas, kas nesaņēma bezdarbnieka pabalstu) vērojams bezdarbnieku, kas nesaņem bezdarbnieka pabalstu, skaita samazinājums par 1 607 personām.

Pašvaldības testētos sociālos pabalstus RSD 2023. gada decembrī saņēma 1 523 darbspējīgas nestrādājošas personas. No visiem NVA Filiālē reģistrētajiem bezdarbniekiem tie bija 12,2 % par 1,8 procentu punktiem mazāk nekā iepriekšējā gada decembrī (2022. gadā 14 %).

Ilgstošo bezdarbnieku¹⁸ skaits Rīgā NVA Filiālē reģistrēto bezdarbnieku vidū 2023. gada janvārī bija 985 personas, bet decembra beigās 907 personas, kas uzrāda problēmgrupas personu skaita pakāpenisku samazināšanos par 7,92 % kopš janvāra (skat. 18. attēlu). RSD reģistrēto ilgstošo bezdarbnieku skaits 2023. gada decembrī bija 272 personas jeb 11,5 % no kopējā decembrī reģistrētā darbspējīgo nestrādājošo klientu skaita – 2 359 personām.

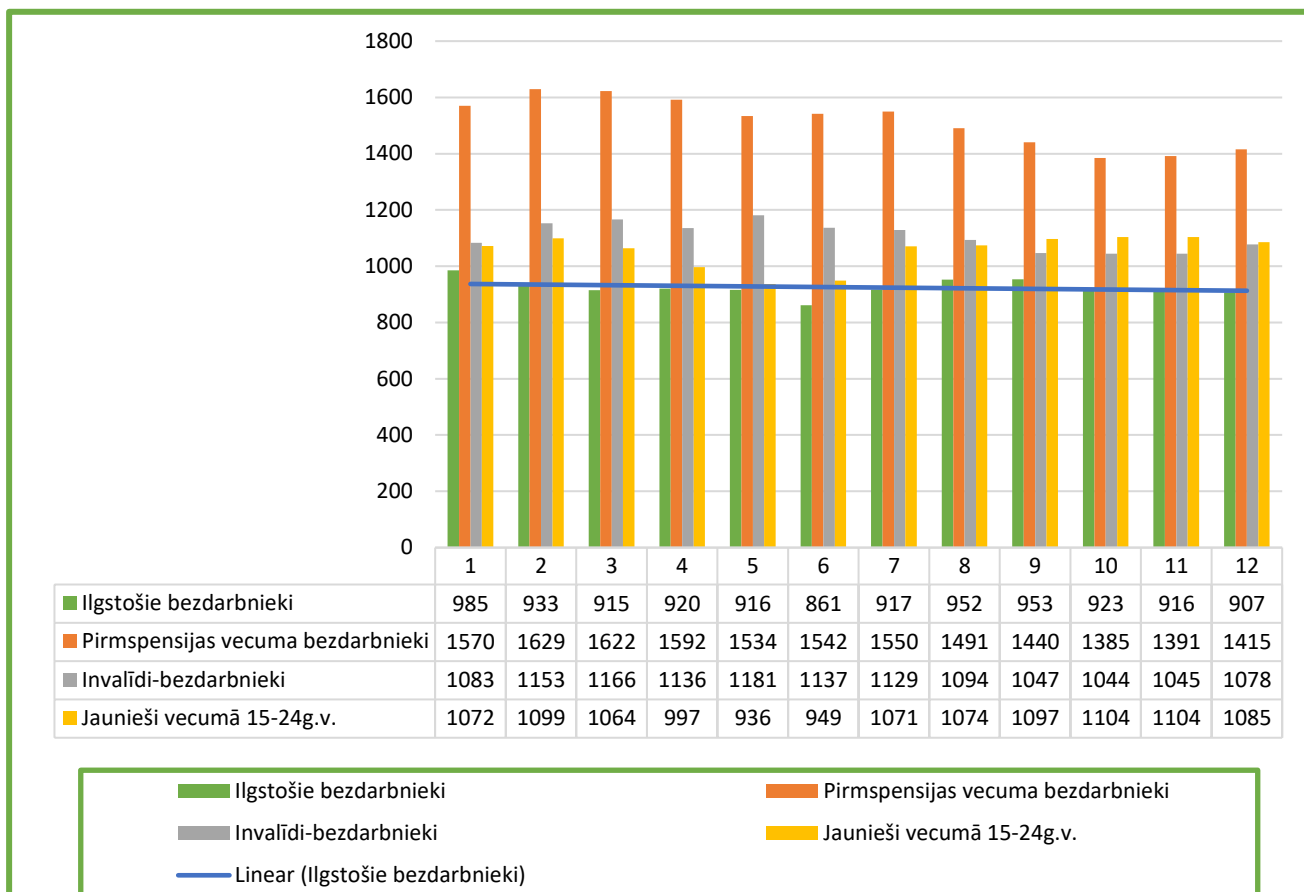
Pirmspensijas vecuma bezdarbnieku skaits kopumā ir lielāks kā pārējām problēmgrupām, tomēr arī tas 2023. gada nogalē ir samazinājies salīdzinājumā ar janvāra mēnesi par 155 personām.

Salīdzinājumā ar 2022. gada decembra datiem, 2023. gadā samazinājies ilgstošo bezdarbnieku skaita īpatsvars – par 6,5 procentiem (no 2022. gada decembra 970 personām uz 907 personām 2023. gada decembrī), pirms pensijas vecuma personu īpatsvars samazinājies par 11,5 procentiem (no 2022. gada decembra 1 598 personām uz 1 415 personām 2023. gada decembrī), arī personu ar invaliditāti skaita īpatsvars ir pieaudzis par 6 procentiem (no 2022. gada decembra 1 016 personām uz 1 078 personām 2023. gada decembrī), savukārt jauniešu (15-24 g.v.) skaita īpatsvars palielinājies par 6,7 procentiem (no 2022. gada decembra 1 017 personām uz 1 085 personām 2023. gada decembrī).

---

¹⁸ Darbspējīga persona, nestrādā un ir reģistrējusies NVA ilgāk kā 12 mēnešus.

18. attēls. Problēmgrupu skaita izmaiņas Rīgā NVA Filiālē 2023. gadā

RSD nestrādājošu klientu skaita izmaiņas

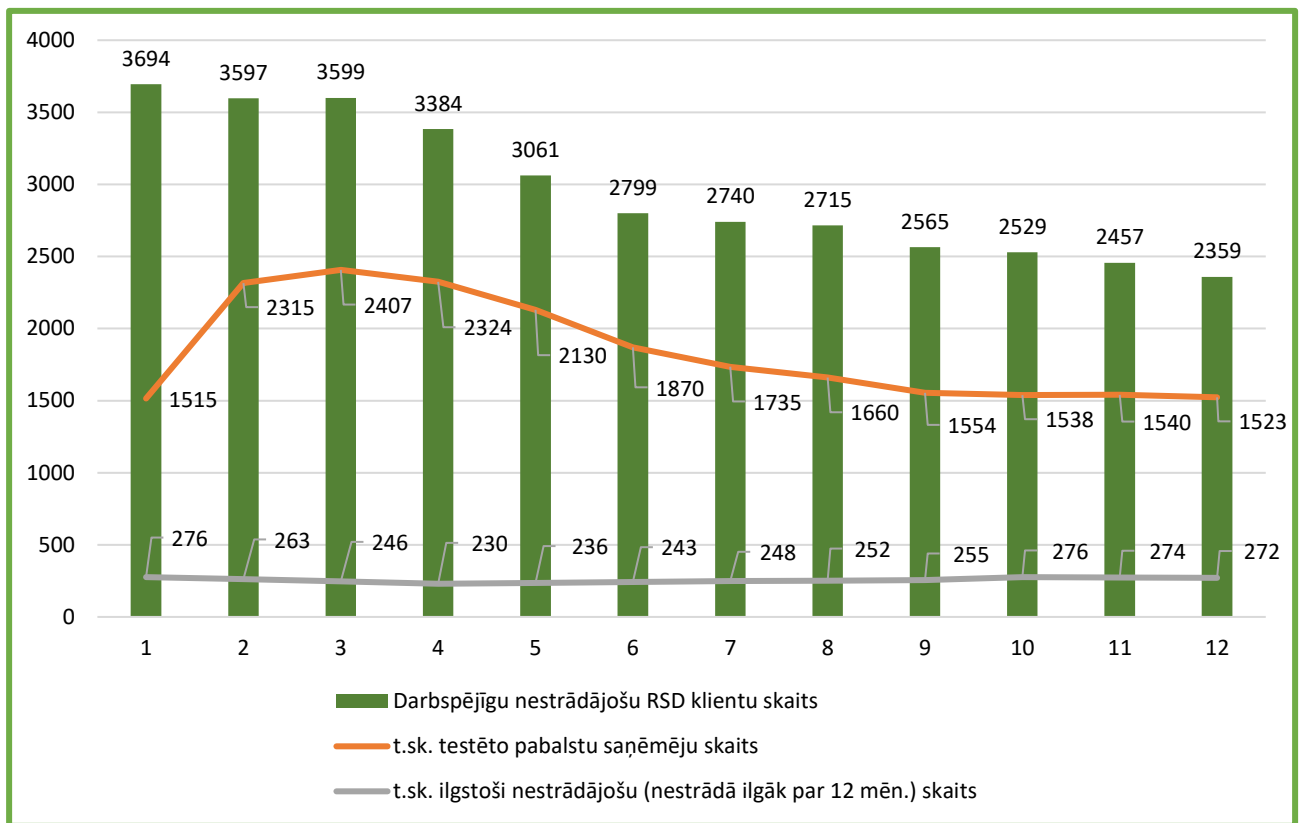
2023. gada decembrī no NVA Filiālē reģistrēto bezdarbnieku skaita, RSD reģistrēti nestrādājoši klienti (turpmāk – nestrādājoši klienti) bija 19 % - par 11 procentu punktiem mazāk salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (2022. gadā 30 %), bet sociālās palīdzības saņēmēju skaits bija 12,2% no RSD reģistrētiem nestrādājošiem klientiem - par 1,6 procentu punktiem mazāk salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu (2022. gadā 13,8 %).

RSD 2023. gadā vērojams SOPA datu bāzē reģistrēto nestrādājošo klientu - sociālās palīdzības saņēmēju skaita neliels samazinājums salīdzinājumā ar iepriekšējo 2022. gadu.

Salīdzinājumā ar 2021. gadu 2022. gada laikā nestrādājošu klientu skaits palielinājās par 8853 personām. Savukārt 2023. gadā RSD bija vērojams nestrādājošu klientu skaita straujš samazinājums - par 5 060 personām jeb 44.6 %, salīdzinot ar iepriekšējo 2022. gadu. 2023. gada griezumā, bija vērojama nestrādājošu klientu skaita samazināšanās, kopumā par 1 335 personām jeb 36 % (no 3 694 personām janvārī līdz 2 359 personām decembrī) (skat. 19. attēlu). RSD reģistrēto ilgstoši nestrādājošu¹⁹ personu skaits 2023. gada laikā samazinājās - par 4 personām jeb 1,5 % (no 276 personām līdz 272 personām).

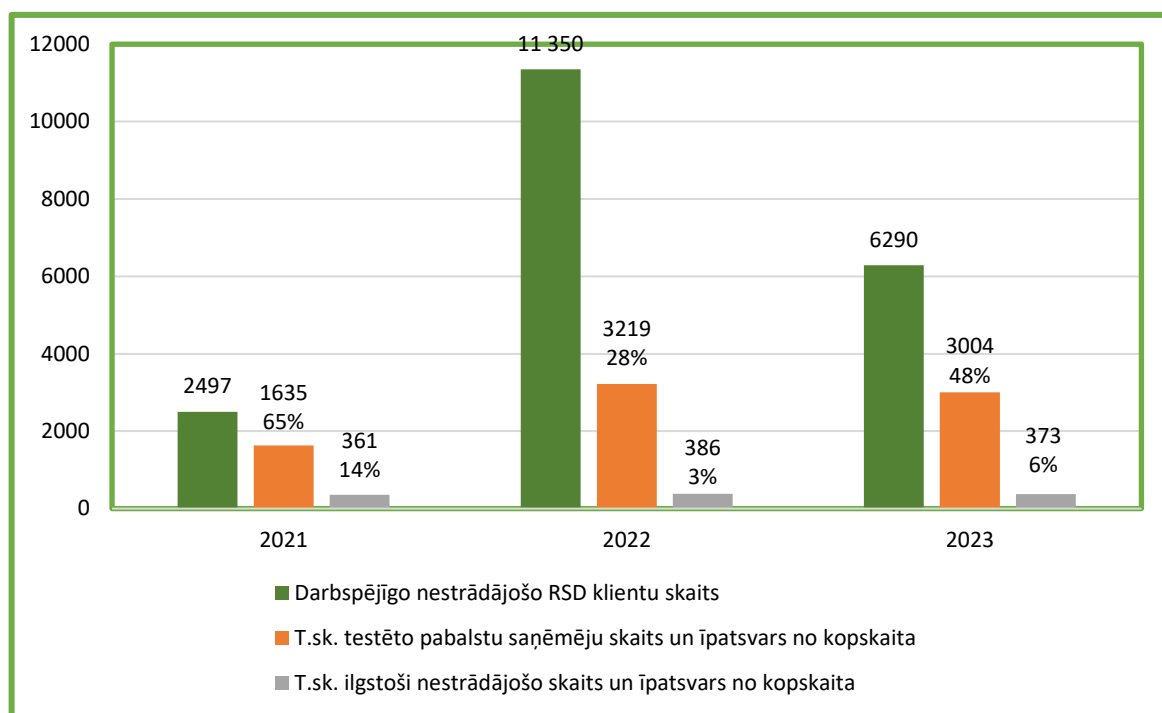
¹⁹ Algotu darbu nestrādā ilgāk par 12 mēnešiem.

19. attēls. RSD nestrādājošu klientu, testēto pabalstu saņēmēju un ilgstoši nestrādājošu klientu skaits 2023. gadā pa mēnešiem

RSD datu bāzē 2023. gadā kopā bija reģistrēti 6 290 nestrādājoši klienti (2022. gadā 11 350 personas, 2021. gadā 2 497 personas), t.sk. 3 004 personas bija testēto pabalstu (GMI, dzīvokļa un veselības aprūpei) saņēmēji jeb 48 % no visiem reģistrētajiem nestrādājošiem klientiem (2022. gadā 3 219 personas jeb 28 %, 2021. gadā 1 635 personas jeb 65 %). Salīdzinājumā ar iepriekšējo 2022. gadu ir samazinājies kopējais nestrādājošo klientu skaits par 45%, un testēto pabalstu saņēmēju skaits par 7 %, kā arī ilgstoši nestrādājošo klientu skaits samazinājies par 3% salīdzinājumā ar 2022. gadu. Lai arī darbspējīgo nestrādājošo RSD klientu skaits kopš 2022. gada ir ievērojami sarucis, testēto pabalstu saņēmēju skaits un ilgstoši nestrādājošo skaits ir palicis bez īpašām izmaiņām, samazinoties tikai nedaudz. (skat. 20. attēlu un 48. tabulu).

20. attēls. Nestrādājošo klientu, tai skaitā pašvaldības testēto pabalstu saņēmēju un ilgstoši nestrādājošo klientu skaits un īpatsvars % 2021. – 2023. gadā

47. tabula. Nestrādājošo klientu skaits, tai skaitā ilgstoši nestrādājošo klientu skaits un īpatsvars % 2021. – 2023. gadā

Klienti	2021	2022	2023
Darbspējīgi nestrādājoši RSD klienti, tai skaitā	2 497	11 350	6290
ilgstoši nestrādājoši	361 (15 %)	386 (3 %)	373 (6%)

Pašvaldības testētos pabalstus 2023. gadā kopā pavisam saņēma 3 004 klienti, kas ir 48 % no visiem reģistrētiem nestrādājošiem klientiem. Salīdzinājumā ar 2022.gadu testēto pabalstu saņēmēju skaits ir samazinājies par 215 personām. Savukārt, ja vērtē RSD darbspējīgo nestrādājošo klientu skaitu pret testēto pabalstu saņēmēju skaitu, tad šis skaits ir lielāks salīdzinājumā ar 2022.gada proporcijām, proti, 2022. gadā testētos pabalstus saņēma tikai 28% (3 219 personas) no kopējā RSD darbspējīgo nestrādājošo klientu skaita. (skat. 19. attēlu, 47. tabulu un 48. tabulu).

48. tabula. Testēto pabalstu saņēmēju skaita izmaiņas 2021. – 2023. gadā

Pabalsta veids	2021	2022	2023
Visi testēto pabalstu saņēmēji, tai skaitā	1 635	3 219	3 004
GMI	1 376	2 278	2 012
Dzīvokļa pabalsts	1 136	2 316	2 306
Pabalsts veselības aprūpei	24	33	34

2023. gada decembra beigās divas lielākās mērķa grupas no reģistrēto nestrādājošo klientu kopskaita, līdzīgi kā iepriekšējā gadā bija: klienti vecumā 30 - 49 gadi – 3 048 klienti jeb 48 % un klienti vecumā 50 – 59 gadi – 1 320 klienti jeb 21 %.

Salīdzinot klientu vecuma grupas trīs gadu laikā no 2021. gada līdz 2023. gadam, nav novērojama atsevišķu vecuma grupu īpatsvara pieauguma vai samazināšanās tendences, un kopumā struktūras izmaiņas ir dinamiskas, lai arī iepriekšējā pārskatā no 2020. gada līdz 2022. gadam atsevišķās vecuma grupās tendences bija novērojamas.

No nestrādājošo klientu kopskaita 2023. gadā sievietes bija 3 869 personas jeb 62 %, savukārt vīrieši bija 2 414 personas jeb 38 % (skat. 49. tabulu).

49. tabula. Nestrādājošie klienti 2021. – 2023. gadā - dzimuma un vecuma statistiskais portrets

2021			2022			2023		
Sievietes 1 314 52%	KOPĀ 2 497 Vecuma grupa 	Vīrieši 1 193 48%	Sievietes 7 798 69%	KOPĀ 11 338 Vecuma grupa 	Vīrieši 3 540 31%	Sievietes 3 869 62%	KOPĀ 6 283 Vecuma grupa 	Vīrieši 2 414 38%
82	15-24 6%	65	977	15-24 13%	472	394	15-24 11%	310
72	25-29 4%	38	868	25-29 11%	345	326	25-29 8%	155
622	30-49 45%	512	4 089	30-49 51%	1 683	1 954	30-49 48%	1 094
346	50-59 29%	381	1 238	50-59 16%	631	786	50-59 21%	534
192	60+ 16%	197	626	60+ 9%	409	409	60+ 12%	321

RSD sociālo darbinieku atbalsts bija nepieciešams vairākām nestrādājošu rīdzinieku grupām, lai iesaistītos darba tirgū un integrētos sabiedrībā - RSD klientiem, kuri ir pirms pensijas vecuma personas jeb klientiem vecumā „55+”, ilgstoši slimojošām, personām ar nediagnosticētiem garīgās attīstības traucējumiem, ar atkarībām sirgstošām personām, personām ar zemām valsts valodas prasmēm, personām ar zemām darba un sociālajām prasmēm un izteikti zemu motivāciju mainīt savu dzīves situāciju. Sociālais darbs bija īpaši aktuāls ar nestrādājošiem vidējā gada gājuma cilvēkiem, lai palīdzētu atjaunot un stabilizēt viņu sociālo funkcionēšanu.

Sociālais darbs ar bezdarbniekiem

Nodrošinot kvalitatīvu sociālā darba pakalpojumu RSD, 2023. gadā sociālo darbinieku darbā ar pilngadīgām personām sociālā darba sastāvdaļa bija: atbalstīt klientus sociālo problēmu risināšanā, tostarp, nodarbinātības problēmu risināšanā, veicināt klientu integrāciju sabiedrībā, palīdzēt klientiem apgūt neatkarīgas dzīves prasmes un veicināt klientu atbildību par savas sociālās situācijas pozitīvām izmaiņām.

Klienti, kuri saviem spēkiem nespēj gūt regulārus algota darba ienākumus un apmierināt personas/ģimenes pamatvajadzības, tiek iesaistīti savu sociālo un nodarbinātības problēmu risināšanā, saņemot psihosociālu atbalstu un dažādus pakalpojumus, ar mērķi rosināt un pamudināt nestrādājošus klientus mainīt situāciju, lai uzlabotu dzīves kvalitāti.

Sadarbība ar sociālo darbinieku ir viens no nestrādājošu klientu – sociālās palīdzības saņēmēju līdzdarbības pienākumiem. Sociālais darbinieks sociālā darba ietvaros sadarbībā ar klientu izvērtē sociālo situāciju, identificē problēmas un to cēloņus, analizē klientam pieejamos resursus un atbalsta

sistēmu, klienta stiprās un vājās puses, kā arī spēju un motivāciju risināt savas problēmas. Kopā ar klientu tiek izstrādāts un realizēts individuāls problēmu risināšanas plāns, pēc nepieciešamības sniegta gan individuālas konsultācijas, gan piesaistīti klienta problēmu risināšanai nepieciešamie resursi.

Līdzšinējā sociālo darbinieku sadarbība ar NVA Filiāles speciālistiem un sociālās palīdzības un pakalpojumu sistēmas attīstība Rīgā ir veicinājusi klientu atbildību un vēlmi iesaistīties savas sociālās situācijas uzlabošanā, aktīvi līdzdarbojoties.

Sociālie darbinieki 2023. gadā individuālu sociālo darbu veica ar 132 nestrādājošām personām²⁰, palīdzot risināt viņu un ģimenes locekļu sociālās problēmas (skat. 50. tabulu). RSD sociālā darba speciālisti 2023. gadā nestrādājošiem klientiem kopumā sniedza 8 685 konsultācijas, kas ir par 1 259 konsultācijām vairāk kā 2022. gadā.

2023. gadā 508 nestrādājošiem klientiem sociālā palīdzība tika atteikta, no tiem 111 personas pašas atteicās no sadarbības.

50. tabula. Sociālais darbs ar nestrādājošiem klientiem, tai skaitā sniegto konsultāciju un klientu, kas atteikušies no līdzdarbības skaits 2021. – 2023. gadā²¹

Gads	2021	2022	2023
Kopējais reģistrētais nestrādājošu personu skaits	2 497	11 350	6 290
Personu skaits, ar kurām risināts individuāls sociālais gadījums	166	155	132
Personu skaits, kas saņēmušas sociālo darbinieku konsultācijas	911	1 647	813
Konsultāciju kopējais skaits	3 869	7 426	8 685
Klientu skaits, kuriem atteikta palīdzība	194	406	508

Risināto sociālo gadījumu skaita samazinājums ir saistīts ar vairākiem faktoriem. Te jāmin gan tas, ka klientiem ir komplicētākas risināmās problēmas, kuru risināšanai nepieciešams ilgāks sadarbības laiks ar klientu, Ukrainas bēgļu skaita samazinājums Latvijā, kā arī būtisks iemesls ir lielā sociālo darbinieku mainība un pastāvīgās sociālo darbinieku amata vakances.

No RSD datiem²² secināms, ka teritoriālo centru sociālo darbinieku darbā ar pilngadīgām personām liela daļa klientu bija nestrādājošas personas pirms pensijas vecumā vai bez valsts valodas zināšanām, kā arī personas ar nediagnostisētiem garīga rakstura traucējumiem. Pieaudzis klientu skaits, kuri veselības problēmu dēļ neapzinās savas grūtības, līdz ar to trūkst motivācijas tās risināt, kā arī novērota tendence, ka daļai nestrādājošu personu veselības problēmas ir ar prognozējamu invaliditāti.

Palielinājies RSD saņemto policijas ziņojumu skaits par vardarbības gadījumiem ģimenēs. Tomēr bieži vardarbībā cietušās personas nevēlas saņemt pakalpojumus, savukārt vardarbīgās personas neatzīst nodarījumu. Klienti nav gatavi risināt saskarsmes problēmas ar līdzcilvēkiem, veido līdzatkarīgas attiecības - dažkārt tam ir praktiski iemesli, piemēram, personai ir nelieli ienākumi, bet nepieciešams apmaksāt komunālo maksājumu rēķinus. Emocionāla un fiziska vardarbība ģimenēs arī mēdz būt saistīta ar apreibinošu vielu lietošanu. 2023. gadā salīdzinājumā ar 2022. gadu ir palielinājies to personu skaits, kurām risinātas atkarību problēmas. Sociālie darbinieki veica sociālo darbu ar klientiem ar atkarības problēmām, kas liedz ilgstoši noturēties darbā un nodrošināt sev

²⁰ Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvās sistēmas (SOPA) atskaites „Pārskats par darbaspējīgiem nestrādājošiem pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu saņēmējiem” (Nestrādājošo atskaite).

²¹ Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvās sistēmas (SOPA) atskaites „Pārskats par darbaspējīgiem nestrādājošiem pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu saņēmējiem” (Nestrādājošo atskaite) datiem.

²² Pārskats par Rīgas sociālo darbinieku darbu (5. pielikums.)

patstāvīgas, kā arī sniedza atbalstu personām, kuras nepārvalda valsts valodu, kas rada lielākas grūtības socializēties un iesaistīties savas situācijas uzlabošanas procesā. Sociālā darba speciālisti darbā ar pilngadīgām personām novērojuši, ka daļai klientu aktuāla ir mājokļa problēma, t.sk. sociālo dzīvokļu iemītniekiem, kuriem draud izlikšana no dzīvesvietas, jo daudzi no viņiem nespēj ievērot iekšējās kārtības noteikumus, tos regulāri pārkāpj vai nerūpējas par īpašumu kopumā, tādējādi pasliktinot arī kaimiņu dzīves kvalitāti. Daļai klientu ir izveidojušās parādsaistības, kas ietekmē nodarbinātības izvēli (piemēram, strādā gadījuma darbus) un pamatvajadzību nodrošinājumu.

Kopumā var secināt, ka daudzi klienti nonāk RSD redzeslokā saistībā ar multiplām problēmām – atkarības, veselības, uzvedības, nodarbinātības, mājokļa, materiālām, nenokārtotu dokumentu, u.c. problēmām. No minētā var secināt, ka darbs ar šiem klientiem prasa lielus sociālo darbinieku iekšējos resursus, lai nodibinātu kontaktu, sniegtu psihosociālo atbalstu, izziņātu šo personu vēlmes, vajadzības un noteiktu prioritātes, izvēloties un sniedzot atbalsta pakalpojumus.

No RSD datiem²³ par klientu sociālajām problēmām redzams, ka nodarbinātības problēmas 2023. gadā risinātas 1 072 gadījumos (skat. 51. tabulu).

51. tabula. Risināto nodarbinātības problēmu skaits darbā ģimenēm ar bērniem un darbā ar pilngadīgām personām 2021. -2023. gadā.

Problēmas	Risinātās problēmas darbā ar ģimenēm ar bērniem			Risinātās problēmas darbā ar pilngadīgām personām		
	2021	2022	2023	2021	2022	2023
Nodarbinātības problēmas, tai skaitā	585	610	747	157	330	325
bezdarbs (nestrādā līdz 12 mēn.)	159	148	228	38	71	124
ilgstošs bezdarbs (nestrādā ilgāk par 12 mēn.)	95	110	143	77	181	144
nestrādā, bet nav reģistrēts bezdarbnieka statuss	58	48	72	23	34	19
strādā neregistrēti	103	97	106	7	24	21
pašnodarbināta persona ar zemiem ienākumiem	33	25	36	5	6	10
strādā līgumdarbus ar zemiem ienākumiem	24	45	34	6	9	4
bērna kopšanas atvaļinājums	113	137	128	1	5	3

Vērojams, ka ilgstoši nestrādājošu klientu sociālais portrets ar katru gadu kļūst sarežģītāks. Sociālā darba prakse pierāda, ka ilgstošs bezdarbs cilvēku ietekmē nelabvēlīgi, samazinās motivācija mainīt savu dzīves situāciju. Personības izmaiņas un pozitīvas pieredzes trūkums klientiem traucē

²³ Pārskats par Rīgas sociālo darbinieku darbu (8. pielikums).

saskatīt un risināt ieilgušās problēmas. Bieži vien iekļauties darba dzīvē traucē dažādas atkarības, veselības problēmas, tostarp garīgās attīstības traucējumi un psihoemocionāli traucējumi, sociālo prasmju trūkums, piemēram, pašaprūpes un dzīves prasmju trūkums, plānojot savu laiku un resursus. Daļa cilvēku radušos situāciju – dzīves kvalitātes kritumu pieņem kā normu un nav gatavi pārmaiņām, bet citiem tiešām trūkst sociālo un darba prasmju un viņiem ir jāpalīdz saskatīt problēmu risinājumu.

2023. gadā, līdzīgi kā iepriekšējos gados, sociālie darbinieki darbā ar pilngadīgām personām atzīmēja, ka strādāja ar šādām klientu problēmām²⁴:

- ar 337 vardarbībā cietušu personu problēmām par 35 personām vairāk kā 2022. gadā;
- ar 399 personām tika risinātas atkarības problēmas par 20 personām vairāk kā 2022. gadā;
- ar 539 personām tika risinātas saskarsmes problēmas un konflikti par 59 personām mazāk kā 2022. gadā;
- 21 personai bija jāpalīdz risināt izglītības problēmas par 12 personām vairāk kā 2022. gadā;
- 260 personām bija uzvedības problēmas - par 71 personu vairāk kā 2022. gadā;
- 393 personas saņēma atbalstu sociālo prasmju trūkumā - par 73 personām mazāk kā 2022. gadā;
- 511 personām atbalsts bija nepieciešams veselības problēmās, t.sk. prognozējot invaliditāti par 100 personām vairāk kā 2022. gadā;
- 51 personai bija nepieciešama palīdzība dokumentu kārtošanā par 9 personām mazāk kā 2022. gadā;
- 12 personas saņēma atbalstu krīzes situācijā (arī psiholoģiska atbalsta trūkums krīzes situācijā) par 14 personām mazāk kā 2022. gadā;
- 32 personas bija ar valsts valodas zināšanu trūkumu par 47 personām mazāk kā 2022. gadā;
- 408 personām tika sniegts atbalsts materiālo problēmu risināšanai - par 58 personām vairāk kā 2022. gadā.

Izvērtējot šo datu dinamiku, var secināt, ka būtiski palielinājies RSD risināto klientu problēmu apjoms, sevišķi saistībā ar veselības problēmām, uzvedības grūtībām, atkarībām, vardarbības gadījumiem, un materiālo problēmu risināšanu. Zināms, ka procesi Latvijā saistībā ar Covid - 19 pandēmiju un Krievijas Federācijas izraisīto bruņoto konfliktu Ukrainā negatīvi ietekmēja cilvēku psihoemocionālo stāvokli un ekonomisko situāciju. Pētījumi liecina, ka šādos gadījumos palielinās depresijas, trauksmes un stresa traucējumu, kā arī atkarību risks, kas būtiski ietekmē personu veselības stāvokli, rīcību un funkcionēšanu. Sociālajā līmenī kā riska faktori tiek minēti nabadzība, sociālā atstumtība, nevienlīdzība, stabilitātes trūkums, mājokļa trūkums u.c. Līdz ar to RSD sociālie darbinieki organizēja palīdzības un pakalpojumu piesaisti personām un ģimenēm atbilstoši viņu aktuālajām vajadzībām. Savukārt personu, kurām konstatētas valsts valodu zināšanu trūkums, nepieciešama palīdzība dokumentu kārtošanā, skaits samazinājies, iespējams, saistībā ar bēgļu, no Ukrainas, skaita samazināšanos Latvijā.

SOPA pārskats²⁵ par nestrādājošiem pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu saņēmējiem 2023. gadā rāda papildu šķēršļus nestrādājošu klientu integrācijai darba tirgū un uz kuru novēršanu vai mazināšanu ir vērsts individuāls sociālais darbs:

- 69 ilgstoši slimojošas personas;
- 90 personas bez pastāvīgas dzīvesvietas;
- 247 patversmes klienti;
- 12 personas ar mājokļa problēmām (tiesas spriedums par izlikšanu, nepiemērots mājoklis, iesniegta prasība tiesā par izlikšanu);
- 25 sodu izcietušas personas;
- 71 pilngadīgi bāreņi;
- 107 personas, kuru aprūpē ir bērns invalīds;

²⁴ Pārskats par Rīgas sociālo darbinieku darbu (8. pielikums).

²⁵ Pašvaldības sociālo pabalstu administrēšanas informatīvās sistēmas (SOPA) atskaite „Pārskats par darbaspējīgiem nestrādājošiem pašvaldības sociālās palīdzības un sociālo pakalpojumu saņēmējiem” (Nestrādājošo atskaite).

☉ 468 personas, kuru bērni neapmeklē bērnudārzu u.c.

Nodarbinātības, izglītības, u.c., problēmu risināšanā sociālie darbinieki klientu interesēs sadarbojas ar NVA Filiāles nodarbinātības aģentiem, karjeras konsultantiem un psihologiem, veicot sociālās rehabilitācijas un individuālā darba meklēšanas plāna aktivitāšu saskaņošanu, atbalstot bezdarbniekus viņiem piemērotu RSD un NVA Filiāles pakalpojumu saņemšanā.

Darbs ar nestrādājošām pilngadīgām personām norit, aktualizējot un risinot jautājumu par darba iespējām, veicot psihosociālo darbu, piesaistot sociālo palīdzību un pakalpojumus. 2023. gadā aktuālie pakalpojumi, atbilstoši klientu vajadzībām bija sociālā darbinieka konsultācijas, ģimenes asistenta pakalpojums, īslaicīgās uzturēšanās mītnes pakalpojums, psihologa, narkologa, atkarību profilakses speciālista pakalpojumi, valsts finansētie sociālās rehabilitācijas pakalpojumi no vardarbības cietušām un vardarbību veikušām pilngadīgām personām u.c.

Lai risinātu klientu sociālās problēmas un palīdzētu ilgstoši nestrādājošiem klientiem iekļauties darba tirgū, RSD 2023. gadā turpināja nodrošināt nepieciešamos atbalsta pakalpojumus ilgstoši nestrādājošiem klientiem, paredzot to saņemšanu kā klientu līdzdarbību.

Atbalsta pakalpojumi bezdarbniekiem

Visbiežāk sniegtie nodarbinātību veicinoši atbalsta pakalpojumi nestrādājošiem klientiem ir atspoguļoti 52. tabulā.

52. tabula. Atbalsta pakalpojumi RSD nestrādājošiem klientiem 2021. – 2023. gadā

Pakalpojuma nosaukums un personu skaits	2021	2022	2023
Sociālā palīdzība (izmaksāti testēti pabalsti)	1 635	3 219	3 004
Sociālā darba pakalpojums	166	155	132
Pašvaldības sabiedriskie darbi (līdz 15 stundām nedēļā)	0	16	53
Atkarības profilakses speciālistu pakalpojumi	144 <i>t.sk 90 RSD klienti t.sk. 62 reģistrēti NVA</i>	144 <i>t.sk 92 RSD klienti t.sk. 61 reģistrēti NVA</i>	214 <i>t.sk. 120 RSD klienti t.sk. 103 reģistrēti NVA</i>
Psihologa pakalpojumi	94	76	102

Nestrādājošām personām bija pieejamas RSD dienas centru organizētās aktivitātes, tai skaitā sociālā darbinieka konsultācijas.

Psihologa un atkarības profilakses speciālistu konsultācijas

Tāpat kā iepriekšējos gados, arī 2023. gadā bezdarbniekiem ar psihosociālām problēmām tika nodrošinātas psihologa konsultācijas, savukārt bezdarbniekiem ar atkarības problēmām – RSD atkarības profilakses speciālistu un narkologa konsultācijas nepieciešamajā apjomā. Ar sociālā darbinieka atbalstu 2023. gadā:

☉ 102 personām tika nodrošinātas 705 psihologa konsultācijas, kas ir par 26 personām vairāk kā 2023. gadā (2022. gadā – 76 personas, 2021. gadā – 94 personas).

☉ lai risinātu atkarības problēmas, 214 personas saņēma atkarības profilakses speciālistu konsultācijas, no tām 120 personas jeb 56 % bija RSD klienti (2022. gadā 144 personas saņēma

atkarības profilakses speciālistu konsultācijas, no tām 92 jeb 64 % bija RSD klienti, 2021. gadā 144 personas saņēma atkarības profilakses speciālistu konsultācijas, no tām 90 jeb 63 % bija RSD klienti). 2023. gadā atkarības profilakses speciālistu klientu skaits salīdzinājumā ar iepriekšējo gadu ir palielinājies.

☉ kopumā dažādām RSD klientu grupām narkologa pakalpojums nodrošināts 234 personām 599 konsultāciju veidā (2022. gadā – 500 personas, 2021. gadā – 103 personas).

Pašvaldības sabiedriskie darbi

Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likums nosaka, ka pašvaldības sociālajam dienestam ir tiesības tos darbspējīgos klientus, kuri saņem sociālo palīdzību vismaz trīs mēnešus pēdējo 12 mēnešu periodā, iesaistīt darba un sociālo prasmju saglabāšanas, atjaunošanas un apgūšanas pasākumos (turpmāk – sabiedriskie darbi) līdz 15 stundām nedēļā. Tādējādi, kopš 2012. gada jūnija RSD sociālie darbinieki darbspējīgiem klientiem, kuri saņem sociālo palīdzību vismaz trīs mēnešus pēc kārtas, izvērtē viņu sociālo situāciju un slēdz vienošanos par sabiedrisko darbu veikšanu konkrētā vietā iespējami tuvu dzīvesvietai.

2023. gadā salīdzinājumā ar 2022. gadu palielinājušies pašvaldības sabiedriskajos darbos iesaistīto klientu, noslēgto un pārtraukto vienošanos skaits, savukārt sabiedrisko darbu vietu skaits salīdzinājumā ar 2022.gadu nav mainījies (skat. 53. tabulu). Ņemot vērā epidemioloģisko situācijā valstī, 2021. gadā neviens no klientiem netika nosūtīts uz sabiedriskajiem darbiem.

RSD atskaitē „Pārskats par sabiedriskajiem darbiem RSD 2023. gadā” sniedz informāciju, ka 2023. gadā noslēgti 68 līgumi par dalību sabiedriskajos darbos ar 49 klientiem. Klienti iesaistīti sabiedriskajos darbos TC „Avoti”, TC „Krasts”, TC „Dzirčiems”.

53. tabula. Pašvaldības sabiedriskajos darbos iesaistīto klientu, noslēgto un pārtraukto vienošanos, un sabiedrisko darbu vietu skaits 2021. - 2023. gadā

Klientu, vienošanos un sadarbības partneru skaits	2021	2022	2023
Sabiedriskajos darbos iesaistīto klientu skaits	0	15	49
tai skaitā gada laikā atkārtoti iesaistīto skaits	0	1	12
Noslēgto līgumu skaits	0	17	68
Pārtraukto līgumu skaits	0	2	26
tai skaitā attaisnoti pārtraukti līgumi	0	1	11
tai skaitā neattaisnotu iemeslu dēļ pārtraukti līgumi	0	1	15
Sadarbības partneru skaits, kuri izveidojuši sabiedrisko darbu vietas	0	23	23
Izveidoto darbu vietu skaits	0	269	269

2023. gadā sabiedrisko darbu vietas nodrošināja 22 organizācijas (6 Rīgas valstspilsētas pašvaldības iestādes un 16 biedrības un nodibinājumi), kas kopā veidoja 265 sabiedrisko darbu vietas, skatīt 54. tabulu.

54. tabula. RSD noslēgtie līgumi par sabiedrisko darbu organizēšanu 2023. gadā

Nr.	Sadarbības organizācijas	Adrese	Darbu vietu skaits
1	Fonds Cerībai	Marijas iela 18, Rīga	3
2	Tautas palīdzības fonds	E. Smiļģa iela 44-9	25
3	SUSTENTO	Elizabetes iela 57-15, Rīga	1
4	Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeirons”	Krišjāņa Valdemāra iela 38 k-1, Rīga	2
5	1991.gada barikāžu dalībnieku biedrība	Krāmu iela 3, Rīga	4
6	Biedrība „PINS”	Tvaika iela 2, Rīga	3
7	Rīgas Latviešu biedrība	Merķeļa iela 13, Rīga	16
8	Rīgas aktīvo senioru alianse „RASA”	Aleksandra Čaka iela 139, Rīga	3
9	„Latvijas Patērētāju interešu aizstāvības asociācija”	Brīvības iela 55-432, Rīga	1
10	RD Mājokļu un vides departaments	Miķeļa kapsēta, Gaujas iela 4	138
11	Rīgas gaisma	Kleistu iela 29, Rīga	3
12	RD Īpašuma departaments	Riharda Vāgnera iela 5, Rīga	4
13	Rīgas pašvaldības aģentūra „Rīgas pieminēkļu aģentūra”	Aizsaules iela 1b	8
14	Biedrība „Žēlsirdības Misija Dzīvības ēdiens”	Kr.Barona iela 56, Rīga	4
15	RSAC „Mežciems”	Malienas iela 6A, Rīga	6
16	Senioru nams SIA	Akāciju iela 5, Rīga	3
17	Latvijas Sarkanais Krusts	Gaiziņa iela 7, Rīga	5
18	RSAC „Stella maris”	Birzes iela 54, Rīga	3
19	Nodibinājums „Latvijas Evaņģēliski luteriskās baznīcas Diakonijas centrs”	Daugavgrīvas iela 1, Rīga	9
20	Rakstnieku muzeju biedrība „Pils”	Pils laukums 2, Rīga	1
21	Biedrība „Rīgas pilsētas “Rūpju bērns””	Balvu iela 11, Rīga	3
22	Biedrība „Dzintarkrasts serviss”	Zolitūdes iela 30, Rīga	20
KOPĀ			265

Nodarbinātības atbalsta pakalpojums cilvēkiem ar invaliditāti

Lai veicinātu aizvien plašāku mērķa grupu integrēšanu darba tirgū un vienlīdzīgu tiesību principu ievērošanu, RSD sadarbībā ar biedrību „Invalīdu un viņu draugu apvienību „Apeirons”” (turpmāk – apvienība „Apeirons”) jau vairāk kā desmit gadus pašvaldībā īsteno nodarbinātības atbalsta pakalpojumu RSD klientiem – cilvēkiem ar invaliditāti, ar mērķi integrēt viņus darba tirgū, kā arī mazināt un novērst sociālās izolētības risku un veicināt cilvēku ar invaliditāti iekļaušanos sabiedrībā. Pakalpojuma sniedzējs no 2012. gada realizē nodarbinātības atbalsta pakalpojumu cilvēkiem ar

invaliditāti, strādājot gan ar konkrēto mērķa grupu, gan uzrunājot potenciālos darba devējus, gan organizējot dažādus izglītojošus un aktivizējošus pasākumus.

Pēdējo trīs gadu laikā pakalpojumu kopā saņēmušas 101 persona ar invaliditāti (skat. 55. tabulu). 2023. gadā 9 personas ar invaliditāti 12 mēnešu pakalpojuma saņemšanas laikā iekārtojās darbā. Šie cilvēki uzsāka darbu pie darba devējiem - Rīgas 208 pirmskolas izglītības iestāde, Biedrība „Scent TECH ART EDU”, SIA „MONO” filiāle „Mono – Logistik”, SIA AKVE, SIA LATBUS, SIA „Rīgas meži”, SIA „Kairi”, SIA „ODDRIJA”, SIA „Concord Service Group” - šādās profesijās: skolotāja palīgs, smaržu ierakstīšanas tehnoloģiju un dizaina testētājs, palīgstrādnieks, apkopēja-uzkopšanas speciālists, mazietilpīga kravas automobiļa vadītājs, komunālās tehnikas strādnieks, trauku mazgātājs, Aģents-Tūrisma operators, apkopēja.

55. tabula. Nodarbinātības atbalsta pakalpojums cilvēkiem ar invaliditāti 2021. – 2023. gadā

Saņemtais pakalpojums	2021	2022	2023	KOPĀ
Pakalpojumu saņēmušo personu skaits	30	36	35	101
Pakalpojuma summa, EUR	16 177	16 577	20 216	52 970
Iekārtojušies darbā (personu skaits)	11	12	9	32

Pozitīvi vērtējams, ka trīs gadu laikā 32 cilvēki jeb 32 % no visiem nodarbinātības atbalsta pakalpojumu saņēmušajiem iekārtojās pastāvīgā darbā, tādejādi ceļot gan savas dzīves kvalitāti un laužot sabiedrībā pastāvošos stereotipus, gan apliecinot sevi kā vērtīgus darbiniekus konkrētās darba vietās.

2023. gadā RSD sadarbībā ar biedrību „Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeirons””, pašvaldībā tika īstenots **nodarbinātības atbalsta pakalpojumu** 35 RSD klientiem - **cilvēkiem ar invaliditāti**. Pakalpojuma saņemšanas laikā 9 personas iekārtojās darbā. 2023. gadā darbā iekārtojušos personu skaits ir nedaudz samazinājies, t.i. par 3 personām salīdzinājumā ar 2022. gadu.

2023. gadā tika turpināta iepriekšējā gadā uzsāktā iniciatīva - darba devējiem bija iespēja piedalīties īpašās „Sajūtu vakariņās”. Apvienība „Apeirons” rīkoja vakariņas darba devējiem, ar mērķi, no cita skatupunkta, parādīt iespējas personu ar invaliditāti (piemēram roku koordināciju traucējumi, redzes zudumi un dzirdes problēmas) nodarbināšanai un iedrošināt sniegt viņiem darba iespējas. Kopumā notika trīs šādi pasākumi, kuros piedalījās 100 darba devēji. Tie guva plašu atzinību un ir plānots šo iniciatīvu turpināt.

Sociālā darba prakses pētījumi

2022. gadā RVPLD turpināja veikt pētījumus sociālā darba prakses izvērtēšanas jomā.

Veikts Individualizēta aprūpes pakalpojuma bērniem ar funkcionāliem traucējumiem (vaučēris) izvērtējums. Pētījuma rezultātā tika secināts, ka pakalpojums sasniedz tā mērķus, atbilst bērna ar funkcionāliem traucējumiem vajadzībām, nodrošinot bērna fizisko, emocionālo un sociālo aprūpi atbilstoši bērna specifiskajām vajadzībām.

Tāpat veikts Ģimeniskai videi pietuvināta ilgstošas sociālās aprūpes un sociālās rehabilitācijas pakalpojuma ārpus ģimenes aprūpē VSAC „Rīga” esošiem bērniem izvērtējums. Datu analīze, un iegūtie rezultāti ļāva noteikt būtiskākos pakalpojuma efektivitāti ietekmējošos faktoros, kā arī izstrādāt rekomendācijas pakalpojuma pilnveidošanai. Kopumā secināts, ka pakalpojums pozitīvi stimulē bērnu sociālo attīstību un prasmju apguvi un bērnu integrācija sabiedrībā un pilsētvidē notiek dabiski un pieņemoši.

2023. gadā tika veikts pētījums par Aprūpes mājās pakalpojuma sniedzēju izvēles iespējām. Pētījumā secināts, ka Klientu aprūpes apjoma proporcija ir apmēram vienāda starp dažādiem

pakalpojuma sniedzējiem, pakalpojuma sniedzēja izvēle ir vairāk saistīta ar teritoriju, kurā dzīvo klients, nevis ar konkrēto RSD teritoriālā centra sociālo darbinieku, pie kura klients vēršas ar iesniegumu, lielākoties, klienti izvēlas aprūpētāju, nevis pakalpojuma sniedzēju, sociālie darbinieki nesniedz rekomendācijas vai ieteikumus, kuru pakalpojuma sniedzēju izvēlēties un attiecīgi pakalpojuma saņēmēju izvēle attiecībā uz pakalpojuma sniedzēju, netiek ietekmēta.

Gada nogalē tika veikta sociālas aprūpes centru vaučeru cenu izmaiņas ietekmes analīze, kuras gaitā raksturota aktuālā situācija SAC pakalpojumos (vietas cena, cilvēku rinda, brīvas vietas, līdzmaksājuma apmērs u.c.), analizēta vaučeru sistēmas ieviešanas ietekme uz SAC pakalpojumu piedāvājumu un pieprasījumu. Ņemot vērā 2022. un 2023. gada inflācijas indeksa pieaugumu un tā ietekmi uz SAC pakalpojumu pieaugumu, vaučeru cenu izmaiņas ietekmes analīze turpināsies arī 2024. gadā.

RVPLD veicis arī ikgadējo RSAC „Mežciems”, RSAC „Gaiļezers” un RSAC „Stella Maris” klientu un viņu tuvinieku aptaujas rezultātu apstrādi un analīzi, kura rezultāti prezentēti LD vadībai, kā arī sociālās aprūpes centru administrācijai un darbiniekiem.

VESELĪBAS APRŪPES PIEEJAMĪBAS NODROŠINĀŠANA

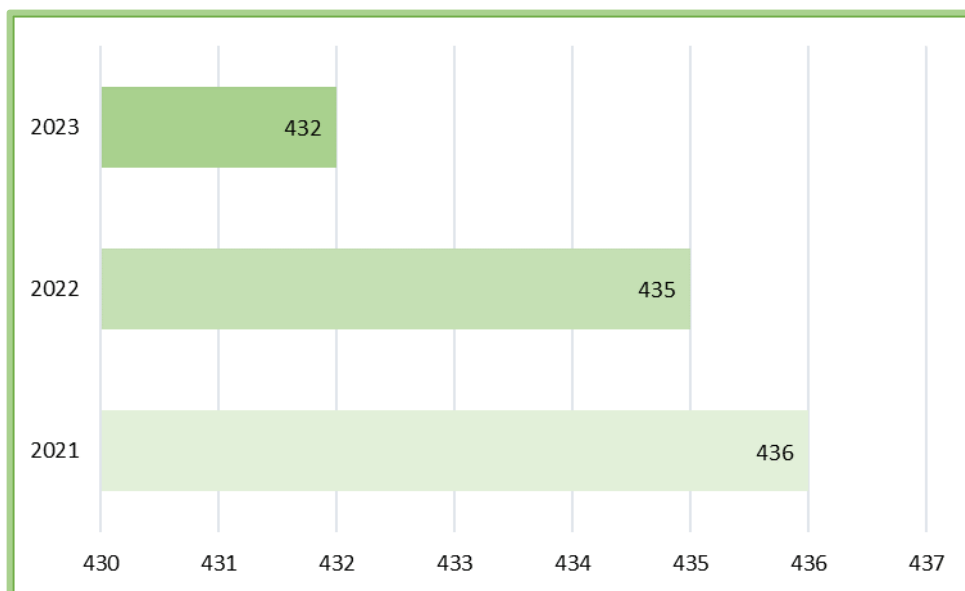
Ģimenes ārstu pieejamības nodrošināšana

Primārās veselības aprūpes pakalpojumus 2023. gadā sniedza 432 ģimenes ārsti (skat. 21. attēlu), kuru ārstu prakses vietas atrodas 95 dažādās adresēs, aptverot visu pilsētu. Savā ģimenes ārsta praksē kā pašnodarbinātas personas strādā 387 ģimenes ārsti, kā darba ņēmēji 45.

RVPLD saskaņā ar valstī noteikto veselības aprūpes organizēšanas un finansēšanas kārtību ir saskaņojis ar Nacionālā veselības dienesta Rīgas nodaļu līgumattiecībās esošo ģimenes ārstu darbības pamatteritorijas Rīgā.

Rīgas valstspilsētas pašvaldībai piederošajos nekustamajos īpašumos praktizē kopumā 79 ģimenes ārsti. No tiem 74 ģimenes ārstu prakses noslēgušas saskaņotu apakšnomas līgumu ar Rīgas valstspilsētas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībām par telpu iznomāšanu. Darbinieku statusā Rīgas valstspilsētas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībās strādā 5 ģimenes ārsti: 2 SIA „Rīgas 1. slimnīca” un 3 SIA „Rīgas veselības centrs”.

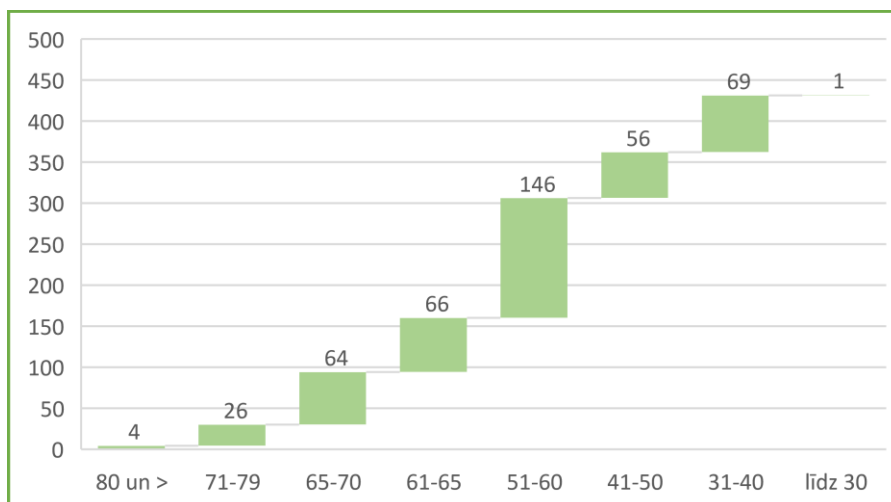
21. attēls. Ģimenes ārstu skaits Rīgā

Pie ģimenes ārstiem 2023. gadā reģistrēti pavisam 677 540 pacienti (tai skaitā 119 277 bērni), vidēji pie viena ģimenes ārsta – 1 568 pacienti.

Ģimenes ārstu vecuma struktūra rāda, ka 71% no visiem Rīgā strādājošajiem ģimenes ārstiem ir vecāki par 50 gadiem, no tiem puse jeb 52% ir pirmspensijas un pensijas vecumā (skat.22. attēlu).

22. attēls. Ģimenes ārstu skaita sadalījums pa vecuma grupām Rīgā (NVD dati)

Atbalsts tuberkulozes slimniekiem zāļu ambulatorai saņemšanai

Lai gan mūsdienās tuberkulozes ārstēšana notiek sekmīgi, tas ir ļoti ilgstošs process. Sākumā slimnīcā, pēc tam ārstēšanās vidēji sešus mēnešus jāturpina ambulatori, savukārt multirezistentās tuberkulozes gadījumā ārstēšanās var ilgt līdz pat 24 mēnešiem.

Lai palīdzētu ārstiem motivēt tuberkulozes slimniekus ambulatorajai DOTS terapijai (*Directly Observed Therapy Short Course* jeb Tieši uzraugāmās ārstēšanas īsais kurss), RVPLD 2023. gadā turpināja atbalstīt tuberkulozes slimniekus, kuru dzīvesvieta deklarēta Rīgas valstspilsētas administratīvajā teritorijā un kuriem jāizdzer zāļu deva ārstniecības personas uzraudzībā, līdzfinansējot pārtikas iegādi 1 EUR/reizē (tai skaitā tiem, kuriem veselības stāvokļa dēļ zāļu deva piegādāta viņa dzīvesvietā) un sabiedriskā transporta ceļa izdevumus – 3,00 EUR/reizē tiem slimniekiem, kuri ieradās tuberkulozes kontrolējamās terapijas kabinetā (Rīgā, Lielvārdes ielā 68). Saskaņā ar noslēgto sadarbības līgumu ar SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” pavisam 119 tuberkulozes slimnieki (skat. 56. tabulu) saņēma pašvaldības līdzfinansējumu. Tuberkulozes slimnieku atbalstam pavisam kopā izlietoti 17 630 EUR.

56. tabula. Tuberkulozes pacientu skaits, kuri saņēma pašvaldības līdzfinansējumu

Rādītājs	2021	2022	2023
Pirmreizējo pacientu, kam sniegta ambulatorā terapija, skaits DOTS programmas ietvaros	62	78	77
Tuberkulozes slimnieku, kas saņēmuši pašvaldības līdzfinansējumu, skaits	110	118	119
Transporta līdzfinansēšanas reižu skaits	3 500	3 060	2 420
Pārtikas līdzfinansēšanas reižu skaits	10 667	11 694	11 013

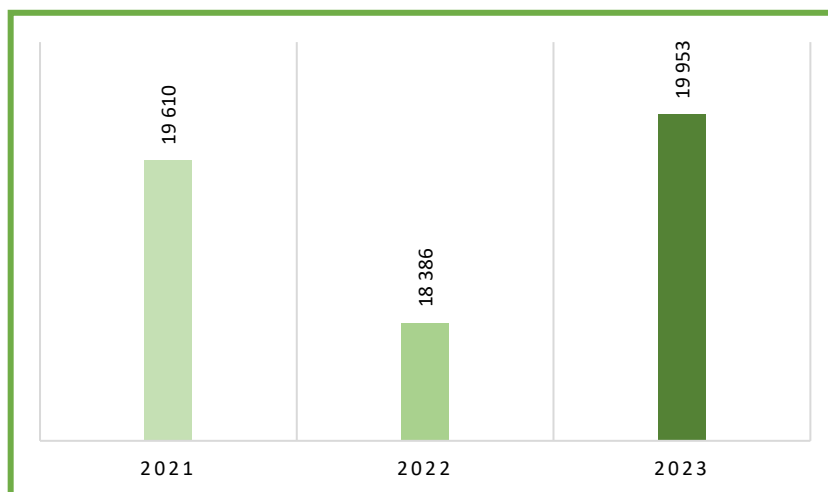
Pašvaldības līdzfinansējums ir svarīgs motivējošs faktors gan tuberkulozes slimnieku līdzdalības sekmēšanai ārstēšanas procesā, gan atvērto ārstēšanās sekmēšanā, kā arī netiešs ieguldījums rīdzinieku veselības aizsardzībā.

Atbalsts asinsdonoru kustības veicināšanai

Lai veicinātu asinsdonoru kustību, RVPLD sadarbībā ar biedrību „Latvijas Sarkanais Krusts” turpināja apmaksāt daļēju transporta izdevumu kompensāciju 1,50 EUR apmērā katram bezatlīdzības donoram, pavisam 19 953 donoriem (skat. 23. attēlu), kuri nodevuši asinis Valsts asinsdonoru centrā (Sēlpils ielā 6 un Merķeļa ielā 11, bezmaksas tālrunis uzziņām: 80000003) vai SIA „Rīgas Austrumu klīniskā universitātes slimnīca” (stacionārā „Gaiļezers”, Hipokrāta ielā 2, tālrunis uzziņām: 67042680).

Asinsdonoru atbalstam 2023. gadā izlietoti 27 569 EUR.

23. attēls. Asinsdonoru skaits, kuriem pašvaldība daļēji apmaksāja sabiedriskā transporta izdevumus

Sadarbība ar Rīgas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībām

RVPLD Veselības pārvalde izvērtējusi veselības aprūpes kapitālsabiedrību darbību 2023. gadā (tai skaitā veselības aprūpes pakalpojumu pieejamības nodrošināšanu atbilstoši katras kapitālsabiedrības pamatdarbības virzienam un jaunu pakalpojumu ieviešanu, infrastruktūras attīstīšanu un vides pieejamības nodrošināšanu) un pacientu apmierinātību ar saņemto veselības aprūpes pakalpojumu, kā arī izskatījusi nefinanšu mērķu sasniegšanu un investīciju lietderību šādās Rīgas valstspilsētas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībās:

- SIA „Rīgas 1. slimnīca”, www.1slimnica.lv;
- SIA „Rīgas 2. slimnīca”, www.slimnica.lv;
- SIA „Rīgas Dzemdību nams”, www.rdn.lv;
- SIA „Rīgas veselības centrs”, www.rigasveseliba.lv, kurā ir šādas struktūrvienības:
  - filiāle „Bolderāja”;
  - filiāle „Imanta”;
  - filiāle „Ilģuciems”;
  - filiāle „Ķengarags”;
  - filiāle „Torņakalns”;
  - filiāle „Ziepiņiekkalns”.

Saskaņā ar noslēgtajiem pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līgumiem un līgumiem ar NVD veselības aprūpes kapitālsabiedrības nodrošina valsts apmaksāto un maksas veselības aprūpes pakalpojumu sniegšanu. RVPLD Veselības pārvaldes Veselības aprūpes pieejamības uzraudzības nodaļa veic starp Rīgas valstspilsētas pašvaldību un veselības aprūpes kapitālsabiedrībām noslēgto pārvaldes uzdevumu deleģēšanas līguma izpildes kontroli.

Apkopotie dati par 2023. gadu liecina, ka minētās kapitālsabiedrības nodrošinājušas veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību un pavisam kopā sniegušas 1 209 669 veselības aprūpes pakalpojumus (ambulatoros un stacionāros veselības aprūpes pakalpojumus, tai skaitā ģimenes ārstu konsultācijas, apmeklējumus pie speciālistiem, diagnostiskos izmeklējumus, dzemdību palīdzību u.c.), no tiem 68% bija valsts apmaksātie veselības aprūpes pakalpojumi.

SIA „Rīgas 1. slimnīca” (turpmāk – Slimnīca) kā ambulatoro pakalpojumu sniedzējs, arī 2023. gadā nodrošināja primārās, sekundārās ambulatorās veselības aprūpes un īslaicīgās sociālās aprūpes pakalpojumus, kā arī veicināja Rīgas valstspilsētas iedzīvotāju veselību. Primārajā veselības aprūpē nodrošināja pieejamību ģimenes ārstu uz zobārstniecības pakalpojumiem. Tāpat Slimnīca sniedza daudzveidīgus valsts apmaksātus un maksas sekundāros ambulatoros veselības aprūpes pakalpojumus, nodrošinot pieejamību lielai daļai ārstu speciālistu konsultācijām (tai skaitā medicīnisko komisiju), plašu klāstu diagnostiskiem izmeklējumiem, bērnu un pieaugušo rehabilitācijai, dienas stacionāriem (ķirurģiska un interna profila). Katru gadu Slimnīca paplašina savu pakalpojumu klāstu, iegūstot tiesības sniegt jaunus valsts apmaksātus veselības aprūpes pakalpojumus NVD rīkoto atlasē procedūru rezultātā (piemēram, piedaloties valsts apmaksāto pakalpojumu sniedzēju atlasē, no 2023.g. Slimnīca nodrošina valsts apmaksātos pakalpojumus asins gāzu noteikšanai skābekļa terapijas uzsākšanai un magnētiskās rezonanses izmeklējumus onkoloģiskā koridora apmaksas ietvaros ārpus kvotas). Sniegtas 99 202 (+11,3%) sekundārās veselības aprūpes speciālistu konsultācijas (126 830 (+10,1%) maksas konsultācijas) un 86 972 (- 2,6%) diagnostiskie izmeklējumi (52 780 (+5,6%) maksas diagnostiskie izmeklējumi). 2023. gadā audzis pieprasījums gan pēc valsts apmaksātu, gan maksas dažādu speciālistu konsultācijām, bet diagnostiskie izmeklējumi biežāk tika veikti par valsts naudu, tajā pat laikā vērojot tendenci pēc maksas diagnostisko izmeklējumu pieprasījuma. Joprojām visbiežāk veiktie izmeklējumi Slimnīcā bija datortomogrāfija, rentgenogrāfija, elektrokardiogrāfija, endoskopija, ultrasonogrāfija vēdera dobumam un locītavām. Jāatzīmē, ka minētie izmeklējumi vienlīdz pieprasīti gan kā valsts apmaksāti, gan maksas (piemēram, locītavu ultrasonogrāfija par valsts līdzekļiem veikta 39 reizes, bet par maksu 1 702 reizes (+97%), liecinot par šī pakalpojuma augsto pieprasījumu).

Līdzīga tendence 2023. gadā saglabājas attiecībā uz biežāk apmeklētajiem sekundārās veselības aprūpes speciālistiem, starp kuriem pieprasītākie ir fizioterapeiti vai to asistenti (18 593 valsts apmaksāti pakalpojumi un 27 577 - maksas); dermatologs (valsts - 17 411; maksas - 10 368), venerologs, ginekologs, dzemdību speciālists, oftalmologs (valsts - 6 105; maksas - 10 388), otorinolaringologs (valsts – 6 217; maksas – 9 697).

Tā kā valsts finansēto pakalpojumu apjoms ir ierobežots un nespēj apmierināt arvien pieaugošu pieprasījumu pēc ambulatorajiem pakalpojumiem, tad, lai nodrošinātu nepieciešamo pakalpojumu pieejamību, Slimnīca attīsta maksas ambulatorus un dienas stacionāra pakalpojumus, kā arī daudzprofilu (ķirurģijas, proktoloģijas, neiroķirurģijas, uroloģijas, ginekoloģijas, traumatoloģijas un ortopēdijas, oftalmoloģijas, otolaringoloģijas, u.c.) diennakts stacionāra pakalpojumus ar anestezioloģijas un intensīvās terapijas un sāpju klīniku, kā arī asins kabinetu. Pakalpojumi tiek nodrošināti visām vecuma grupām, sākot jau no zīdaiņa vecuma. 2023. gadā ir uzsākti arī vairāki jauni maksas pakalpojumi - kardioķirurga un infektologa – hepatologa ambulatorās konsultācijas, aritmologa konsultācijas, elektrokardiostimulatora (EKS) darbības pārbaude kardiologa konsultācijas ietvaros, elektrokardioversija, dermatoloģijas klīnikā procedūras ar lāzeraparātu, kā arī vairāki jauno operāciju veidi – jauni laparoskopisko operāciju veidi ginekoloģijā (piem., cervikosakropeksija un hemikolektomija), plaksta veidojuma noņemšana ar lāzeri, plakstiņu plastika ar lāzeri, otolaringoloģiskās operācijas ar lāzeri (piem., tonsilotomija, aukslēju mandeļu kriptomīze), un proktoloģiskās operācijas ar lāzeriekārtu, jaunas laparoskopiskās operācijas (piem., sigmas zarnas rezekcija).

Slimnīcā dienas stacionāra ietvaros iedzīvotāji var saņemt plašu veselības aprūpes pakalpojumu klāstu. Dienas stacionārs nodrošina pakalpojumus dažāda veida ķirurģijā un internā medicīnā un

kopumā pa periodu bijušas 42 626 NVD apmaksātas gultas dienas un 6 013 - maksas. 2023. gadā Slimnīca turpināja sniegt arī rehabilitācijas pakalpojums dienas stacionārā, kurā nodrošinātas 1 483 valsts apmaksātas gultas dienas un maksas dienas stacionārā - 143 gultas dienas.

57. tabula. Visbiežāk apmeklētie speciālisti SIA „Rīgas 1. slimnīca” 2023. gadā

Nr.	Specialitāte	Apmeklējumu skaits
1.	Fizioterapeiti un fizioterapeitu asistenti	46 170
2.	Dermatologs, venerologs	27 779
3.	Ginekologs, dzemdību speciālists	17 628
4.	Oftalmologs	16 493
5.	Otolaringologs	15 914

58. tabula. Visbiežāk veiktie izmeklējumi SIA „Rīgas 1. slimnīca” 2023. gadā

Nr.	Izmeklējums	Skaits
1.	Datortomogrāfija	20 219
2.	RTG	13 744
3.	Elektrokardiogrāfijas metode	14 894
4.	RTG zobu ārstnieciskais	14 029
5.	USG vēdera dobumam un virspusējie novietotiem orgāniem	11 838

Slimnīca savu maksas pakalpojumu klāstā piedāvā arī iziet medicīnas komisijas, tai skaitā, Obligātās veselības pārbaudes, ko 2023. gadā ir veikuši 10 995 klienti (- 3,9%), savukārt iespēju veikt pilnu „Chek – up” komplektu 2023. gadā izmantojuši 450 klienti, kas ir par 6 vairāk nekā 2022. gadā.

Programmā „Atbalsts sekundāro ambulatoro pakalpojumu sniedzēju veselības aprūpes infrastruktūras stiprināšanai” ir iesniegts un apstiprināts projekts SIA „Rīgas 1. slimnīcas” infrastruktūras stiprināšana, veicot ginekoloģijas un ķirurģijas dienas stacionāra nodaļu renovāciju. Veikta magnētiskās rezonanses kabineta izbūve, nomainīts lifts, izveidots elektrības pieslēgums 22. korpusam no Slimnīcas 1. korpusa, pabeigti Mazā iegurņa centra izbūves darbi.

Lai novērtētu pacientu apmierinātību ar sniegto veselības aprūpes pakalpojumu, notiek pacientu iesniegumu (sūdzību) fiksēšana un izskatīšana. 2023. gadā Slimnīcā ir saņemtas 123 sūdzības, kas saistītas ar klientu apkalpošanas kvalitāti (attieksme, komunikācija, reģistratūras darbs, ārsta darba laiks, darba organizācija u.c.) un 38 sūdzības, kas bija saistītas ar pakalpojumu kvalitāti, no kurām 9 tika atzītas par pamatotām, t.sk. Veselības inspekcijā saņemtas 2 sūdzības par ārstniecības pakalpojuma kvalitāti, no kurām 1 atzīta par nepamatotu, par otru slēdziens vēl nav saņemts. Galvenokārt pacienti pauduši neapmierinātību par darba organizācijas jautājumiem, tostarp par nesaprotamām norādēm Slimnīcas teritorijā, aukstu ūdeni baseinā, sliktu bērnu laukuma stāvokli, aizsprostotu iebraukšanas vietu teritorijā u.c., 23 gadījumos pacienti pauduši neapmierinātību par neatbilstošu komunikāciju.

Cilvēku veselības pratības uzlabošanai Slimnīca 2023. gadā rīkoja vairākas tematiskās dienas, veltītas konkrētu slimību atpazīšanai: Psoriāzes diena, Melnomas diena, Pasaules ergoterapijas diena, Pasaules Diabēta diena, Pasaules HOPS diena. 2023. gadā Slimnīca piedalījās Muzeju naktī, kad apmeklētājiem bija iespēja iepazīt Slimnīcas vēsturi, šodienas sasniegumus un iespējams izmēģināt līdzsvara un pasīvo kustību trenāžierus Rehabilitācijas klīnikas fizioterapeitu vadībā.

Slimnīcas darbības popularizēšanai notikušas 8 (+4) „LIVE"/„dzīvā” ētera intervijas, publikācijas par slimnīcas pakalpojumiem 88 (+33), pieaudzis *Facebook/Instagram* sekotāju skaits, kā

arī, uzlabojot Slimnīcas mājas lapu, tās apmeklētāju skaits palielinājies uz 7 680 000 (par 1 180 000 vairāk par plānoto).

SIA „Rīgas 2. slimnīca” (turpmāk – R2S) ir mūsdienīga un moderna veselības aprūpes iestāde, kura nodrošina kvalitatīvu, efektīvu neatliekamo un plānveida stacionāro un ambulatoro veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību traumatoloģijā un ortopēdijā, kā arī veselības aprūpi mājās, sniedzot pacientiem sociālo nodrošinājumu un veicinot Rīgas, Pierīgas, kā arī visas valsts iedzīvotāju veselību. R2S galvenais darbības virziens ir veselības aprūpes pakalpojumi kustību balsta sistēmas slimību ārstēšanā un rehabilitācijā, kā arī neatliekamā medicīniskā palīdzība smagu skeleta traumu gadījumos, plānveida ortopēdiskā ārstniecība dažādu skeleta un locītavu slimību gadījumos, kā arī hronisko pacientu aprūpe.

Atzīmējams ir R2S sasniegums 2023. gadā - iegūtais ISO:90001 sertifikāt stacionāro un ambulatoro veselības aprūpes pakalpojumu darbības sfērās, ietverot traumatoloģiju, ortopēdiju, neatliekamo traumatoloģisko palīdzību, rehabilitāciju, hronisko aprūpi, dienas stacionāru, anestezioloģiju, intensīvo terapiju, diagnostisko radioloģiju, klīnisko fizioloģiju un vizuālo diagnostiku. Iegūtais ISO sertifikāts apstiprina to, ka Sabiedrības iekšējie kvalitātes un organizatoriskie procesi šajās jomās ir pārskatāmi un sakārtoti.

2023. gadā R2S strādājošie speciālisti kopumā snieguši 112 194 (par 10,3% mazāk kā 2022. gadā, galvenokārt samazinoties sniegto maksas veselības aprūpes pakalpojumu skaitam) dažādus veselības aprūpes pakalpojumus: speciālistu konsultācijas, diagnostiskos izmeklējumus, traumpunkta pakalpojumus, operācijas stacionārā un dienas stacionārā, rehabilitācijas pakalpojumus, kā arī laboratorijas pakalpojumus un veselības aprūpi mājās. No visu R2S sniegto veselības aprūpes pakalpojuma apjoma 75% sastāda valsts apmaksātie pakalpojumi, bet 25% ir maksas pakalpojumi.

R2S sniegtas 25 010 sekundārās veselības aprūpes speciālistu konsultācijas un 52 844 diagnostiskie izmeklējumi. Kopumā 2023. gadā R2S sniegtas par 1 477 (5,9%) ārstu konsultācijām un 1 233 (2,3%) diagnostiskajiem izmeklējumu vairāk kā 2022. gadā. Ņemot vērā R2S darbības specifiku, visbiežāk apmeklētākais speciālists 2023. gadā bija valsts apmaksāts traumatologs – ortopēds un fizioterapeits un fizioterapeita asistents, kā arī masieris, kaut arī tas pieejams tikai par maksu. Sabiedrībā bieži pieprasītas bija arī valsts apmaksāta anesteziologa – reanimatologa, ergoterapeita un fizikālās medicīnas un rehabilitācijas ārsta konsultācijas.

No R2S pieejamiem diagnostiskajiem izmeklējumiem 2023. gadā visbiežāk veikti rentgenogrāfija, laboratoriskie izmeklējumi un datortomogrāfija. Viens no bieži veiktajiem diagnostiskajiem izmeklējumiem, kurš R2S bija pieejams tikai par maksu, ir ginekoloģiskā ultrasonogrāfija. Kopš 2022. gada R2S vairs nepiedāvā oftoloģiskās ultrasonogrāfijas pakalpojumus, kuri tika veikti tikai par maksu.

R2S Pārdaugavas un visiem Rīgas un Latvijas iedzīvotājiem nodrošina valsts apmaksātus un maksas traumpunkta pakalpojumus. 2023. gadā sniegti 14 262 traumpunkta pakalpojumi, kopumā tikai nedaudz vairāk kā gadu iepriekš, kad tika sniegti 14 172), maksas pakalpojumi traumpunktā sniegti skaitliski 348.

R2S stacionārā 2023. gadā sniegti 4 025 pakalpojumi, veicot operācijas gan traumatoloģijā, gan ortopēdijā, kas kopā gandrīz par tūkstoti vairāk kā 2022. gadā (3 034). R2S veic arī valsts apmaksātas un maksas endoprotezēšanas operācijas, no kurām visbiežākās bija ceļa locītavas endoprotezēšana (491), gūžas locītavu endoprotezēšana ar cementējamu endoprotēzi (353) un gūžas locītavu endoprotezēšana ar bezcimenta fiksācijas vai hibrīda tipa endoprotēzi (178). Svarīgi, ka 97% šo endoprotezēšanas operāciju ir veiktas par valsts budžeta līdzekļiem, kopš iepriekšējā gada šo pārsvaru palielinot vēl par 3%.

R2S darbojas arī fizikālās medicīnas un procedūru kabinetī, kuros pieejami lielākoties maksas pakalpojumi. 2023. gadā šajos kabinetos sniegti 12 612 pakalpojumi, kas ir par 1 880 (15%) vairāk kā 2022. gadā.

R2S nodrošina arī valsts apmaksātu pacientu aprūpi un pakalpojumi aprūpes gultā 2023. gadā par valsts līdzekļiem nodrošināti 513 pacientiem un 5 par maksu (2022. gadā – 76 pacientiem par valsts līdzekļiem un 2 par maksu). Veselības aprūpes mājās pakalpojums 2023. gadā nodrošināts 1 147 reizes, tikai par 5 vairāk kā gadu iepriekš.

R2S 2023. gadu noslēgusi ar pozitīvu rezultātu un peļņu, kā arī Neto apgrozījums pret 2022. gadu ir palielinājies par 17,4 %.

2023. gada laikā R2S ir iegādātas jaunas medicīniskās iekārtas un aprīkojums 51 990 EUR apmērā, kā arī ieguldīti 29 902 EUR jaunas datortehnikas un biroja iekārtu iegādei. Saimnieciskajos pamatlīdzekļos ieguldīti 7 351 EUR, bet ieguldījumi nomātajā infrastruktūrā sasniedza 4 925 EUR.

Pārskata periodā ir izstrādātas, apstiprinātas un ieviestas aktualizētās uzņemšanas nodaļas, konsultatīvās poliklīnikas, rehabilitācijas nodaļas un stacionāra pacientu aptaujas, koncentrējoties uz pacientu pieredzes izziņāšanu. Tika apkopoti pacientu aptauju rezultāti, balstoties uz elektroniski un papīra formātā aizpildītām pacientu aptaujām. Kopā saņemtas 22 par uzņemšanas nodaļu, 33 par poliklīniku, 9 par rehabilitācijas nodaļu un 91 par stacionāru aizpildītas pacientu apmierinātības aptaujas. No aizpildītam 132 pacientu apmierinātības anketām, 36 gadījumos pacienti ārstniecības iestādi izvēlējās labas reputācijas dēļ. Pārskata periodā no pacientiem saņemtas 100 pateicības.

Kopumā 2023. gadā R2S saņemtas 40 pacientu iesniegtas sūdzības, kas ir par 11 vairāk kā gadu iepriekš. Pusi sastāda sūdzības par komunikācijas nepilnībām starp pacientiem un ārstniecības personām un ārstniecības atbalsta personām (pacientu reģistratoriem). No visām sūdzībām par komunikācijas nepilnībām tikai puse ir atzīta par pamatotām. No 20 sūdzībām, kuras iesniegtas un izskatītas Veselības inspekcijā, 3 atzītas par pamatotām – 2 gadījumos tika nepareizi izvēlēta taktika ārstēšanas periodā, kā arī vienā gadījumā netika noslēgta darba nespējas lapa uzņemšanas nodaļas pacientam vairāk kā mēnesi pēc traumas konstatēšanas.

2023. gadā R2S sociālie darbinieki snieguši atbalstu un palīdzību 270 personām, kas par 7% jeb 19 personām vairāk kā 2022. gadā. Savukārt 2023. gadā sniegto konsultāciju skaits – 1 500, kas par 27% jeb 400 konsultācijām vairāk kā 2022. gadā. 2023. gadā sociālā darba ietvaros slimnīcā sociālie darbinieki klientiem ir palīdzējuši risināt dažādas sociālās problēmas - veselības (nepieciešama sociālā aprūpe, invaliditāte u.c.), sociālo prasmju trūkums (apgrūtināta sadzīves vadīšana, samazinātas pašaprūpes prasmes un aprūpes prasmju trūkums), saskarsmes problēmas/konflikti (svarīgu attiecību/sociālo kontaktu trūkums, konflikti partnerattiecībās), atkarības, mājokļa problēma, likumpārkāpumi, vardarbība (cietušais un varmāka), nodarbinātība, valsts valodas zināšanu trūkums, nenokārtoti dokumenti.

SIA „Rīgas Dzemdību nams” (turpmāk - Dzemdību nams) ir V līmeņa specializētā stacionāra ārstniecības iestāde, 2. līmeņa Perinatālās aprūpes centrs, kas realizē medicīnisko palīdzību grūtniecēm, dzemdētājām, nedēļniecēm un jaundzimušajiem, tādejādi nodrošinot veselības aprūpes pakalpojumus sekundārās ambulatorās, sekundārās stacionārās un terciārās stacionārās veselības aprūpes līmenī, sniedzot dzemdību palīdzību, jaundzimušo aprūpi, dažādu speciālistu konsultācijas (ginekologs – dzemdību speciālists, internists, medicīnas ģenētiķis, osteopāts, pediatrs, uztura speciālists, psihologs, algologs, oftalmologs, vecmāte), dienas stacionāra un stacionāra pakalpojumus, vakcinācijas pakalpojumus, kā arī lekcijas topošajiem un jaunajiem vecākiem.

Pavisam 2023. gadā Dzemdību namā sniegti 61 966 stacionārie un ambulatorie veselības aprūpes pakalpojumi, kas ir par 7,4% mazāk kā 2022. gadā, kas skaidrojams ar dzemdību skaita samazināšanos Latvijā kopumā.

Dzemdību namā 2023. gadā ir bijušas 4 454 dzemdības (2022. gadā – 5 090 dzemdības), kas ir 31,65% no Latvijā stacionārā notikušajām, vai 31,2 % no valstī kopumā un 53% no Rīgas/Pierīgas reģionā notikušajām dzemdībām, un kas salīdzinājumā ar iepriekšējo periodu ir par 637 jeb 14,3 % dzemdībām mazāk.

2023. gadā piedzimuši 4 498 jaundzimušie (2 343 zēni, 2 155 meitenes, tajā skaitā 71 dvīņu pāri), kas kopsummā ir par 669 jaundzimušajiem mazāk nekā 2022. gadā.

Dzemdību namam ir unikāla pieredze un augsts medicīnisko tehnoloģiju nodrošinājums augsta riska grūtnieču aprūpē un neiznēsātu jaundzimušo aprūpē. 2023. gadā 280 jaundzimušie (6,3%) dzimuši priekšlaicīgi, 289 jaundzimušie ārstēti Intensīvās terapijas nodaļā, 29 no jaundzimušajiem bijuši zema svara un dziļi neiznēsāti līdz ar to šādu jaundzimušo aprūpe prasa papildus resursus gan finanšu, gan cilvēkresursu ziņā un pateicoties ārstniecības personāla profesionalitātei, aprūpes koncepcijas maiņai, vienu no būtiskākajiem dzemdību palīdzības kvalitātes rādītājiem – perinatālo mirstību ir izdevies noturēt ļoti zemā līmenī – 4,2 promiles, kas ir ļoti labs kvalitātes rādītājs. Jaundzimušo intensīvās terapijas nodaļā (turpmāk JITN) ārstēti 149 iznēsāti jaundzimušie, kas norāda uz JIT nepieciešamības samazinājumu dinamikā pret visiem jaundzimušajiem. Ir uzlabota intranatālās un perinatālās aprūpes kvalitāte dziļi neiznēsātiem jaundzimušajiem, par ko liecina tas, ka plaušu mākslīgo ventilāciju saņēmuši 5 jaundzimušie no 10, kuri dzimuši līdz 28 gestācijas nedēļai un 20 tādiem, kuri dzimuši pēc 28 nedēļas. Uz Bērnu klīnisko universitātes slimnīcu pārvesti 142 jaundzimušie, kas sastāda 50% pret visiem JITN ārstēto skaitu, kas norāda uz samazinājumu, kā arī tika plānots. Smagā asfiksijā dzimuši tikai 8 jaundzimušie, kas ir ļoti labs rādītājs (1,8 uz 1000 dzimušajiem, kad pielietota hipotermiju).

Ir ieviesta mūsdienīga dzemdību analģēzijas koncepcija, jo valstī epidurālā analģēzija tiek nodrošināta visām dzemdētājām kā NVD apmaksāts pakalpojums. 2023. gadā Dzemdību nams epidurālo analģēziju nodrošinājis gandrīz 68 % (2022 .gadā – 60%) vaginālu dzemdību gadījumā, kas ir ievērojami vairāk nekā valstī kopumā.

Jānorāda, ka Dzemdību nams sniedz dzemdību palīdzību arī gadījumos, kad tā jānodrošina īpaši specifisko apstākļos - palīdzības sniegšanai pacientēm no ieslodzījuma vietas, pacientēm, kuras tiek pārvestas no Infektoloģijas centra – pacientes ar gripu, Covid - 19, hepatītiem un HIV inficētām pacientēm. Lai gan 2023. gadā Covid - 19 pacientu skaits ir ievērojami mazinājies, kā arī mainījušies Covid - 19 pacientu izolācijas nosacījumi, izveidotā infrastruktūra pacientu ar bīstamām infekcijas slimībām izolācijā ir nozīmīgs Dzemdību nama ieguldījums pacientu drošībā arī turpmāk.

Ir paplašināts Dzemdību nama sniegto pakalpojumu klāsts .Lai paplašinātu ambulatoro pakalpojumu klāstu, saskaņā ar plānoto, ir ieviests jauns ambulatoro pakalpojums-psihologa individuālās konsultācijas, psihologa vadīta nodarbība „Rūpes par sevi vai kā būt labai mammai” Ģimenes skolā. Ir ieviests tādas jauns pakalpojums kā ģimenes centrēts un pacienta asistēts ķeizargrieziena.

2023. gadā pieauga pieprasījums pēc valsts apmaksātiem diagnostiskiem izmeklējumiem salīdzinot ar iepriekšējo gadu. Kopumā veikti 24 688 (+12,1% pret iepriekšējo gadu) valsts apmaksāti un 1 127 (-17,3% pret iepriekšējo gadu) maksas izmeklējumi. Kā pieprasītākie diagnostiskie izmeklējumi ir tie, kas specifiski ārstniecības iestādei - doplerogrāfija, ultrasonogrāfija ginekoloģijā un kardiologogrāfija grūtniecēm.

Lai novērtētu pacientu apmierinātību ar sniegto veselības aprūpes pakalpojumu, notiek pacientu iesniegumu (sūdzību) fiksēšana un izskatīšana. Kopumā 2023. gadā saņemtas 14 pacientu sūdzības, kas ir par četrām sūdzībām mazāk kā 2022. gadā. Veselības inspekcija, pamatojoties uz iesniegtajām sūdzībām, ir pieprasījusi izskatīšanai 10 pacientu medicīniskās dokumentācijas. Dzemdību nams par pamatotām atzina 2 sūdzības, savukārt Veselības inspekcija par daļēji pamatotu atzina 1 pacientes sūdzību. Daļa sūdzību saistītas ar komunikācijas problēmām un organizatoriskiem jautājumiem (piemēram, par pieraksta sistēmu un gaidīšanas laiku Prenatālās diagnostikas centrā).

RVPLD 2023. gadā nav saņemta neviena pretenzija par Dzemdību namā saņemtajiem veselības aprūpes pakalpojumiem.

Pēc apkaimes iedzīvotāju ierosinājumiem 2023. gadā veikti infrastruktūras uzlabojumi publiskajā ārtelpā – ierīkoti apstādījumi, soliņi atpūtai un ūdens ņemšanas vieta. Tāpat veikta autostāvvietas modernizācija un drošas, automatizēti uzraudzītas divu joslu iebrauktuves izbūve. Teritorijā nomainīts apgaismojums uz LED lampām. Energoresursu lietderīgākai izmantošanai ir uzstādīta saules paneļu elektrostacija.

SIA „Rīgas Dzemdību nams” darbības popularizēšanai organizēts publiskais pasākums Ģimenes dienā, ģimenes svinamās dienās – Mātes dienā, Bērnu aizsardzības dienā, Tēva dienā. Saglabājot ilggadējo tradīciju, sveikts pirmais 2023. gada jaundzimušais, kā arī sveikti trīnīši.

Proaktīvā sadarbībā ar medijiem panākts publikāciju skaita pieaugums, un 2023. gadā apzinātas 185 publikācijas/sīžeti medijos. Pēc Dzemdību nama iniciatīvas žurnālisti ir veidojuši materiālus par Dzemdību namam aktuālām tēmām, piemēram, pacientiem vērstu ķeizargriezienu, augsta riska jaundzimušajiem, jaundzimušajiem ukraiņu mazuļiem u.c.

Sociālās palīdzības pieejamības uzlabošanas jomā 2023. gadā Dzemdību nama sociālie darbinieki snieguši atbalstu un palīdzību 586 personām, kas par 47 klientiem vairāk kā 2022. gadā. Savukārt 2023. gadā sniegto konsultāciju skaits – 783 bija par 49 konsultācijām vairāk kā 2022. gadā, neskatoties uz kopējo klientu skaita samazinājumu iestādē. Sniegtais sociālā darba pakalpojums ietver klientu sociālo situāciju izvērtēšanu, sociālo problēmu identificēšanu un to risināšanu, tai skaitā palīdzības sniegšana klientam personu apliecinošu dokumentu atjaunošanā un dokumentu (iesniegumu) sagatavošanā, saskarsmes un konfliktu risināšanu, psihosociālo palīdzību klientiem un/vai viņa ģimenes locekļiem. Dzemdību namā klientes bieži vēršas pēc informatīvām konsultācijām par valsts pabalstu/dokumentu nokārtošanu, psiholoģiskā atbalsta pēcdzemdību periodā saņemšanu u.c.. Sociālā riska māmiņām aktīvi tiek piedāvāti valsts apmaksātie kontracepcijas implantanti un to izņemšana (pilotprojektā līdz 2025. gadam), 2023. gadā šo iespēju izmantoja apmēram 30 sievietes.

SIA „Rīgas veselības centrs” (turpmāk – RVC) ir ambulatoro pakalpojumu sniedzējs, kas nodrošina primāro veselības aprūpi, ieskaitot zobārstniecības pakalpojums, un sekundāro ambulatoro veselības aprūpi Rīgas un Pierīgas iedzīvotājiem. RVC savus pakalpojumus sniedz 6 filiālēs: „Ziepiņkalns”, „Imanta”, „Torņakalns”, „Ilģuciems”, „Bolderāja” un „Ķengarags”, aptverot lielu Rīgas teritoriju un nodrošinot veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību tuvāk iedzīvotāju dzīvesvietai.

Pavisam 2023. gadā sniegti 112 876 unikālajiem pacientiem, kas ir par 1 986 jeb 1,8% vairāk nekā 2022. gadā faktiski. 2023. gadā RVC sniegti 48 238 primārās veselības aprūpes pakalpojumi, kas ir par 5 494 jeb 10,2% mazāk nekā 2022. gadā un kurus nodrošināja 47 primārās veselības aprūpes speciālisti. Lielākoties pacienti saņēmuši valsts apmaksātus primārās veselības aprūpes pakalpojumus, kas kopā veido 86,34% no visiem sniegtajiem primārās veselības aprūpes pakalpojumiem. No visiem primārās veselības aprūpes speciālistiem par valsts apmaksātiem līdzekļiem visvairāk apmeklēti ģimenes ārsti (RVC darba ņēmēji), bet par maksu vairāk sniegti zobārstniecības pakalpojumi (4 598 gadījumos). Savukārt, 217 sekundārās veselības aprūpes speciālisti 2023. gadā RVC sniedza 226 721 sekundārās veselības aprūpes speciālistu konsultācijas, kas ir par 15 904 jeb 7% vairāk kā 2022.gadā, un valsts apmaksātie pakalpojumi bijuši par 69,7% vairāk nekā maksas. Joprojām visbiežāk apmeklēti bija fizioterapeiti un to asistenti, ginekologi - dzemdību speciālisti un oftalmologi, bet no sniegtajiem 101 811 diagnostiskiem izmeklējumiem, kas ir par 5 965 jeb 6,2% vairāk nekā 2022. gadā, visvairāk 2023. gadā RVC veikti dažādi rentgenogrāfijas izmeklējumi, autorefraktometrijas un audiometrijas izmeklējumi un tāpat kā iepriekšējā periodā pieprasītākie - elektrokardiogrāfijas metode un ultrasonogrāfija vēdera dobumam un virspusēji novietotiem orgāniem (skat. 59. un 60. tabulu).

59. tabula. Visbiežāk apmeklētie speciālisti SIA „Rīgas veselības centrs” 2023. gadā

Nr.	Specialitāte	Apmeklējumu skaits
1.	Fizioterapeiti un fizioterapeitu asistenti	51 802
2.	Ginekologs, dzemdību speciālists	21 927
3.	Oftalmologs	21 114
4.	Otolaringologs	16 097
5.	Masieris	15 346

60. tabula. Visbiežāk veiktie izmeklējumi SIA „Rīgas veselības centrā” 2023. gadā

Nr.	Izmeklējums	Skaits
1.	RTG	26 140
2.	Autorefraktometrija	16 165
3.	Elektrokardiogrāfijas metode	12 967
4.	USG vēdera dobumam un virspusējie novietotiem orgāniem	14 228
5.	Audiometrija, timpanometrija	12 637

Pakalpojumu klāsta paplašināšanai un esošo pakalpojumu kvalitatīvai pilnveidošanai uzsākts un turpinās attālinātās rehabilitācijas pakalpojums filiālē „Bolderāja”; iegādātas, uzstādītas un tiek lietotas fizikālās medicīnas (FM) procedūrām fizikālās medicīnas iekārtas ultraskaņas terapijai (6 FM kabinetos) un elektroterapijai (1 FM kabinetā), iegādāta un uzstādīta ārējās kompresijas terapijas jeb limfodrenāžas iekārta filiāles „Imanta” fizikālās medicīnas kabinetā un uzsākts multidisciplinārs pakalpojums – onkologa un rehabilitācijas speciālistu sadarbībā attīstīta ārstēšanas un rekreācijas pasākumu plāna pasākumu realizācija onkoloģijas pacientiem. Filiālē „Ilģuciems” – papildus esošajai iekārtai iegādāta speciālā magnēterapijas kušete ar lielu pārvietojamu solenoīdu. Paplašināts fizioterapeita pakalpojumu klāsts - iegādāta un fizioterapeitu praksē sāka lietot kājas locītavu (gūžas, ceļgala un pēdas) pasīvo kustību izstrādes mašīna filiāles „Bolderāja” Rehabilitācijas un rekreācijas nodaļā un skrejceļiņš jeb tredmils filiāles „Kengarags” Rehabilitācijas un rekreācijas nodaļā. Ar pakalpojuma nodrošināšanai piesaistīti jauni speciālisti (deju un kustību terapeits, audiologopēds ABA terapeits; bērnu psihiatrs).

RVC vērtē visus rakstiskos, mutiskos un telefoniskos iesniegumus (sūdzības), neatkarīgi vai tie ir pamatoti vai nepamatoti. Īpaši tiek pievērsta uzmanība pacientu apmierinātībai ar sniegto veselības aprūpes pakalpojumu. 2023. gadā kopumā saņemtas 48 sūdzības, kas ir par 13 sūdzībām vairāk nekā 2022. gadā. Galvenokārt pacienti pauduši neapmierinātību par darba organizācijas jautājumiem, tostarp par klientu plūsmas regulēšanu ģērbtuvēs, par higiēnas prasību ievērošanu sniedzot pakalpojumu. Pacienti pauduši neapmierinātību par nelaipnu attieksmi saņemot pakalpojumu vai reģistrējoties pakalpojumam, vēloties saņemt pilnīgu informāciju par sniegto pakalpojumu. Tāpat pacienti pauduši neapmierinātību par gaisa temperatūru baseina telpā un ūdens temperatūru baseinā, par pieejamo informāciju mājaslapā un izteiktas šaubas par ārstu speciālistu kompetenci. Tomēr veicot sūdzību analīzi, 30 no 48 sūdzībām atzītas par nepamatotām. No Veselības inspekcijā 13 iesniegtajām sūdzībām, 11 atzītas par nepamatotām un tikai 2 gadījumos par darba nespējas lapas izsniegšanas pamatotību atzītas normatīvo aktu prasībām neatbilstoši noteikta darbnespējas lapas izsniegšanas pirmā diena vai perioda aprēķins.

RVPLD 2023. gadā nav saņemta neviena pretenzija par RVC saņemto veselības aprūpes pakalpojumu.

RVC 2023. gadā realizējis investīcijās par pašu finanšu līdzekļiem kopsummā 304 614 eiro (bez PVN), ieguldot tos gan pamatlīdzekļu un nemateriālo ieguldījumu iegādei (t.sk. medicīniskās ierīces un saimnieciskais aprīkojums), gan veicot investīcijas nomātajos pamatlīdzekļos, kas ir ilgtermiņa ieguldījumi ēku, telpu un aprīkojuma remontos. Veikti ieguldījumi medicīnisko iekārtu un aprīkojuma iegādei- rehabilitācijas iekārtas, LOR un zobārstniecības iekārtas un aprīkojums, iekārtas pirmās un neatliekamās medicīniskās palīdzības nodrošināšanai, diagnostikas iekārtas, procedūru un vakcinācijas kabinetu aprīkojums un programmatūra, oftalmoloģijas, kardioloģijas un ķirurģijas kabineta aprīkojums. Veiktās investīcijas nomātajos pamatlīdzekļos veido apkures un siltā ūdens cauruļu siltumizolācijas nomaiņa un gaitenā remonts pagrabstāvā filiālē „Kengarags”, lifta izbūves tehniskā projekta izpēte un izstrāde un lifta izbūve filiālē „Torņakalns”, un filiāles „Kengarags” baseina tehniskās telpas pārseguma ārpuskārtas remonts (t.sk. projektēšanas darbi un būvdarbi), bruģa seguma atjaunošana pie galvenās ieejas filiālē „Ziepniekkalns”.

Ar RD deputātu atbalstu, sadarbojoties ar, biedrību „Latvijas Sarkanais krusts” un biedrību „Tev”, plānoti nomaināmā RTG iekārta no filiālēs „Ziepiņkalns” tika ziedota un nogādāta kara postītājā Ukrainā un uzstādīta Svitlovodskas slimnīcā.

Sociālās palīdzības pieejamības uzlabošanai tika organizēti pasākumi sadarbības īstenošanai ar publiskajām un nevalstiskajām organizācijām. Sadarbības līgumu ar sociālo pakalpojumu nodrošinošajām organizācijām vai iestādēm (Jūrmalas valstspilsētas domes Labklājības pārvaldi un nodibinājumu „Caritas Latvija”) ietvaros un organizāciju „Ziedot.lv”, kuras nodrošina pakalpojuma apmaksu, nodrošināta 10 pacientiem nepieciešamā veselības aprūpe RVC (kopā 125 apmeklējumi). Notikusi SAC „Stella Maris” darbinieku vizīte filiālē „Bolderāja” jūlijā, lai iepazītos ar ergoterapijas iespējām un pielāgoto aprīkojumu.

2023. gada oktobrī filiālē „Imanta” RVPLD sadarbībā ar RVC un Rīgas 2. slimnīcu organizēja semināru senioriem par traumatisma profilaksi, bet novembrī RVC darbinieki un 55 ģimenes ārstu prakses informētas par RSD pakalpojumiem un sociālo palīdzību.

Lai stiprinātu kapacitāti attīstības (inovāciju) un digitalizācijas jomā, veikti sagatavošanās darbi pašapkalpošanās kiosku ieviešanai reģistratūrās un 2 kioski piegādāti un uzstādīti 2023. gada novembrī. Ieviesti reversie SMS ar pieraksta automatizētu atteikuma iespēju, kas ir viens no pasākumiem, lai samazinātu neieradušos pacientu skaitu RVC un noslēgts līgums un veikti tehniskie sagatavošanās darbi automatizēta (robotzvana) vizītes atgādinājuma zvana funkcijas ieviešanai.

VESELĪBAS VEICINĀŠANA

Sabiedrības veselības veicināšanas un profilakses nodaļas darbs Rīgas valstspilsētas pašvaldībā tiek veikts saskaņā ar 2023. gada 1.janvāra Pašvaldību likuma ceturtnā pantu sešto punktu „Pašvaldībai ir šādas autonomās funkcijas (..) gādāt par iedzīvotāju veselību — īstenot veselīga dzīvesveida veicināšanas pasākumus un organizēt veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību” un RVPLD nolikumu.

Starptautiskā sadarbība

Eiropas sadarbības tīkls „EuroHealthNet”

RVPLD kopš 2014. gada ir Veselības veicināšanas Eiropas sadarbības tīkla „EuroHealthNet” dalībnieks. Tīkls ir Eiropas partnerība, kura mērķis ir uzlabot veselību, vienlīdzību un labklājību. Šobrīd tīkls apvieno dalībniekus no 28 Eiropas valstīm. „EuroHealthNet” cenšas veicināt mijiedarbību starp politikas veidotājiem, pētniekiem un politikas ieviesējiem. „EuroHealthNet” pieeja ir vērsta uz veselību visās politikas jomās, tīkla mērķis ir mazināt veselības nevienlīdzību starp valstīm un iedzīvotājiem, kā arī īstenot pasākumus, lai mainītu veselību ietekmējošos faktoros. „EuroHealthNet” tīkla darbs ir vērsts uz ilgtspējīgas attīstības pieeju, lai Eiropas Savienības valstīs uzlabotu iedzīvotāju veselību, labklājību un mazinātu veselības nevienlīdzību.

2023. gadā turpinājās Rīgas valstspilsētas pašvaldības dalība Eiropas Veselības veicināšanas sadarbības tīklā „EuroHealthNet”, kā arī uzsākta dalība projektā „Schools4Health”. Projekta mērķis ir ieviest, stiprināt un atbalstīt veselību veicinošas skolas (HPS) un „veselas skolas” (*whole school approach*) pieejas veselībai. Projekts ilgtermiņā paredz ieviest izglītības iestādēs labās prakses tādās jomās kā veselīgs uzturs, fiziskās aktivitātes un psihiskā veselība, lai uzlabotu veselībrātību un vienlīdzību un plaši sekmējot šo veselību veicinošo pieeju kopīgo principu ievērošanu. Projektā tiks iesaistītas aptuveni 16 izglītības iestādes visā Eiropas Savienībā, īpašu uzmanību pievēršot nevienlīdzības mazināšanai starp izglītības iestādēm. Projektā iesaistītas tādas valstis kā Beļģija, Dānija, Vācija, Grieķija, Ungārija, Nīderlande, Rumānija, Slovēnija un Spānija.

Tāpat 2023. gadā uzsākta dalība projektā „Mentality”. Šī projekta mērķis ir palielināt izpratni, veicināt zināšanu apmaiņu un iespēju veidošanu psihoemocionālās veselības jomā Eiropā. Projekta laikā projektā iesaistītās valstis (Latvija, Polija, Slovākija, Rumānija un Grieķija) ievieš kādu no labajām praksēm, kas paredzētas psihiskās veselības uzlabošanai. Rīgā projekta ietvaros, pārņemot labo praksi no Nīderlandes, tiek īstenots pilotprojekts “Komandas pārdomas”. Pieeja ir balstīta idejā, ka veselības un sociālās aprūpes speciālisti, profesionāla speciālista klātbūtnē savas komandas zināmajā vidē kopā ar kolēģiem, kuri ir piedzīvojuši tādas pašas izaicinājumus, apmainās ar pieredzi un kļūst par padomdevējiem, kā pārvaldīt stresu un palīdz viens otram, lai saglabātu labu psihoemocionālo veselību. Programma „Komandas pārdomas” tiek ieviesta Rīgas patversmē un RSAC „Mežciems”, „Gaiļezers” un „Stella Maris”.

Sīkāka informācija par „EuroHealthNet” pieejama mājas lapā <https://eurohealthnet.eu>.

Sabiedrības veselības darbs pašvaldībā

2023. gadā sabiedrības veselības darbs turpinājās šādos pamatvirzienos – fizisko aktivitāšu veicināšana, iedzīvotāju izglītošana par veselību un to ietekmējošiem faktoriem – traumatisma profilakse, veselīga uztura paradumu veicināšana, atkarības profilakse, izglītošana par reproduktīvo veselību, mutes higiēnas nozīmi, veselīga dzīvesveida veicināšana senioriem, infekciju slimību profilakse, dzīves prasmju pilnveidošana ģimenēm, kaitējuma mazināšanas programma, jauniešu un speciālistu izglītošana atkarības profilakses jautājumos, nodrošinot diskusijas skolās un apmācības profesionāļiem u.c.

Informācija par aktivitātēm tika publicēta mājas lapā veseligsridzinieks.lv un sociālā tīkla *Facebook* lapā „Veselīga Rīga”. Mājas lapu 2023. gada laikā apmeklējuši 74 671 cilvēki, savukārt sociālā tīkla *Facebook* lapai ir 10 868 sekotāji. Mājas lapā tiek publicēta ne tikai informācija par aktivitātēm, bet arī raksti par dažādām veselību veicinošām tēmām un aktuālā informācija par veselības aprūpi valstī.

2023. gadā sociālā tīkla *YouTube* kanālā „Veselīgs Rīdzinieks” sasniegts līdz šim augstākais skatījumu skaits – 61 024 skatījumi, kas, salīdzinot ar 2022. gadu, palielinājies par 94%. Šis vērsis ņemamais skaitliskais pieaugums skaidrojams ar nemainīgi skatītāko video jau otro gadu pēc kārtas – „Bērnu traumatisms. Drošība mājās un sabiedriskās vietās”, kas veltīts bērnu traumatisma profilaksei un izpratnei par drošības jautājumiem. Šajā video darbojas galvenie tēli „Vilks Apdomīgais” un „Lapsa Ašā”, kas video galvenajai mērķauditorijai – pirmsskolas vecuma bērniem, atraktīvā veidā parāda un izspēlē dažādas sadzīves situācijas un rīcību, kā izvairīties no dažādām traumām ikdienā. 2023. gadā šis video skatīts 59 172 reizi. Šī video popularitāti sekmējušas arī RVPLD īstenotās nodarbības Rīgas pirmsskolas izglītības iestādēs, līdztekus nodarbībām klātienē to iesakot kā papildu informatīvu avotu par traumatisma profilaksi. Pārējie video ir pārpublicēti no *Facebook* notikūšajām tiešsaistes sarunām par vairākām veselības veicināšanas tēmām („8 – 13 gadus vecu bērnu psihoemocionālā attīstība”, „Seksuāli transmisīvo infekciju profilakse”; „Veselīgu paradumu nostiprināšana”, „Mikrobioma jeb mikroorganismu kopuma nozīme veselībā”, „Veselībratība – kas tas ir?”; „Veselības profilakse”).

2023. gadā digitālā formā aktualizēts informatīvs materiāls par Rīgas valstspilsētas iedzīvotāju galvenajiem sabiedrības veselības rādītājiem – Rīgas veselības profils. Materiālā aplūkoti veselību ietekmējoši paradumi, iedzīvotāju dabiskā kustība, vislielākie mūža gadu zuduma iemesli un izplatītākie ārējie nāves cēloņi Rīgā (salīdzinot ar vidējo rādītāju arī Latvijā kopumā) un citi rādītāji.

2023. gadā tika izstrādāts jauns digitāls materiāls – veselīgo pastaigu audiogids, kurā tika iekļauti 20 vieglas un vidējas intensitātes vingrojumi, lai ikvienam tā klausītājam palīdzētu izkustināt visu ķermeni un sniegtu virkni veselībai vērtīgu ieguvumu. Šis audiogids pieejams, mobilajā ierīcē lejupielādējot bezmaksas aplikāciju „izi.TRAVEL” un meklētājā ierakstot „Veselīgo pastaigu audiogids”. Ja nav iespējams ielādēt aplikāciju, to iespējams atvērt arī, izmantojot kādu no interneta pārlūkprogrammām un vietnes www.izi.travel.com meklētājloidiņā ierakstot nosaukumu „Veselīgo pastaigu audiogids”. Audiogidā pievienota Rīgas karte ar 20 lokācijas punktiem – uzspiežot uz katra no tiem, iespējams noklausīties gan vingrinājumus, gan aplūkot fotogrāfijas, kas uzskatāmi demonstrē veicamos vingrojumus. Aplikācijā norādītās konkrētās lokācijas vietas vairāk kalpo ierosmei un idejai, jo būtībā klausīties šo audiogidu iedzīvotāju ērtībai iespējams jebkurā ērtā vietā un laikā. Pats svarīgākais ir šos vingrojumus pildīt secīgi, sākot no cipara „1”, jo pirmais vingrojums veltīts stājas apzinātībai un iesildīšanās, lai sagatavotos plānotajai aktivitātei un iesildītu muskuļus. Tiem jāpaliek siltākiem, elastīgākiem, uzlabojot gan asins cirkulāciju, gan pasargātu sevi no traumām, piemēram, saišu sastiepuma.

61. tabula. Izglītojošais darbs veselības veicināšanas jomā

Aktivitāte	Mērķa grupa	Aktivitātes norise, skaits	Apmeklētāju skaits
Tiešsaistes lekcijas par iekšējo resursu stiprināšanu emocionālās labsajūtas veicināšanai	pieaugušie	3 lekciju cikli, 9 lekcijas	276
Traumatisma profilakses nodarbības 2. – 9. klašu skolēniem	skolēni	120 nodarbības	2 539

Nodarbības jauniešiem par pirmo palīdzību un traumatisma profilaksi	10. – 12.klašu skolēni	20 nodarbības	448
Nodarbības par mutes dobuma higiēnu un mutes veselības ietekmi uz vispārējo veselības stāvokli	5. – 6. klašu skolēni	110 nodarbības	2 026
Veselīga uztura un zobu veselības programmas izveidošana un pilotēšana Rīgas pirmsskolas iestāžu audzēkņiem	pirmskolas izglītības iestāžu audzēkņi	65 nodarbības	923
Vecāku sapulces „Atkarības un to ietekme uz veselību”, „Savstarpējās attiecības ikdienā – komunikācija”, „Ikdienas robežas komunikācijā”	skolēnu vecāki	9 sapulces	221
Semināri „Bērnu psihoemocionālā veselība”	pedagogi, sociālie darbinieki, policijas inspektori	2 semināri	67
Diskusijas par atkarībām	skolēni	206 diskusijas	4 778
Interaktīvās nodarbības par roku higiēnu	skolēni	94 nodarbības	2 446
Interaktīvās nodarbības „Agresijas intervence”	skolēni	12 nodarbības	332
Interaktīvās nodarbības par stresu	skolēni	28 nodarbības	741
Interaktīvās nodarbības „Dzīves prasmju attīstīšana”	skolēni	99 nodarbības	2 248
Praktiskas veselīga ēdiena pagatavošanas nodarbības un degustācijas „Veselīga uztura skola”	pieaugušie	10 nodarbības	103
Programma Veselības veicināšana līderiem „Vienaudzis vienaudzim”	jaunieši	2 grupas/20 nodarbības	30
Dzīves prasmju attīstīšanas nodarbību cikls BJC – līderis savai veselībai!	jaunieši	1 grupa/8 nodarbības	15
Indicētās atkarību profilakses intervence 13 līdz 25 gadus veciem iedzīvotājiem ar paaugstinātu atkarību izraisošo vielu lietošanas radīto veselības traucējumu attīstības risku	jaunieši	5 grupas/20 nodarbības	25
Nodarbības 9. – 12. klašu skolēniem par ar asinīm pārnesto infekcijas slimību profilaksi (B, C hepatīts, HIV u.c.)	skolēni	53 nodarbības	1 136
Nodarbības grūtniecēm par veselīga uztura paradumiem grūtniecības laikā un piebarojumu bērniem pirmajos sešos dzīves	pieaugušie	50 nodarbības	305

mēnešos			
Tiešsaistes nodarbības vecākiem par bērnu audzināšanas jautājumiem	pieaugušie	49 nodarbības	1 548
Dinamiskās pauzes 1. – 2. klašu skolēniem balsta kustību aparāta attīstības veicināšanai un nostiprināšanai un lekcijas pedagogiem	skolēni un pedagogi	350 nodarbības skolēniem un 20 lekcijas pedagogiem	7 731 skolēni un 208 pedagogi
Nodarbības par veselīga uztura paradumu veicināšanu 1. – 5. klases skolēniem	skolēni	100 nodarbības	1 741
Veselīgas pastaigas senioriem	seniori	16 pastaigas	362
Tiešsaistes lekcijas par sabiedrības veselības veicināšanas un slimību profilakses tēmām	pieaugušie	6 lekcijas	2 618
Tiešsaistes nodarbības vecākiem par bērnu uzvedības problēmu rašanās cēloņiem	vecāki	24	920
Vecāku izglītošana par bērnu agrīno psihoemocionālo attīstību un drošas vides veidošanas veicināšanu bērna attīstībai (BEA programmas īstenošana)(izņemot RSD klientus)	vecāki	6 grupas, 66 nodarbības	68
Izglītojoša programma (nodarbību cikls) par vecāku kompetences stiprināšanu bērnu un pusaudžu audzināšanā	vecāki	2 grupas, 16 nodarbības	19
Izglītojoša programma (atbalsta grupas) viena vecāka ģimenēm (izņemot RSD klientus)	vecāki	4 grupas, 30 nodarbības	30
Tiešsaistes nodarbības vecākiem par bērnu smadzeņu attīstību dažādos vecuma posmos. Kā sekmēt harmoniskas personības izaugsmi	vecāki	20 nodarbības	401
Tiešsaistes nodarbības par emociju atpazīšanu, izzināšanu un pārvaldīšanu cieņpilnu attiecību veidošanai ģimenē un ārpus tās	vecāki	18 nodarbības	509
Tiešsaistes nodarbības vecākiem par bērna pašapziņas stiprināšanas nozīmi, veidojot uzticības pilnas attiecības ar bērnu	vecāki	20 nodarbības	455
Tiešsaistes nodarbības vecākiem par bērna adaptāciju pirmskolas izglītības iestādē un uzsākot skolas gaitas 1.klasē	vecāki	30 nodarbības	475
Traumatisma profilakses programma pirmo klašu skolēniem un pirmskolas izglītības iestāžu audzēkņiem “Drošība mājās un sabiedriskās vietās”	pirmskolas izglītības iestāžu audzēkņi, pirmo klašu	250 nodarbības	4 796

	skolēni		
Nodarbības jauniešiem par psihoemocionālās veselības veicināšanu un ēšanas traucējumu novēršanu	7. – 12. klases skolēni	64 nodarbības	1 336
Semināri “Agresija, stress, līdzatkarība, sociāli emocionālās, kapacitātes stiprināšana”	?	6 semināri	120
Atkarību profilakses programma meitenēm	meitenes	1 grupa/10 nodarbības	10
Nūjošanas nodarbības	pieaugušie	390 nodarbības	1 819
Semināri par veselības veicināšanu “Brokastis ar speciālistu”	pieaugušie	3 semināri	63
Lekcijas un nodarbības senioriem par demences profilaksi “Mans ķermenis ir mana pils”	seniori	4 lekcijas	81
Vingrošanas nodarbības (zemas intensitātes) senioriem	pieaugušie	47 nodarbības	584
Vingrošanas nodarbības ar boksa elementiem	pieaugušie	55 nodarbības	560
Skrituļslidošanas nodarbības bērniem un jauniešiem	bērni un jaunieši	135 nodarbības	1 353

HIV profilakses un psihosociālie pakalpojumi narkotisko vielu lietotājiem un to kontaktpersonām biedrības „DIA+LOGS”, atbalsta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS, telpās un Rīgas valstspilsētas apkaimēs Biedrības mikroautobusā

HIV profilakses un psihosociālo pakalpojumu mērķis ir mazināt HIV inficēto skaitu injicējamo narkotiku lietotāju vidū, sniedzot pakalpojumu gan Biedrības telpās, gan pietuvināti mērķauditorijas uzturēšanās vietām (ar mikroautobusu), tādējādi mazinot risku inficēties ar HIV šo personu tuviniekiem, to kontaktpersonām, kā arī sabiedrībai kopumā.

Injicējamo narkotiku lietotājiem, viņu piederīgajiem un kontaktpersonām bija iespēja veikt HIV eksprestestu, saņemt bezmaksas prezervatīvus, nodot izlietotās un saņemt jaunas sterilas šļirces, apmeklēt psihologa, sociālā darbinieka un HIV konsultanta konsultācijas, iegūt informāciju par šo un citām infekcijas slimībām, kā arī ar atkarību izraisošo vielu lietošanu saistītiem jautājumiem.

Biedrība 2023. gadā ir sniegusi 2 188 konsultācijas injicējamo narkotiku lietotājiem, viņu ģimenes locekļiem un tuviniekiem gan Biedrības telpās, gan mikroautobusā, kā arī izsniegusi 627 063 tīras šļirces un 27 613 prezervatīvus.

62. tabula. Biedrības „DIA+LOGS”, atbalsta centrs visiem, kurus skar HIV/AIDS, sniegtā pakalpojuma darba rādītāji HIV profilakses programmā 2021. – 2023. gadā

Rādītājs	2021	2022	2023
Jauno (pirmreizējo) klientu skaits	487	506	558
Psihologa sniegto konsultāciju skaits	495	446	472
Sociālo darbinieku sniegto konsultāciju skaits	606	536	626
HIV konsultanta sniegto konsultāciju skaits	948	1 058	1 090

Veikto HIV testu skaits	896	950	1 069
Izsniegto šļirču skaits	627 264	562 536	627 063
Izsniegto prezervatīvu skaits	26 704	27 219	27 613
Konsultāciju skaits kopā	2 049	2 040	2 188

Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu darbības nodrošināšana

Biedrības „Latvijas Sarkanais Krusts” Veselības istabu darbības nodrošināšanas mērķis ir uzlabot Rīgas iedzīvotāju informētību par veselību ietekmējošiem faktoriem, saslimšanas riskiem un to profilaksi, kā arī par citiem veselības veicināšanas jautājumiem.

Lai nodrošinātu mērķa sasniegšanu, iedzīvotājiem Veselības istabās bija iespēja bez maksas saņemt medicīnas darbinieka konsultācijas, noteikt savu ķermeņa masas indeksu un izmērīt arteriālo asinsspiedienu, kā arī saņemt konsultācijas par HIV profilaksi, B un C hepatīta profilaksi, kā arī veikt eksprestestus šo infekcijas slimību diagnosticēšanai.

Veselības istabu darbības nodrošināšanai 2023. gadā tika izlietots finansējums 32 443 EUR apmērā un tās tika apmeklētas 3 557 reizes.

Demences un traumatisma profilakse senioriem

Arī 2023. gadā RVPLD turpināja informatīvi izglītojošu darbu senioru mērķauditorijai, demences tēmu saistot un papildinot arī ar traumatisma profilakses tēmu. Īstenoto pasākumu norises formāts tiek veidots semināru veidā, to dalībniekus pēc teorētiskām lekcijām aicinot piedalīties arī praktiskās nodarbībās un sekmēt izpratni par fizisko aktivitāšu nepieciešamību ikdienā.

2023. gadā notika četri semināri jeb „Veselības dienas senioriem „Mans ķermenis ir mana pils”” vairākās apkaimēs, vairākus mēnešus pēc kārtas (augustā, septembrī, oktobrī un novembrī), kopumā piedaloties 81 dalībniekam. Iedzīvotāju ērtībai semināri tika organizēti SIA „Rīgas veselības centrs”, Rīgas Centrālās bibliotēkas un Rīgas 2.slimnīcas telpās. Kā ierasts arī iepriekšējos gados, semināros tika apvienota ideja par garīgās un fiziskās veselības līdzsvaru senioru vecumā, kas ir cilvēka veselības pamatā. Pasākumā savās zināšanās un pieredzē dalījās veselības jomas eksperti: Aleksandra Koņevņina (Rīgas psihiatrijas un narkoloģijas centra ārste psihiatre, specializējusies demences jautājumos), kura pastāstīja par biežākajiem mītiem un aizspriedumiem saistībā ar prāta funkciju traucējumiem; tipiskākajām kognitīvo funkciju sūdzībām un galvenajiem demences riska faktoriem u.c. jautājumiem. Praktisko nodarbību laikā sertificētas fizioterapeites Evitas Brensones vadībā seniori veica mierīgas intensitātes vingrojumus gan kustību mobilitātei, gan dažādus “āķīgus” vingrinājumus, kas ikdienā ir ļoti noderīgi kognitīvo spēju stiprināšanai (t.sk. vingrojumi pirkstiem, pretējās darbības vingrojumi u.tml.). Savukārt Sandris Petronis (Rīgas 2.slimnīcas valdes priekšsēdētājs, sertificēts traumatologs, ortopēds, ikdienā praktizējošs ķirurgs) pastāstīja par traumatisma riska faktoriem un traumatisma profilaksi ar tehnisko palīglīdzekļu palīdzību; lūzumu profilaksi; apkārtējās mājas vides un ergonomikas lomu kritienu mazināšanā, pirmo palīdzību traumu gadījumā un citām tēmām.

Projekts „Mēs par veselīgu Rīgu!”

2023. gadā savu darbību sekmīgi noslēdza līdz šim vērienīgākais veselības veicināšanas projekts Nr.9.2.4.2./16/I/021 „Mēs par veselīgu Rīgu!”, ko pateicoties Eiropas Sociālā fonda finansējumam īstenoja RVPLD. Projekta īstenošanā aizsākās 2017.gadā un tā mērķis bija uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem Rīgas valstspilsētas pašvaldības iedzīvotājiem, īpaši nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajām personām, tai skaitā bērniem un senioriem, īstenojot vietēja mēroga, visaptverošus, sabiedrību piesaistošus un

aktīvus fiziskās, garīgās un sociālās veselības veicināšanas pasākumus. Projekta aktivitātes balstītas prioritārajās veselības jomās – sirds un asinsvadu saslimšanu profilakse, onkoloģisko saslimšanu profilakse, psihoemocionālās veselības veicināšana, bērnu (sākot no perinatālā un neonatālā perioda) veselības veicināšana.

Lai nodrošinātu aktivitāšu apmeklējumu un veicinātu iedzīvotāju interesi, pašvaldības iniciatīva bija pakalpojumu pieejamība - lai aktivitātes būtu iedzīvotāju interesēm atbilstošas, ērti sasniedzamas, pēc iespējas tuvāk Rīgas apkaimēm, kā arī izmantojot pašvaldības pieejamo infrastruktūru – bibliotēkas, dienas centrus, pilsētas dārzus un parkus.

Iedzīvotāju vidū projekta atpazīstamība ar katru gadu ir augusi, arī pateicoties iedzīvotāju un līgumpartneru ierosinājumiem un pozitīvām atsauksmēm gan par aktivitāšu īstenošanu un saturu, gan par speciālistiem, kuri tika iesaistīti to norisē.

Kopā no 2023. gada janvāra līdz aprīlim tika īstenota **1 771** aktivitāte, kur kopējais iedzīvotāju apmeklējumu skaits bija vairāk kā **24 000** reizes. Savukārt, tikai periodā no 2020. gada līdz 2023. gadam tika īstenotas vairāk kā **18 643** aktivitātes, pārsniedzot sākotnējo minimālo aktivitāšu skaita uzstādījumu – **12 751** - par vairāk kā **5 892** aktivitātēm, jeb **46%**.

RVPLD vēlas uzsvērt, ka projekta veiksmīga īstenošana bija iespējama ne tikai pateicoties tā komandai, līgumpartneriem, bet arī ikvienam dalībniekam! Izsakām vēlreiz pateicību ikvienam par izrādīto interesi, aktivitāšu apmeklēšanu, ieteikumu un ierosinājumu sniegšanu un ceram uz drīzu atkal tikšanos nākamajā projekta īstenošanās periodā!

63. tabula. Projekta „Mēs par veselīgu Rīgu!” aktivitātes 2023. gadā

Aktivitāte	Mērķa grupa	Aktivitātes norise, skaits	Dalībnieku skaits /aktivitāšu apmeklējumu skaits
Vingrošanas nodarbības baseinā iedzīvotājiem vecuma grupā 55+	seniori	95	1 747
Veselīga uztura detektīvs pamatskolai un vidusskolēniem	bērni un jaunieši	116	2 251
Jogas nodarbības	pieaugušie	210	3 198
Vispārattīstošas vingrošanas nodarbības bērniem pareizas stājas attīstības veicināšanai	bērni	129	936
Slidošanas apmācības nodarbības bērniem, veicinot fizisko aktivitāti un traumatisma profilaksi	bērni	58	1 014
Izglītojošu nodarbību cikls "Topošo un jauno vecāku skola"	topošie un jaunie vecāki	226	1 990
Nūjošanas nodarbības	pieaugušie, seniori	251	3 668
Vingrošanas nodarbības grūtniecēm	grūtnieces	137	1 136
Bez maksas holesterīna un glikozes līmeņa noteikšana asinīs un ekspreskonsultācijas	pieaugušie, seniori	110	1 104
Nodarbības par personīgo higiēnu pirmsskolas izglītības iestāžu audzēkņiem	bērni	128	1 668
Nodarbības par reproduktīvo veselību skolēniem	bērni un jaunieši	45	660

Brokastis ar speciālistu	pieaugušie, seniori	2	42
Lekcijas garīgās veselības veicināšanai - kā pieņemt nepatīkamas ziņas	pieaugušie, seniori	28	721
Interaktīvas forumteātra nodarbības bērnu un jauniešu mobinga izplatības mazināšanai	bērni un jaunieši	93	1 997
Svara korekcijas programma pieaugušām personām	pieaugušie	6	235
Nodarbības baseinā personām ar invaliditāti	personas ar invaliditāti	24	220
Vispārējās fiziskās sagatavotības nodarbības ar boksa/ kimboksa elementiem	pieaugušie	44	425
Nodarbības baseinā – ūdens aerobika	pieaugušie	69	1 178

SADARBĪBA AR NEVALSTISKAJĀM ORGANIZĀCIJĀM

Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome

Kopš 2007. gada Rīgas valstspilsētas pašvaldībā darbojas ar RD 2007. gada 9. oktobra lēmumu Nr.2890 „Par personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvās padomes izveidošanu Rīgas pilsētas pašvaldībā” izveidota Personu ar invaliditāti nevalstisko organizāciju konsultatīvā padome (turpmāk – padome), kuras mērķis ir veicināt personu ar invaliditāti pilsonisko līdzdalību lēmumu pieņemšanas procesos, kā arī sadarbību starp personas ar invaliditāti pārstāvošajām NVO un Rīgas valstspilsētas pašvaldību. Padomes sastāvā ir RD deputāti, RVPLD amatpersonas un 28 personu ar invaliditāti NVO, kuras pārstāv personu ar invaliditāti intereses Rīgas valstspilsētas pašvaldībā.

Padomes uzdevumi ir:

- 🕒 piedalīties ilgtermiņa stratēģijas izstrādē vienlīdzīgu iespēju nodrošināšanā personām ar invaliditāti un sekot tās īstenošanai pašvaldībā;
- 🕒 sniegt atzinumus par pašvaldības institūciju, tai skaitā pašvaldības iestāžu, normatīvajiem un stratēģiskajiem dokumentiem;
- 🕒 izskatīt un sniegt atzinumus par RD lēmumu projektiem, kas skar pašvaldībā dzīvojošo personu ar invaliditāti tiesības;
- 🕒 veicināt sabiedrības iesaistīšanos lēmumu projektu izstrādes procesā;
- 🕒 izstrādāt un iesniegt pašvaldības institūcijām priekšlikumus veiksmīgākai personu ar invaliditāti integrāciju veicinošo pasākumu īstenošanai un pilsoniskai līdzdalībai;
- 🕒 aktualizēt informāciju par personu ar invaliditāti vajadzībām, labās prakses piemēriem, interesēm un problēmām pašvaldībā, kā arī iespējamajiem risinājumiem pašvaldības un nacionālā līmenī.

Uzdevumu izpildei padome pieaicina nozaru ekspertus. Padomei ir tiesības izvērtēt pašvaldības institūciju normatīvos un stratēģiskos dokumentus, sniegt priekšlikumus un sekot līdzī priekšlikumu iekļaušanai un īstenošanai jautājumos, kas skar personas ar invaliditāti.

Padomes sēdēs tiek izskatīti personām ar invaliditāti Rīgā aktuāli jautājumi – par vides pieejamību, nodarbinātības atbalsta jautājumiem, iekļaujošo izglītību, iespējamiem atvieglojumiem personām ar invaliditāti, kā arī citi jautājumi, kas saistīti ar personu ar invaliditāti dzīves kvalitātes uzlabošanu un tiesību pārstāvību. Padomes pārstāvji iepazīstina ar savu organizāciju darbību, aktuālajiem projektiem un labās prakses piemēriem RD deputātus, speciālistus un citu nevalstisko organizāciju pārstāvjus. Aktualizēto jautājumu izskatīšanā un risināšanā tiek iesaistītas atbildīgās RD struktūrvienības.

Vairāki Padomē izskatītie jautājumi bijuši aktuāli ne tikai Rīgas valstspilsētas pašvaldībā dzīvojošām personām ar invaliditāti, bet arī personām ar invaliditāti visā valstī. Šādu jautājumu izskatīšanai tiek pieaicināti pārstāvji no atbildīgajām valsts pārvaldes iestādēm.

2023. gadā organizētas četras Padomes sēdes, kurās skatīti sekojoši jautājumi:

- 🕒 par nodibinājuma „Invalīdu un viņu draugu apvienība „Apeirons”” dalību labdarības maratonā „DOD5” risinājumiem,
- 🕒 par veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību un komunikāciju cilvēkiem ar redzes, dzirdes invaliditāti, kustību traucējumiem pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībās,
- 🕒 par RSAC „Gaiļezers” tikšanās kārtību ar pakalpojuma saņēmējiem un klientu pārvietošanos ārpus RSAC „Gaiļezers” vai tā teritorijā,
- 🕒 par Sociālā uzņēmuma „Ligero” 02.06.2023. festivālu „Visiem”,
- 🕒 par grozījumiem RD 2020. gada 3. aprīļa saistošajos noteikumos Nr.10 „Rīgas valstspilsētas pašvaldības pabalstu mājokļa pielāgošanai personām, kuras pārvietošanas rītenkrēslā, un personām ar redzes invaliditāti”,
- 🕒 par Latvijas pilsoņu kolektīvo iesnieguma „3. grupas invalīdiem – bezmaksas sabiedrisko transportu” izskatīšanu Saeimas Mandātu, ētikas un iesniegumu komisijas 01.03.2023. sēdē,

- ⊙ par veselības aprūpes pakalpojumu pieejamību un komunikāciju cilvēkiem ar redzes, dzirdes invaliditāti, kustību traucējumiem Rīgas valstspilsētas pašvaldības veselības aprūpes kapitālsabiedrībās,
- ⊙ tikšanās ar Latvijas Republikas Labklājības ministri E.Siliņu,
- ⊙ par konkursu projektiem sociālā atbalsta nevalstisko organizāciju darbības nodrošināšanai un kapacitātes stiprināšanai,
- ⊙ par aktuālo Eiropas atveseļošanās fonda pasākumā „Atbalsta pasākumi cilvēkiem ar invaliditāti mājokļu vides pieejamības nodrošināšanai”,
- ⊙ par tehnoloģiju pieredzes, zināšanu un koprades (tehnoloģiju telpa) bērniem un jauniešiem ar autismu un Accessible EU jeb Eiropas pieejamību,
- ⊙ par Sociālā uzņēmuma SIA FAVEO un nodibinājuma FONDS FAVEO FOUNDATION nodarbinātības platformu,
- ⊙ par sociālā uzņēmuma SIA ”IW” atbalstu neredzīgiem cilvēkiem,
- ⊙ par iekļaušanos darba tirgū sociāli mazaizsargātām personām un piedalīšanos „Darba iespēju festivāls „Visiem!” 2024. gadā,
- ⊙ Par biedrības „PINS” profesionālā atbalsta sociālo projektu un pakalpojumiem,
- ⊙ Par Padomes Nolikuma grozījumiem.

ĪSTENOTIE PROJEKTI

RVPLD 2023. gadā aktīvi bija iesaistīties 16 dažādu projektu ieviešanā un īstenošanā, no kuriem 6 bija infrastruktūras projekti, savukārt pārējie 10 saistīti ar pakalpojumu testēšanu un attīstīšanu sociālā un veselības jomā. 2023. gadā tika noslēgti 3 no 4 projektiem, kuri tika īstenoti Eiropas Savienības struktūrfondu un Kohēzijas fonda 2014.–2020. gada plānošanas perioda darbības programmu „Izaugsme un nodarbinātība” ietvaros.

Finansiāli apjomīgākais un lielākais veselības veicināšanas projekts Rīgas vēsturē, bija Eiropas Sociālā fonda projekts „Mēs par veselīgu Rīgu”, kura mērķis bija uzlabot pieejamību veselības veicināšanas un slimību profilakses pakalpojumiem iedzīvotājiem, īpaši teritoriālās, nabadzības un sociālās atstumtības riskam pakļautajām personām, Rīgas valstspilsētas pašvaldības teritorijā, īstenojot vietēja mēroga, visaptverošus, sabiedrību piesaistošus un aktīvus fiziskās, garīgās un sociālās veselības veicināšanas pasākumus. Kopējās projekta izmaksas bija 5 848 465 EUR no kuriem 85% līdzfinansēja Eiropas fondi. (Vairāk par sasniegtajiem rādītājiem skatīt 183. lpp.).

Otrs finansiāli apjomīgākais projekts, kurš tiek īstenots sadarbībā ar RD Īpašumu departamentu un vienīgais infrastruktūras projekts no pagājušā perioda programmas “Izaugsme un nodarbinātība” ir 9.3.1.3. pasākuma „Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstība Rīgas valstspilsētā” projekts „Sabiedrībā balstītu sociālo pakalpojumu infrastruktūras attīstība Priedaines ielā 11, Rīgā”, kura ietvaros plānots attīstīt sabiedrībā balstītus sociālos pakalpojumus cilvēkiem ar garīga rakstura traucējumiem, izveidojot grupu dzīvokļus 16 cilvēkiem un dienas aprūpes centru 20 cilvēkiem ar smagiem garīga rakstura traucējumiem. Kopējās plānotās projekta izmaksas 4 600 000 EUR. Ņemot vērā, ka aizkavējās sākotnēji plānotie būvniecības termiņi, tad projekta īstenošanas pabeigšana ir pārcelta uz 2024. gada oktobri.

Vēl viens apjomīgs projekts, kurš tika noslēgts 2023. gadā bija Darbības programma „Izaugsme un nodarbinātība” 8.3.3. specifiskā atbalsta mērķa „Attīstīt NVA neregistrēto NEET jauniešu prasmes un veicināt to iesaisti izglītībā, NVA īstenotajos pasākumos Jauniešu garantijas ietvaros un nevalstisko organizāciju vai jauniešu centru darbībā” projekts „PROTI un DARI!”. Projekta mērķis bija Attīstīt NVA neregistrēto NEET jauniešu prasmes un veicināt to iesaisti izglītībā, NVA īstenotajos pasākumos Jauniešu garantijas ietvaros un nevalstisko organizāciju vai jauniešu centru darbībā. Kopumā 2023. gadā tika iesaistīti 47 mērķa grupas jaunieši no kuriem vairāk nekā 80% sasniedza uzstādīto rezultātu. Kopā visa projekta ietvaros no 2017. gada tika iesaistīti 644 mērķa grupas jaunieši un kopējās projekta izmaksas bija 982 556 EUR, no kuriem Eiropas fondu līdzfinansējums bija 780 556 EUR.

Kā pēdējais projekts, kurš tika uzsākts no Darbības programma bija Darbības programma „Izaugsme un nodarbinātība” 9.1.4. specifiskā atbalsta mērķa „Palielināt diskriminācijas riskiem pakļauto personu integrāciju sabiedrībā un darba tirgū” 9.1.4.4. pasākuma „Dažādību veicināšana (diskriminācijas novēršana)” projekts „Izmēģinājumu projekts atbalsta pasākumu sniegšanai bezpajumtniekiem”. Projekta mērķis bija izstrādāt jaunu sociālo pakalpojumu bezpajumtniekiem (nodrošinot mājokli). Projekta kopējās izmaksas bija 1 262 486 EUR, t.sk. Eiropas fondu finansējums 1 110 912 EUR apmērā. (Vairāk par sasniegtajiem rādītājiem skatīt 147. lpp.).

RVPLD sadarbībā ar RD Īpašumu departamentu kopš 2022. gada aktīvi iesaistās Eiropas Savienības Atvēršanās un noturības mehānisma plāna (2021. gads - 2026. gads) pasākumos un kopumā 2023. gadā darbs notika pie aptuveni 4 infrastruktūras projektiem.

2022. gada nogalē tika sagatavots un iesniegts pieteikums Centrālajai Finanšu un līgumu aģentūrai par 3.1.2.1.i. „Publisko pakalpojumu un nodarbinātības pieejamības veicināšanas pasākumi” pasākuma „Valsts un pašvaldības ēku vides pieejamības nodrošināšanas pasākumi”, kura ietvaros mērķis ir palielināt sabiedrībai paredzēto labklājības nozares publisko pakalpojumu un publisko ēku skaitu, kurās tiek sniegti labklājības nozares valsts pakalpojumi vai pašvaldību sociālie pakalpojumi un kurās ir nodrošināta vides, nodarbinātības un informācijas pieejamība visām sabiedrības grupām, tostarp personām ar invaliditāti un funkcionālajiem traucējumiem. Rīgas valstspilsētas pašvaldībai pasākuma ietvaros ir piešķirts finansējums, lai attīstītu 17 sociālo objektu vides pieejamību. 2023. gadā

notika aktīvs darbs pie būvniecības iepirkuma veidošanas un sarunām ar Labklājības ministriju par RBJGSAC objektu iekļaušanu atbalsta pasākumā, kas arī izdevās un jau piešķirtajiem 13 objektiem, papildus tika piešķirts finansējums papildus 4 objektiem (visi RBJGSAC struktūrvienības). Kopējais piešķirtais finansējums pasākuma ietvaros Rīgai ir 3 186 128 EUR, no kuriem 2 633 164 EUR ir programmas finansējums un 552 964,44 EUR Pašvaldības līdzfinansējums PVN likmes segšanai.

2023. gada 15. novembrī Centrālajai finanšu un līgumu aģentūrai tika iesniegts pieteikums par 3.1.2.3.i pasākuma „Ilgstošas sociālās aprūpes pakalpojuma noturība un nepārtrauktība” projektu "3 sociālo aprūpes ēku būvniecība pensijas vecuma personām Mežezera ielā 5 (kadastra apz. 01000840198) un 3 sociālo aprūpes ēku būvniecība pensijas vecuma personām Jūrmalas gatvē (kadastra apz. 01000820087) Rīgas valstspilsētas pašvaldībā", kura mērķis ir saglabāt personas neatkarību un tās aprūpē iesaistīto ģimenes locekļu nodarbinātību, attīstot ģimeniskai videi pietuvinātu pakalpojumu (turpmāk - ĢVPP) pieejamību pašvaldībās pensijas vecuma personām. Rīgas valstspilsētas pašvaldībai ir piešķirti 2 kompleksi būvniecībai, kur viena kompleksa ietvaros var celt līdz 3 ēkām un izveidot līdz 48 vietām. Katru kompleksu ir paredzēts celt savā Daugavas krastā, lai nodrošinātu vienmērīgāku pieejamību pakalpojumiem. 2023. gadā kopējās plānotās projekta izmaksas ir 16 200 000 EUR, no kurām 7 639 224 EUR ir pasākuma finansējums un 8 560 776 EUR ir Rīgas valstspilsētas pašvaldības finansējums.

2023. gada martā Centrālajai finanšu un līgumu aģentūrai tika iesniegts pieteikums 1.2.1.3.i. investīcijas „Pašvaldību ēku un infrastruktūras uzlabošana, veicinot pāreju uz atjaunojamo energoresursu tehnoloģiju izmantošanu un uzlabojot energoefektivitāti", lai veiktu energoefektivitātes pasākumus RSAC „Mežciems”, Malienas ielā 3, Rīgā. Projekts paredz ieguldījumus pašvaldības ēkas, tās daļas vai kopējas ēku grupas energoefektivitātes paaugstināšanā un nodrošina primārās enerģijas samazinājumu gadā vismaz 30% apmērā. Kopējās plānotās izmaksas projektam ir 1 508 787.28 EUR, 100% programmas finansējums, kā arī Rīgas valstspilsētas pašvaldības neattiecināmais līdzfinansējums 132 213 EUR apmērā.

Tāpat 2023. gada vasarā tika uzsākts aktīvs darbs pie Atveseļošanās un noturības mehānisma plāna 3.1.2.1.i. „Publisko pakalpojumu un nodarbinātības pieejamības veicināšanas pasākumi cilvēkiem ar funkcionāliem traucējumiem” pasākuma „Atbalsta pasākumi cilvēkiem ar invaliditāti mājokļu vides pieejamības nodrošināšanai” mērķa grupas apzināšanas un pieteikumu pieņemšanas. Pasākuma mērķis ir nodrošināt atbalstu personām ar invaliditāti un pārvietošanās traucējumiem viena mājokļa pielāgošanai, uzlabojot piekļuvi nodarbinātībai un pakalpojumiem, tādējādi sekmējot cilvēktiesības un dzīves kvalitāti. Rīgas valstspilsētas pašvaldībai šī pasākuma ietvaros ir plānots piešķirt kvotu līdz 78 mājokļu pielāgošanai pilngadīgām personām līdz 63 gadu vecumam (ieskaitot) ar 1. vai 2. invaliditātes grupu un ar gaitas un pārvietošanās traucējumiem, bērniem ar invaliditāti no 15 līdz 17 gadu vecumam (ieskaitot) ar gaitas un pārvietošanās traucējumiem. Līdz 2023. gada 30. novembrim kopumā tika saņemti 58 potenciālo mērķa grupas personu pieteikumi, no kuriem pēc sākotnējo kritēriju izvērtēšanas pasākuma prasībām atbilda 48 mērķa grupas personas. Ņemot vērā, ka pieteikums Centrālajai finanšu un līgumu aģentūrai ir jāiesniedz līdz 2024. gada 16. janvārim, tad RVPLD ir informējis Labklājības ministriju par aktuālo situāciju un lūdzis pagarināt iesniegšanas termiņu, lai varētu mēģināt apgūt Rīgas valstspilsētas pašvaldībai piešķirto kvotu. Projekta kopējā plānotās izmaksas sasniedzot kvotu 78 mērķa grupas personas ir 1 727 060 EUR.

Vēl viens infrastruktūras projekts tiek īstenots sadarbībā ar Rīgas Enerģētikas aģentūru un RD Pilsētas attīstības departamentu un tā mērķis ir divu dienas centru izbūve – viena personām ar smagiem garīga rakstura traucējumiem, otra bērniem no sociālā riska ģimenēm Ziepju ielā 11, Rīgā. 2023. gadā tika plānoti pārbūves darbi Ziepju ielā 11 saskaņā ar Rīcības plānu pāreju uz aprītes ekonomiku pilsētbūvniecībā Rīgas valstspilsētas pašvaldībā. Plānots, ka iepirkumi un būvprojektu izstrāde uzsāksies 2024. gadā.

RVPLD 2023. gadā strādāja arī pie 6 starptautisku projektu attīstības un 2023. gada janvārī tiks uzsākta 2 projektu īstenošana savukārt 4 projektiem notika darbs pie pieteikumu sagatavošanas un iesniegšanas attiecīgajās programmās.

RVPLD 2023. gadā uzsāka īstenot Eiropas Komisijas programmas „Europe4Health” projektu „Mentality: Implementing MENTAL Health QuALITY Practices”, kura mērķis ir palielināt izpratni, veicināt zināšanu apmaiņu un iespēju veidošanu psihoemocionālās veselības jomā Eiropā. Ar „Mentality” projekta aktivitātēm ir plānots uzlabot Rīgas sociālo aprūpes centru un Rīgas patversmes darbinieku psihoemocionālo stāvokli, izmantojot citu valstu labās prakses. Projekta kopējās plānotās izmaksas ir 44 671 EUR no kurām Programmas līdzfinansējums ir 31 517 EUR. (Vairāk par sasniegtajiem rādītājiem skatīt 178. lpp.).

Tāpat 2023. gadā tika uzsākts Eiropas Komisijas programmas „Europe4Health” projekts „School4Health”, kura ietvaros ir plānots uzlabot veselības veicināšanas paradumus skolās, caur uzturu, fiziskām aktivitātēm un sadarbību ar skolēniem. 2023. gadā tika izvēlētas skolas, Daugavas pamatskola un Ostvalda vidusskola, kurās tiks īstenotas starptautiskās labās pieredzes. Projekta kopējās plānotās izmaksas ir 69 557 EUR no kurām Programmas līdzfinansējums ir 53 246 EUR. (Vairāk par sasniegtajiem rādītājiem skatīt 178. lpp.).

Tāpat tika strādāts pie 4 pieteikumu sagatavošanas un pirmais no pieteikumiem, kurš tiks iesniegts bija Eiropas Komisijas programmas „HORIZON” projekts „RELATE” aprūpes pieejamība sociālā riska, īpaši bez mājokļa esošiem cilvēkiem”. Tas tika gatavots konsorcijs ietvaros, kur galvenais partneris bija Roterdamas Universitāte. Tā mērķis ir novatoriskas, ilgtspējīgas un kvalitatīvas veselības aprūpes (veselības un aprūpes pakalpojumu) pieejamības nodrošināšana cilvēkiem, kuri atrodas neaizsargātā situācijā un kuriem draud stigmatizācija vai diskriminācija. Pieteikuma izvērtēšana noslēgsies 2024. gada janvārī.

2023. gadā sadarbībā ar starptautisko tīklu „Eiropas pilsētas pret narkotikām” (ECAD) tika sagatavots projekta pieteikums „Vielu lietošanas profilakses izpratnes modeļu veidošana Baltijas valstu pilsētās”, kurš tika iesniegts Stokholmas universitātes programmas grantā. Projekta mērķis ir izstrādāt ilgtspējīgu koncepciju, lai veicinātu izpratni par narkotisko vielu lietošanas novēršanas pasākumu nepieciešamību, iesaistot politiķus, speciālistus un sabiedrību, īpaši jauniešus. Tajā pašā laikā, mērķis ir izstrādāt rekomendācijas projektu, lai šos pasākumus varētu īstenot vietējā politiskā līmenī. Pieteikuma izvērtēšana noslēgsies 2024. gada janvārī.

Tāpat 2023. gadā tika sagatavots projekta pieteikums „Integrēti pakalpojumi sociālā riska jauniešiem Ziemeļvalstīs” un iesniegts Ziemeļvalstu un Baltijas valstu mobilitātes programmā. Projekta tika izstrādāts sadarbībā ar Stokholmas un Kopenhāgenas pašvaldībām ar mērķi iegūt jaunas zināšanas, pieejas un apmainīties ar pieredzi par Ziemeļvalstu pašvaldību un nevalstisko organizāciju sniegto atbalstu sociālās atstumtības riskam pakļautajiem jauniešiem, vecuma posmā 13 – 24 gadi, apvienojot veselības un sociālos jautājumus integrētos pakalpojumos, kā arī pielietojot kopienas darba, t.sk. izvērtēšanas instrumentus. Projekta pieteikums 2023. gada nogalē tika apstiprināts un tā aktivitātes plānots īstenot 2024. gada 1. pusgadā.

Kā pēdējais starptautiskais projekta pieteikums pie kura tika uzsākts darbs 2023. gadā bija „Kopienas izvērtēšanas instrumenta izveide jauniešiem”, kuru bija plānots 2023. gadā iesniegt ERASMUS+ programmā. Projekta mērķis - aktualizēt tēmu par veselīgu dzīves vidi jauniešiem. Stratēģiski sadarbojoties ar veselības veicināšanas nozares darbiniekiem un bērnu un jauniešu centra dalībniekiem (jauniešiem) veicināt jauniešu iesaisti savas dzīves vides uzlabošanā. Pieteikums tika gatavots konsorcijs ietvaros, kur galvenais partneris ir no Vācijas, taču ņemot vērā, ka ERASMUS+ programmas ietvaros konkurss būs atvērts arī 2024. gadā, tad galvenais partneris pieņēma lēmumu atlikt projekta iesniegšanu uz 2024. gadu.

INFORMĀCIJAS SNIEGŠANA IEDZĪVOTĀJIEM

RVPLD sabiedrības informēšanas aktivitātes vērstas uz to, lai uzrunātu esošos un potenciālos klientus, iedrošinātu un radītu pārliecību par piedāvāto sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības pieejamību un efektivitāti Rīgas valstspilsētas pašvaldībā. Saskaņā ar Sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības likuma 6. pantu klientam ir tiesības „bez maksas iegūt no sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības sniedzēja informāciju par iespējām saņemt sociālos pakalpojumus un sociālo palīdzību, un to saņemšanas nosacījumiem un kārtību”. RVPLD saskaņā ar nolikuma 9.10. punktu apņemas „nodrošināt informācijas pieejamību iedzīvotājiem par sociālo pakalpojumu un sociālās palīdzības saņemšanas iespējām un kārtību, kā arī sekmēt iedzīvotāju informētību par veselības aprūpi un izpratni par veselības veicināšanas, slimību profilakses, tai skaitā atkarību profilakses jautājumiem un veikt šo jautājumu koordināciju Pašvaldībā”.

Iedzīvotāji informāciju par sociālo pakalpojumu un sociālo pabalstu saņemšanas kārtību var saņemt, zvanot pa RVPLD bezmaksas **informatīvo tālruni 80005055** pirmdienās, otrdienās, trešdienās, ceturtdienās no plkst. 9.00 līdz plkst. 17.00 un piektdienās no plkst. 9.00 līdz 16.00, bet ārpus darba laika darbojas balss pastkastīte.

Bezmaksas informatīvais tālrunis darbojas kopš 1999. gada. Tas dod iespēju Rīgas iedzīvotājiem saņemt savlaicīgu un viegli pieejamu informāciju par sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem pašvaldībā.

2023. gadā tika saņemti 13 466 zvani, sniegtas atbildes uz klientu uzdotajiem jautājumiem. Visi klientu zvani tika reģistrēti KAVIS. 2023. gadā informāciju pa bezmaksas tālruni sniedza divi sociālā darba speciālisti. Salīdzinot zvanu dinamiku pa mēnešiem, 2023. gadā tāpat kā 2022. gadā vislielākais zvanu skaits bija janvārī, februārī un martā. Vidējais zvanu skaits mēnesī bija 1 122, vidēji dienā vairāk kā 50 zvani. 2023. gadā, salīdzinot ar iepriekšējo gadu, zvanu skaits ir samazinājies par 5 986, kas ir par 38% mazāk. Krasi samazinājās zvanu skaits par mājokļa pabalstu, tas ir par 1 929 zvaniem un pabalstu ārkārtas situācijā par 1 371 zvaniem.

Par sociālajiem pakalpojumiem kopā saņemti 3 469 jeb 25,7% no zvanu kopskaita. Par mājas aprūpes pakalpojumu 1 135 -8,4%, par SAC pakalpojumu 733- 5,4%, par transporta pakalpojumu 451 - 3,4%, par asistenta pakalpojumu 345 - 2,6%, par sociālā darbinieka pakalpojumu 235 - 1,8%, par siltā ēdiena un zupas virtuves pakalpojums 213 - 1,6% no zvanu kopskaita. Vismazāk tika saņemti zvani par Rīgas patversmes mobilās brigādes pakalpojumu - jautāts tikai 9 reizes. Par sociālajiem pabalstiem sniegta informācija 3 341 gadījumos, tas ir 24,8% no kopskaita, t.sk par mājokļa pabalstu 2 070 -15,4% kopskaita, par pabalstu veselības aprūpei 329 – 2,4%, par apbedīšanas pabalstu 208 - 1,5%, par bērnu piedzimšanas pabalstu 146 - 1,1%. Vismazāk zvanu bija par pabalstu rehabilitācijas mērķu sasniegšanai 33. Jautājumi par kontaktinformāciju pakļautības un citu iestāžu tālrunu numuriem, adresēm, darba un klientu pieņemšanas laikiem 1 633 – 12% no zvanu kopskaita: t.sk par citām iestādēm 876 – 6,5%, par RSD 701 - 5,2%, par RVPLD 56 zvani. Par deklarācijas aizpildīšanu 1 225 - 9,1% no zvanu kopskaita. Par trūcīgas un maznodrošinātas personas (ģimenes) statusu 926 - 6,9%. Par projektiem jautāts 1 378 reizes - 10,2% no zvanu kopskaita, t.sk par reģistrēšanos Rīgas pašvaldības Ģimeņu atbalsta reģistrā tika saņemti 1 319 jautājumi.

Pa RVPLD informatīvo tālruni varēja arī saņemt informāciju, kas bija aktuāla konkrētajā brīdī, kas bija patiešām nozīmīgi Rīgas sociālās dzīves notikumi, par kuriem būtiski bija zināt ikkatram rīdziniekam, tādējādi veicinot sabiedrības uzticību R

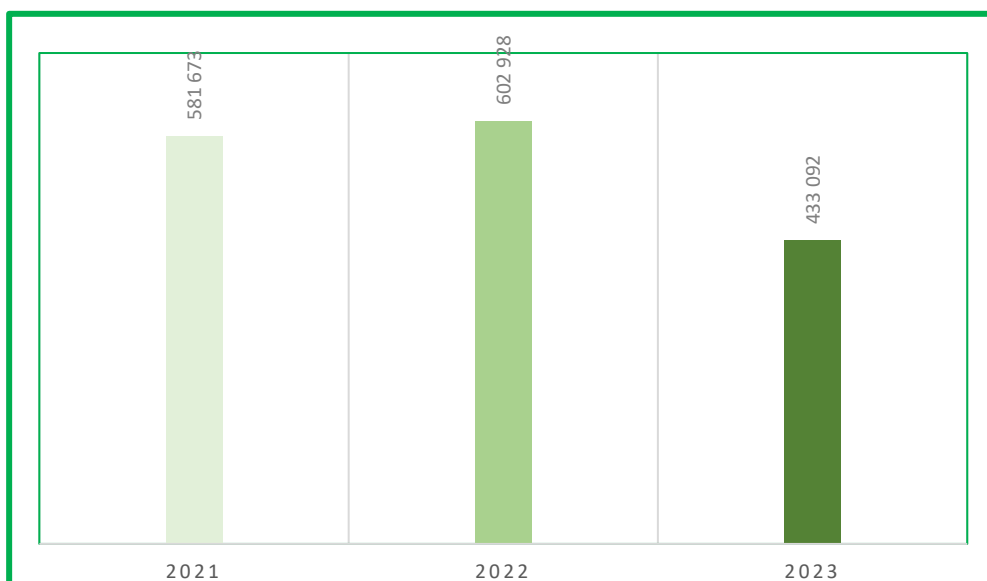
Rīgas domei kā drošam sadarbības un atbalsta partnerim, kas rūpējas par savas administratīvās teritorijas iedzīvotājiem. Informatīvā tālruņa speciālistes informēja par notikumiem iedzīvotājiem pieejamā un saprotamā veidā, kas uzzināja par sociālo palīdzību un sociālajiem pakalpojumiem Rīgā, tā veicinot pēc iespējas plašāku iedzīvotāju loka zināšanas un izpratni par dažādiem aktuāliem sociālajiem atbalsta veidiem galvaspilsētā, tādā veidā īstenojot efektīvas darbības principu un sabiedrības informēšanas pienākumu.

Rīdziniekiem informācija par sociālajiem jautājumiem ir pieejama RSD TC un DC, RD struktūrvienībās, Rīgas apmeklētāju informācijas centrā, bibliotēkās, ārstniecības iestādēs u.c.

Visiem interesentiem ir pieejama RVPLD mājas lapa ld.riga.lv, kurā var iepazīties ar informāciju par sociālo palīdzību, sociālajiem pakalpojumiem, veselības aprūpes un atkarību profilaksi, naktspatversmēm, RSD teritoriālajiem centriem un DC, SAC institūcijām, RBJGSAC struktūrvienībām, krīzes centriem Rīgas valstspilsētas pašvaldībā u.c., kā arī iegūt informāciju par projektiem un pētījumiem. 2023. gadā tīmekļvietnes lietotāju skaits (visi lietotāji) bija 196 330, lapas skatījumu skaits – 433 092. Mājas lapā vidēji cilvēki pavada 3 minūtes un 26 sekundes, atkārtoti lapas apmeklētāji pavada 9 minūtes un 52 sekundes. Mājas lapu apmeklē ne tikai iedzīvotāji no Latvijas, bet arī ASV, Lielbritānijas, Ukrainas un citām valstīm. Visvairāk mājas lapā tiek apmeklēta RSD sadaļa, seko SAC, kontakti, sociālo pabalstu veidi, vakances un citas sadaļas.

26. attēls. RVPLD tīmekļa vietnes ld.riga.lv skatījumu skaits 2021. - 2023. gadā

Mājas lapā sadaļā „Viegli lasīt” ir pieejama informācija viegli uztveramā valodā, kā arī ir iespēja visas mājaslapas sadaļās palielināt burtu izmērus. Mājas lapā rīdziniekiem ir pieejama informācija zīmju valodā par Rīgas pašvaldības institūcijām un to sniegtajiem pakalpojumiem, tai skaitā par RVPLD un tā struktūrvienībām. Kopumā ir pieejami 20 video, 8 no tiem par sociālo palīdzību (pabalstiem) un sociālajiem pakalpojumiem.